

Приложение № 2 към Условията за кандидатстване

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР (ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ) шрифт Times New Roman 12, междуредие 1,15	
1. Географски район и население, обхванати от стратегията за ВОМР (не повече от 2 страници)	
1.1. Информация за територията и населението на МИГ:	
<i>- Списък на общините, обхванати от МИГ;</i>	Община Балчик ЕКАТТЕ 0803 Община Генерал Тошево ЕКАТТЕ 0812
<i>- Списък на населените места, обхванати от МИГ;</i>	<p>Населените места на територията, обхваната от МИГ са 64 - два града (общинските центрове гр. Балчик и гр. Генерал Тошево) и 62 села - 21 в община Балчик и 41 в община Генерал Тошево.</p> <p>Община Генерал Тошево: гр. Генерал Тошево, с. Къпиново, с. Люляково, с. Петлешково, с. Писарово, с. Пленимир, с. Присад, с. Равнец, с. Снягово, с. Чернооково, с. Красен, с. Изворово, с. Краище, с. Росен, с. Житен, с. Сноп, с. Градини, с. Кардам, с. Йовково, с. Огражден, с. Преселенци, с. Малина, с. Пчеларово, с. Дъбовик, с. Зограф, с. Узово, с. Росица, с. Лозница, с. Спасово, с. Александър Стамболийски, с. Бежаново, с. Вичево, с. Рогозина, с. Сираково, с. Сърнено, с. Василево, с. Балканци, с. Великово, с. Калина, с. Конаре, с. Средина.</p> <p>Община Балчик: гр. Балчик, с. Безводица, с. Бобовец, с. Брястово, с. Гурково, с. Дропла, с. Дъбрава, с. Змеево, с. Карвуна, с. Кранево, с. Кремена, с. Ляхово, с. Оброчище, с. Преспа, с. Рогачево, с. Сенокос, с. Соколово, с. Стражица, с. Тригорци, с. Храброво, с. Царичино, с. Църква.</p>
<i>- Брой жители на населените места, обхванати от МИГ</i>	<p>Общият брой на населението на територията, обхваната от МИГ по данни на НСИ към 31 декември 2020 година е 31814 души.</p> <p>Община Балчик: 19256 души; По населени места както следва: : гр. Балчик – 10 985, с. Безводица – 353, с. Бобовец – 109, с. Брястово – 0, с. Гурково – 445, с. Дропла – 199, с. Дъбрава – 144, с. Змеево – 211, с. Карвуна – 36, с. Кранево – 1 086, с. Кремена – 148, с. Ляхово – 380, с. Царичино – 165, с. Оброчище – 2 101, с. Преспа – 213, с. Рогачево – 288, с. Сенокос – 552, с. Соколово – 892, с. Стражица – 451, с. Тригорци – 124, с. Храброво – 51, с. Църква – 323, с. Александър Стамболийски – 23, с. Балканци – 49, с. Бежаново – 45, с. Василево – 311, с. Вели-</p>

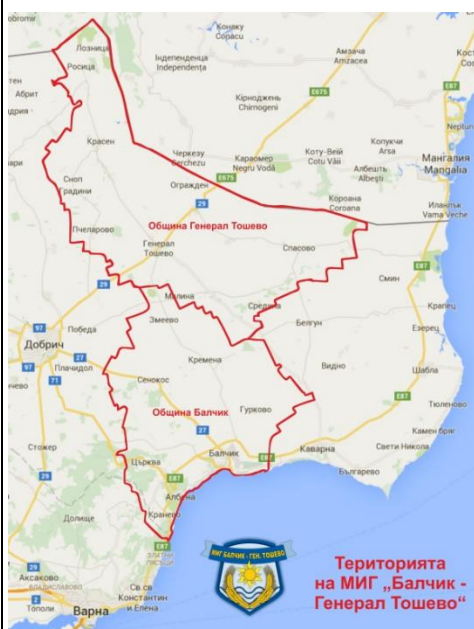

ково – 28, с. Вичово – 14.

Община Генерал Тошево- 12558 души, както следва:

гр. Генерал Тошево – 5 963, с. Градини – 36, с. Горица – 107, с. Дъбовик – 148, с. Житен – 132, с. Зограф – 75, с. Изворово – 174, с. Йовково – 248, с. Калина – 62, с. Кардам – 838, с. Конаре – 23, с. Краище – 0, с. Красен – 165, с. Къпиново – 167, с. Лозница – 9, с. Люляково – 442, с. Малина – 162, с. Огражден – 4, с. Петлешково – 154, с. Писарово – 57, с. Пленимир – 56, с. Преселенци – 214, с. Присад – 412, с. Пчеларово – 450, с. Равнец – 217, с. Рогозина – 124, с. Росен – 60, с. Росица – 254, с. Сираково – 45, с. Сноп – 75, с. Снягово – 140, с. Спасово – 759, с. Средина – 52, с. Сърнино – 45, с. Узово – 7, с. Чернооково – 212.

1.2. Описание на географския район и карта на територията, обхваната от МИГ:

”Територията е едно произведение на изкуството: може би най-високото, най- сърдечното, което човечеството някога е изразявало. За разлика от много творби на изкуството (в изобразителното изкуство, в скулптурата, в архитектурата) или техники, които са произведени от човек чрез моделиране на нежива материя, територията е продукт посредством един диалог, една връзка между живи единици, самият човек и природата, през дългия период на историята. Това е едно съвместно произведение, съвместно развиващо се, което расте с времето... Територията се поражда от зачеването на природата от страна на културата. Живото съществува, което се поражда от това зачатие има характер, личност, идентичност, възприети в знаците на пейзажа”¹

Общините Балчик и Генерал Тошево, формиращи територията на МИГ Балчик - Генерал Тошево влизат в състава на област Добрич, Североизточен район на планиране. Община Балчик се намира в югоизточната, а община Генерал Тошево в североизточната част на областта. На изток целевата територия граничи с общините Каварна и Шабла, на запад граничи с общините Крушари и Добричка, на север - с Република Румъния, а на юг с община Аксаково и Черно море. Общият брой на населението на целевата територия към 31.12.2020 година по данни на НСИ е 31 814 души, което представлява 18,68% от населението на област Добрич. Общата площ на целевата територия е 1506,4 кв. км и представлява почти 32% от площта на областта. Гъстотата на населението е 21,2 души / кв.км.

Населението на община Балчик към 31.12.2020г. е 19 256 души, а площта на общината е

¹ Фаусто Фаджолли - Председател на Европейската Академия за Селски Туризъм Е.А.Р.Т.Н. (European Academy for Rural Tourism and Hospitality, www.earthacademy.eu), експерт по маркетинг на териториалното развитие на селските райони в Европа

524,2 кв.км. или средната гъстота на населението 36,7 души на кв.км.

Населението на община Генерал Тошево към 31.12.2020 е 12 558 души, а площта на общината е 982,2 кв.км. или средната гъстота на населението е 12,8 души / кв.км.

Населените места на целевата територия са 64 - два града (общинските центрове гр. Балчик и гр. Генерал Тошево) и 62 села - 21 в община Балчик и 41 в община Генерал Тошево. Повеќе половината от населението (53%) живее в градовете, въпреки че има известни разлики между двете общини - 57,14%% от населението на община Балчик живее в общинския център, а за община Генерал Тошево този дял е 47,92%.

2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията: *(не повече от 3 страници)*

2.1. Описание на процеса - проведени срещи, семинари, конференции, обучения, обществени обсъждания с местната общност и описание на съответствието на стратегията с Интегрираната/ите териториална/и стратегия/и за развитие на региона/ните от ниво 2:

Водейки се от основната идея на подхода ВОМР, а именно, че това е подход за включване на партньори на местно равнище, вкл. на гражданското общество и местните икономически участници, в разработването и прилагането на местна интегрирана стратегия, спомагаща на съответния район за осъществяването на преход към устойчиво бъдеще и прилагайки един от основните принципи на ВОМР – принципа «отдолу-нагоре», **позовавайки се** и на другите принципи на подхода като интегрираност, иновативност, работа в мрежи и сътрудничество - **създадохме** настоящата Стратегия за ВОМР на МИГ Балчик - Генерал Тошево.

Цялостният процес по изготвяне на СВОМР включи следния подход и основни стъпки:

Подходът „Логическа матрица“ е общият подход, който бе използван при изпълнението на дейностите. Наред с редица по-второстепенни резултати, той доведе до разработване на стратегия за ВОМР на целевата територия, с чието изпълнение ще бъдат ангажирани местните актьори. Няколко са достоинства на избрания подход, но най-важното е, че **позволява прилагане на подхода за планиране „отдолу – нагоре“**, който е в сърцевината на **подхода ЛИДЕР/ ВОМР**.

Две са главните фази на подхода „Логическа матрица“ – анализ и планиране. Във фаза „анализ“ основните етапи са следните:

1.1. Предварителен анализ.

1.2. Анализ на заинтересованите страни.

На първа стъпка от този етап първо бяха **определени и охарактеризирани групите заинтересовани страни**. Тъй като екипът на МИГ успешно изпълнява вече 7 години СВОМР, територията бе добре позната, както и проявилите през годините по-голям интерес заинтересовани страни. На тази база бе планирана и комуникацията с тях (разработване на информационните материали, публикациите и каналите за предаване на информацията) и бяха определени техните силни и слаби страни, нужди и потенциални ползи от изпълнението на Стратегията за ВОМР.

Информационната кампания във връзка с популяризиране на процеса на разработка

на СВОМР се осъществи в няколко стъпки: Информирание относно подхода ВОМР и процеса на разработване на новата СВОМР; Информирание относно предстоящото консултиране и обществено обсъждане на анализ на проблемите, анализ на стратегиите и изготвената СВОМР.

След изготвяне на анализ на заинтересованите страни бяха определени потенциалните главни представители на заинтересованите страни, които да бъдат привлечени като участници при разработването и консултацията на СВОМР. Това бе осъществено след провеждане на срещи с населението, бизнеса и неправителствения сектор от целевата територия. От средите на членовете на КВО (практически, самоопределили се като най-ангажирани с развитието на целевата територия) бяха излъчени представители за участие при разработване на СВОМР.

В рамките на информационната кампания беше предоставена информация за проекта чрез 6 публикации и излъчвания в регионални медии, във връзка с популяризиране на процеса на разработка на СВОМР и подхода ВОМР и многофондовото финансиране, проучване на потенциалните възможности и настроения на бизнеса, публичния и НПО сектор на територията. Проведени бяха **8 бр. информационни/работни срещи** в двата общински центъра, на които бяха обхванати всички сектори (НПО, Общини и бизнес) и всички населени места на двете общини със 130 участници, за информирание и консултиране както и за насърчаване на заинтересованите страни и активно участие за анкетиране и работа във фокус групи. Разпространени бяха информационни материали на всички проведени информационни срещи, както и на всички публични места (плакати и листовки на информационни табла в кметствата във всяко населено място, в магазини, кафенета, хлебарници, читалища и др.) на територията на МИГ. Достъп до информационните материали и информация за проведените събития, в т.ч. публикации, излъчвания и др. в регионални медии, бе осигурена и чрез сайта : www.mig-balchik-toshevo.bg .

1.3. Анализ на проблемите

При изпълнението на този етап бяха определени ключовите проблеми, ограниченията и възможностите пред развитието на целевата територия. Бяха определени, също така, и причинно-следствените връзки между тях. Продукти от този етап са: **анализ на ситуацията, дърво на проблемите и SWOT анализ**. В съответствие с подхода „отдолу – нагоре“ при изпълнението на етапа бяха „срещнати“ обективни данни и информация за територията, събрани чрез проучване и анализ и експертна работа с **мненията на участниците от целевата територия**. Бяха проведени **2 анкети - едната с 134 участника и друга с 419 респондента - представители от различните сектори заинтересовани страни**. Това позволи от една страна да бъдат разбрани събраните данни и информация и да се открият причинно-следствените връзки между ключовите проблеми, ограниченията и възможностите пред развитието на целевата територия, а от друга страна бяха допълнени получените данни и информация с други, които много трудно или е невъзможно да бъдат получени чрез проучвания, анализ и експертна работа.

Етапът беше осъществен на следните стъпки:

На първа стъпка бяха обучени членове на МИГ, а също и местни лидери, като бяха проведени **две обучения на заинтересованите страни** в двата общински центъра с проявилите

по-голям интерес, на които присъстваха 36 участника. Темите на обученията бяха „Стратегическо планиране” и „Управление на МИГ”. Обученията целяха да постигнат две основни (и взаимно обвързани) цели: Да обучат представителите на заинтересованите страни и местни лидери, които ще участват адекватно в консултиранията и обществените обсъждания и които ще изпълняват СВОМР.

На втора стъпка бяха проведени проучвания и анализ на територията, бяха събрани и допълнителни данни за територията.

На трета стъпка получените данни и информация бяха **консултирани** с участници от местната общност. Бяха проведени 2 работни срещи в двата общински центъра с представители на местната общност в гр. Балчик и гр. Генерал Тошево за консултиране на разработваната СВОМР на СНЦ „МИГ Балчик-Генерал Тошево” с местните общности. На срещите присъстваха 29 човека.

На четвърта стъпка бяха разработени анализ на ситуацията, дърво на проблемите и SWOT анализ.

1.4. Анализ на целите и Анализ на стратегиите.

На първа стъпка експертите предложиха решения на определените проблеми и средствата за прекъсване на връзките между проблемите. Бяха разработени, също така, различни стратегии за решаване на проблемите и беше избрана най-подходящата от тях. На втора стъпка предложенията на експертите **бяха консултирани с местната общност**. На трета стъпка експертите изготвиха окончателен вариант на дърво на целите и стратегия за решаване на проблемите.

Проведени бяха в двата общински центъра две конференции за консултиране със заинтересованите страни на анализа, целеполагането и мерките, с които могат да бъдат решени тези проблеми. Бе проведено първото **обществено обсъждане** и изготвен окончателен вариант на целите и стратегията за тяхното постигане.

Във фаза „планиране“ основните етапи бяха следните: **2.1. Разработване на логическа матрица; 2.2. Разработване на график на дейностите и 2.3. Разработване на план за ресурсите**. След завършването на тези три етапа бе разработена СВОМР на целевата територия. Тя бе подложена на **обществено обсъждане** и след отчитане на забележките и мненията, отправени от местната общност, експертите изготвиха окончателен вариант на СВОМР. Бе изготвен проект на СВОМР и внесен в РИОСВ-Варна за преценяване на необходимостта от екологична оценка. Издадено бе на първи етап становище за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка на директора на РИОСВ – Варна.

На информационните конференции присъстваха по 50 човека за информиране на местната общност за разработената СВОМР, бе проведено **обществено обсъждане** и изготвен окончателен вариант на СВОМР, който бе приет на ОС на МИГ на 09.07.2024 г. **Местната общност взе активно участие в целия процес на изготвяне на СВОМР**, като на всички гореизброени етапи стратегията бе консултирана със заинтересованите страни. Всичко това бе осъществено в рамките на изпълнение на проект за подготвителни дейности и след това. Поради забавяне на процеса на прием на нови стратегии и промяна в нормативната уредба, консултиране на СВОМР бе извършено и на **етапа на нейното актуализиране**, във връзка с

обявения прием по процедура чрез подбор на стратегии за Водено от общностите местно развитие (ВОМР) № BG06AFSP001-1.001 „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“. Проведени бяха 2 работни срещи за консултиране на актуализирания вариант на проекта на СВОМР в двата общински центъра на 3 и 4 април 2025 г., както и 2 обществени обсъждания на актуализирана Стратегия за ВОМР на 26.04.2025 г. и на 7.05.2025 г. в двата общински центъра. Измененията и допълненията в Стратегията за ВОМР (версия 2023 година) произтичат от изменения на насоките и указанията на Управляващия орган на ПРСР 2014-2020 година и Управляващите органи на другите програми, прилагачи подхода ВОМР, за условията на кандидатстване във връзка с обявения в ИСУН прием от 26.02. до 13.06.2025 година за одобрение Стратегии за водено от общностите местно развитие. Проведените две обществени обсъждания в гр. Генерал Тошево и гр. Балчик бяха с представители на общинска администрация и Общинските съветници както и с представители от всички сектори.

Актуализираният документ на Стратегията за ВОМР (версия 2025 година) е одобрен от Общото събрание на СНЦ „МИГ Балчик-Генерал Тошево“, състояло се 07.05.2025 година. Готовата СВОМР бе внесена отново в РИОСВ - Варна за преценяване на необходимостта от екологична оценка. За повече информация виж документацията от проведените срещи, обществени обсъждания и информационна кампания, както и изготвените:

В Приложение 27, Аналитичен доклад, Документ 3.2. „Изследване на мнението на заинтересовани страни“ са представени резултатите от структурирано анкетно проучване

В Приложение 27, Аналитичен доклад, Документ 3.3. „Изследване на мнението на заинтересованите страни относно ключовите проблеми на целевата територия и тяхната причинно-следствена връзка“ са представени резултатите от четири дискусии във фокус групи

Описание на съответствието на стратегията с Интегрираната/ите териториална/и стратегия/и за развитие на региона/ите от ниво 2:

Съответствие на СВОМР с Интегрирана териториална стратегия за развитие на Североизточен регион за планиране от ниво 2, приета с РМС № 898 от 16.11.2022 г., ДВ брой: 93, от дата 22.11.2022 г., с ПИРО на община Балчик и ПИРО на община Генерал Тошево

<p>ИТСПР на Североизточен район 2021-2027 г. ПРИОРИТЕТ 1: Повишаване динамичността на региона в глобален мащаб</p>	<p>ИТСПР на Североизточен район 2021-2027 г. ПРИОРИТЕТ 2: Постигане на равен достъп до качествено образование, здравеопазване и социални услуги. Социално включване</p>	<p>ИТСПР на Североизточен район 2021-2027 г. ПРИОРИТЕТ 3: Териториално развитие и сближаване и осигуряване на устойчива околна среда</p>
<p>ПИРО БАЛЧИК 2021-2027 Приоритет 1: Повишаване на икономическото благосъстояние чрез използване на местния потенциал ПИРО ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО 2021-2027 Стратегическа цел 1: Икономически растеж чрез модерни-</p>	<p>ПИРО БАЛЧИК 2021-2027 ПРИОРИТЕТ 3: Постигане на равен достъп до качествено Образование, здравеопазване и социални услуги и повишаване Качеството на административни услуги ПИРО ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО 2021-2027 Стратегическа цел 2: Подобра-</p>	<p>ПИРО БАЛЧИК 2021-2027 ПРИОРИТЕТ 2: Подобряване и възстановяване на техническата Инфраструктура и опазване качеството на околната среда ПРИОРИТЕТ 4: Насърчаване развитието на туризма и културните дейности чрез устойчиво включване на природното, исто-</p>

<p>зиране на земеделието и развитие на неземеделски дейности</p> <p>Приоритет 1 – Засилване на конкурентните позиции на общината, устойчив, иновативен и интелигентен икономически растеж, базиран на местните ресурси, подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството.</p> <p>Приоритет 2 - Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска.</p>	<p>ване качеството на живот чрез развитие на социална инфраструктура и човешки ресурси</p> <p>Приоритет 3 – Добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост, висок жизнен стандарт и демографски подем.</p> <p>Приоритет 4 – Електронно управление, администрация близо до гражданите и предоставяне на качествени и достъпни обществени услуги – административни, здравни, социални и културни</p>	<p>рическото и културното наследство</p> <p>ПИРО ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО 2021-2027</p> <p>Стратегическа цел 3: Устойчиво териториално развитие, подобрена инфраструктура и опазване на околната среда</p> <p>Приоритет 5 – Достъпност и свързаност, чрез подобряване на инфраструктурата, мобилността, телекомуникациите, цифровизация и интегрирано развитие на всички видове територии.</p>
<p>СВОМР</p> <p>Главна стратегическа цел: Увеличаване на териториалната конкурентоспособност</p> <p>Приоритет 1: Устойчиво икономическо развитие и заетост</p> <p>Специфична цел 1.1: Повишаване на конкурентоспособността в земеделието и преработката</p> <p>Специфична цел 1.2: Подкрепа за развитие на неселскостопански дейности</p> <p>Специфична цел 1.3: Насърчаване на заетостта, предприемачеството и иновациите</p>	<p>СВОМР</p> <p>Приоритет 2: Достъп до основни услуги и инфраструктура</p> <p>Специфична цел 2.1: Инвестиции в дребномащабна инфраструктура</p> <p>Специфична цел 2.2: Подобряване на социалната, здравна, културна и образователна среда в селските райони</p>	<p>СВОМР</p> <p>Приоритет 3: Съхраняване на културната идентичност и социалното приобщаване</p> <p>Специфична цел 3.1: Опазване, дигитализация и популяризиране на културното и природното наследство</p> <p>Специфична цел 3.2: Подкрепа за духовен живот и културна активност</p> <p>Специфична цел 3.3: Гражданско участие, доброволчество, общностно развитие, социална интеграция и капацитет</p>

2.2. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в процеса на съгласуване на стратегията:

Идентифицираните заинтересовани страни (групи заинтересовани лица) от целевата територия са както следва (в скоби е посочено съкратеното им означаване в присъствените списъци и други документи):

- **ЗЕМЕДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИТЕЛИ (ЗП)**
- **ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕННОСТ (ПП)**
- **ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО (ХР)**
- **ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ (ТР)**
- **КУЛТУРНИ ИНСТИТУЦИИ (КИ)**
- **ДРУГИ СТРУКТУРИ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО (ДС)**
- **ДРУГИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ (ДЗС)**
- **ОРГАНИ И АДМИНИСТРАЦИИ НА МЕСТНАТА И ВЛАСТ (ОА)**
- **МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА БАЛЧИК – ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО (МИГ)**

В разработването на СВОМР взеха участие представители на публичния, стопанския и неселскостопанския сектор (всички сектори заинтересовани лица).

Представители на местната администрация и общински съветници.

Представители на стопанския сектор: ЗП, ЕТ, земеделски кооперации, търговски дружества: участваха в информационните и работни срещи, семинари, конференции и общест-

вени обсъждания. Предоставиха информация за инвестиционните си намерения, участваха в проведеното анкетно проучване и фокус групи.

Представители на нестопанския сектор: НПО, читалища и др. неправителствени организации в т.ч. и маргинални групи (сдружения на хора в неравностойно положение): участваха в информационните и работни срещи, семинари, конференции и обществени обсъждания. Предоставиха информация за инвестиционните си намерения, необходимия финансов ресурс и специфична информация необходима за определяне на техните потребности, участваха в проведеното анкетно проучване и фокус групи.

Мнението на **местните маргинални групи беше отчетено** чрез включването на мерките от ЕЗФРСР и допълващото финансиране по ПРЧР и НО, които ще допринесат за подобряване на нивото на образование и заетост на представителите на тия групи.

3. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията: (не повече от 10 страници)

3.1. Описание на ситуацията на територията на МИГ към момента на кандидатстване:

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

Балансът на територията (територията по фондове) показва, че общините Балчик и Генерал Тошево са част от житницата на България – Добруджа, която се характеризира като крайбрежен район и плодороден хинтерланд с почвено-климатични условия, благоприятни за развитие на земеделието. Мекият климат и селския пейзаж, крайбрежието и морето са благоприятни за развитието на туризма. Северната и южната част на територията взаимно се допълват. Липсата на повърхностни води затруднява водоснабдяването на населението и развитието на поливно земеделие. Ниската лесистост е неблагоприятна предпоставка за ветрова почвена ерозия, замърсеност на атмосферния въздух и в глобален план – за ниски нива на усвояване на въглерода. Понастоящем полезните изкопаеми са с ограничено значение за местната икономика.

Икономика: 1. Икономическите дейности са съсредоточени в южната част на територията. Предприемаческата активност е по-слаба в северната част на целевата територия, в сравнение с южната. Необходимо е да се стимулира предприемаческата активност и растежа на МСП в северната част на целевата територия, както и географската мобилност в рамките на територията. 2. Микро и малките предприятия се развиват с по-високи темпове от средните и големите, но тяхното значение за местната икономика все още сравнително малко. Делът на МСП е близък до средния за страната, но все още изостават спрямо делът на заетите в тях и инвестициите в ДМА. Необходимо е да бъдат подкрепени за инвестиции в ДМА и откриване на работни места. 3. Структурата на икономиката е много различна между северната и южната част на територията. Северната част на територията е с аграрен профил на икономиката. Разходите за възнаграждения на зает и на нает са по-високи в южната част на територията – както за нефинансовите предприятия като цяло, така и по икономически дейности.

Необходимо е да бъдат подкрепени дейности извън земеделските и търговията на дребно с цел разнообразяване на възможностите за заетост, както и инвестиции за създаване на повече и по-добри работни места, особено в северната част на територията.

Водещи икономически дейности: 4. Селското стопанство се развива под влияние както на екстензивни, така и на интензивни фактори. В ИЗП преобладава едрото земеделие, насочено главно към производство на зърнено-житни и технически култури. В растениевъдството доминират стопанствата от групата с голяма ИЗП (между 1000 и 10000дка) и много голяма ИЗП (над 10000 дка). За тях е характерно предимно монокултурно производство. По-малките стопанства практикуват по-разнообразни производствени модели. В животновъдството производството е съсредоточено в големи и / или интензивни стопанства. Подкрепата трябва да бъде насочена към малките и средните земеделски стопанства, осигуряването на доходи на собствениците и техните семейства, запазване на традициите на територията за развитие на животновъдството и отглеждането на култури с висок СПО на единица площ. 5. Преработващата промишленост е понесла ударите на Световната финансова, икономическа и Ковид криза, но бързо се възстановява. За съжаление, само в южната част на територията, в северната продължава нейната стагнация. Тази дейност е съсредоточена в южната част на територията, с потенциал за създаване на повече и по-добри работни места, затова трябва да бъде подкрепена – чрез инвестиции в предприятията по Цел 1 на ИСИС и инвестиции в по Цел 2 на ИСИС за предприятия от други сектори. От особена важност е подкрепата за предприятия в ХПП, с оглед на тяхната роля за създаване на добавена стойност чрез суровини от земеделието на територията. 6. Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети е важна дейност от гледна точка на самонаемането. По другите показатели нейното значение за икономиката е сравнително малко. Дейността не осигурява добри работни места, за стартиране и развитие на бизнес не са необходими големи инвестиции в сравнение с повечето икономически дейности, бариерите за напускане също са малки. Може да бъде подпомогната косвено – чрез развитие на селски и еко туризъм и увеличаване на клиентите на територията, чрез включване в къси вериги на доставки и т.н. Като цяло остава извън фокуса на СВOMP. 7. Хотелиерството и ресторантьорството е силно развито в крайбрежния район. В северната част на територията неговото значение за икономиката понастоящем е маргинално, въпреки че показва високи темпове на растеж. Развитието на морския туризъм е близо до пълния капацитет. По-нататъшното му развитие създава рискове за опазването на околната среда и привлекателността на градската среда населените места по крайбрежието. Следва да се подкрепят дейности в хинтерланда на територията за предлагане на интегриран селски, еко и ловен туризъм. По този начин ще бъде разработен потенциала на територията и ще бъде валоризирано природното и културното наследство. Допълнително може да бъдат използвани средствата за подслон и местата за настаняване за създаване на доходи и заетост извън активния сезон – за фестивален и културен туризъм. Гурме туризмът би позволил реализиране на потенциала на територията за производство на храни и напитки. Бизнесът би могъл да бъде привлечен в туристическите дейности чрез повишаване на обществената активност с цел цялостно предлагане на територията.

Наука – На 5 км. От гр. Генерал Тошево се намира Добруджански земеделски институт основан през 1951 г. След 1962 г. институтът се специализира като научно- изследователско учреждение по селекция и семепроизводство на обикновена пшеница, ечемик, тритикале, хибриди и сортове слънчоглед, фасул, леща, нахут, бурчак, секирче и фий. Разработва технологии за отглеждане на тези култури. Голяма част от пшеничните площи в страната са

засети с негови сортове.

Транспортна инфраструктура. Достъпност и свързаност на територията: 1. Достъпността на територията е много добра. Свързаността на територията е добра. 3. Необходими са инвестиции за ремонт на много от автомобилните пътища. Общинската пътна мрежа е добре развита и с капацитет да обслужва комуникациите между населените места, но повечето автомобилни пътища не са ремонтирани от много време. Такива инвестиции изискват голям финансов ресурс, затова остават извън фокуса на СВOMP. **Комунални услуги :** 1. Населението е водоснабдено на 100%, няма населени места с режим на водата. Силно ограничените ресурси на повърхностни води оскъпява услугите по водоснабдяване. Необходима е подмяна на водопроводната мрежа. 2. Районът с най-голямо натоварване (Крайбрежния район) е с изградена канализация и ПСОВ. Необходимо е доизграждане на канализацията в гр. Генерал Тошево. 3. Дейностите по управление на отпадъците са в съответствие с нормативните изисквания и добрите практики. Обратната дистрибуция на някои отпадъци изостава заради изоставането при изграждане на каналите на национално ниво. 4. Електрифицирането е на 100%, няма населени места с режим на електроподаването. 5. Газоснабдяването е предпоставка за подобряване на икономическите показатели на местната икономика и за опазване на чистотата на атмосферния въздух. 6. Развива се комуникационната инфраструктура. Идентифицираните проблеми (В и К сектора) изискват големи инвестиции за решаването им – надхвърлящи неколккратно целия бюджет на СВOMP, затова ще останат извън фокуса на СВOMP. **Демография:** 1. Ускорено намаляване на населението, дължащо се на отрицателен естествен и механичен прираст. Намаляването на населението понижава рентабилността на основни услуги за населението от целевата територия и се явява предпоставка за оптимизиране на структурата, чрез която се предоставят. По този начин тяхната достъпност се затруднява за населението от отдалечените и / или по-слабо населените села от територията. Намалената достъпност до основни услуги е предпоставка за емиграция на населението, особено на младите, и пречка за привличане на население извън целевата територия. Появява се заплахата за обезлюдяване на част от населените места от територията. По този начин се намалява потенциала за развитие на територията. 2. Неблагоприятна възрастова структура и тенденции в нейното развитие. Възрастовата структура е регресивна. Въпреки че в южната част на територията, като цяло е прогресивна, но там са налице тенденции към демографско остаряване (стойност на темпа значително над 100%). Това намалява осигуреността в количествено отношение на местния бизнес с работна ръка. Изисква усилия за икономическо активизиране на населението в над трудоспособна възраст, в т.ч. и чрез подобряване на здравните услуги и квалификационни и преквалификационни курсове, съобразени с възрастта, организация на работния процес с оглед на възрастта на работниците и служителите и др. Възрастните са изложени на риск от бедност и социално изключване. Това изисква поддържане на ролята на читалищата и клубовете на пенсионера при предоставяне на културни услуги, развитие на мобилни библиотеки, но и подобряване на достъпа (в т.ч. и ценови) на възрастните до здравни услуги и социални услуги в общността. Високата смъртност в северната част на целевата територия се дължи в значителна степен на възрастовата структура (висок дял на възрастното население), но и на затруднен достъп до здравни услуги за населението от тази част на територията. 3. Лоша образователна структура. Малък

е делът на населението с висше и средно образование, висок е делът на населението с основно и по-ниско образование и не посещавалите училище. Това намалява осигуреността на бизнеса с работна ръка в качествено отношение, изисква предприемане на мерки за квалификация на населението, особено на това с основно и по-ниско образование, но и мерки, предотвратяващи ранното напускане на училище и стимулиращи завършването на средно образование. Също така поставя изискване към бизнеса за осигуряване на по-добри работни места, за да се предпази образованото население от емигриране към други територии. Лошата образователна структура сочи за риск от бедност. 4. Наличие на вътрешнотериториални диспропорции между северната и южната част на територията и между градовете и селата на територията – по отношение както на възрастовата структура, така и на образователната структура. Това налага акцентирание на равните възможности и подобряване на достъпа до услуги на населението, независимо от неговото местоживееене, подпомагане на географската мобилност на работната сила (без да се налага смяна на местоживееенето).

Икономическа активност. Заетост и безработица: 1. Ниско ниво на икономическа активност на територията. Това изисква мерки за активизиране на населението, в т.ч. и на младежите, които не работят и на възрастните, които са в добро здравословно състояние. Ниското ниво на икономическа активност сочи за неусвоен потенциал за развитие на територията. 2. Високо равнище на безработица. Това налага подкрепа за увеличаване на работните места на територията, насърчаване на предприемачеството, както и мерки за квалификация и преквалификация на безработните; повишаване на професионалната мобилност на безработните. 3. Наличие на вътрешнотериториални диспропорции между северната и южната част на територията и между градовете и селата на територията – по отношение както на икономическата активност, така и на заетостта и безработицата. Това налага акцентирание на равните възможности и подобряване на достъпа до обучение на населението, независимо от неговото местоживееене, подпомагане на географската мобилност на работната сила (без да се налага смяна на местоживееенето), подпомагане на професионалната мобилност (с оглед бързо намиране на нова работа при загуба на старата). 4. Риск от бедност и социално изключване. Икономически неактивните и безработните са с повишен риск от бедност и социално изключване.

Социални услуги: Недостатъчно развити социални услуги в общността и семейната среда. Това поставя в риск от бедност уязвими групи – хора с увреждания и техните семейства, етнически малцинства, възрастни хора, деца.

Медицински услуги: 1. Затруднен достъп до здравни услуги за населението в малките и отдалечените от общинските центрове населени места. – 2. Затруднен достъп до здравни услуги за населението от община Генерал Тошево – липса на болнична помощ, ползват се болничните заведения в областния център. Това създава проблеми за здравния статус на населението и продължителността на живота, създава риск от бедност и социално изключване.

Образователни услуги: 1. Затруднен достъп до образователни услуги за населението от малките и отдалечените от общинските центрове населени места. Увеличава отпадналите от образователната система ученици. -2. Достъпът до средно образование е затруднен дори в по-голяма степен. Мнозина не продължават образованието си след завършване на основно

образование. Това поражда в бъдеще риск от бедност и социално изключване за отпадналиите и за незавършилите средна образователна степен ученици.

Малцинства и уязвими групи: На целевата територия най-многобройни са представителите на българския етнос, следвани от турците и ромите. 1. Висок дял на етническите малцинства на целевата територия, с нисък образователен и здравен статус, ниски нива на икономическа активност и високи нива на безработица; с висок риск от бедност и социално изключване – както монетарна, така и свързана с ограничен достъп до услуги. Това изисква подобряване на достъпа (в т.ч. и ценови) до здравни услуги и социални услуги в общността; осигуряване на квалификация и заетост на ромите. 2. Хората с увреждания и техните роднини се нуждаят от подобрен достъп до социални услуги в общността за хората с увреждания – с цел увеличаване на икономическата активност на лицата с увреждания и членовете на техните семейства. 3. Социалното предприемачество е възможност за създаването на работни места и интеграция на хората с увреждания.

Компоненти на околната среда: Като цяло липсват големи замърсители. Компонентите на околната среда са в добро състояние. Рискове процеси с природен характер се наблюдават в Крайбрежния район. **Биоразнообразие** – 1. Зоните с най-богато и ценно биоразнообразие са защитени от националното законодателство. 2. Налице е ниска степен на валоризация на природното наследство. Необходимо е припознаване на мрежата Natura 2000 като възможност, а не като ограничение с оглед екосистемните услуги. 3. Опазването на биоразнообразието води до създаване на работни места – директно свързани с дейностите по съхраняване и подобряване на местообитанията и видовете. 4. Необходимо е да се повиши капацитета на целевата територия за валоризация на природното наследство, в т.ч. и с оглед на бизнес възможностите и създаването на работни места (еко туризъм, интегриран селски туризъм и др.).

Материално културно наследство: Част от архитектурно-строителните паметници на културата са в незадоволително или лошо физическо състояние. Структурите са разрушени в значителна степен, основно поради неизпълнение на необходимите защитни и консервационни мероприятия, както и във връзка с ново строителство. Значителен, но нерезализиран в пълна степен е потенциалът на археологическото наследство, като обект на познавателен туризъм, както и като елемент на атрактивна среда за отдих. Степента на проученост и социализация на недвижимото археологическо наследство на целевата територия понастоящем е неудовлетворителна. Липсва необходимата инфраструктура за превръщането на паметниците в обекти на масово посещение – приемна и информационна инфраструктури, благоустрояване, условия за транспортен и пешеходен достъп и пр. **Музеи и галерии** – Наличен е потенциал за развитие на познавателен и културен туризъм. Недостатъчно са развити функционалните връзки със социално-икономическите подсистеми за използване на потенциала на музеите и галериите за развитието на територията.

Нематериално културно наследство и дейност на народните читалища. Клубове на пенсионера и други СГО: Съхранено читалищно дело. НЧ са с потенциал за създаване на местна идентичност и развитие на културния и социалния капитал и социалните мрежи. Клубовете на пенсионера са с голяма роля в съхранението на културния и социалния капитал, приобщаване на възрастните. НЧ и клубовете на пенсионера са от изключителна важ-

ност за удовлетворяване на културните нужди на населението от територията, особено извън общинските центрове. Известни разлики във фокуса на културния календар между северната и южната част на територията. В община Балчик международните връзки са с оглед на гостите през активния туристически сезон. Община Генерал Тошево поддържа връзки с Румъния и с българските общности в Бесарабия.

Спорт: 1. Развита организирана спортна дейност на целевата територия. Това се явява предпоставка за добро здравословно състояние на населението, социално общуване, създаване на добри здравословни навици на населението и превенция на младите от наркомания и други нездравословни навици. 2. Наличната спортна база е недостатъчна като количество и се нуждае от подобряване на състоянието. Концентрираните в к.к. „Албена“ съвременни спортни съоръжения обслужват сравнително ограничен контингент, основно туристи (летовници), и не осигуряват условия за масов спорт на местното население. 3. Организираният спорт на целевата територия се нуждае от подпомагане – както за поддържане и развитие на спортната инфраструктура, така и за организиране на първенства, турнири и състезания. 4. Спортните клубове са с потенциал да бъдат включени в изграждането и поддържането на социалния капитал и социалните мрежи на територията.

3.2. Идентифицирани групи от заинтересовани от изпълнението на стратегията за ВОМР лица на територията на МИГ:

Идентифицираните групи от заинтересовани лица на територията на МИГ подробно са описани в В Приложение 27, Аналитичен доклад, Документ 2, - „Анализ на заинтересованите страни”

ЗЕМЕДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИТЕЛИ

Основни характеристики на заинтересованата страна- виж колона 1 от Матрица на заинтересованите страни от Приложение 27, Аналитичен доклад Документ 2, - „Анализ на заинтересованите страни” Основните икономически показатели за дейност Селско, горско и рибно стопанство са следните: 384 предприятия (разпределени 272 в община Генерал Тошево и 112 в Балчик) 43,90 % от произведената продукция, 38,79 % от приходите от дейността 21.45% от заетите, от показателите на нефинансовите предприятия. Над средния брой заети на предприятие. Разходи за възнаграждения на зает и нает над средните за територията – най-високи за основните икономически дейности. В дейността с най-голяма тежест са предприятията от селско стопанство, затова показатели по-горе могат да се вземат като представителни за тях. Селското стопанство се развива главно поради интензификация на производството – броя на наетите и заетите на предприятие през периода намалява. На лице е биполарна структура на земеделските стопанства – малко на брой високоинтензивни стопанства, ползващи по-голямата част от ИЗП и специализирани в отглеждането на зърнено и технически култури и голям брой малки и средни стопанства, ползващи малка част от ИЗП. Малките и средните стопанства са важни за съхраняването на културното наследство и социалния капитал, в т.ч. и селския ландшафт.

Интереси и как е засегната от проблемите – Средните земеделски стопанства: - Попадат в обхвата на стълб 2 на ОСП.; - Може да се очаква, че значителна част от тях не биха имали желание за разрастване на земеделския бизнес, тъй като това ще бъде свързано с усложня-

ване на управленската структура.; - Част от тях имат амбиции за инвестиции за първична преработка и маркетинг на продукцията.; - Част от тях може да имат интерес от стартиране или развитие на неземеделски бизнес.; - Част от тях имат интерес от подобряване на достъпа до пазара и увеличаване на силата на пазарене.; - Може да бъдат склонни да инвестират в подобряване на качеството и проследяемостта на продукцията, намаляване на производствените разходи, внедряване на СУК, биологично производство. Големите стопанства: - Интегрирани със световните пазари, те нямат интерес от предприемане на дейности на местно ниво. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна – Средните стопанства:** - Дребни и разпръснати те са с ограничен капацитет за извършване на промяна.; - Достъпът им до кредитиране е ограничен.; - Мотивация за разрастване на бизнеса у значителна част от тях.; - Може да се очаква известна мотивация за увеличаване на стойността на продукцията, разнообразяване към неземеделски дейности и непроизводствени инвестиции.; - Ограничени умения за сътрудничество и сравнително слаба мотивация.; - Мотивацията им за извършване на промяна в някои области извън бизнеса се очаква да бъде висока, с капацитет да се самоорганизируют.

Големи стопанства: - С огромен капацитет, техните интереси са насочени в противоположна посока на тези на територията и МИГ.

Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна

Средните стопанства: - Включването им в обучителни мерки извън селскостопанската дейност; - Информирание и стимулиране да се включват в обучения за селскостопанска дейност. (Извън обхвата на СВОМР).; - Стимулиране да се сдружават по хоризонтала и вертикала на производствената верига. (Извън обхвата на СВОМР).; - Стимулиране на участието им в изграждането на местната идентичност.; - Обучения, в т.ч. и мотивационни за валоризирането на природното и културното наследство.; - Обучения, в т.ч. и мотивационни за сътрудничество с научни институти.(Извън обхвата на СВОМР); - Включване на подмерки **BGT.П.Г.1**, **BGT.П.Г.2** и **BGT.П.Г.3** – Големите стопанства: - Туширане на потенциални конфликти между техните интереси и интересите на ЗП от другите групи.; - Подпомагане на ЗП от другите групи за развитието на техния бизнес в противовес на едрото интензивно производство.

ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕННОСТ – Основни характеристики на заинтересованата страна – Преработваща промишленост – продукция, 27.24% от приходите от дейността 15.34% от заетите, от показателите на нефинансовите предприятия. Най-голям брой заети на предприятие. Разходи за възнаграждения на зает и нает под средните за територията **Интереси и как е засегната от проблемите** – Преработващата промишленост бе силно засегната от Световната икономическа и Ковид криза; Има интерес от подобряване на своята конкурентоспособност чрез технологично развитие, иновации и подобряване на професионалната квалификация и ключовите компетенции на заетите – по този начин да развие способности за конкуренция извън ценовата; Интерес от подобряване на достъпа до финансиране, в т.ч. и с оглед стремежа към растеж. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – В преработващата промишленост са съсредоточени по-големи предприятия, съответно тази дейност има като цяло капацитет за извършване на промяна; Микро и някои от малките предприятия, все пак, трябва да бъдат оценени като такива с нисък капацитет за

промяна; Мотивацията на всички трябва да се приеме за сравнително висока. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна**- Подпомагане на технологичното развитие и иновациите; Подпомагане на капацитета им за растеж и достъпа до финансиране; подобряването на професионалната квалификация и/или ключови компетенции на заетите; Стимулиране да подпомогнат достъпа до заетост и устойчиво интегриране на пазара на труда на икономически неактивни и безработни, особено от уязвими групи на пазара на труда. ХПП – икономическа под дейност от Преработваща промишленост; Сравнително малки и микропредприятия, разчитащи на ресурси от територията; Много важни с оглед на създаването на добавена стойност на базата на местни ресурси; Важна с оглед създаване на местна идентичност на базата на селското стопанство и производството на храни.

Интереси и как е засегната от проблемите – Изложена е на конкуренцията на общностния пазар, особено в години, когато има проблем за реализация на продукцията на външни пазари (като ембаргото на Русия); Има интерес от подобряване на ресурсната ефективност; от производство на качествена продукция и избягване на ценовата конкуренция. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – Сравнително малки, предприятията от ХПП са с ограничен капацитет за извършване на промяна; Евентуална пречка биха били малките управленски умения – консервативност по отношение на търсенето на пазарни ниши и производство на продукти с високо абсолютно качество. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна**- Стимулиране на участието им в къси вериги на доставки – извън обхвата на инвестиционните приоритети на СВОМР; Подпомагане на модернизацията на предприятията; подобряването на професионалната квалификация и/или ключови компетенции на заетите; Стимулиране да подпомогнат достъпа до заетост и устойчиво интегриране на пазара на труда на икономически неактивни и безработни, особено от уязвими групи на пазара на труда.

ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО – **Основни характеристики на заинтересованата страна** – Хотелиерство и ресторантьорство – 221 предприятия 12.87% от произведената продукция, 30.30% от приходите от дейността 25.49% от заетите, от показателите на нефинансовите предприятия; Стойност на брой заети на предприятие над средното. Разходи за възнаграждения на зает и нает над средните за територията; Поляризирана структура – малък брой големи предприятия, в които е съсредоточена дейността, в малките предприятия от хинтерланда разходите за възнаграждения на зает и нает са под средните за територията; Географски са съсредоточени, както и дейността, в крайбрежния район. Силно е застъпен черноморския туризъм; устойчиви форми на туризъм като селски и еко е слабо застъпен; Потенциал за развитие в Крайбрежния район на уелнес и спа туризъм, фестивален и културен туризъм; Развитие на туризма е с потенциал да подпомогне и други сектори на местната икономика (акцент за територията – производство на храни и напитки, селско стопанство) – **Интереси и как е засегната от проблемите** – Като цяло морския туризъм е изчерпал капацитета си за развитие; Предприятията в крайбрежния район имат интерес от удължаване на сезона; от заетост извън активния туристически сезон; от разработване на местен туристически продукт на базата на природното и културното наследство, в т.ч. и традициите в селскостопанското производство и производството на храни и напитки. – **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – к.к. „Албена“ има опит в предлагане на туристичес-

ки продукт извън активния туристически сезон и Лайт Хаус Голф и Спа туризъм също. Другите предприятия от Крайбрежния район са с ограничен капацитет за удължаване на сезона и предлагане на други форми на туризъм; Предприятията в хинтерланда са микро; малко са на брой и съответно са със слаби възможности за извършване на промяна. – **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Подпомагане развитието на туризма в хинтерланда на територията – за инвестиции в туристическа инфраструктура; Обучения, в т.ч. и мотивационни за валоризация на природното и културното наследство; Подпомагане подобряването на професионалната квалификация и/или ключови компетенции на заетите; Стимулиране да подпомогнат достъпа до заетост и устойчиво интегриране на пазара на труда на икономически неактивни и безработни, особено от уязвими групи на пазара на труда. Развитие на обществена туристическа и спортна инфраструктура в хинтерланда на територията. Чрез дейности за постигане на обществена активност да се постигне съгласие с предприятията от Крайбрежния район да предлага продукти от хинтерланда (храни и напитки, събития) на своите клиенти.

ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ – Основни характеристики на заинтересованата страна – Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети – 497 предприятия 4,46 % от произведената продукция, 9.16%% от приходите от дейността 13.22% от заетите, от показателите на нефинансовите предприятия; Най-нисък брой заети на предприятие от основните икономически дейности; Разходи за възнаграждения на зает и нает най-ниски за територията от основните икономически дейности; Дейността е представена от микро предприятия предимно в търговията на дребно с хранителни и промишлени стоки, смесени магазини. **Интереси и как е засегната от проблемите** – Мнозина стартират тази дейност при загуба на работа; Основната цел на повечето в бизнеса е получаване на някакви доходи и самонаемане; Ниски бариери за вход и изход в дейността, съответно налице е силна конкуренция; Имат интерес от развитието на територията – би се увеличило платежоспособното търсене от страна на местните и гостите на територията. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – Малки и разпръснати – те са със силно ограничен капацитет за извършване на промяна; Може да се предполага, че мотивацията за извършване на промяна у мнозина е малка, предвид скромните им амбиции в бизнеса. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Включването им в мерки извън за квалификация и преквалификация – като възможност за професионална мобилност при несъстоятелност на бизнеса. – Стимулиране да се сдружават по хоризонтала на производствената верига (къси вериги на доставки). (Извън обхвата на СВOMP).

КУЛТУРНИ ИНСТИТУЦИИ – Основни характеристики на заинтересованата страна
Народни читалища – 34 НЧ на територията, в които членуват повече от 5% от населението. От изключителна важност за съхраняване на културния капитал на територията. Високата степен на доверие е предпоставка за увеличаване на ролята им за развитие на социалния капитал. Изключителна роля при предоставяне на културни услуги, особено в селата. От изключителна важност за създаване на местна идентичност на базата на културното наследство. **Интереси и как е засегната от проблемите** – Имат голям интерес за развитие на своите културни и социални функции. Негативните демографски тенденции се отразяват на функционалността им. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – С огромна

мотивация за извършване на промяната. Ограничен финансов капацитет – разчитат предимно на държавната субсидия за разходи за дейността си, разчитат на безвъзмездни помощи за ремонт на сградите и помещенията и обновяване на оборудването. – **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Помощ за създаване на културни събития. Развиване на капацитета им за трансфер на информация – те се явяват възел на множество социални мрежи. Използване на техния потенциал за създаване на местна идентичност. Музеи, галерии, културни комплекси Една художествена галерия, три музея, културни и етнографски комплекси, две изнесени музейни експозиции. Важни за удовлетворяване на културните нужди на населението. Актив за развитието на познавателен туризъм. С потенциал за разпространение на информационни и рекламни материали за територията.

Интереси и как е засегната от проблемите – Имат интерес от развитието на територията – повишаване на посещенията на техните изложби и експозиции. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – Капацитетът и мотивацията им е трудно да бъдат определени с точност, но при външна мотивация биха могли да се превърнат във важен ресурс за развитието на територията. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Чрез дейности по стимулиране на местната активност да се ангажират като комуникационен канал за територията. Като важен ресурс за познавателен туризъм, другите заинтересовани страни (туристически обекти, читалища) могат от друга страна да служат като комуникационен канал за тях.

ДРУГИ СТРУКТУРИ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО – Основни характеристики на заинтересованата страна – Спортни клубове – Наличие на множество спортни клубове. Важни от гледна точка за здравето на населението, създаване на добри здравословни навици и превенция на наркоманията, в т.ч. пиенето и пушенето. Важни за социалния капитал на територията. **Интереси и как е засегната от проблемите** – Негативните демографски тенденции оказват неблагоприятно влияние върху тяхната дейност. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – Малък финансов капацитет, голям организационен капацитет. – **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Включване на младите хора в проекти за развитие на територията, в т.ч. и доброволчество. Клубове на пенсионера – 42 клуба на пенсионера. От много важно значение за осигуряване на културни услуги и социално общуване за възрастните от територията. С много важна роля за превенция на изключването на възрастните от територията. **Интереси и как е засегната от проблемите** – С огромен интерес за съживяване на територията – помнят времената, когато територията е била жизнена, пълна с младежи и деца. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – Голяма мотивация за извършване на промяна, малък капацитет. При стимули от външна страна могат да бъдат важни агенти на промяната. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Използване на техните мрежи за проекти в областта на културата, социалното включване и предаването на информация.

ДРУГИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ – Основни характеристики на заинтересованата страна – Училища и детски градини – **Интереси и как е засегната от проблемите** – С въвеждането на принципа „парите следват ученика“ и негативните демографски тенденции се затруднява функционирането на училища. Функционирането на детските градини се зат-

руднява от негативните демографски тенденции.

Капацитет и мотивация за извършване на промяна – Голяма мотивация, неголям капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна:** Мерки за подобряване на образованието, продължаване в средна образователна степен, превенция на отпадането от училище. Комуникационен канал – до родителите на децата и учениците. **Младежи** – **Интереси и как е засегната от проблемите** – Уязвима група на пазара на труда, често уменията им не отговарят на нуждите на пазара на труда. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – Малък капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Квалификационни курсове, стажове, субсидирана заетост, откриване на не субсидирани работни места. **Наети работници** – **Интереси и как е засегната от проблемите** – Увеличена зависимост за работните места във връзка с икономическия цикъл. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – Малък капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Повишаване на квалификацията, мерки за професионална и географска мобилност.

Безработни – **Интереси и как е засегната от проблемите** – Нужда от квалификация и откриване на работни места. Риск от бедност и изключване. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – Малък капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Квалификационни курсове, стажове, субсидиране на заетостта, откриване на не субсидирани работни места. **Пенсионери** – **Интереси и как е засегната от проблемите** – Риск от бедност и социално изключване, най-вече относно достъпа до социални и здравни услуги. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – Малък капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Увеличаване достъпа до здравни услуги, развитие на социални услуги в общността.

Малцинства, в т.ч. роми – **Интереси и как е засегната от проблемите** – Риск от бедност и социално изключване, в т.ч. и относно достъпа до социални и здравни услуги. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – Малък капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Квалификационни курсове, стажове, субсидиране на заетостта, откриване на несубсидирани работни места. Увеличаване достъпа до здравни услуги, развитие на социални услуги в общността. **Жени** – **Интереси и как е засегната от проблемите** – В по-неизгодно положение на пазара на труда, в т.ч. и относно безработицата спрямо мъжете. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – Малък капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Превенция на полова дискриминация. Насърчаване на предприемачеството. **Хора с увреждания** – **Интереси и как е засегната от проблемите** – Риск от бедност и социално изключване, в т.ч. и относно достъпа до социални и здравни услуги. Членовете на техните семейства понякога се налага да напуснат работа за да полагат грижи за тях. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – Малък капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Квалификационни курсове, стажове, субсидиране на заетостта, откриване на не субсидирани работни места. Увеличаване достъпа до здравни услуги, развитие на социални услуги в общността. Социално предприемачество.

ОРГАНИ И АДМИНИСТРАЦИИ НА МЕСТНАТА И ВЛАСТ – Основни характеристики на заинтересованата страна – Общински органи и общински администрации – Интереси и как е засегната от проблемите – С пряк интерес от развитието на територията. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – С големи правомощия по развитието на територията, възможности за стартиране на процеси по консултиране, обединява участниците при подход „отдолу-нагоре“. Ограничени във възможностите за публични инвестиции – разчитат на средства от бюджета и безвъзмездна финансова помощ. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Привличане на ранен етап при разработване на местни инициативи. Включване на широк кръг от мерки за публични услуги, при които е бенефициент, а обществения интерес е забелязан – основни услуги за населението и бизнеса, туристическа инфраструктура, подобряване на инфраструктура за предоставяне на културни, социални, здравни и административни услуги, развитие на социални услуги в общността. **Кметове на населени места и кметски наместници** – **Интереси и как е засегната от проблемите** – В пряк досег с населението място и неговите проблеми, те са важен говорител на населението. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – Ограничен финансов капацитет – кметствата не разполагат със собствен бюджет. Голяма мотивация за подобряване на населението от съответните населени места. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Използването им като комуникационен канал в две посоки – за предаване на информация към населението и за получаване на информация за населението и бизнеса от населеното място. **МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА БАЛЧИК – ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО** **Основни характеристики на заинтересованата страна** – МИГ, ОС на МИГ, УС на МИГ, персонал на МИГ – **Интереси и как е засегната от проблемите** – МИГ е лицето, пряко ангажирано с изпълнението на СВОМР. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** – С огромна мотивация за извършване на промяна, но с ограничен капацитет в началото (капацитетът на членовете на МИГ не може автоматично да се трансформира в капацитет на МИГ). Финансовият капацитет ще остане ограничен докато МИГ вижда своята роля единствено в реализиране на СВОМР. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** – Обучения на екипа. Обмяна на опит с утвърдени МИГ. Развитие на капацитета за промяна на територията, извън възможностите само на СВОМР.

3.3. Наличие на уязвими и малцинствени групи на територията на МИГ и описание на техните потребности:

1. Етническите малцинства, особено ромите, са с нисък образователен и здравен статус, ниски нива на икономическа активност и високи нива на безработица. Те са с висок риск от бедност и социално изключване – както монетарна, така и свързана с ограничен достъп до услуги. Това изисква подобряване на достъпа (в т.ч. и ценови) до здравни услуги и социални услуги в общността; осигуряване на квалификация и заетост на ромите.
2. Хората с увреждания и техните роднини се нуждаят от подобрен достъп до социални услуги в общността за хората с увреждания – с цел увеличаване на икономическата активност на лицата с увреждания и членовете на техните семейства, както и от развитие на социалното предприемачество.

3. Икономически неактивните и безработните са с повишен риск от бедност и социално изключване.
4. За икономическо активизиране на населението в над трудоспособна възраст са необходими специални усилия, в т.ч. и чрез подобряване на здравните услуги и квалификационни и преквалификационни курсове, съобразени с възрастта, организация на работния процес с оглед на възрастта на работниците и служителите и др.
5. Важна е ролята на читалищата и клубовете на пенсионера при предоставяне на културни услуги, развитие на мобилни библиотеки, но и подобряване на достъпа (в т.ч. и ценови) на възрастните до здравни услуги и социални услуги в общността.
6. Малък е дялът на населението с висше и средно образование, висок е дялът на населението с основно и по-ниско образование и не посещавалите училище. Лошата образователна структура сочи за риск от бедност за голяма част от населението от целевата територия.

3.4. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите на територията на МИГ:

SWOT-анализът е извършен от гледна точка на визията на местната общност да бъдат преодолени проблемите и ограниченията, като потенциалът се развива интегрирано с възможностите, които предоставя подходът ЛИДЕР за положително въздействие върху различни аспекти от социалния, трудовия, културния, образователния и икономически аспекти общото развитие на територията. Анализът дава основания да се стигне до извода, че е целесъобразно да се планират действия за преодоляване на слабите страни, като същевременно се засилват силните страни, да се използват възможностите и максимално да се ограничат заплахите.

SWOT анализ		вътрешна среда	
		Плюсове (S)	Минуси (W)
Външна среда	Възможности (O)	<i>S-O-Стратегии:</i> Използване на възможностите за реализация на плюсовете	<i>W-O-Стратегии:</i> Унищожаване на слабости за създаване на нови възможности
	Опасности (T)	<i>S-T-Стратегии:</i> Използване на плюсовете за елиминиране на опасностите	<i>W-T-Стратегии:</i> Разработване на стратегии, които да не позволят слабостите да бъдат активизирани от заплахи

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПОЛОЖЕНИЕ

СИЛНИ СТРАНИ: Запазена богата природна среда, предлагаща привлекателни условия за живот; Потенциал за развитие на туризма, съчетаващи природни и културни ценности; Наличие на два малки градски центъра, осигуряващи основни услуги за населението и икономиката; Изградена пътна и водоснабдителна инфраструктура; Съхранени традиционни занаяти, услуги и технологии за преработка на храни; Съхранени местни общности, културни традиции и активизиране на читалищата и неправителствените организации; Наличие на предприемаческа активност, нелоша гъстота на МСП.

СЛАБИ СТРАНИ: Намаляване и застаряване на населението, миграция, особено на младо и високо образовано население; Намаляване на гъстотата на населението и риск от обезлю-

дяване на хинтерланда на територията; Вследствие на оптимизацията на мрежата от детски градини и училища, достъпът до образователните публични услуги за част от населението е затруднен; Намалването на броя на населението намалява рентабилността на основните публични услуги; Слаба икономическа активност, лоша отраслова структура на МСП (голям дял на предприятията в търговията); Ниска степен на диверсификация и на добавяне на стойност в селската икономика; Ниска иновационна активност; Неразвити туристически атракции и инфраструктура; Сезонност на туризма в Крайбрежния район; Намалване на работната сила, по-нисък образователен статус на работната сила, риск от загуба на квалификация и умения поради дългосрочна безработица; Висок риск от бедност и социално изключване, особено сред ромите, уязвимите групи и възрастните; Сравнително ниско качество на социалните услуги и затруднен достъп за населението от отдалечените от градските центрове населени места; Лошо състояние на изградената техническа инфраструктура и ниска енергийна ефективност на публичните обекти; Непълно покритие на територията с фиксирана широколентова инфраструктура и ниско използване информационните и комуникационни технологии от населението и бизнеса; Недостатъчно развит капацитет на местните общности за включване и управление на инициативи за местно развитие.

ВЪЗМОЖНОСТИ: Повишено търсене на културно-исторически, спа и балнеологичен, приключенски, еко и селски туризъм; Развитие на технологиите в областта на зелената икономика, включително ВЕИ; на иновациите в областта на социалните услуги; на екосистемните услуги; Улеснен достъп до нови знания, технологии и практики вследствие членството в Европейския съюз;

ЗАПЛАХИ: Нисък икономически растеж в страната, особено с ефект върху заетостта и квалификацията и бедността; Продължаващ ефект на икономическата криза в останалите страни-членки на ЕС, които са основни търговски партньори; Увеличаване на териториалните различия в качеството на живот и доходите, ускоряващи вътрешната и външна миграция на населението от целевата територия; Загуба на квалифицирана работна ръка и недостиг на работна сила, поради неконкурентно заплащане на труда; Глобалната промяна на климата, попадане на страната в зона на засушаване и рискове, свързани с природни бедствия (т.е. наводнения, злополуки, пожари, суша); Ограничен достъп до кредит и външно финансиране за МСП.

В допълнение към:

СИЛНИ СТРАНИ

- Туризъм, земеделие, културни събития и местни фолклорни фестивали.
- Експониране на древно наследство и поддържане на добра туристическа и пътна инфраструктура.
- Холистичен туристически продукт, който успешно продава предлаганата от региона чиста природа и храна, древни места и местообитания, здраве за душата и тялото, възможности за инвестиции на открито .
- Регионална марка на зелен туризъм и чиста хранителна продукция. Постоянни клиенти и туристи, както и повишен статус на резиденти целогодишно в региона.
- Силно присъствие на регионални производители, с перфектна пазарна репутация в национален мащаб в различни икономически сектори, работещи вериги на доставка и

канали за реклама.

- Уникални културно-исторически и природни забележителности, в начален етап на икономическо развитие.
- Специфичен етносен състав и съхранени древни традиции на занаяти, кулинария и фолклорно нематериално наследство. Контакти с етноси, които са склонни да работят само с местните общности на територията в национален и международен план.
- Генерираните печалби в региона от определени икономически сектори са с дългосрочен тренд на нарастване сравнени с националните показатели.
- Земеделската продукция производството на пшеница и етерични масла, както и пчеларския сектор са с високи маржове на печалба и могат да се усъвършенстват чрез преки инвестиции за периода до 2027.

СЛАБИ СТРАНИ

- Необходимост от подобряване на инфраструктура-туристическа и образователна.
- Необходимост от подобряване на ВиК и отводнителната системи, и превенция на наводнения.
- Въпросът за наплива от бежанци и тяхното социализиране е труден за разискване сред заинтересованите страни в региона.
- Недостатъчно промотиране на поклонническия и литературен туризъм, вкл. пешеходен и велосипедни турове.
- Необходимост от прилагане на маркетингова стратегия за реклама на целогодишен туристически пакет в региона, включително детайлно проследяване за напредъкът при популяризирането чрез всички налични канали за реклама.
- Необходимост от дигитализиране, ремонт и реновиране на материално и нематериално културно наследство в региона и спортни зони на открито за равен достъп до активна тренировъчна дейност.
- Недостиг на обучения за повишаване на квалификационните умения на персонала в различни икономически сектори на годишна база.
- Необходимост от детайлно планиране на инвестициите от публичния сектор, вкл. финансиране чрез проекти за периода 2021 – 2027 г. съгл. политиките на ЕС 1. По-интелигентна Европа (иновативна и интелигентна икономическа трансформация) 2. По-зелена, нисковъглеродна Европа (включително енергиен преход, кръгова икономика, адаптиране към климата и управление на риска) 3. По-свързана Европа (мобилност и свързаност с ИКТ) 4. По-социална Европа (Европейски стълб на социалните права) 5. Европа, по-близо до гражданите (устойчиво развитие на всички видове територии).
- Необходимост от детайлна статистика и план за действие съгласно индикаторите по ИСИС за региона.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Съхранената природна среда и добра пътна инфраструктура позволяват развитие на зони за къмпингуване и развитие на екологични зони с образователна насоченост на открито.
- Целевият пазар на предлаганите туристически пакети за велосипеден и пешеходен

туризъм има потенциал за растеж и финансирано устойчиво развитие.

- ☑ Неразвита транспортна услуга на обществения транспорт между двете съседни общини и възможност за пазарно развитие на религиозния и литературен поклоннически туризъм, включително трансгранични маршрути.
- ☑ ЕС политиките за финансиране през периода 2021 – 2027 г. се фокусират за устойчиво развитие и финансират целево региона.
- ☑ Развитите туристически маршрути с различен алтернативен вид туризъм в региона тематично е необходимо да се разгърнат в национален и международен план за достигане на цялостност и завършеност на темата на маршрута.
- ☑ Допълнителен фонд за финансиране е Стратегията за Евро Вело 6 по програма Интеррег и други финансиращи програми с фокус природа, култура, спорт и наследство от конкретни държави.
- ☑ Прилагането на Цифровата индустрия в различните икономически сектори в региона е от ключова полза за неговото устойчиво развитие.
- ☑ Обогащане на съхраненото в региона културно наследство и занаяти на различни етноси, включително дигитализиране на фолклорен масив от нематериално литературно наследство от територии, обект на военен конфликт към настоящият момент.
- ☑ Прилагането възможностите на AI в земеделието, образованието и другите икономически сектори на територията.

ЗАПЛАХИ

- ☑ Политически, икономически и международни форсмажорни обстоятелства и поддържане на високи нива на нестабилност в дългосрочен план.
- ☑ Екологичен и демографски срив поради форсмажорни обстоятелства, зачестили в кратък период от време.
- ☑ Навлизане на военни рестрикции в регионалната икономика и чуждестранни конкуренти.
- ☑ Свиване на туристическия пазар в календарен аспект поради международната влошена икономическа обстановка.
- ☑ Нерегулирано навлизане на пазара на не сертифицирани за биопродукти етерични масла в козметиката.

СЕЛСКО СТОПАНСТВО И ХРАНИТЕЛНО-ВКУСОВА ПРОМИШЛЕННОСТ

СИЛНИ СТРАНИ: Благоприятен агро-екологичен потенциал за развитие отглеждане на различни земеделски култури; Големите селскостопански производители са интегрирани с хранителната верига на световния пазар; Наличие на аграрен институт на територията.

СЛАБИ СТРАНИ: Поляризирана структура на стопанствата; Слабо развита хранително-преработвателна промишленост на територията; Неоползотворяване на остатъците от селското стопанство; Неблагоприятна възрастова и образователна структура на управителите на стопанствата и заетите в земеделието; Незавършено преструктуриране и модернизация на малките стопанства; Тенденция на спад на традиционно отглежданите земеделски култури на територията в т.ч. месо, мляко, плодове и зеленчуци; Слаба диверсификация на стопанската дейност в земеделските стопанства; Амортизирано оборудване и морално остарели технологии в малките и средните земеделските стопанства; Ниска инвестиционна актив-

ност, недостатъчни инвестиции в технологична модернизация и иновации в селското и горско стопанство и преработващата промишленост; Слаби вертикални връзки, коопериране и сътрудничество в хранителната верига; Слабо коопериране и слаби пазарни позиции, включително и поради злоупотреба с пазарна сила на посредници; Липса на хидромелиоративната инфраструктура; липса на повърхностни води за напояване; подпочвените води са на голяма дълбочина; Слаба организация за трансфера на знания в земеделието и ХВП; недостатъчно ефективна връзка между научно-изследователските и образователни институти и бизнеса; Неразвити механизми за управление на риска;

ВЪЗМОЖНОСТИ: Разширяване на пазарите и нарастване на потребителско търсене на хранителни продукти, с гарантирано качество и произход, местни продукти, както и биологични продукти и продукти, произведени при високи стандарти на опазване на околната среда и хуманното отношение към животните; Развитие на екосистемните услуги; Улеснен достъп до нови знания, технологии и практики вследствие членството в Европейския съюз; Ново отношение на обществото към мултифункционалната роля на земеделието, и неговата роля за опазване на околната среда и създаването на нови производствени цикли; Повишаване на търсенето на селскостопански продукти на международните пазари;

ЗАПЛАХИ: Продължаващ ефект на икономическата криза в останалите страни-членки на ЕС, които са основни търговски партньори в стокообмена със стоки на аграрния сектор и ХВП, което може да доведе до понижено търсене; Нарастващата роля на транснационалните компании в хранителната верига; Нарастване на цените на използваните ресурси и материали (земя, труд, горива и др.) при производството и преработката на земеделски продукти; Циклични спадове и големи колебания в цените на селскостопанските стоки; Глобалната промяна на климата, попадане на страната в зона на засушаване и рискове, свързани с природни бедствия (т.е. наводнения, злополуки, пожари, суша); Ограничен достъп до кредит и външно финансиране, особено за малките и средни стопанства.

ОКОЛНА СРЕДА/КЛИМАТ

СИЛНИ СТРАНИ - Богато биоразнообразие и разнообразен ландшафт; Зоните с най-богато и ценно биоразнообразие са защитени от националното законодателство; Тенденция в подобряване на качеството на водите; Опит в защитата от ерозия и положителна тенденция за ограничаване на ветровата и водна ерозия; полезащитни пояси;

СЛАБИ СТРАНИ - Нисък дял на горските територии, които да допринасят за предотвратяване на промените в климата; Унищожение на ценни полу-естествени местообитания посредством разораване, строителна дейност и използване на синтетични торове и химикали; Неэффективно използване на природните ресурси, включително свръх експлоатиране; замърсявания, нарушен воден баланс; Големи площи, изправени пред загуба на многофункционалността на почвите вследствие водна и ветрова ерозия; намаляване на хумусния слой на почвата; Монокултурни производствени модели; Недостатъчна осведоменост и познания на земеделските стопани относно природната стойност на земята и устойчивото земеползване и промените в климата; Недостиг на инвестиции в непроизводствени дейности, свързани с прилагането на екологосъобразни практики; Ниска степен на ползване на алтернативни източници на енергия; Премахване на характеристики на ландшафта (храсти и дървета) с цел получаване на преки плащания в рамките на първи стълб на ОСП; Недостатъчен капацитет

за осигуряване на консултантски услуги за опазване на околната среда и екосистемите и адаптиране към климатичните промени; Ниска валоризация на природното наследство.

ВЪЗМОЖНОСТИ: Развитие на технологиите в областта на зелената икономика, включително ВЕИ; Развитие на екосистемните услуги; Улеснен достъп до нови знания, технологии и практики вследствие членството в Европейския съюз; Ново отношение на обществото към мултифункционалната роля на земеделието и неговата роля за опазване на околната среда и създаването на нови производствени цикли; Издаване на заповедите за обявяване на защитените зони за местообитанията в рамките на Натура 2000.; Оползотворяване на екосистемните услуги.

ЗАПЛАХИ: Увеличаване на замърсяването в следствие на интензивно земеделие, производствени дейности, транспорт и туризъм; Глобалната промяна на климата, попадане на страната в зона на засушаване и рискове, свързани с природни бедствия (т.е. наводнения, злополуки, пожари, суша); Загуба на биоразнообразие.

ЦЕЛЕВАТА ТЕРИТОРИЯ

СИЛНИ СТРАНИ: Добра достъпност на територията; Добра свързаност на територията; Притежание на уникални за Добруджа черти – урбанизиран крайбрежен район и равнинен и плодороден хинтерланд; Съхранени местни общности, културни традиции и първите и уникални за България НПО – читалищата; Висок дял от населението са членове на народните читалища.

СЛАБИ СТРАНИ: Силни вътрешнотериториални диспропорции – между южната и северната част на територията, между градските центрове и селата, между крайбрежния район и хинтерланда; Неразвити функционални връзки с близките областни центрове (гр. Добрич и гр. Варна); Нисък социален капитал и съвместни действия; Ниска интеграция между различните икономически сектори и между социалните подсистеми.

ВЪЗМОЖНОСТИ: Развитие на читалищата като социални мрежи; Използване на читалищата за създаване и утвърждаване на местна идентичност, съответно и за изграждане на социален капитал. Създаване и развитие на функции по отношение на близките градски центрове.

ЗАПЛАХИ: Превръщане на хинтерланда единствено в селскостопански район; Взаимопораждащи се негативни връзки между еднообразие на работните места и обезлюдяване на територията.

4. Цели на стратегията, включително измерими целеви стойности за резултатите, и съответните планирани действия: (не повече от 10 страници)

Целите и приоритетите на стратегията определят насоките за развитие на територията въз основа на проучените и изведени потребности и SWOT анализа.

На база на дефинираните цели и на възможностите, предоставяни от подхода BOMP, са препоръчани необходимите действия, мерки и интервенции, които следва да се предприемат за постигане на приоритетите и специфичните цели. Търсена е вътрешна съгласуваност между целите, приоритетите и избраните програми и мерки, които да окажат положително въздействие, както и външна съгласуваност – съобразяване с политиките за развитие на селските райони на национално и европейско ниво, общинските и регионални планове, достъпните финансовите ресурси за осъществяване на стратегията. Отчетено е актуалното състоя-

ние и перспективите за развитие на населените места от територията – в паралелен анализ с проучените потребности, нагласи, настроения и намерения на представители на местната общност и заинтересовани страни.

Направена е обща оценка на необходимите човешки, материални, организационни и финансови ресурси за постигане целите на стратегията за ВОМР.

Общата оценка включва национално финансиране от публични източници, в т.ч. държавен бюджет и финансиране от фондовете на ЕС – ЕФРР, ЕСФ+, ЕЗФРСР.

Определената финансовата рамка, както и планът за изпълнение на приоритетите и целите на стратегията, имат индикативен характер и се базират на експертна оценка, извършена след проучванията и анализите на ситуацията, нагласите на местната общност, заинтересованите страни, потребностите и заявените намерения за кандидатстване с проектни предложения.

4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:

На база на обстойните социално-икономически, екологични и стратегически анализи, както и резултатите от консултациите със заинтересованите страни, са формулирани следните две основни цели:

- **Обща цел 1:** Икономическо развитие чрез подкрепа на конкурентоспособни, устойчиви и иновативни стопанства, предприятия и услуги на територията.
- **Обща цел 2:** Подобряване на качеството на живот и социалната свързаност чрез достъп до базови услуги, културна активност и включване на местната общност.

Стратегията е насочена към:

Увеличаване на териториалната конкурентоспособност чрез:

- Подкрепа на модерно, екологично и устойчиво земеделие;
- Създаване на икономически алтернативи чрез развитие на неселскостопански дейности;
- Подобряване на базовата инфраструктура и достъпа до социални и образователни услуги;
- Поддържане и възраждане на културното и духовно наследство;
- Укрепване на местната идентичност и чувството за принадлежност.

явяваща се **Главна Стратегическа цел.**

Приоритети, специфични цели и мерки с които ще се реализират:

Приоритет 1: Устойчиво икономическо развитие и заетост

Специфична цел 1.1: Повишаване на конкурентоспособността в земеделието и преработката

Изпълнението ще се осъществи чрез:

- **Мярка ВГТ.П.Г.1 – „Инвестиции в земеделските стопанства на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево”;**
- **Мярка ВГТ.П.Г.2 – „Инвестиции за преработка на селскостопански продукти на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево”**

Специфична цел 1.2: Подкрепа за развитие на неселскостопански дейности

Изпълнението се осъществява чрез:

- Мярка BGT.П.Г.3 – „Инвестиции за развитие на неселскостопански дейности на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“–

Специфична цел 1.3: Насърчаване на заетостта, предприемачеството и иновациите

Изпълнението се осъществява чрез:

- Мярка BGT.П.Г.3 – „Инвестиции за развитие на неселскостопански дейности на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево” , както и допълващи инструменти по:

- ПРЧР (Приложение 11)
- ПКИП (Приложение 17)

Приоритет 2: Достъп до основни услуги и инфраструктура

Специфична цел 2.1: Инвестиции в дребномащабна инфраструктура

Изпълнява се чрез:

- Мярка BGT.П.Г.6 – „Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаб инфраструктура“

Специфична цел 2.2: Подобряване на социалната, здравна, културна и образователна среда в селските райони

Реализация чрез:

- Мярка BGT.П.Г.6 – „Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаб инфраструктура“

допълнена от:

- ПРЧР (Приложение 11)
- ПОС (Приложение 15)
- ПО (Приложение 13)

Приоритет 3: Съхраняване на културната идентичност и социалното приобщаване

Специфична цел 3.1: Опазване, дигитализация и популяризиране на културното и природното наследство

Основна мярка:

- BGT.(2021/2115) – „Изграждане на местна идентичност на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево”

Специфична цел 3.2: Подкрепа за духовен живот и културна активност

Изпълнява се чрез:

- BGT.П.Г.7 – „Съхраняване на духовния и културния живот на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево”

Специфична цел 3.3: Гражданско участие, доброволчество, социална интеграция и общностно развитие

Изпълнение чрез:

- Мярка BGT.П.Г.7 – „Съхраняване на духовния и културния живот на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево”,
- Мярка BGT(2021/2115) – „Изграждане на местна идентичност на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево” и
- Мярка BGT.19.3 – Мярка „Сътрудничество и подготвителни дейности“ – включително трансгранични проекти, партньорства, форуми и местни ини-

циативи.

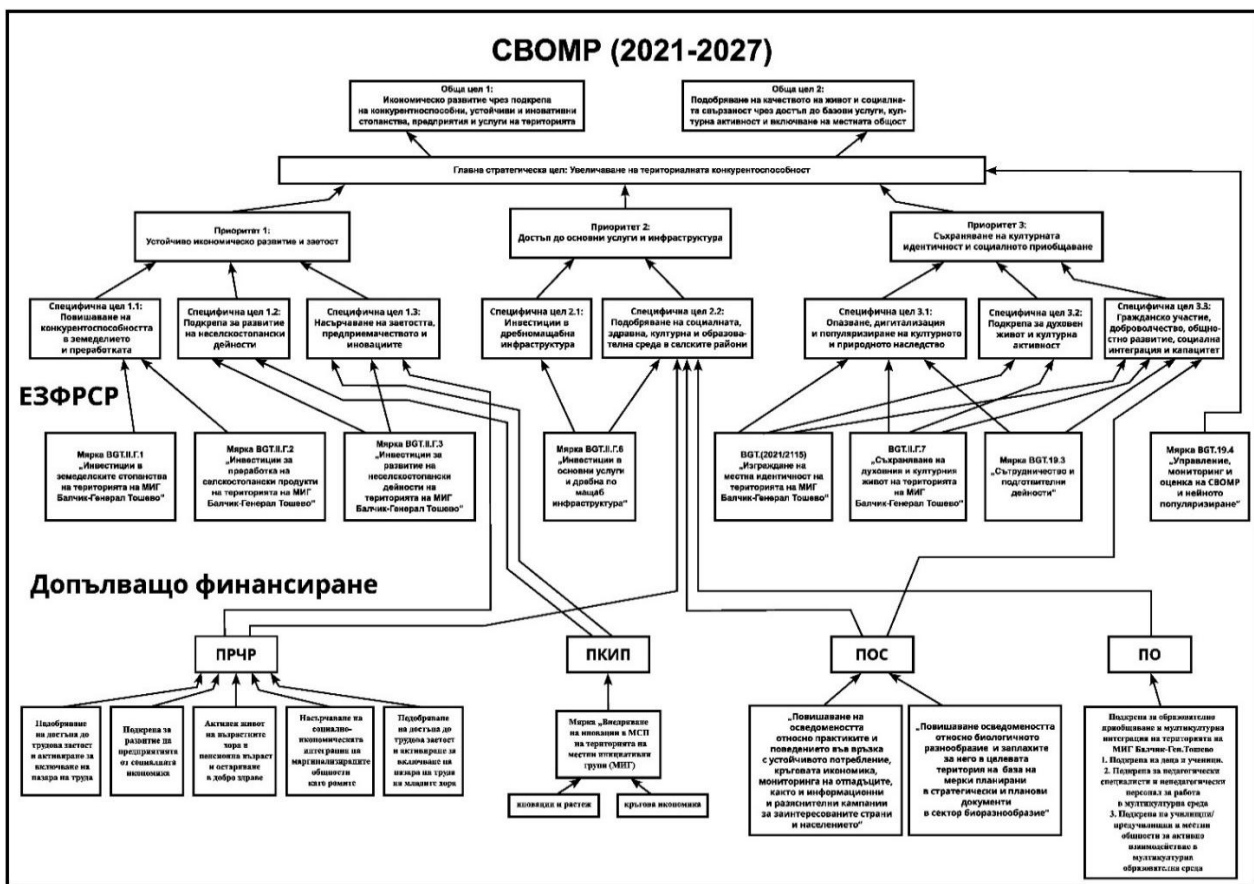
Допълвана от:

ПОС (Приложение 15)

И като хоризонтална политика за постигане на Стратегическата цел Увеличаване на конкурентоспособността на територията ще допринесе:

Мярка BGT.19.4 „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране

ДЪРВО НА ЦЕЛИТЕ:

Разграничаване между фондовете (демаркация) по ЕЗФРСР, ПРЧР, ПКИП и ПОС:

Стратегията предвижда ясно разграничение между дейностите и финансирането по линия на ЕЗФРСР и останалите програми по Споразумението за партньорство – ПРЧР, ПКИП и ПОС. За избягване на двойно финансиране и осигуряване на ефективна координация между ЕЗФРСР и допълващите програми (ПРЧР, ПКИП, ПОС), в стратегията е заложено тематично разграничение между дейностите по всеки от фондовете.

- **ЕЗФРСР** покрива основно **инвестиции в земеделски стопанства, преработка на селскостопански продукти, развитие на неселскостопански дейности, базова социална и културна инфраструктура**, както и дейности, свързани с културна иден-

тичност и местно развитие.

- **ПРЧР** (Приложение 11) се използва за **активиране на неактивни лица, социално включване, обучения и подкрепа за социални предприятия**, като допълва, но не замества инвестициите по ЕЗФРСР.
- **ПКИП** (Приложение 17) финансира **иновативни и технологични проекти в МСП, дигитализация и зелени бизнес решения**, които не попадат в обхвата на традиционните инвестиционни мерки по ЕЗФРСР.
- **ПОС** (Приложение 15), при наличие на целево финансиране, подкрепя **информационни кампании и дейности за устойчиво потребление, екологично образование и опазване на биоразнообразието**, които не се финансират чрез ЕЗФРСР.
- **ПО** (Приложение 13) допринася за: подобряване на достъпа до качествено образование; за намаляване на отпадащите от образование деца и ученици; повишаване на качеството на предучилищното и училищното образование чрез подкрепа на развитието на специалистите в системата на предучилищното и училищното образование; насърчаване на ефективното взаимодействие на училищната/ните общност/и и на детските градини, вкл. работа с родителите, ангажирането на местните заинтересовани страни с образователните институции; подкрепя преодоляване на детската бедност на територията на МИГ с принос към Европейската гаранция за децата .

При подбора и оценката на проектните предложения ще се прилагат **конкретни критерии и декларации от кандидатите**, гарантиращи, че всяка проектна идея ще бъде подадена само по подходящия фонд.

МИГ ще поддържа активна координация с Управляващите органи на съответните програми и ще извършва мониторинг за избягване на припокриване на дейности, като така се гарантира **цялостно и съгласувано използване на ресурсите от различните фондове** в подкрепа на устойчивото развитие на територията. В допълнение, за всяка програма са определени специфични индикатори, които не се припокриват, като е осигурен мониторинг за избягване на дублиране на разходи.

4.2. Измерими целеви стойности за резултатите (индикатори):

4.2.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР – задължителни и специфични за МИГ:

Индикаторите за цялостното прилагане на стратегията са съобразени със заложените в нея цели и приоритети, с ресурсния капацитет, с логиката на интервенциите, както и с указанията на УО по ВОМР за периода 2023–2027 г. Те отразяват комбинирано както задължителните елементи по подхода ВОМР, така и специфични индикатори, характерни за територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево.

ИНДИКАТОРИ ЗА ЦЯЛОСТНОТО ПРИЛАГАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР					
№	Вид	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на данни
1	Изходен (за	Брой обявени от МИГ приеми на проектни предложения по мерки от СВОМР	брой	6	ИСУН, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2	изпълнение/пр	Подадени проектни предложения	брой	28	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
3		Проекти, финансирани по СВОМР	брой	30	ИСУН, проектни предложения, база данни и

	одукт)				отчети МИГ, годишен мониторинг
4		Сключени договори	брой	30	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
5		Бенефициенти, подпомогнати по СВОМР	брой	27	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
6		Стойност на БФП по проектите, финансирани по СВОМР	лева	440550,00	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
1	За резултат	Изпълнени проекти	брой	30	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	брой	12	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
3		R.40 „Интелигентен икономически преход в селските райони: Брой на подкрепени стратегии за „умни села“	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
4		R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селските райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП“	Процент	16,04%	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
5		R.42 „Насърчаване на социалното включване: Брой лица, обхванати от проекти, свързани с подкрепа на дейности за социално включване“	брой	60	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
6		R.0 „Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания“	брой	650	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
7		Изпълнени проекти от бенефициент на възраст до 40 години или жена	брой	3	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
8		Модернизирани земеделски стопанства/предприятия	брой	18	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
9		Подпомогнати стопанства от чувствителни сектори	брой	3	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
10		Проекти с въведени нови продукти/техника/технологии	брой	8	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
11		Проекти, включващи дейности, водещи до опазването на околната среда и/или производство и/или преработка на биологични продукти	брой	5	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
12		Проекти, включващи дейности за преработка на местни от територията на МИГ и/или собствени суровини	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
13		Проекти, включващи инвестиции в предоставяне на здравни, социални услуги за населението или упражняване на занаят	брой	2	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
14		Подобренени младежки и спортни центрове и/или детски и спортни площадки	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
15		Дял на населението, което се възползва от подобрената културна и духовна инфраструктура	процент	3,14%	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
16		Организираны и проведени събития, свързани с местната идентичност	брой	4	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг

4.2.2. Индикатори по мерки:

ИНДИКАТОРИ по Мярка VGT Г1 „Инвестиции в земеделските стопанства на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“					
№	Вид	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на данни
1	Изходен (за изпълнение / продукт)	Подадени проектни предложения	брой	8	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		Проекти, финансирани по СВОМР	брой	8	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
3		Сключени договори	брой	8	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
4		Бенефициенти, подпомогнати по СВОМР	брой	8	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
5		Стойност на БФП по проектите, финансирани по СВОМР	лева	788950.00	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
1	За резултат	Изпълнени проекти	брой	8	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	брой	4	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
3		Изпълнени проекти от бенефициент на възраст до 40 години или жена	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
4		Модернизирани земеделски стопанства/предприятия	брой	8	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
5		Подпомогнати стопанства от чувствителни сектори	брой	3	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
6		Проекти с въведени нови продукти/техника/технологии	брой	5	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
7		Проекти, включващи дейности, водещи до опазването на околната среда и/или производство и/или преработка на биологични продукти	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
ИНДИКАТОРИ по Мярка VGT.П.Г2 „Инвестиции за преработка на селскостопански продукти на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“					
№	Вид	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на данни
1	Изходен (за изпълнение)	Подадени проектни предложения	брой	3	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		Проекти, финансирани по СВОМР	брой	3	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
3		Сключени договори	брой	3	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети

	/продукт)				МИГ, годишен мониторинг
4		Бенефициенти, подпомогнати по СВОМР	брой	3	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
5		Стойност на БФП по проектите, финансирани по СВОМР	лева	488950,00	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
1	За резултат	Изпълнени проекти	брой	3	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	брой	2	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
3		Изпълнени проекти от бенефициент на възраст до 40 години или жена	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
4		Модернизирани земеделски стопанства/предприятия	брой	3	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
5		Проекти с въведени нови продукти/техника/технологии	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
6		Проекти, включващи дейности, водещи до опазването на околната среда и/или производство и/или преработка на биологични продукти	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
7		Проекти, включващи дейности за преработка на местни от територията на МИГ и/или собствени суровини	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
ИНДИКАТОРИ по Мярка VGT.II.G3 „Инвестиции в Инвестиции за неселскостопански дейности на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“					
№	Вид	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на данни
1	Изходен (за изпълнение/продукт)	Подадени проектни предложения	брой	7	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		Проекти, финансирани по СВОМР	брой	7	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
3		Сключени договори	брой	7	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
4		Бенефициенти, подпомогнати по СВОМР	брой	7	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
5		Стойност на БФП по проектите, финансирани по СВОМР	лева	684530,00	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
1	За резултат	Изпълнени проекти	брой	7	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	брой	5	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг

3		Изпълнени проекти от бенефициент на възраст до 40 години или жена	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
4		Модернизирани земеделски стопанства/предприятия	брой	7	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
5		Проекти с въведени нови продукти/техника/технологии	брой	2	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
6		Проекти, включващи дейности, водещи до опазването на околната среда и/или производство и/или преработка на биологични продукти	брой	2	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
7		Проекти, включващи инвестиции в предоставяне на здравни, социални услуги за населението или упражняване на занаят	брой	2	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
ИНДИКАТОРИ по Мярка VGT.П.Г6 „Инвестиции в условия услуги и дребни по мащаб инфраструктура на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“					
№	Вид	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на данни
1	Изходен (за изпълнение/продукт)	Подадени проектни предложения	брой	4	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		Проекти, финансирани по СВОМР	брой	4	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
3		Сключени договори	брой	4	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
4		Бенефициенти, подпомогнати по СВОМР	брой	2	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
5		Стойност на БФП по проектите, финансирани по СВОМР	лева	1364640,00	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
1	Зарезултат	Изпълнени проекти	брой	4	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
3		R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селските райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП“	Процент	16,04%	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
4		R.42 „Насърчаване на социалното включване: Брой лица, обхванати от проекти, свързани с подкрепа на дейности за социално включване“	брой	30	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
5		Проекти, включващи дейности, водещи до опазването на околната среда	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
6		Подобрени младежки и спортни центрове и/или детски и спортни	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети

		площадки			МИГ, годишен мониторинг
ИНДИКАТОРИ по Мярка BG7P Г7 "Съхраняване на духовния и културния живот на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево"					
№	Вид	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на данни
1	Изходен (за изпълнение /продукт)	Подадени проектни предложения	брой	2	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		Проекти, финансирани по СВОМР	брой	2	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
3		Сключени договори	брой	2	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
4		Бенефициенти, подпомогнати по СВОМР	брой	2	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
5		Стойност на БФП по проектите, финансирани по СВОМР	лева	388950,00	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
1	За резултат	Изпълнени проекти	брой	2	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		R.42 „Насърчаване на социалното включване: Брой лица, обхванати от проекти, свързани с подкрепа на дейности за социално включване“	брой	20	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
3		Дял на населението, което се възползва от подобрената културна и духовна инфраструктура	%	3,14%	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
ИНДИКАТОРИ по Мярка BGT (2021/2115) "Изграждане на местна идентичност на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево"					
№	Вид	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на данни
1	Изходен (за изпълнение /продукт)	Подадени проектни предложения	брой	4	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		Проекти, финансирани по СВОМР	брой	4	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
3		Сключени договори	брой	4	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
4		Бенефициенти, подпомогнати по СВОМР	брой	4	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
5		Стойност на БФП по проектите, финансирани по СВОМР	лева	388950,00	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
1	За резултат	Изпълнени проекти	брой	4	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		R.42 „Насърчаване на социалното включване: Брой лица, обхванати от проекти, свързани с подкрепа на	брой	10	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг

		дейности за социално включване“			
3		R.0 „Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания“	брой	50	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
4		Организиран и проведен събития, свързани с местната идентичност	брой	4	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
ИНДИКАТОРИ по Мярка BGT.19.3 „Сътрудничество и подготвителни дейности за него“					
№	Вид	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на данни
1	Изходен (за изпълнение/продукт)	Проекти, финансирани по СВОМР	брой	2	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		Сключени договори	брой	2	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
3		Бенефициенти, подпомогнати по СВОМР	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
4		Стойност на БФП по проектите, финансирани по СВОМР	лева	293370,00	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
1	За резултат	Изпълнени проекти	брой	2	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
2		R.40 „Интелигентен икономически преход в селските райони: Брой на подкрепени стратегии за „умни села“	брой	1	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
3		R.0 „Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания“	брой	100	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
ИНДИКАТОРИ по Мярка BGT.II.19.4 "Управление, мониторинг и оценката на стратегията и нейното популяризиране“					
№	Вид	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на данни
1	Изходен (за изпълнение/продукт)	Брой обявени от МИГ приеми на проектни предложения по мерки от СВОМР	брой	6	ИСУН, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
1	За резултат	R.0 „Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания“	брой	500	ИСУН, проектни предложения, база данни и отчети МИГ, годишен мониторинг
4.3. Планирани дейности за постигане на целите и приоритетите на стратегията					
В програмнен период 2021-2027 година, подходът BOMP получава подкрепа със средства от					

Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) допълващо финансиране от Европейския социален фонд (ЕСФ+) и Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР). Подкрепата се извършва чрез прилагане на интегрирани стратегии за местно развитие, основани на характеристиките на конкретната територия и разработени въз основа на местните потребности и потенциал. Чрез стратегиите за ВОМР се осигурява финансиране на проекти, които отговарят на местните потребности, създават и запазват заетост за местното население и са в полза на малкия местен бизнес. Основна цел на прилагането на СВОМР на територията на МИГ е да бъдат създадени по-добри икономически, социални и екологични условия за живот в населените места и да се подкрепи многосекторното развитие на местните икономики.

В процеса на разработване, популяризиране и консултиране на стратегията, са спазени основните принципи на подхода ЛИДЕР/ВОМР, в т.ч. планиране „отдолу-нагоре” с активното участие на местната общност.

За популяризирането на процеса на изготвяне на СВОМР и за консултирането на стратегията с местната общност и заинтересованите страни, в периода от м. април до м. септември 2023 г. са изпълнени поредица от информационни и разяснителни дейности и събития: работни срещи, конференции, обучения, обществени обсъждания, изготвяне и разпространение на презентационни и печатни материали.

Включването на местната общност в процеса на планиране (подготвителен етап) е важна предпоставка за интерес и активно участие и в периода на изпълнение на стратегията.

В съответствие с определените от местната общност приоритети, стратегията за ВОМР на МИГ „Балчик-Генерал Тошево” включва финансиране от Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и допълващо финансиране от Европейски социален фонд (ЕСФ+) и Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР).

Включените мерки предвиждат подкрепа за местни проекти по Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 (СПРЗСР) – ЕЗФРСР – 8 мерки в СВОМР с допълващо финансиране от Програма „Развитие на човешките ресурси” 2021-2027 (ПРЧР) – ЕСФ+ - 5 мерки; Програма „Образование” 2021-2027 (ПО) – ЕСФ+ - 1 мярка, Програма „Околна среда” 2021-2027 (ПОС) – ЕФРР – 2 мерки и Програма „Иновации и конкурентоспособност” - 2 мерки.

Избраните в стратегията мерки от ЕЗФРСР, чрез които да се финансират проектите на одобрените бенефициенти, съответстват на проучените потребности и потенциал, както и на целите и приоритетите за устойчиво развитие. Прилагането на подхода ВОМР чрез планирането и изпълнението на стратегия за обхванатата територия на МИГ „Балчик-Генерал Тошево” предлага методи за интегрирано решаване на идентифицираните проблеми и потребности на общността, отговарящо на заявените потребности и намерения на представители на публичния, стопанския и гражданския сектор.

Избраните мерки/интервенции чрез които да се финансират проекти на местни бенефициенти, съответстват на целите и приоритетите за развитие, както и на нагласите и потребностите, определени с активното участие на местната общност, и са представени в раздел 5. „Описание на мерките”, а разпределението на планирания финансов ресурс по стратегията – в раздел 6. „Финансов план”.

Паралелното прилагане на мерки за подкрепа на проекти в публичния, стопанския и нестопанския сектор ще доведе до интегрирано устойчиво развитие чрез допълняемост и взаимодействие между социалния, икономическия и екологичен аспект на територията на МИГ, живота и дейностите на местната общност.

В периода на прилагането на стратегията (с времеви хоризонт 2025-2029 година) е необходимо разработване на План за действие и свързани с него програмни документи като: Годишна работна програма; Комуникационна стратегия; Правила за подбор на проектни предложения, вкл. Ред за оценка на проектите; Подробни указания за кандидатстване и изпълнение на проекти, образци и инструкции, както и вътрешни актове на организацията – заповеди, регистри, договори и т.н. Всички документи трябва да бъдат съобразени както с Устава на МИГ, така и с одобрената стратегия и с всички нормативни актове и указания на Управляващия орган. При всяка промяна в нормативната база, е необходимо да се актуализират съответните вътрешни правила и документи. Планираните в стратегията мерки в раздел 5 на СВOMP съдържат кратко описание на основните параметри: цели и обхват, допустими кандидати/получатели на финансова помощ; допустими дейности и разходи; минимален и максимален размер на един проект като стойност; интензитет на безвъзмездната финансовата помощ в проценти; критериите за оценка на проектни предложения и тяхната тежест.

За целите на подготовка на проектни предложения по стратегията МИГ ще разработва Насоки за кандидатстване по съответната мярка, съдържащи Условия за кандидатстване и Условия за изпълнение, приложения към условията за кандидатстване и изпълнение както и приложения за информация, отнесени към етапа на кандидатстване и към етапа на изпълнение и мониторинг. На база на този пакет Насоки МИГ подготвя и обявява процедура за прием и подбор на проектни предложения по съответната мярка от Стратегията за ВOMP.

Процедурите за приеми, оценяването и договарянето в рамките на СВOMP може да започне след придобиване на готовност, като очакванията са първите приеми да бъдат обявени през 2026г. Срокът за изпълнение на един проект по стратегия за ВOMP е до 36 месеца, но не по-късно от посочения в административния договор краен срок – (септември 2029 г.).

Текущо се регистрират, наблюдават и оценяват процесите, напредъка и степента на изпълнение на показателите, целите и индикаторите за постигане на специфичните цели по приоритети, както и степента на постигане на основната цел.

Стратегията за ВOMP на МИГ е основният програмен и финансов инструмент за подкрепа на проекти, на база проучена и обоснована местна потребност.

Реалното изпълнение на стратегията за ВOMP започва след нейното одобрение и сключване на Споразумение с Управляващия орган на ЕЗФРСР.

Планът за действие е най-важният механизъм за управление на процеса по прилагане на стратегията. Той се описва най-общо в СВOMP, но трябва бъде изготвен в най-висока степен на пълнота и подробност, да бъде систематично изпълняван и периодично актуализиран при съобразяване на многостранните аспекти, изисквания и условия на средата.

Графикът на **Плана за действие на Стратегията за ВOMP** включва основните планирани стъпки, които Местната инициативна група ще предприеме, за да осигури срочното публикуване на покани за подаване на проектни предложения по отделните програми, включени в Стратегията, провеждането на качествен оценителен процес, сключване на договори с бе-

нефициентите по мерките, текущ и последващ мониторинг и контрол на изпълнението, вкл. планиране извършването на оценките на СВОМР. Указани са само основните дейности и са упоменати сроковете, предвидени така, че евентуалното изоставане при дадена дейност да може да бъде компенсирано до настъпването на срока за следващата планирана дейност.

Примерен План за действие:

Текуща година 1

1. Организиране дейността на изпълнителното звено на МИГ, разпределение на функциите и отговорностите с цел оперативност на работните процеси.
2. Изработване на всички вътрешни правила, необходими за качествено и срочно прилагане на мерките по СВОМР, включително правила за публичност, за база данни и за документооборота на Сдружението.
3. Подготовка на Насоките за кандидатстване по всички мерки
4. Съгласуване на Насоките за кандидатстване с Управляващия орган
5. Подготовка на тръжни документи за възлагане на дейности на външни изпълнители, при необходимост, провеждане на процедури по реда на ЗОП и избор на изпълнители, ако е приложимо за дейностите по управление
7. Осъществяване на текущ контрол.

Срок за изпълнение: от м. октомври 2025 г. до м. декември 2025 г.

Отговорник: МИГ – Управителния съвет (УС) и Изпълнителното звено (ИЗ)

8. Възлагане на текуща оценка на СВОМР.

Текуща година 2

1. Провеждане на дейностите по информирание и консултиране във връзка с прилагането на СВОМР на целевата територия.
2. Публикуване на покани на официалната интернет страница на Сдружението за подаване на проектни предложения по първи прием по всички мерки от СВОМР
3. Консултиране на потенциалните бенефициенти по техните инвестиционни проекти по мерките по отворените покани в рамките на законовите правомощия от експертите на МИГ.
4. Създаване и водене на Регистър на постъпилите проекти, осигуряващ прозрачност на провежданите процедури.
5. Структуриране на Комисия за избор на проекти в съответствие със законовите разпоредби на приложимата нормативна уредба и осигуряване на процеса на оценка.
6. Изготвяне на Доклади за избор на проектни предложения и на всички документи за внасянето им в ДФЗ – РА за последващ контрол.
7. Сключване на договори с бенефициентите.
8. Осъществяване на текущ контрол.
9. Възлагане на текуща оценка на СВОМР.

Срок за изпълнение: от м. януари 2026 г. до м. декември 2026 г.

Отговорник: МИГ – Управителния съвет (УС) и Изпълнителното звено (ИЗ)

Текуща година 3:

1. Провеждане на дейностите по информиране и консултиране във връзка с прилагането на СВОМР на целевата територия.
 2. Публикуване на покани на официалната интернет страница на Сдружението за подаване на проектни предложения по втори прием по мерките от СВОМР
 3. Консултиране на потенциалните бенефициенти по техните инвестиционни проекти по мерките по отворените покани в рамките на законовите правомощия от експертите на МИГ.
 4. Водене на Регистъра на постъпилите проекти, осигуряващ прозрачност на провежданите процедури и създаване на Регистър на сключените договори с бенефициентите по мерките.
 5. Структуриране на Комисия за избор на проекти в съответствие със законовите разпоредби на приложимата нормативна уредба и осигуряване на процеса на оценка.
 6. Изготвяне на Доклади за избор на проектни предложения и на всички документи за внасянето им в ДФЗ – РА
 7. Сключване на договори с бенефициентите.
 8. Осъществяване на мониторинг и текущ контрол.
- Срок за изпълнение: от м.януари 2027 г. до м. декември 2027 г.
Отговорник: МИГ – Управителния съвет (УС) и Изпълнителното звено (ИЗ)
9. Възлагане на текуща оценка на СВОМР.

Съгласно т.13.1.1 от Условието за кандидатстване СВОМР е разработена за период до 31.12.2027 г.

В текуща година 4 и 5 се изпълняват дейности 7, 8 и 9. В случай на наличен финансов ресурс по мерките и удължаване на периода на прием и оценка на проектни предложения, съгласувано с УО на СПРЗСР, се прилагат следния план:

Текуща година 4

1. Провеждане на дейностите по информиране и консултиране във връзка с прилагането на СВОМР на целевата територия.
 2. Публикуване на покани на официалната интернет страница на Сдружението за подаване на проектни предложения по трети прием по мерките от СВОМР
 3. Консултиране на потенциалните бенефициенти по техните инвестиционни проекти по мерките по отворените покани в рамките на законовите правомощия от експертите на МИГ.
 4. Водене на Регистъра на постъпилите проекти, осигуряващ прозрачност на провежданите процедури и на Регистъра на сключените договори с бенефициентите по мерките.
 5. Структуриране на Комисия за избор на проекти в съответствие със законовите разпоредби на приложимата нормативна уредба и осигуряване на процеса на оценка.
 6. Изготвяне на Доклади за избор на проектни предложения и на всички документи за внасянето им в ДФЗ – РА за последващ контрол.
 7. Сключване на договори с бенефициентите.
 8. Осъществяване на мониторинг и текущ контрол.
 9. Възлагане на текуща оценка на СВОМР.
- Срок за изпълнение: от м. януари 2028 г. до м. декември 2028 г.

Отговорник: МИГ – Управителния съвет (УС) и Изпълнителното звено (ИЗ)

Текуща година 5

1. Провеждане на дейностите по информиране и консултиране във връзка с прилагането на СВOMP на целевата територия.
2. Публикуване на покани на официалната интернет страница на Сдружението за подаване на проектни предложения по първи прием по мерки по които има остатъчен финансов ресурс
3. Консултиране на потенциалните бенефициенти по техните инвестиционни проекти по мерките по отворените покани в рамките на законовите правомощия от експертите на МИГ.
4. Водене на Регистъра на постъпилите проекти, осигуряващ прозрачност на провежданите процедури и на Регистъра на сключените договори с бенефициентите по мерките.
5. Структуриране на Комисия за избор на проекти в съответствие със законовите разпоредби на приложимата нормативна уредба и осигуряване на процеса на оценка.
6. Изготвяне на Доклади за избор на проектни предложения и на всички документи за внасянето им в ДФЗ – РА за последващ контрол.
7. Сключване на договори с бенефициентите.
8. Осъществяване на мониторинг и текущ контрол.
9. Възлагане на окончателна оценка на СВOMP.

Срок за изпълнение: от м. януари 2029 г. до м. септември 2029 г.

Отговорник: МИГ – Управителния съвет (УС) и Изпълнителното звено (ИЗ)

По отношение на времевия хоризонт на планиране се отчита необходимост от предприемане на първоначални, междинни, коригиращи и окончателни действия, както и съобразяване с характеристиките „конкретност“, „последователност“ и „паралелност“ на определени дейности, които са свързани, взаимно обусловени или периодично повтарящи се.

По предназначението си плановете /и отчетите / са адресирани едновременно към:

- o вътрешно-организационната среда на МИГ – Екип, Управителен съвет, Общо събрание, Партньори, Местната общност;
- o външна среда за организацията МИГ – Управляващ орган, Разплащателна агенция. Институции, с които МИГ взаимодейства на база на националното законодателство.

Планирането във вътрешно-организационната среда се извършва от Екипа под ръководството на изпълнителния директор, а одобряването на дългосрочния план за действие, годишните плановете, вкл. техните актуализации или промени, както и докладите по изпълнението им, е двустепенно и съгласно устава на МИГ се осъществява от Колективния управителен орган - УС и Колективния върховен орган – ОС.

Във външната за МИГ среда взаимодействието се осъществява чрез:

- o Оповестяване/публикуване на плановете и докладите за изпълнението им;
- o Изпълнение на действия по представяне на планови и отчетни документи на МИГ в Управляващия орган и/или в институции за уведомяване, съгласуване, одобрение, публикуване в специализиран сайт или за проверка /външен мониторинг, одит и др./.

Структурата на действията по планиране от МИГ може да се представи така:

- o Първоначално планиране за целия период на прилагане на СВОМР.
- o Подробно /детайлно/ планиране и програмиране за по-кратки периоди – Годишен план.
- o Актуализиране /промени/ на плановете с цел подобряване, или на база изводи от оценка на изпълнението и оценка на риска при прилагането на Система за оценка и мониторинг на СВОМР, или в случаи на промяна в приложимата нормативна уредба.

На основата на дългосрочните и годишни планове се осъществява подробно и детайлно планиране на конкретните задачи и действия със срокове и отговорници, начини и форма за междинно и окончателно докладване на изпълнението; времеви графици и описания на дейности и задачи за кратки периоди – седмица, месец, тримесечие.

Съпътстващи са действията по мониторинг и оценка на риска, предприемане на адекватни действия за преодоляване на забава или риск от неизпълнение.

При предприемане на всяко планиране, според периода, за който се отнася, се включват всички необходими дейности за изпълнение на стратегията, с идентифициране на необходимите за това ресурси: човешки, технически, информационни, финансови. Важен източник на информация за годишното планиране ще бъдат отчетите за предходен период, в които се проследява степента на постигане на целите и на индикаторите за изпълнение и резултат. При изпълнение на плановете по прилагане на СВОМР, които са с различен времеви хоризонт – за периода или за годината, МИГ разработва и публикува графици, работни програми и тематични планове, от които задължително:

- 1) Индикативни годишни работни програми ИГРП за планираните приеми на проекти.
- 2) Комуникационен план за информация и публичност и годишни програми към него.
- 3) График на дейностите, свързани с информиране, консултиране и обучения по СВОМР и мерките от нея, с индикативни дати, място на провеждане, тема/и, целева група участници, канали за получаване на подробна информация.

МИГ спазва всички изисквания от „Задължения на страните по споразумението за изпълнение на стратегия за ВОМР във връзка с изпълнението на стратегията за ВОМР“, Указанията на УО и приложимото законодателство.

Най-важната функция и отговорност на екипа на МИГ в периода на прилагането на стратегията, е свързана с провеждането на приеми и оценителни сесии за оценка на проектни предложения по мерките от стратегията:

Въз основа на одобрената СВОМР, включените в нея мерки за финансиране по програми/фондове и одобрената ИГРП, делегираните на МИГ функции по утвърждаване на насоки и/или друг документ по реда на чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ, при спазване на указанията на УО, екипът на МИГ изготвя проект за Насоки за кандидатстване по утвърден унифициран образец, които включват Условия за кандидатстване и Условия за изпълнение на одобрените проекти с приложенията към тях и с оповестени критерии и методика за оценка на проектите предложения. В зависимост от спецификата на конкретната процедура МИГ подготвя и списък на документи за прилагане, както и образци на приложения, които трябва да бъдат представени към проектното предложение или трябва да се представят попълнени от кандидатите.

МИГ планира, оповестява и организира процеса по информиране, консултиране и подпома-

гане на подготовката на проекти.

Друга не по-маловажна задача е осъществяването на мониторинг по изпълнението на стратегията, което включва своевременно и пълно документиране, регистриране, наблюдение, консултиране на потенциални кандидати и бенефициенти, анализ, планиране и предприемане на адекватни на ситуацията коригиращи действия; отчетност и прозрачност.

5. Описание на мерките: (не повече от 4 страници за всяка мярка)

Общи условия по мерки и дейности, финансирани от ЕЗФРСР:

Приложим режим на минимални/държавни помощи

За стратегията за ВОМР се прилагат условията на Регламент (ЕС) 2022/2472 на комисията от 14 декември 2022 година относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Регламент (ЕС) 2021/1237 на Комисията от 23 юли 2021 година за изменение на Регламент (ЕС) № 651/2014 за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (текст от значение за ЕИП) е Регламент (ЕС) 2023/2831 от 13 декември 2023 г.

Членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз не се прилагат при изпълнение на проект, финансиран изцяло или частично от ЕЗФРСР, включващ само нестопански (неикономически) дейности и изпълняван от лице, регистрирано по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел или по Закона за народните читалища или от община, или от музей или културна организация по смисъла на Закона за закрила и развитие на културата, както и от Светия синод на Българската православна църква или централните ръководства на другите регистрирани вероизповедания.

Допустими дейности:

По стратегията за ВОМР са допустими дейностите съгласно раздел 13.3 „Видове допустими дейности по мерките от стратегиите за ВОМР“ от УСЛОВИЯТА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 - 2027 г.

По стратегията за ВОМР са недопустими дейностите съгласно раздел 13.4 „Недопустими дейности“ от УСЛОВИЯТА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 - 2027 г.

Допустими разходи:

По стратегията за ВОМР са допустими разходите съгласно раздел 14.1 „Разходи, допустими за финансиране“ от УСЛОВИЯТА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеде-

лието и селските райони на Република България за периода 2023 - 2027 г.

По стратегията за ВОМР са недопустими разходите съгласно раздел 14.2 „Недопустими за подкрепа чрез стратегиите за ВОМР разходи“ от УСЛОВИЯТА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура № BG06AFSP001 -01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 - 2027 г.

Интензитет на финансовата помощ:

За всички мерки от стратегията за ВОМР интензитетът на помощта не може да надвишава определения в Регламент (ЕС) 2021/2115.

Стратегията за ВОМР и включените в нея приоритети, специфични цели, мерки и дейности, включително за сътрудничество, са в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 и Регламент (ЕС) 2021/2115, ИТСП на Североизточен район и водят до постигане на целите на СПРЗСР.

1. Недопустими дейности:

В стратегиите за ВОМР не е допустимо:

- включването на дейности, финансирани от ЕЗФРСР, предвиждащи фиксирани плащания и интервенции, свързани със схеми за плащания на площ;
- включването на дейности, финансирани от ЕЗФРСР, предвиждащи инвестиции за напояване;
- включването на дейности, финансирани от ЕЗФРСР, свързани с извършването на разходи за публична инфраструктура, свързана с пътища, водопреносни и канализационни системи, освен ако не са част от по-голям проект или не са свързани с дейности, отговарящи на концепцията за интелигентни селища;
- подкрепата за дейности, финансирани от ЕЗФРСР, свързани с извършването на основни земеделски инвестиции с изключение на такива, предвидени за социално земеделие и/или такива, свързани с колективни инвестиции.

2. Недопустими за подкрепа чрез мерките от стратегията за ВОМР разходи:

1.1. За закупуване на права за селскостопанска продукция и закупуване на права за получаване на плащане;

1.2. За закупуване на земя на стойност над 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, с изключение на закупуване на земя с цел опазване на околната среда и опазване на богатите на въглерод почви, или закупуване на земя от млади земеделски стопани чрез използване на финансови инструменти; при финансовите инструменти този таван се прилага за допустимите публични разходи, изплащани на крайния получател или, в случай на гаранции — до размера на базовия заем;

1.3. За закупуване на животни и закупуване на едногодишни растения и тяхното засаждане с цел, различна от:

- възстановяване на земеделския или горския потенциал след природни бедствия, неблагоприятни климатични явления или катастрофално събитие;
- предпазване на селскостопанските животни от големи хищници или от използването

им в горското стопанство вместо машини;

- отглеждане на застрашени породи съгласно определението в член 2, точка 24 от Регламент (ЕС) 2016/1012 на Европейския парламент и на Съвета (45) в рамките на задълженията, посочени в член 70; или

- опазване на сортове растения, застрашени от генетична ерозия, в рамките на задълженията, посочени в член 70;

1.4. За лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездни средства, отпуснати под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;

1.5. За инвестиции в широкомащабна инфраструктура, както е определена от държавите членки в стратегическите им планове по ОСП, която не е част от стратегиите за водено от общностите местно развитие, установени в член 32 от Регламент (ЕС) 2021/1060, с изключение на инвестиции в широколентова инфраструктура и превантивни действия за защита от наводнения или защита на бреговете с оглед на ограничаване на последиците от възможни природни бедствия, неблагоприятни климатични явления или катастрофални събития;

1.6. За инвестиции в залесяване, които не са съвместими с целите, свързани с околната среда и климата, в съответствие с принципите за устойчиво управление на горите, разработени в общоевропейските насоки за залесяване и повторно залесяване;

1.7. За инвестиции и дейности, които не са в съответствие с мерките и условията, посочени в становището за екологична оценка на СПРЗСР;

1.8. За инвестиции и дейности, за които не е налице акт на компетентните органи по околна среда по реда и условията на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 на Закона за биологичното разнообразие и при съобразяване с условията и мерките в съответния акт;

1.9. За закупуване и/или инсталиране на оборудване, машини и съоръжения втора употреба;

1.10. За закупуване на лизинг на недвижима собственост;

1.11. За данък върху добавена стойност (ДДС), с изключение на невъзстановим ДДС, когато е поет действително и окончателно от кандидатите;

1.12. За оперативни разходи, включително разходи за поддръжка, наеми, застраховка, както и други разходи, възникнали при изпълнение на договори за лизинг, марж/печалба за лизингодателя, разходи за лихви, разходи за неустойки и такси, режимни разходи;

1.13. За банкови такси, разходи за гаранции, изплащане и рефинансиране на лихви;

1.14. За принос в натура;

1.15. За изследвания за разработване на нови продукти, процеси и технологии;

1.16. За търговия на дребно, с изключение на интервенциите, за които е допустимо предоставянето на подкрепа за този тип дейност;

1.17. За закупуване, включително чрез финансов лизинг, на нови машини и оборудване, включително компютърен софтуер, за частта над пазарната им стойност;

1.18. За сертификация по НАССР (Анализ на опасностите и контрол на критичните точки) и по други международно признати стандарти;

1.19. Които представляват обикновена подмяна;

1.20. Свързани с плащания в брой;

1.21. За общи разходи, извършени преди 01.01.2023 г.;

1.22. За закупуване на превозни и транспортни средства, с изключение на специализирани такива, в зависимост от допустимите за подпомагане дейности по съответната интервенция в СПРЗСР;

1.23. Предвиждащи фиксирани плащания и мерки, свързани със схеми за плащания на площ;

- 1.24. За инфраструктура, свързана с пътища и/или водопреносни и канализационни системи, когато не са част от по-голям проект или не са свързани с дейности, отговарящи на концепцията за интелигентни селища;
- 1.25. За основни земеделски инвестиции, с изключение на такива, предвидени за социално земеделие и/или такива, свързани с колективни инвестиции;
- 1.26. За изграждане/ремонт/реконструкция на места за настаняване;
- 1.27. За напоителни инсталации;
- 1.28. За закупуване на земя и сгради на стойност, надвишаваща стойността на данъчната оценка;
- 1.29. За строителна техника, включително самоходни машини, когато проектът е свързан със земеделска дейност, включително животновъдни обекти и складове за съхранение на продукцията;
- 1.30. Извършени преди подаване на проектното предложение, с изключение на общите разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор.

Не са допустими за подкрепа разходи, които не отговарят на Специфичните условия за основателност на разходите, посочени в точка 7.3.2.2 Кратко описание на системата за контрол за елементи извън ИСАК (методи за контрол, кръстосани проверки, дълготрайност на инвестициите и свързаните с тях последващи проверки и т.н.), раздел 7.3.2. Извън обхвата на ИСАК на СПРЗСР 2023 - 2027.

Финансова помощ не се предоставя за разходи, за които кандидатът вече е получил публична финансова помощ от държавния бюджет или от бюджета на Европейския съюз за обекта/те, включени в дейностите.

Недопустимостта на категориите разходи се определя съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115 и чл. 64 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, глава 5 „Финансово управление и контрол“, раздел I от ЗУСЕФСУ и ПМС № 86 от 2023 г.

Демаркация: Мерките в СВOMP се изпълняват при спазване на установената липса на припокриване и демаркация по всички програми, финансиращи стратегията. Координацията между ЕЗФРСР и останалите фондове е необходима, за да се избегне припокриване на сферите на подкрепа, както и избягване на двойното финансиране, а и максимално да се увеличат полезните взаимодействия между фондовете чрез допълняемост между тях. За населените места, на чиито територии се прилага подходът WOMP, и са подпомагани от „Програма за развитие на регионите“ 2021-2027, се прилага демаркация на инвестициите.

ВАЖНО! Един и същ бенефициент няма да бъде подпомаган за едни и същи дейности по различни мерки: н.р.: Мярка BGT.П.Г.7 – „Съхраняване на духовния и културния живот на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“, Мярка BGT.П.Г.6 – „Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаб инфраструктура на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“ и Мярка BGT.(2021/2115) – „Изграждане на местна идентичност на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“)

BGT.П.Г.1 – „Инвестиции в земе-

BGT.П.Г.1 – „Инвестиции в земеделските стопанства на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“

Цел и обхват: Мярката попада в Приоритет 1, Специфична цел 1.1 на

<p>делските стопанства на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“</p>	<p>СВОМР и допринася за Приоритет 1: Устойчиво икономическо развитие и заетост.</p> <p>Цели на мярката:</p> <ul style="list-style-type: none">• Подобряване на икономическата устойчивост и конкурентоспособността на земеделските стопанства;• Повишаване на производителността и модернизацията чрез въвеждане на нови технологии;• внедряване на иновации в земеделските стопанства, с акцент върху технологичното обновление и прехода към кръговата биоикономика.• Подобряване на енергийната ефективност и опазването на околната среда;• Подкрепа за биологично производство и устойчиви модели;• Подобряване на условията на труд и хигиенните, ветеринарни и екологични стандарти в стопанствата.• Увеличаване на конкурентоспособността на местните икономики и насърчаване на възможности за създаване на местни бизнеси, включително чрез разнообразяване и подкрепа за алтернативни дейности в земеделието.• Повишаване на заетостта, икономическия растеж и равенството между половете, като се акцентира на участието на жените в селското стопанство и в местния икономически растеж. <p>Допустими кандидати:</p> <p>Земеделски стопани, допустими за подпомагане, трябва да отговарят на следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none">• да са физически лица или;• да са юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите, Закона за вероизповеданията или създадени по Закона за Селскостопанската академия;• да са регистрирани и да извършват дейността си на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“;• да са регистрирани като земеделски стопани по Закона за подпомагане на земеделските производители;• да имат приход/доход от земеделска дейност и/или приход/доход от услуги директно свързани със земеделска дейност и/или преработка на земеделска продукция и/или участие и подпомагане по схемата за единно плащане на площ и/или публична финансова помощ за извършваната от тях селскостопанска дейност;• да имат минимален стандартен производствен обем /СПО/ на земеделското стопанство над 3 000 евро;• да имат разработен бизнес план за дейностите в земеделското стопанство и доказващ подобряване на дейността на земеделското стопанство чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности; <p>Групи и организации на производители, допустими за подпомагане, трябва</p>
--	---

	<p>да отговарят на следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none">• да са признати като група или организация на производители, в съответствие с националното и/или европейското законодателство за организации на производители;• да имат приход от продажба на селскостопански продукти или преработени селскостопански продукти и/или получена публична финансова помощ за продажбата на посочените продукти;• да имат разработен бизнес план за дейностите в групата/организацията на производители и доказващ подобряване на дейността ѝ чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности; <p>Кооперативни обединения на земеделски стопани, създадени в съответствие със специализирано национално законодателство, допустими за подпомагане, трябва да отговарят на следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none">• да имат приход от продажба на селскостопански продукти или преработени селскостопански продукти и/или получена публична финансова помощ за посочените продукти;• да имат разработен бизнес план за дейностите в обединението и доказващ подобряване на дейността му чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности;• Земеделските стопани със земеделски стопанства, за които е приложимо трябва да отговарят на изискванията на Закона за ветеринарномедицинската дейност. <p>ВАЖНО! Всички кандидати, трябва да са регистрирани и да извършват своята дейност на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“.</p> <p>Допустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none">• Инвестиции за модернизация и механизация/инвестиции във физически активи/, свързана с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността на труда;• Инвестиции за постигане съответствие с нововъведени стандарти на Общността приложими за съответните стопанства;• Инвестиции пряко свързани с подобряване на енергийната ефективност на стопанствата;• Инвестиции за съхранение на земеделската продукция с цел запазване качеството на продукцията;• Инвестиции в изграждане/реконструкция/закупуване на машини и съоръжения за опазване на околната среда, включително за съхранение на оборска тор;• Инвестиции в недвижима собственост, свързана с дейността на земеделските стопанства;• Инвестиции за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед и бързо-растящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия;
--	--

	<ul style="list-style-type: none">• Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници (водна, вятърна, слънчева, геотермална енергия и остатъчна/отпадъчна биомаса) за собствено потребление за нуждите на земеделските стопанства. Инсталациите за производство на енергия от ВЕИ не трябва да надвишава мощност от 1 мегават и трябва да са в съответствие с условията за устойчивост в Закона за енергията от възобновяеми източници;• Инвестиции, насочени към надвишаване на изискванията за хуманно отношение към животните и повишаване на биосигурността. <p>ВАЖНО! Инвестицията следва да се осъществява на територията на МИГ „Балчик - Генерал Тошево“.</p> <p>Не се предоставя подпомагане за дейности и инвестиции, които биха навредили на околната среда.</p> <p>Инвестициите, включени в проектното предложение, трябва да са придружени от документ от компетентния орган по околна среда (РИ-ОСВ/МОСВ/БД), издадени по реда на ЗООС и/или ЗБР и ЗВ.</p> <p>Материалните и нематериалните инвестиции включени в проектното предложение трябва да са в съответствие с параметрите и дейностите, обект на подпомагане и включени в разработения бизнес план.</p> <p>Не е допустима подкрепата за основни земеделски инвестиции – закупуването на машини, с изключение на такива, предвидени за социално земеделие и такива, свързани с колективни инвестиции.</p> <p>Допустими разходи:</p> <ul style="list-style-type: none">Разходи за модернизация и механизация /инвестиции във физически активи/, свързана с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността на труда;• Разходи за постигане съответствие с нововъведени стандарти на Общността приложими за съответните стопанства;• Разходи пряко свързани с подобряване на енергийната ефективност на стопанствата;• Разходи за съхранение на земеделската продукция с цел запазване качеството на продукцията;• Разходи в изграждане/реконструкция/закупуване на машини и съоръжения за опазване на околната среда, включително за съхранение на оборска тор;• Разходи в недвижима собственост, свързана с дейността на земеделските стопанства;• Разходи за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения и бързорастящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия;• Разходи за дейности за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници (слънчева и остатъчна/отпадъчна биомаса) за собствено
--	--

	<p>потребление за нуждите на земеделските стопанства;</p> <ul style="list-style-type: none">• Разходи, насочени към надвишаване на изискванията за хуманно отношение към животните . <p>Общи разходи (до 12% от стойността на инвестицията), свързани с проектното предложение, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа устойчивост на проектното предложение и правни услуги, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на проектното предложение, така и по време на неговото изпълнение.</p> <p>Размер на финансовата помощ: Финансовата помощ за един проект (БФП) не може да надвишава 97 790 лева- левовата равностойност на 50 000 евро.</p> <p>Финансови параметри на проектите: Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е 4 889.50 лева- левовата равностойност на 2 500.00 евро. Максималният размер на общите допустими разходи за един проект при интензитет 85% е 115047,06 лева- левовата равностойност на 58823,53 евро. Максималният размер на общите допустими разходи за един проект при интензитет 80% е 122237,50 лева- левовата равностойност на 62500,00 евро. Максималният размер на общите допустими разходи за един проект при интензитет 65% е 150 446,15 лева- левовата равностойност на 76 923,08 евро.</p> <p>Интензитет на финансовата помощ в %: Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер на 65% от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. Максималното подпомагане може да бъде увеличено на 80% за инвестиции, извършени от млади земеделски стопани, които отговарят на следните условия съгласно СПРЗСР:</p> <ul style="list-style-type: none">- към момента на подаване на проектното предложение земеделският стопани е на възраст не повече от 40 навършени години;- да е ръководител на земеделско стопанство лице, което изпълнява следните условия: кандидат/бенефициент физическо лице, собственик на предприятието на кандидата/бенефициента ЕТ или собственик на капитала на кандидата/бенефициента ЕООД. В случай на юридическо лице (ЕООД), условието е управителят да бъде едноличен собственик на капитала на дружеството-кандидат;- да е лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост;- да е лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост, е такова, което има завършено средно/висше образование в областта на селското стопанство или вете-
--	--

	<p>ринарната медицина, или средно/висше икономическо образование със земеделска насоченост; и/или удостоверение за завършен курс от минимум 150 часа или свидетелство за професионална квалификация в областта на селското стопанство.</p> <p>Максималното подпомагане може да бъде увеличено на 85 % за инвестиции на малки стопанства (икономически размер на стопанството, измерен в стандартен производствен обем – до 8 000 евро включително);</p> <p>Критерии за избор на проекти:</p>																		
	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="320 629 1267 667">ТЕХНИЧЕСКА ОЦЕНКА И КЛАСИРАНЕ</th> <th data-bbox="1267 629 1402 667">ТОЧКИ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="320 667 1267 741">1. Проектът е за инвестиции в чувствителни сектори „Плодове и зеленчуци“, „Животновъдство“ или „Етерично маслени и медицински култури“</td> <td data-bbox="1267 667 1402 741">5</td> </tr> <tr> <td data-bbox="320 741 1267 920"> 2. Проектът включва производство на биологични продукти и/или е свързан с инвестиции за опазване на околната среда: <ul style="list-style-type: none"> • Проектът включва производство на биологични продукти - 10 т.; • Проектът е свързан с инвестиции за опазване на околната среда и/или съответствие със стандартите на ЕС - 10 т. </td> <td data-bbox="1267 741 1402 920">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="320 920 1267 1211"> 3. Проектът подкрепя развитието на по-малките земеделски стопанства: <ul style="list-style-type: none"> • Земеделското стопанство на кандидата е с размер от 3 000 до 15 000 СПО - 20 т. • Земеделското стопанство на кандидата е с размер от 15 000 до 25 000 СПО - 15 т. • Земеделското стопанство на кандидата е с размер от 25 000 до 75 000 СПО - 10 т. • Земеделското стопанство на кандидата е с размер над 75 000 СПО - 0 т. </td> <td data-bbox="1267 920 1402 1211">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="320 1211 1267 1285">4. Проектът е представен от кандидат на възраст до 40 години или жена (точките не се натрупват, максимален брой 10 т.)</td> <td data-bbox="1267 1211 1402 1285">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="320 1285 1267 1359"> 5. Проектът осигурява устойчива заетост (вкл. жени) <ul style="list-style-type: none"> • За всяко работно място – 5 т., максимум 15 т. </td> <td data-bbox="1267 1285 1402 1359">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="320 1359 1267 1433">6. Проектът води до въвеждане на нов за стопанството/предприятието на кандидата продукт/техника/технология</td> <td data-bbox="1267 1359 1402 1433">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="320 1433 1267 1816">7. Проектът въвежда решения, допринасящи за подхода „Интелигентни селища“ (подход за интегрирано териториално развитие, който се прилага от общности в селските райони, на основата на концепция (опростен вариант на стратегия или стратегия) за неговото приложение и/или като отделни, самостоятелни иновативни социални, технологични и/или цифрови решения, съответстващи на принципите на тази концепция като инструмент/и за териториално развитие на селските райони за подобряване на техните икономически, социални и/или екологични условия): инвестиции за въвеждане на модерни технологии, прецизно и интелигентно земеделие, цифрово икономическо развитие, дигитализация и роботизация, иновации в земеделското производство или устойчива енергия</td> <td data-bbox="1267 1433 1402 1816">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="320 1816 1267 2056"> ОБЩО Минимален праг за одобрение – 20 т. При проектни предложения, получили равен брой точки, се прилагат приоритетни критерии за оценка, както следва: <ol style="list-style-type: none"> 1. Проектът осигурява устойчива заетост (вкл. жени) 2. Проектът включва производство на биологични продукти и/или е свързан с инвестиции за опазване на околната среда </td> <td data-bbox="1267 1816 1402 2056">100</td> </tr> </tbody> </table>	ТЕХНИЧЕСКА ОЦЕНКА И КЛАСИРАНЕ	ТОЧКИ	1. Проектът е за инвестиции в чувствителни сектори „Плодове и зеленчуци“, „Животновъдство“ или „Етерично маслени и медицински култури“	5	2. Проектът включва производство на биологични продукти и/или е свързан с инвестиции за опазване на околната среда: <ul style="list-style-type: none"> • Проектът включва производство на биологични продукти - 10 т.; • Проектът е свързан с инвестиции за опазване на околната среда и/или съответствие със стандартите на ЕС - 10 т. 	20	3. Проектът подкрепя развитието на по-малките земеделски стопанства: <ul style="list-style-type: none"> • Земеделското стопанство на кандидата е с размер от 3 000 до 15 000 СПО - 20 т. • Земеделското стопанство на кандидата е с размер от 15 000 до 25 000 СПО - 15 т. • Земеделското стопанство на кандидата е с размер от 25 000 до 75 000 СПО - 10 т. • Земеделското стопанство на кандидата е с размер над 75 000 СПО - 0 т. 	20	4. Проектът е представен от кандидат на възраст до 40 години или жена (точките не се натрупват, максимален брой 10 т.)	10	5. Проектът осигурява устойчива заетост (вкл. жени) <ul style="list-style-type: none"> • За всяко работно място – 5 т., максимум 15 т. 	15	6. Проектът води до въвеждане на нов за стопанството/предприятието на кандидата продукт/техника/технология	10	7. Проектът въвежда решения, допринасящи за подхода „Интелигентни селища“ (подход за интегрирано териториално развитие, който се прилага от общности в селските райони, на основата на концепция (опростен вариант на стратегия или стратегия) за неговото приложение и/или като отделни, самостоятелни иновативни социални, технологични и/или цифрови решения, съответстващи на принципите на тази концепция като инструмент/и за териториално развитие на селските райони за подобряване на техните икономически, социални и/или екологични условия): инвестиции за въвеждане на модерни технологии, прецизно и интелигентно земеделие, цифрово икономическо развитие, дигитализация и роботизация, иновации в земеделското производство или устойчива енергия	20	ОБЩО Минимален праг за одобрение – 20 т. При проектни предложения, получили равен брой точки, се прилагат приоритетни критерии за оценка, както следва: <ol style="list-style-type: none"> 1. Проектът осигурява устойчива заетост (вкл. жени) 2. Проектът включва производство на биологични продукти и/или е свързан с инвестиции за опазване на околната среда 	100
ТЕХНИЧЕСКА ОЦЕНКА И КЛАСИРАНЕ	ТОЧКИ																		
1. Проектът е за инвестиции в чувствителни сектори „Плодове и зеленчуци“, „Животновъдство“ или „Етерично маслени и медицински култури“	5																		
2. Проектът включва производство на биологични продукти и/или е свързан с инвестиции за опазване на околната среда: <ul style="list-style-type: none"> • Проектът включва производство на биологични продукти - 10 т.; • Проектът е свързан с инвестиции за опазване на околната среда и/или съответствие със стандартите на ЕС - 10 т. 	20																		
3. Проектът подкрепя развитието на по-малките земеделски стопанства: <ul style="list-style-type: none"> • Земеделското стопанство на кандидата е с размер от 3 000 до 15 000 СПО - 20 т. • Земеделското стопанство на кандидата е с размер от 15 000 до 25 000 СПО - 15 т. • Земеделското стопанство на кандидата е с размер от 25 000 до 75 000 СПО - 10 т. • Земеделското стопанство на кандидата е с размер над 75 000 СПО - 0 т. 	20																		
4. Проектът е представен от кандидат на възраст до 40 години или жена (точките не се натрупват, максимален брой 10 т.)	10																		
5. Проектът осигурява устойчива заетост (вкл. жени) <ul style="list-style-type: none"> • За всяко работно място – 5 т., максимум 15 т. 	15																		
6. Проектът води до въвеждане на нов за стопанството/предприятието на кандидата продукт/техника/технология	10																		
7. Проектът въвежда решения, допринасящи за подхода „Интелигентни селища“ (подход за интегрирано териториално развитие, който се прилага от общности в селските райони, на основата на концепция (опростен вариант на стратегия или стратегия) за неговото приложение и/или като отделни, самостоятелни иновативни социални, технологични и/или цифрови решения, съответстващи на принципите на тази концепция като инструмент/и за териториално развитие на селските райони за подобряване на техните икономически, социални и/или екологични условия): инвестиции за въвеждане на модерни технологии, прецизно и интелигентно земеделие, цифрово икономическо развитие, дигитализация и роботизация, иновации в земеделското производство или устойчива енергия	20																		
ОБЩО Минимален праг за одобрение – 20 т. При проектни предложения, получили равен брой точки, се прилагат приоритетни критерии за оценка, както следва: <ol style="list-style-type: none"> 1. Проектът осигурява устойчива заетост (вкл. жени) 2. Проектът включва производство на биологични продукти и/или е свързан с инвестиции за опазване на околната среда 	100																		

	<p>3. Проектът е за инвестиции в чувствителни сектори <i>Ако отново се получат равен брой точки при прилагане на горните приоритетни критерии се прилага „методика за равен брой точки на СНЦ МИГ Балчик-Генерал Тошево” приета на Общо събрание –Приложение 2</i></p>	
<p>Мярка ВГТ.П.Г.2 – „Инвестиции за преработка на селскостопански продукти на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево”</p>	<p>Мярка ВГТ.П.Г.2 – „Инвестиции за преработка на селскостопански продукти на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево” Цел и обхват: Мярката е в подкрепа на Специфична цел 1.1 от стратегията – „Повишаване на конкурентоспособността в земеделието и преработката“ и е част от реализацията на Приоритет 1: Устойчиво икономическо развитие и заетост. Насърчаване на преработката и маркетинга на местни селскостопански продукти с цел:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добавяне на стойност към земеделската продукция чрез модерна преработка; • Подобряване на пазарната реализация, безопасността и качеството на храните; • Въвеждане на иновации и енергийно ефективни решения в агрохранителната индустрия; • Стимулиране на биологичната преработка и опазване на околната среда; • Ускоряване на модернизацията, иновациите и технологичното обновление в сектора на земеделската преработка; • Подобряване на производството и обработката на селскостопанските продукти; • Усъвършенстване на насочеността към пазара и повишаване на конкурентоспособността на земеделските стопанства; • Подкрепа за повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и създаване на местни предприятия, включително чрез разнообразяване и подкрепа за алтернативни икономически дейности. • Засилване на заетостта, икономическия растеж и равенството между половете, с акцент върху участието на жените в селското стопанство, социалното приобщаване и развитието на селските райони. <p>Обхват на мярката:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Териториален обхват: Всички населени места на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево; • Обхват на инвестициите: <ul style="list-style-type: none"> ○ Подкрепа за изграждане и/или модернизация на малки преработвателни предприятия; ○ Въвеждане на нови продукти, подобряване на съхранението, етикетирването, опаковането; ○ Енергийна ефективност, зелени технологии и дигитализация. <p>Допустими кандидати:</p>	

	<ul style="list-style-type: none">• Земеделски стопани;• Признати групи и организации на производители на земеделски продукти;• Юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите, които извършват дейност в областта на преработката на продукти по Приложение I на ДФЕС;• Кандидатите трябва да извършват или да възнамеряват да започнат дейности по преработка на селскостопански продукти на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево. <p>Преработватели на селскостопански продукти, допустими за подпомагане, трябва да отговарят на следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none">• да са физически или юридически лица, регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите или други създадени в съответствие със специализирано национално законодателство.• да са микро, малки, средни или големи* предприятия, дефинирани съгласно Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията. (*Предприятия, които надвишават критериите посочени в чл. 3, ал. 1 от Закон за малки и средни предприятия);• за микро и малки предприятия - да осъществяват дейност по преработка на селскостопански продукти съгласно Закона за храните* /*ако закона е приложим за съответната дейност/;• да имат разработен бизнес план за дейностите по преработка на селскостопански продукти и доказващ подобряване на дейността на кандидата чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности; <p>Пазари на производители, допустими за подпомагане, трябва да отговарят на следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none">• да са юридически лица, регистрирани по Търговския закон;• да имат разработен бизнес план за дейностите по проектното предложение, които трябва да съответстват на дейността на пазара на производители съгласно Закона за стоковите борси и тържищата; <p>Групи/организации на производители, допустими за подпомагане, трябва да отговарят на следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none">• да са признати от министъра на земеделието;• да имат разработен бизнес план за дейностите по преработка на селскостопански продукти произведени от членовете на групата/организацията на производители. <p>Земеделски стопани, допустими за подпомагане, трябва да отговарят на следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none">• да са физически лица, регистрирани по Търговския закон или;• да са юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите;
--	--

- за земеделски стопанства, съответстващи на определението за „малко земеделско стопанство“ - да са регистрирани като земеделски стопани по Закона за подпомагане на земеделските производители;
- да имат разработен бизнес план за дейностите по преработка на селскостопански продукти и доказващ подобряване на дейността на кандидата чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности;
- преобладаващата част /най – малко 51%/ от предвидените за преработка селскостопански продукти трябва да са произведени в земеделското стопанство на кандидата;

ВАЖНО! Всички кандидати, трябва да са регистрирани и да извършват своята дейност на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“.

Допустими дейности:

- Дейности за преработката и/или маркетинг /предлагането на пазара на продукти/, описани в Приложение I на Договора за функциониране на Европейския съюз и памук в следните сектори: мляко и млечни продукти, включително яйца от птици; месо и месни продукти; плодове и зеленчуци, включително гъби; пчелен мед; зърнени, мелничарски и нишестени продукти; растителни и животински масла и мазнини; технически и медицински култури, включително маслодайна роза и билки; готови храни за селскостопански животни; гроздова мъст, вино и оцет;
- Инвестиции в процеси и технологии за производство на продукти, включително такива свързани с къси вериги на доставка;
- Инвестиции свързани с изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга;
- Инвестиции в инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга;
- Инвестиции в активи за съхранение, преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване и сушене с цел запазване качеството на продукцията и суровината;
- Инвестиции в специализирани транспортни средства за превоз на суровини и/или готова продукция, включително хладилни транспортни средства;
- Инвестиции свързани с внедряването на системи за управление на качеството;
- Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници (водна, вятърна, слънчева, геотермална енергия и остатъчна/отпадъчна биомаса) за собствено потребление; Инсталациите за производство на енергия от ВЕИ не трябва да надвишава мощност от 1 мегават и трябва да са в съответствие с условията за устойчивост в

	<p>Закона за енергията от възобновяеми източници;</p> <ul style="list-style-type: none">• Инвестиции за постигане съответствие със стандартите на Общността, включително пречиствателни съоръжения.• Инвестиции в софтуер, свързан с преработвателната дейност на кандидата, включително чрез финансов лизинг;• Строителство/реконструкция/ремонт на сгради и друга недвижима собственост, използвани за BG 1076 BG опазване на компонентите на околната среда, като например - пречиствателни съоръжения и съоръжения за третиране на отпадъци;• Изграждане/модернизиране/оборудване на съоръжения за съхраняване или оползотворяване на различни отпадъчни суровини от селскостопански продукти получени в резултат на извършваната преработка;• Модернизиране/оборудване на съоръжения за съхраняване на отпадни води, включително инсталации за пречистване на отпадъчни води в преработката и маркетинга;• Изграждане на инсталации за производство на енергия за собствено потребление от ВЕИ (водна, вятърна, слънчева, геотермална енергия и остатъчна/отпадъчна биомаса) <p>ВАЖНО! Инвестицията следва да се осъществява на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“.</p> <p>Допустими разходи:</p> <p>Разходи за материални инвестиции:</p> <ul style="list-style-type: none">• Разходи за изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга;• Разходи за закупуване и инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга в т.ч. за преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване, сушене и съхраняване, за производство на нови продукти, въвеждане на нови технологии и процеси, за опазване на околната среда, за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници, включително чрез преработка на растителна и животинска първична и вторична биомаса, за подобряване на енергийната ефективност и за подобряване и контрол на качеството и безопасността на суровините и храните;• Разходи за закупуване на специализирани транспортни средства, включително хладилни такива, за превоз на суровините и/или на готовата продукция използвани и произведени от предприятието;• Разходи за изграждане и/или модернизиране на лаборатории за нуждите на предприятието;• Разходи за инвестиции за постигане на съответствие с новоприети стандарти на Общността;
--	---

- Разходи за закупуване на земя, необходима за изграждане/модернизирани на сгради, помещения и други недвижими активи предназначени за производствена дейност /до 10 % от общия размер на допустимите инвестиционни разходи/, или закупуване на земя на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта.

Разходи за нематериални инвестиции:

- Общи разходи свързани със съответния проект за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултантски услуги, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта. Общите разходи по проекта не могат да надхвърлят 12 % от общия размер на допустимите инвестиции по проекта;
- Разходи за ноу-хау, придобиване на патенти права и лицензи, разходи за регистрация на търговски марки и процеси необходими за изготвяне и изпълнение на проекта”;
- Закупуване на софтуер;
- Разходите свързани за достигане съответствие с международни признати стандарти, само в случаите, в които същите част от общ проект на кандидата;
- Разходи за въвеждане на добри производствени практики, системи за управление на качеството и подготовка за сертификация в предприятията.

Размер на финансовата помощ:

Финансовата помощ за един проект (БФП) не може да надвишава 195580,00 лева- левовата равностойност на 100 000 евро.

Финансови параметри на проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е 4 889.50 лева- левовата равностойност на 2 500.00 евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект при интензитет 85% е 230094,12 лева- левовата равностойност на 117647,06 евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект при интензитет 80% е 244475,00 лева - левовата равностойност на 125000,00 евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект при интензитет 65% е 300 892,31 лева- левовата равностойност на 153846,15 евро.

Интензитет на финансовата помощ в %:

Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер на 65% от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Максималното подпомагане може да бъде увеличено на 80% за инвестиции, извършени от млади земеделски стопани, които отговарят на следните условия съгласно СПРЗСР:

- към момента на подаване на проектното предложение земеделският стопани

е на възраст не повече от 40 навършени години;

- да е ръководител на земеделско стопанство лице, което изпълнява следните условия: кандидат/бенефициент физическо лице, собственик на предприятието на кандидата/бенефициента ЕТ или собственик на капитала на кандидата/бенефициента ЕООД. В случай на юридическо лице (ЕООД), условието е управителят да бъде едноличен собственик на капитала на дружеството-кандидат;
- да е лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост;
- да е лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост, е такова, което има завършено средно/висше образование в областта на селското стопанство или ветеринарната медицина, или средно/висше икономическо образование със земеделска насоченост; и/или удостоверение за завършен курс от минимум 150 часа или свидетелство за професионална квалификация в областта на селското стопанство.

Максималното подпомагане може да бъде увеличено на 85 % за инвестиции на малки стопанства (икономически размер на стопанството, измерен в стандартен производствен обем – до 8 000 евро включително);

Критерии за избор на проекти:

ТЕХНИЧЕСКА ОЦЕНКА И КЛАСИРАНЕ	ТОЧКИ
1. Проектът насърчава кооперирането и интеграцията между земеделските производители и предприятия от хранително – преработвателната промишленост като включва производство на крайни продукти от местни от територията на МИГ и/или собствени суровини	25
2. Проектът включва преработка на биологични продукти и/или е свързан с инвестиции за опазване на околната среда: <ul style="list-style-type: none"> • Проектът включва преработка на биологични продукти – 10 т.; • Проектът е свързан с инвестиции за опазване на околната среда – 10 т. 	20
2. Проектът е представен от кандидат на възраст до 40 години или жена (точките не се натрупват, максимален брой 10 т.)	10
4. Проектът осигурява устойчива заетост (вкл. жени) <ul style="list-style-type: none"> • За всяко работно място – 5 т., максимум 15 т. 	15
5. Проектът води до въвеждане на нов за стопанството/предприятието на кандидата продукт/техника/технология	10
6. Проектът въвежда решения, допринасящи за подхода „Интелигентни селища“ (подход за интегрирано териториално развитие, който се прилага от общности в селските райони, на основата на концепция (опростен вариант на стратегия или стратегия) за неговото приложение и/или като отделни, самостоятелни иновативни социални, технологични и/или цифрови решения, съответстващи на принципите на тази кон-	20

	<p>цепция като инструмент/и за териториално развитие на селските райони за подобряване на техните икономически, социални и/или екологични условия): инвестиции за въвеждане на модерни технологии, цифрово икономическо развитие, дигитализация и роботизация, иновации в преработката на земеделска продукция или устойчива енергия</p> <p>ОБЩО Минимален праг за одобрение – 20 т.</p> <p>При проектни предложения, получили равен брой точки, се прилагат приоритетни критерии за оценка, както следва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проектът осигурява устойчива заетост (вкл. жени) 2. Проектът включва преработка на биологични продукти и/или е свързан с инвестиции за опазване на околната среда 3. Проектът насърчава кооперирането и интеграцията между земеделските производители и предприятия от хранително – преработвателната промишленост като предвижда производство на крайни продукти от местни от територията на МИГ и/или собствени суровини <p><i>Ако отново се получат равен брой точки при прилагане на горните приоритетни критерии се прилага „методика за равен брой точки на СНЦ МИГ Балчик-Генерал Тошево” приета на Общо събрание – Приложение 2</i></p>	<p></p> <p>100</p> <p>100</p>
<p>Мярка BGT.II.G.3 – „Инвестиции за развитие на неселскостопански дейности на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево”</p>	<p>Мярка BGT.II.G.3 – „Инвестиции за развитие на неселскостопански дейности на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево”</p> <p>Цел и обхват</p> <p>Мярката изпълнява Специфични цели 1.2 и 1.3 от стратегията на МИГ Балчик – Генерал Тошево и допринася за Приоритет 1: Устойчиво икономическо развитие и заетост.</p> <p>Подкрепя за нови и развитие на съществуващи неземеделски дейности в територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“</p> <p>Целта на мярката е насърчаване на икономическата диверсификация и създаване на устойчиви бизнес модели в селските райони чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подкрепа за създаване и развитие на дейности извън земеделието; • Насърчаване на предприемачеството и иновациите; • Създаване на работни места за млади хора, жени, хора в неравностойно положение и в сферата на социалната икономика; • Подкрепа за зелена икономика, дигитализация и творчески индустрии; <p>Допустими кандидати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Микро предприятия, регистрирани по Търговския закон или закона за кооперациите. • Земеделски стопани, развиващи/стартиращи неселскостопанска дейност; • Занаятчии регистрирани по ЗЗ. <p>Подпомагане в рамките на интервенцията получават земеделски стопани, микропредприятия и физически лица. В обхвата на интервенцията физическите лица са допустими за подпомагане само за инвестиции в неземеделски</p>	

	<p>дейности, които са насочени към развитие на занаяти.</p> <p>Земеделски стопани, допустими за подпомагане, трябва да отговарят на следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none">• да са регистрирани като земеделски стопани по Закона за подпомагане на земеделските производители;• да бъдат регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон или Закона за кооперациите• да имат седалище и да извършват дейността си на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“;• да съответстват на определението за „малко“ или „средно“ земеделско стопанство; <p>Микропредприятия, допустими за подпомагане, трябва да отговарят на следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none">• да бъдат регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон или Закона за кооперациите;• да имат седалище и да извършват дейността си на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“; <p>Физически лица, допустими за подпомагане, трябва да отговарят на следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none">• да бъдат регистрирани по Закона за занаятите като упражняващи занаят/и след вписване в регистър БУЛСТАТ по реда на Закона за регистър БУЛСТАТ;• да отговарят на определението за микропредприятие, съгласно дефиницията на ЗМСП;• да имат постоянен адрес на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“. <p>ВАЖНО! Всички кандидати, трябва да са регистрирани и да извършват своята дейност на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“.</p> <p>Всички кандидати трябва да имат разработен бизнес план, доказващ подобряване на дейността на кандидата чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности.</p> <p>Допустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none">• Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали);• Развитие на услуги във всички сектори (например: грижи за деца, възрастни хора, хора с увреждания, здравни услуги, счетоводство и одиторски услуги, ветеринарни дейности и услуги базирани на ИТ и др.;• Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление;
--	---

	<ul style="list-style-type: none">• Осигуряване на възможност за развитие на различни бизнес модели и икономически дейности;• Развитие на занаяти и други неземеделски дейности.• Дейности, насочени към създаване на „интелигентни селища“ („Smart-villages“): <p>- подкрепа на иновативни решения за създаване на устойчиви модели – интелигентни еко селища, социални селища, IT селища и др., ландшафтно планиране и реконструкция на стари сгради – използването на стари сгради или налични парцели в полза на местната общност;</p> <p>- свързани с дигитализация и подобряване на телекомуникационната свързаност;</p> <p>- свързани с подобряването на условията за живот, които биха довели до задържане на населението и привличане на нови жители</p> <p>- свързани с изготвянето на стратегии за създаване на интелигентни селища</p> <p>- свързани с развитие на бизнес модели, които привличат работници и жители (временно или постоянно пребиваващи на територията) – създаването на икономическа зона, IT академия, нови селскостопански методи и технологии, устойчива селска мобилност, споделени пространства.</p> <p>ВАЖНО! Инвестицията следва да се осъществява на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“.</p> <p>Допустими разходи:</p> <p>Финансова помощ за материални и нематериални инвестиции, за създаване и развитие на неземеделски дейности в селските райони, включващи:</p> <p>a) Изграждане, придобиване или подобренията на недвижимо имущество;</p> <p>b) Закупуване, включително чрез лизинг на нови машини и оборудване до пазарната стойност на активите;</p> <p>c) Общи разходи, свързани с разходите за буква „a“ и „b“, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за техническа осъществимост;</p> <p>d) Нематериални инвестиции: придобиване и създаване на компютърен софтуер и придобиване на патенти, лицензи, авторски права и марки.</p> <p>Разходите по т. „c“ не могат да надхвърлят 12 % от сумата на разходите по т. „a“, „b“ и „d“.</p> <p>Размер на финансовата помощ:</p> <p>Финансовата помощ за един проект (БФП) не може да надвишава 97 790 лева- левовата равностойност на 50 000 евро.</p> <p>Финансови параметри на проектите:</p> <p>Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е 4 889.50 лева- левовата равностойност на 2 500.00 евро.</p> <p>Максималният размер на общите допустими разходи за един проект при интензитет 85% е 115047,06 лева- левовата равностойност на 58823,53 евро.</p>
--	--

	<p>Максималният размер на общите допустими разходи за един проект при интензитет 80% е 122237,50 лева- левовата равностойност на 62500,00 евро.</p> <p>Максималният размер на общите допустими разходи за един проект при интензитет 65% е 150 446,15 лева- левовата равностойност на 76 923,08 евро.</p> <p>Интензитет на финансовата помощ в %:</p> <p>Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер на 65% от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.</p> <p>Максималното подпомагане може да бъде увеличено на 80% за инвестиции, извършени от млади земеделски стопани, които отговарят на следните условия съгласно СПРЗСР:</p> <ul style="list-style-type: none"> - към момента на подаване на проектното предложение земеделският стопани е на възраст не повече от 40 навършени години; - да е ръководител на земеделско стопанство лице, което изпълнява следните условия: кандидат/бенефициент физическо лице, собственик на предприятието на кандидата/бенефициента ЕТ или собственик на капитала на кандидата/бенефициента ЕООД. В случай на юридическо лице (ЕООД), условието е управителят да бъде едноличен собственик на капитала на дружеството-кандидат; - да е лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост; - лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост, е такова, което има завършено средно/висше образование в областта на селското стопанство или ветеринарната медицина, или средно/висше икономическо образование със земеделска насоченост; и/или удостоверение за завършен курс от минимум 150 часа или свидетелство за професионална квалификация в областта на селското стопанство. <p>Максималното подпомагане може да бъде увеличено на 85 % за инвестиции на малки стопанства (икономически размер на стопанството, измерен в стандартен производствен обем – до 8 000 евро включително);</p> <p>Критерии за избор на проекти:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>ТЕХНИЧЕСКА ОЦЕНКА И КЛАСИРАНЕ</th> <th>ТОЧКИ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Проектът е в сферата на туризъм (селски, еко, културен, алтернативен) или творчески индустрии</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>2. Проектът е свързан с инвестиции в производствена дейност в микропредприятие</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3. Проектът развива занаятчийска дейност</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>4. Проектът е свързан с инвестиции в предоставяне на услуги за населението</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>5. Проектът предвижда дейности, директно свързани с опазването на околната среда (използване на отпадъците, компостиране, пречистващи</td> <td>10</td> </tr> </tbody> </table>	ТЕХНИЧЕСКА ОЦЕНКА И КЛАСИРАНЕ	ТОЧКИ	1. Проектът е в сферата на туризъм (селски, еко, културен, алтернативен) или творчески индустрии	15	2. Проектът е свързан с инвестиции в производствена дейност в микропредприятие	10	3. Проектът развива занаятчийска дейност	10	4. Проектът е свързан с инвестиции в предоставяне на услуги за населението	5	5. Проектът предвижда дейности, директно свързани с опазването на околната среда (използване на отпадъците, компостиране, пречистващи	10
ТЕХНИЧЕСКА ОЦЕНКА И КЛАСИРАНЕ	ТОЧКИ												
1. Проектът е в сферата на туризъм (селски, еко, културен, алтернативен) или творчески индустрии	15												
2. Проектът е свързан с инвестиции в производствена дейност в микропредприятие	10												
3. Проектът развива занаятчийска дейност	10												
4. Проектът е свързан с инвестиции в предоставяне на услуги за населението	5												
5. Проектът предвижда дейности, директно свързани с опазването на околната среда (използване на отпадъците, компостиране, пречистващи	10												

	<p>съоръжения и др. и/или с проекта се въвеждат мерки за енергийна ефективност съгласно ЗЕЕ (точките не се натрупват, максимален брой 10 т.)</p>	
	<p>6. Проектът е представен от кандидат на възраст до 40 години или жена (точките не се натрупват, максимален брой 10 т.)</p>	10
	<p>7. Проектът осигурява устойчива заетост (вкл. жени)</p> <ul style="list-style-type: none"> • За всяко работно място – 5 т., максимум 15 т. 	15
	<p>8. Инвестициите включват елементи за собствена пазарна реализация (н.р магазин, сайт, бранд) и/или проектът използва местни суровини/материали (от територията на МИГ): (точките не се натрупват, максимален брой 5 т.)</p>	5
	<p>9. Проектът въвежда решения, допринасящи за подхода „Интелигентни селища“ (подход за интегрирано териториално развитие, който се прилага от общности в селските райони, на основата на концепция (опростен вариант на стратегия или стратегия) за неговото приложение и/или като отделни, самостоятелни иновативни социални, технологични и/или цифрови решения, съответстващи на принципите на тази концепция като инструмент/и за териториално развитие на селските райони за подобряване на техните икономически, социални и/или екологични условия)</p>	20
	<p>ОБЩО Минимален праг за одобрение – 20 т.</p>	100
	<p>При проектни предложения, получили равен брой точки, се прилагат приоритетни критерии за оценка, както следва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проектът осигурява устойчива заетост (вкл. жени) 2. Проектът е за туризъм или занаят 3. Иновативни решения, вкл. smart villages. <p><i>Ако отново се получат равен брой точки при прилагане на горните приоритетни критерии, се прилага „методика за равен брой точки на СНЦ МИГ Балчик-Генерал Тошево“, приета на Общо събрание – Приложение 2</i></p>	
<p>Мярка BGT.II.G.6 – „Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаб инфраструктура на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“</p>	<p>Цел и обхват: Мярката цели подобряване на условията на живот в селските райони на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево чрез целенасочени инвестиции в основни обществени услуги и дребномащабна инфраструктура. Тя отговаря на Приоритет 2: Достъп до основни услуги и инфраструктура, и допринася за: Специфична цел 2.1 и Специфична цел 2.2 на СВOMP</p> <p>Тя ще допринесе за намаляване на вътрешнотериториалните диспропорции между градските центрове и малките населени места, както и за по-добро включване на уязвими групи от населението чрез</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изграждане и подобряване на инфраструктурата на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“; • Осигуряване на подкрепа за инвестиции в основни услуги и дребни по 	

раструктура на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“	<p>мащаби инфраструктури, които да подобрят условията на живот на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“;</p> <ul style="list-style-type: none">• Модернизирани на основните услуги за населението и улесняване на достъпа му до здравни, социални и културни услуги, развлечение и спорт, услуги за децата и уязвимите групи, информационни и комуникационни услуги. <p>Допустими кандидати: Община Балчик Община Генерал Тошево Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по ЗЮЛНЦ, които осъществяват дейност в обществена полза (читалища, сдружения, фондации); Образователни институции – училища, детски градини; Културни институции – читалища, музеи; Социални институции и доставчици на социални услуги; Общински предприятия, осъществяващи дейности от обществен интерес</p> <p>Важно: Последните са допустими, в случай че имат самостоятелна правосубектност!</p> <p>Допустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none">• Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи улици и тротоари и съоръженията и принадлежностите към тях;• Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска образователна инфраструктура с местно значение;• Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност, вкл. и дейности за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствени нужди;• Изграждане и/или обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществените потребности от общинско значение;• Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура. В рамките на тази дейност кандидатите имат възможност да извършват допустимите инвестиции и в общинска образователна инфраструктура, която включва детска градина, основно или средно училище, и в паркове.• Реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот.• Дейности, насочени към създаване на „интелигентни селища“ („Smart-villages“):<ul style="list-style-type: none">– Дейности, свързани с подкрепа на иновативни решения за създаване на устойчиви модели – интелигентни еко селища, социални
---	--

	<p>селища, IT селища и др., ландшафтно планиране и реконструкция на стари сгради – използването на стари сгради или налични парцели в полза на местната общност;</p> <ul style="list-style-type: none">– Дейности, свързани с дигитализация и подобряване на телекомуникационната свързаност с цел устойчиво развитие на съответния район;– Дейности, свързани с подобряването на условията за живот, които биха довели до задържане на населението и привличане на нови жители; <p>Допустимите дейности трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <ul style="list-style-type: none">• Да се изпълняват на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“;• Да отговарят на дефиницията за дребна по мащаби инфраструктура-дребна по размер инфраструктура е инвестиция, която се осъществява чрез дейности, подпомагани по интервенцията, при която максималната стойност на допустимите разходи за един обект не надвишава по размер левовата равностойност на 3 млн. евро.;• Да се изпълняват в съответствие с плановете за интегрирано развитие на община Балчик и община Генерал Тошево и със Стратегията за водено от общностите местно развитие на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“ и да са съгласувани с нея;• Да не оказват отрицателно въздействие върху околната среда съгласно разпоредбите на ЗООС;• Да отговарят на изискванията на заповедите за определянето на местата по Natura 2000 и плановете за тяхното управление, а когато няма издадени заповеди дейността да е съгласувана с МОСВ, ЗЗТ, ЗБР и съответните им подзаконовни нормативни актове за тяхното прилагане;• Да се изпълняват съгласно препоръките от извършените оценки, както и условията и мерките в съответния административен акт на компетентния орган съгласно ЗООС, ЗЗТ и ЗБР и ВГ 1116 ВГ съответните им подзаконовни нормативни актове за тяхното прилагане (когато е приложимо);• Дейностите, свързани със строително-монтажни работи, следва да бъдат в съответствие с приложимото национално законодателство в сферата на устройството на територията, инвестиционното проектиране и строителството в Република България;• Ако дейностите се извършват на терени, които подлежат на рекултивация съгласно чл. 11, ал 1 от ЗОЗЗ да се представи проект за рекултивация на нарушени терени или залесяване на териториите с подходящи растителни видове, когато националното законодателство изисква да се приложат тези мерки; <p>Не е допустимо включването на дейности, свързани с извършването на</p>
--	--

	<p>разходи за публична инфраструктура, свързана с пътища, водопреносни и канализационни системи, освен ако не са част от по-голям проект или не са свързани с дейности, отговарящи на концепцията за интелигентни селища.</p> <p>Допустими разходи:</p> <p>Разходите се свеждат до:</p> <p>а) Изграждането, включително отпускането на лизинг, или подобренията на недвижимо имущество;</p> <p>б) Закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване, обзавеждане до пазарната цена на актива;</p> <p>в) Общи разходи, свързани с изброените по-горе, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост;</p> <p>г) Нематериални инвестиции: придобиването или развитието на компютърен софтуер и придобиването на патенти, лицензи, авторски права, търговски марки.</p> <p>Разходите по т. „в“ не трябва да надхвърлят 12% от сумата на разходите по т. „а“, „б“ и „г“.</p> <p>Оперативните разходи, свързани с предоставянето на услугите са недопустими за подпомагане по подмярката.</p> <p>Разходи различни от посочените в т. „б“, свързани с договора за лизинг, например марж на лизингодателя, разходи за рефинансиране на лихви, административни разходи и разходи за застраховка са недопустими за подпомагане по подмярката.</p> <p>Допустими са авансови плащания в размер до 50% от публичната помощ, свързана с одобрените допустими разходи. За проекти, по които бенефициентите са възложители по ЗОП, авансовото плащане е допустимо както следва:</p> <ul style="list-style-type: none">• до 12% от стойността на одобрената публична помощ по проекта за общи разходи и при наличие на документи от проведената съгласно изискванията на ЗОП процедура за избор на изпълнител/и;• разлика до 50% от стойността на одобрената публична помощ по проекта след провеждане на всички процедури и сключване на договор за избор на изпълнител/и по ЗОП. <p>Разходите за ДДС са допустими в случаите, когато не подлежат на възстановяване в съответствие с националното законодателство в областта на ДДС.</p> <p>Финансови параметри на проектите:</p> <p>Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е 4 889.50 лева- левовата равностойност на 2 500.00 евро.</p> <p>Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е 391160,00 лева- левовата равностойност на 200 000.00 евро.</p> <p>Интензитет на финансовата помощ в %:</p>
--	---

<p>На 100 на сто от допустимите разходи по проект за инвестиции съгласно чл. 73, пар. 4, т. в) на Регламент 2021/2115 на европейския парламент и на съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013.</p> <p>Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи.</p> <p>За всяко проектно предложение е необходимо да се представи анализ на икономическите и социалните ползи - анализ разходи—ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта.</p> <p>Критерии за избор на проекти:</p>	
ТЕХНИЧЕСКА ОЦЕНКА И КЛАСИРАНЕ	ТОЧКИ
<p>1. Брой население, което ще се възползва от подобрените основни услуги и обхвата на териториално въздействие:</p> <ul style="list-style-type: none"> • До 500 жители - 10 т. • От 501 до 1000 жители - 20 т.; • Над 1001 жители - 30 т. 	30
2. Проектът включва дейности, водещи до опазването на околната среда, с екологичен ефект и/или енергийна ефективност (ВЕИ, озеленяване и др.)	15
3. Проектът включва дейности по изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на здравна и/или социална инфраструктура	15
4. Проекти, осигуряващи достъпност и приобщаване на уязвими групи (вкл. роми)	10
5. Проектът включва дейности по изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура	10
6. Проектът въвежда решения, допринасящи за подхода „Интелигентни селища“ (подход за интегрирано териториално развитие, който се прилага от общности в селските райони, на основата на концепция (опростен вариант на стратегия или стратегия) за неговото приложение и/или като отделни, самостоятелни иновативни социални, технологични и/или цифрови решения, съответстващи на принципите на тази концепция като инструмент/и за териториално развитие на селските райони за подобряване на техните икономически, социални и/или екологични условия)	20
ОБЩО	100
Минимален праг за одобрение – 20 т.	
При проектни предложения, получили равен брой точки, се прилагат	

	<p>приоритетни критерии за оценка, както следва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проектът включва дейности по изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна/здравна/социална инфраструктура 2. Проектът включва дейности, водещи до опазването на околната среда 3. Проектът въвежда решения, допринасящи за подхода “интелигентни селища” <p><i>Ако отново се получат равен брой точки при прилагане на горните приоритетни критерии, се прилага „методика за равен брой точки на СНЦ МИГ Балчик-Генерал Тошево” приета на Общо събрание – Приложение 2</i></p>		
<p>BGT(2021/2115) “Изграждане на местна идентичност на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево”</p>	<p>BGT(2021/2115) “Изграждане на местна идентичност на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево”</p> <p>Цели и обхват:</p> <p>Мярката попада в Приоритет 3: Съхраняване на културната идентичност и социално приобщаване и Специфични цели 3.1, 3.2 и 3.3 от СВOMP</p> <p>Цели на мярката:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Развитие на местна идентичност на база на специфичния териториален потенциал; • Насърчаване включването на местното население в общи инициативи за изучаване и съхраняване на наследството и природните дадености и интензифициране връзките между различни групи от територията; • Разкриване на богатството на местното културно, историческо и природно наследство и повишаване обществения интерес към неговото опазване; • Повишаване качеството на живот на местното население чрез добавяне на стойност към околната среда, пейзажа и разнообразяване на свободното време. <p>Обхват на мярката:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подкрепа за изследване, съхраняване, възстановяване, дигитализиране, представяне и популяризиране на културното и природно наследство; • Насърчаване на културното многообразие и териториалната идентичност; • Подкрепа за създаване на местни туристически продукти и колективни регионални марки; • Повишаване на обществената ангажираност и местната гордост. <p>Допустими кандидати</p> <ul style="list-style-type: none"> • Общини от територията на МИГ; • Читалища; • Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), регистрирани по ЗЮЛНЦ в обществена полза; • Училища и детски градини, културни институции, които имат право- 		

	<p>субектност и седалище и адрес на управление на територията на МИГ.</p> <p>Допустими дейности</p> <p>А) Културно наследство</p> <ul style="list-style-type: none">• Организация на местни събития: фестивали, панаири, хепънинги, изложби, възстановки;• Изследване, документиране, съхраняване на нематериално културно наследство;• Подкрепа за дейности на клубове по интереси, работилници за предаване на традиции;• Участия във външни събития с представяне на местната култура;• Изработка на тематични филми, фотоархиви, макети, възстановки на костюми, предмети;• Попълване на фондове: книги, електронни издания, носии, инструменти и др. <p>Б) Природно наследство</p> <ul style="list-style-type: none">• Поддръжка и възстановяване на природни дадености, селски пейзаж;• Създаване или възстановяване на зони за отдих: табели, заслони, пътеки;• Маркетинг и популяризиране на природното наследство, включително Натура 2000. <p>В) Туристически продукти и регионална идентичност</p> <ul style="list-style-type: none">• Проучвания и дейности по създаване на нов местен туристически продукт;• Дейности за сертифициране на типични местни продукти и услуги;• Регистрация и промотиране на регионална колективна марка;• Организация на специализирани събития за популяризиране на местната идентичност. <p>Допустими разходи:</p> <ul style="list-style-type: none">• Разходи за Закупуване на инвентар, съоръжения, оборудване, обзавеждане като музикални инструменти, носии, витрини за изложби, стелажи, декори, интерактивни дъски, мултимедии, лаптопи, осветление, озвучителна, аудио и видео техника, компютърни конфигурации/сценично оформление/, реквизити необходими за дадения вид изкуство, репетиционни и сценични облекла и др.• Изследване, поддръжане, възстановяване, популяризиране и подобряване на културно-историческото наследство;• Подготовка, организация и провеждане на местни културни събития, като фолклорни празници и събори, панаири, фестивали, хепънинги, изложби, семинари за представяне на местни обичаи, традиции, фолклор и елементи на местното нематериално културно наследство;• Възстановки на исторически/ паметни за територията събития;• Проучвания и изработване на материали във връзка с идентификация
--	--

	<p>и/или документиране и/или изследване, и/или съхраняване на елементи от нематериалното културно наследство;</p> <ul style="list-style-type: none">• Създаване, съхраняване или обогатяване на етнографски, природни и исторически сбирки;• Дейности, свързани с проучвания, запазване и популяризиране на автентичен фолклор и местни традиции, възстановяване на празници, обичаи и храни;• Създаване и подкрепа на Клубове (работилници за родители и деца, групи по интереси) за различни поколения за проучване, изучаване, съхранение и популяризиране на културно - историческото наследство - местната култура, бит, кулинария, история, традиции, включително - музика и изобразително изкуство, традиционни занаяти, обичаи и ритуали, неписана традиция;• Разходи за възраждане и предаване на различни аспекти на културни традиции и историческо наследство и популяризирането им чрез организиране и провеждане на мероприятия във връзка с местни културни обичаи и традиции, като: временни и постоянни тематични изложби; Оборудване за провеждане на събития, фестивали, събори, семинари, концерти, тематични концерти и постановки конкурси- сцени, техника, озвучаване, дисплеи и др.; Филми, видео клипове или мултимедийни възстановки; разработване и разпространяване на информационни материали, различни от обикновени брошури (тематични изследвания, снимков архив, каталози.и др.); разработване и представяне на макети, възстановяване на елементи от традиционни костюми или предмети от традиционния бит;• Попълване на библиотечен фонд с библиотечни материали, закупуване на книги, графични издания, електронни документи и др.;• Разходи за опазване, възстановяване, подобряване и поддръжка на природното наследство и селския ландшафт, включително на природни дадености, забележителности и територии от особено значение за местната общност (включително местата по Natura 2000), на ценни за територията природни образувания, растения, дървесни видове и животни, вековни дървета;• Възстановяване и подобряване на обекти за отдих сред природата, например: заслони, информационни и указателни табели, пътеки, чешми, мостчета и др.;• Възнаграждения за физически лица, за дейности, пряко свързани с изпълнението на проекта, включително осигурителните вноски, начислени за сметка на осигурителя върху договореното възнаграждение;• Разходи за наем зали/помещения и техника;• Разходи за командировки на територията на МИГ, съгласно действа-
--	--

	<p>щата Наредба за командировките в страната - за дейности, пряко свързани с изпълнението на проекта;</p> <p>Разходи за проучвания, за идентифициране, документиране, изследване и/или съхраняване и популяризиране на местното природно, историческо и културно наследство;</p> <ul style="list-style-type: none">• Разходи за подготовка, организиране и провеждане на фестивали, събори, изложби, семинари, информационни срещи и кампании, възстановки, конкурси, постановки и др. прояви, вкл. разходи за възнаграждения на външни експерти - фолклористи, етнографи, водещи проявите и др;• разходи за възстановяване, реставрация, съхраняване и обогатяване на сбирки (исторически, етнографски и др.);• Разходи за изготвяне и отпечатване/ публикуване/ представяне на информационни материали като: плакати, статии, радио и телевизионни предавания, филми, видеоклипове, каталози, снимки, архиви, атласи и карти на територията, пътеводители, табели и др.;• Разходи за създаване на интернет страници; - разходи за външни услуги - наем на помещения, терен, апаратура и др.• Разходи за маркетингови и промоционални кампании;• Разходи, необходими за изграждането на партньорства и създаване на мрежи между различни институции (музеи, музейни сбирки, читалища, общини, НПО и частни лица).• Разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа и екологична устойчивост на проекта, извършени, както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект.• Разходи, свързани с проучвания и дейности по създаване на нов местен туристически продукт;• Разходи за дейности за сертифициране на типични местни продукти и услуги;• Разходи за регистрация и промотиране на регионална колективна марка;• Разходи за ДДС са допустими в случаите, когато не подлежат на възстановяване в съответствие с националното законодателство в областта на ДДС. <p>Финансови параметри на проектите: Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е 4 889.50 лева- левовата равностойност на 2 500.00 евро. Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е 97790</p>
--	--

	<p>лева- левовата равностойност на 50 000.00 евро.</p> <p>Интензитет на финансовата помощ в % :</p> <p>На 100 на сто от допустимите разходи по проект за инвестиции съгласно чл. 73, пар. 4, т.</p> <p>в) на Регламент 2021/2115 на европейския парламент и на съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013.</p> <p>Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи.</p> <p>За всяко проектно предложение е необходимо да се представи анализ на икономическите и социалните ползи - анализ разходи—ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта.</p> <p>Критерии за избор на проекти:</p> <table border="1" data-bbox="323 1169 1383 2042"> <thead> <tr> <th data-bbox="323 1169 1230 1227">ТЕХНИЧЕСКА ОЦЕНКА И КЛАСИРАНЕ</th> <th data-bbox="1230 1169 1383 1227">ТОЧКИ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="323 1227 1230 1305">Проектът допринася за подобряване на състоянието на обекти на природното и културно-историческо наследство и/или на селския пейзаж</td> <td data-bbox="1230 1227 1383 1305">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="323 1305 1230 1451">Проектът пренася културния опит, знания, умения и традиции между поколенията и в дейностите по проекта са включени участници от местната общност (в т.ч. уязвими групи, млади хора, доброволци/родители/активни граждани/деца/младежи)</td> <td data-bbox="1230 1305 1383 1451">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="323 1451 1230 1529">Териториален обхват – включени населени места извън общинските центрове (Балчик и Генерал Тошево), с фокус върху селата и периферията</td> <td data-bbox="1230 1451 1383 1529">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="323 1529 1230 1608">Включване на елементи от нематериалното културно наследство – обичаи, фолклор, език, традиции, местни занаяти и ритуали</td> <td data-bbox="1230 1529 1383 1608">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="323 1608 1230 1921">Проектът въвежда решения, допринасящи за подхода „Интелигентни селища“ (подход за интегрирано териториално развитие, който се прилага от общности в селските райони, на основата на концепция (опростен вариант на стратегия или стратегия) за неговото приложение и/или като отделни, самостоятелни иновативни социални, технологични и/или цифрови решения, съответстващи на принципите на тази концепция като инструмент/и за териториално развитие на селските райони за подобряване на техните икономически, социални и/или екологични условия)</td> <td data-bbox="1230 1608 1383 1921">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="323 1921 1230 2000">Партньорски подход и местно съфинансиране – наличие на реално партньорство (напр. читалище и НПО) и съфинансиране (вкл. нефинансово)</td> <td data-bbox="1230 1921 1383 2000">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="323 2000 1230 2042">Проектът допринася за развитие на устойчив туризъм</td> <td data-bbox="1230 2000 1383 2042">10</td> </tr> </tbody> </table>	ТЕХНИЧЕСКА ОЦЕНКА И КЛАСИРАНЕ	ТОЧКИ	Проектът допринася за подобряване на състоянието на обекти на природното и културно-историческо наследство и/или на селския пейзаж	10	Проектът пренася културния опит, знания, умения и традиции между поколенията и в дейностите по проекта са включени участници от местната общност (в т.ч. уязвими групи, млади хора, доброволци/родители/активни граждани/деца/младежи)	15	Териториален обхват – включени населени места извън общинските центрове (Балчик и Генерал Тошево), с фокус върху селата и периферията	15	Включване на елементи от нематериалното културно наследство – обичаи, фолклор, език, традиции, местни занаяти и ритуали	10	Проектът въвежда решения, допринасящи за подхода „Интелигентни селища“ (подход за интегрирано териториално развитие, който се прилага от общности в селските райони, на основата на концепция (опростен вариант на стратегия или стратегия) за неговото приложение и/или като отделни, самостоятелни иновативни социални, технологични и/или цифрови решения, съответстващи на принципите на тази концепция като инструмент/и за териториално развитие на селските райони за подобряване на техните икономически, социални и/или екологични условия)	20	Партньорски подход и местно съфинансиране – наличие на реално партньорство (напр. читалище и НПО) и съфинансиране (вкл. нефинансово)	10	Проектът допринася за развитие на устойчив туризъм	10
ТЕХНИЧЕСКА ОЦЕНКА И КЛАСИРАНЕ	ТОЧКИ																
Проектът допринася за подобряване на състоянието на обекти на природното и културно-историческо наследство и/или на селския пейзаж	10																
Проектът пренася културния опит, знания, умения и традиции между поколенията и в дейностите по проекта са включени участници от местната общност (в т.ч. уязвими групи, млади хора, доброволци/родители/активни граждани/деца/младежи)	15																
Териториален обхват – включени населени места извън общинските центрове (Балчик и Генерал Тошево), с фокус върху селата и периферията	15																
Включване на елементи от нематериалното културно наследство – обичаи, фолклор, език, традиции, местни занаяти и ритуали	10																
Проектът въвежда решения, допринасящи за подхода „Интелигентни селища“ (подход за интегрирано териториално развитие, който се прилага от общности в селските райони, на основата на концепция (опростен вариант на стратегия или стратегия) за неговото приложение и/или като отделни, самостоятелни иновативни социални, технологични и/или цифрови решения, съответстващи на принципите на тази концепция като инструмент/и за териториално развитие на селските райони за подобряване на техните икономически, социални и/или екологични условия)	20																
Партньорски подход и местно съфинансиране – наличие на реално партньорство (напр. читалище и НПО) и съфинансиране (вкл. нефинансово)	10																
Проектът допринася за развитие на устойчив туризъм	10																

	<p>Проектът е предложен от кандидат НЧ</p>	10
	<p>ОБЩО: Минимален праг за одобрение - 20 т.</p>	100
	<p>При проектни предложения, получили равен брой точки, се прилагат приоритетни критерии за оценка, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проектът се реализира в повече от едно населено място; • Проектът допринася за развитие на устойчив туризъм; • Проектът въвежда решения, допринасящи за подхода: ”интелигентни селища” <p><i>Ако отново се получат равен брой точки при прилагане на горните приоритетни критерии се прилага „методика за равен брой точки на СНЦ МИГ Балчик-Генерал Тошево” приета на Общо събрание –Приложение 2</i></p>	
<p>Мярка VGT.П.Г.7 – „Съхраняване на духовния и културния живот на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево”</p>	<p>Мярка VGT.П.Г.7 – „Съхраняване на духовния и културния живот на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево”</p> <p>Цели на мярката</p> <p>Мярката има за цел съхраняването, развитието и приобщаването на местната общност чрез подкрепа на духовния и културния живот в селските райони на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево.</p> <p>Мярката цели да отговори на необходимостта от съхранение и развитие на духовния и културния живот в селските райони. Чрез подкрепа за културна и духовна инфраструктура, дигитализация, събития и комуникация, тя стимулира участието на местната общност, повишава информираността и осигурява условия за пълноценно културно и духовно включване на всички групи от населението, включително уязвими и маргинализирани. Включването на обекти с национално и регионално значение гарантира добавена стойност и устойчиво въздействие.</p> <p>Основен фокус на интервенцията е подпомагането на инициативи, които:</p> <ul style="list-style-type: none"> • укрепване на духовния и културен живот • насърчават социалното включване; • развиват културните и духовни институции на територията; • подобряват достъпа на уязвими групи до културни и духовни ресурси. <p>Приоритетен акцент на мярката е подпомагането на ремонти, реконструкции и модернизация на религиозни обекти с обществена значимост (църкви, параклиси, манастири, текета и др.), следвани от останалите културни и духовни сгради и инициативи.</p> <p>Мярката допринася за постигане на Специфични цели 3.1, 3.2 и 3.3 от Стратегията на МИГ</p> <p>Допустими кандидати</p> <ul style="list-style-type: none"> • Местни поделения на вероизповеданията; • Народни читалища, регистрирани по Закона за народните читалища-допустими за дейности II, III. и IV • Община Балчик и община Генерал Тошево; • Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани в обществена пол- 	

	<p>за – допустими само за дейности III. и IV.</p> <p>Допустими дейности</p> <p>I. Инвестиции в духовна и културна инфраструктура</p> <ul style="list-style-type: none">• Ремонт, реконструкция, модернизация и благоустройство на религиозни обекти (църкви, параклиси, манастири, текета) и др.;• Подобряване на достъпната среда и прилежащи пространства;• Ремонт и обзавеждане на обекти за духовно развитие, изложбени зали, енорийски, социално милосърдни, обучителни, етнографски, центрове, социални трапезарии и др. <p><i>Забележка: Няма да бъде допуснато дублиране и финансиране на едни и същи инвестиционни дейности по Мярка BGT.II.G.7 – „Съхраняване на духовния и културния живот на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево” и Мярка BGT.II.G.6 – „Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаб инфраструктура на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“.</i></p> <p>II. Закупуване на оборудване и дигитализация</p> <ul style="list-style-type: none">• Дейности по дигитализация: дигитални архиви, онлайн експозиции, интерактивни ресурси, интерактивни карти, краеведство и краезнание;• Инвестиции водещи до прилагане на интелигентни решения. <p>III. Събития с културно и духовно съдържание свързани с обредния и празничен календар</p> <ul style="list-style-type: none">• Организиране на възстановки, изложби, празници, събори, ритуали с местно културно или духовно значение, обучителни дейности;• Дейности свързани с гражданско участие, доброволчество, социална интеграция, общностно развитие и капацитет <p>IV. Промоционални дейности</p> <ul style="list-style-type: none">• Уебсайтове, рекламни материали, кампании и визуализация, свързани с духовния и културния живот;• Промотиране на дейности, свързани с религиозен и поклонически туризъм; <p>Инвестициите, допустими за подпомагане в рамките на мярката, трябва да са свързани с възстановяване, реставрация, ремонт или реконструкция на сгради с религиозно и/или културно значение, дейности по вертикалната планировка (вертикалната планировка и прилежащият терен към сградата, а с дейността свързана с вертикалната планировка, се осигурява правилното водоотвеждане, терасиране, изграждане на подходи към сгради, стъпала и подпорни зидове, както и огради, ако е необходимо) и подобряване на прилежащите пространства, в т.ч. закупуване и доставка на оборудване.</p> <p>Допустимите дейности трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <ul style="list-style-type: none">• Да се изпълняват в съответствие с ПИРО на Община Балчик и ПИРО на Община Генерал Тошево, както и със СВОМР на МИГ Балчик-Генерал Тошево;• Да не оказват отрицателно въздействие върху околната среда съглас-
--	---

	<p>но разпоредбите на ЗООС;</p> <ul style="list-style-type: none">• Да отговарят на изискванията на заповедите за определянето на местата по Натура 2000 и плановете за тяхното управление, а когато няма издадени заповеди, дейността да е съгласувана с МОСВ, ЗЗТ, ЗБР и съответните им подзаконовни нормативни актове за тяхното прилагане;• Да се изпълняват съгласно препоръките от извършените оценки, както и условията и мерките в съответния административен акт на компетентния орган съгласно ЗООС, ЗЗТ и ЗБР и ВГ 1116 ВГ съответните им подзаконовни нормативни актове за тяхното прилагане (когато е приложимо);• Ако дейностите се извършват на терени, които подлежат на рекултивация съгласно чл. 11, ал 1 от ЗОЗЗ, да се представи проект за рекултивация на нарушени терени или залесяване на териториите с подходящи растителни видове, когато националното законодателство изисква да се приложат тези мерки• Да се изпълняват на територията на МИГ. <p>Допустими разходи:</p> <ul style="list-style-type: none">• Възстановяване, реставрация, ремонт, реконструкция, модернизация и благоустрояване на религиозни обекти (църкви, параклиси, манастири, текета);• Подобряване на достъпната среда и прилежащи пространства;• Ремонт и обзавеждане на обекти за духовно развитие, изложбени зали, социално -милосърдни, обучителни, етнографски, центрове , социални трапезарии и др.;• Възстановяване, реставрация, ремонт или реконструкция на сгради и/или помещения и/или друга недвижима собственост, дейности по вертикалната планировка съгласно допустимите за подпомагане дейности;• Закупуване на оборудване и обзавеждане до пазарната им стойност, включително чрез финансов лизинг, съгласно допустимите за подпомагане дейности;• Придобиване на компютърен софтуер, патентни и авторски права, лицензи, регистрация на търговски марки, до пазарната им стойност;• Разходи за организиране на събития: на възстановки, изложби, празници, събори, ритуали с местно духовно и културно значение, обучителни дейности;• Разходи за промоционални дейности: уебсайтове, рекламни материали, кампании и визуализация, свързани с духовния и културния живот, разходи за промотиране на дейности свързани с религиозен и поклоннически туризъм;• Разходи за дигитализация и дигитални продукти: дигитални архиви,
--	--

- онлайн експозиции, интерактивни ресурси;
- Разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа и екологична устойчивост на проекта, извършени, както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект;
 - Разходите за ДДС са допустими в случаите, когато не подлежат на възстановяване в съответствие с националното законодателство в областта на ДДС.

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е 4 889.50 лева- левовата равностойност на 2 500.00 евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е 195580,00 лева- левовата равностойност на 100 000.00 евро.

Интензитет на финансовата помощ в %:

100 на сто от допустимите разходи по проект за инвестиции съгласно чл. 73, пар. 4, т. в) на Регламент 2021/2115 на европейския парламент и на съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013.

Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи.

За всяко проектно предложение е необходимо да се представи анализ на икономическите и социалните ползи - анализ разходи—ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта.

Критерии за избор на проекти:

ТЕХНИЧЕСКА ОЦЕНКА И КЛАСИРАНЕ	ТОЧКИ
Проектът допринася за подобряване на състоянието на обекти на природното и културно-историческо наследство и/или на селския пейзаж	10
Проектът пренася културния опит, знания, умения и традиции между поколенията и в дейностите по проекта са включени участници от местната общност (в т.ч. уязвими групи, млади хора, доброволци/родители/активни граждани/деца/младежи)	15

	<p>Териториален обхват – включени населени места извън общинските центрове (Балчик и Генерал Тошево), с фокус върху селата и периферията</p>	15
	<p>Включване на елементи от нематериалното културно наследство – обичаи, фолклор, език, традиции, местни занаяти и ритуали</p>	10
	<p>Проектът въвежда решения, допринасящи за подхода „Интелигентни селища“ (подход за интегрирано териториално развитие, който се прилага от общности в селските райони, на основата на концепция (опростен вариант на стратегия или стратегия) за неговото приложение и/или като отделни, самостоятелни иновативни социални, технологични и/или цифрови решения, съответстващи на принципите на тази концепция като инструмент/и за териториално развитие на селските райони за подобряване на техните икономически, социални и/или екологични условия)</p>	20
	<p>Партньорски подход и местно съфинансиране – наличие на реално партньорство (напр. читалище и НПО) и съфинансиране (вкл. нефинансово)</p>	10
	<p>Проектът допринася за развитие на устойчив туризъм</p>	10
	<p>Проектът е предложен от кандидат НЧ</p>	10
	<p>ОБЩО Минимален праг за одобрение - 20 т.</p>	100
	<p>При проектни предложения, получили равен брой точки, се прилагат приоритетни критерии за оценка, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▫ Проектът се реализира в повече от едно населено място; ▫ Проектът допринася за развитие на устойчив туризъм; ▫ Проектът въвежда решения, допринасящи за подхода: ”интелигентни селища” <p><i>Ако отново се получат равен брой точки при прилагане на горните приоритетни критерии се прилага „методика за равен брой точки на СНЦ МИГ Балчик-Генерал Тошево” приета на Общо събрание –Приложение 2</i></p>	
<p>Мярка BGT.19.3 „Сътрудничество и подготвителни дейности за него“</p>	<p>Мярка BGT.19.3 „Сътрудничество и подготвителни дейности за него“ Цел и обхват: Мярката попада в Приоритет 3: Съхраняване на културната идентичност и социално приобщаване:, Специфична цел 3.1 и 3.3 на СВOMP Цел на мярката: Развитие на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“ чрез взаимодействие и реализиране на съвместни проекти с други МИГ от страната и чужбина. Мярката цели насърчаване на вътрешнотериториалното и транснационалното сътрудничество между МИГ, водещо до разработване и реализиране на съвместни продукти, услуги и инициативи, създаващи добавена стойност за територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево. Чрез изпълнението ѝ се цели: Подсилване на териториалното партньорство и интеграция чрез съвместни</p>	

	<p>инициативи на МИГ:</p> <ul style="list-style-type: none">• Повишаване на капацитета на местните заинтересовани страни;• Подобряване на административния и експертния потенциал на МИГ;• Разнообразяване на местното развитие чрез иновативни подходи;• Популяризиране на местни продукти, услуги и добри практики. <p>Мярката отговаря на Приоритет 3: Съхраняване на културната идентичност и социално приобщаване, и допринася за: Специфична цел 3.3: Гражданско участие, доброволчество, общностно развитие, социална интеграция и капацитет</p> <p>Мярката BGT.19.3 играе ключова роля за развитието на МИГ Балчик – Генерал Тошево като активен и мрежово свързан субект на местно развитие. Тя дава възможност за изграждане на капацитет, въвеждане на нови идеи, трансфер на знания и синергия с други територии. Сътрудничеството надгражда локалните политики чрез обмен на опит, общи инициативи и постигане на видими резултати в различни сфери – от туризъм до услуги и култура.</p> <p>Условия за допустимост на проектите:</p> <ul style="list-style-type: none">• Проектите трябва да допринасят за целите на стратегията за BOMP и СПРЗСР; <p>Допустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none">• Разработване на съвместен продукт/услуга/дейност, вкл. разходи за материални и нематериални инвестиции, вкл. дейности насочени към създаване на „интелигентни селища“ („Smart-villages“) на тяхната територия, които следва да съответстват на Регламент (ЕС) № 2021/2115, свързани с изготвянето на стратегии за създаване на интелигентни селища;• Разработване на съвместен продукт- регионална колективна марка;• Извършване на изследвания, проучвания и анализи, директно свързани със съвместния продукт/услуга/дейност;• Реализиране на промоционални и маркетингови кампании;• Организиране на заседания, обучения, семинари, съвместни събития, срещи с потенциални партньори или партньори по проекта и т. н.;• Извършване на информационни кампании, включващи организиране на срещи, конференции, публикуване и излъчване в медиите;• Дейностите по координация на изпълнението на проекта (извършване на разходи за наемане на допълнителен персонал, пътни разходи, разходи за нощувки и храна, хонорари за експерти, разходи за превод, разходи за комуникация и др.). <p>Дейностите за сътрудничество трябва да отговарят на следните условия за допустимост:</p>
--	--

	<ol style="list-style-type: none">1. да са свързани и да водят до развитието на териториите, обхванати в стратегията на МИГ;2. да съответстват на и да допринасят за постигане целите и приоритетите на СВОМР на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“ и СПРЗСР 2023 – 2027 г.;3. партньорите по проектите и дейностите за сътрудничество да участват в тяхната подготовка и изпълнение да притежават съответния административен капацитет.4. в партньорството за дейностите по сътрудничество могат да участват и други юридически лица от страната и чужбина със собствен финансов принос. <p>Допустими разходи:</p> <ul style="list-style-type: none">• разработване на съвместен продукт/услуга/дейност, вкл. материални и нематериални инвестиции;• строително-монтажни или строително-ремонтни работи на територията на партньорите от Република България;• други материални и нематериални активи;• изследвания и проучвания, директно свързани със сътрудничеството, включително за издаване на становища;• възнаграждения за външни експерти – физически или юридически лица за изпълнение на дейности, включително за преводачи;• възнаграждения, свързани с координацията на планираните дейности на служители на МИГ;• промоционални и маркетингови кампании за съвместния продукт/услуга;• организиране и провеждане на обучения, семинари, съвместни събития и партньорски срещи;• информираност – създаване на интернет страница за проекта, публикации в регионални медии, информационни конференции;• публичност – изготвяне и разпространение на информационни материали и осигуряване на публичност, в т.ч. информационни табели;• командировки на служителите на МИГ, експерти по проекта, включително преводачи, членове на колективния управителен орган и членове на колективния върховен орган на МИГ, както и други участници от територията в дейности, свързани с изпълнението на проекта, съгласно Наредбата за командировките в страната, приета с Постановление № 72 на Министерския съвет от 1986 г. (Обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.) и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина, приета с Постановление № 115 на Министерския съвет от 2004 г. (Обн., ДВ, бр. 50 от 2004 г.);• преводи (писмени и симултанти);• пощенски и куриерски услуги;
--	---

	<ul style="list-style-type: none">• такси за издаване на документи, свързани с изпълнението на проекта. <p>Недопустими разходи:</p> <ol style="list-style-type: none">1. разходи, за които е получено финансиране от националния бюджет или бюджета на Европейския съюз, в т.ч. по подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на стратегия за Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР 2014 – 2020 г.;2. разходи за обикновена подмяна;3. закупуване на животни;4. закупуване на едногодишни растения;5. закупуване на земя и сгради;6. принос в натура;7. разходи, платени в брой (с изключение на разходите за командировки, почтенски и куриерски услуги, такси за издаване на изискуеми документи и разходи за застрахователни премии), както и за опростени разходи съгласно чл. 83, ал. 1, букви "б", "в" и "г" от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година);8. банкови такси;9. заявени за финансиране разходи в частта им, която надвишава определените референтни стойности когато има такива;10. възнаграждения, свързани с координация на дейностите, надвишаващи 10 на сто от стойността на допустимите разходи за всяка МИГ, партньор по проекта;11. разходи, платени преди подаване на заявление за планирани дейности за сътрудничество и след крайния срок за тяхното извършване;12. разходи за закупуване на транспортни средства;13. разходи за изграждане и ремонт на места за настаняване;14. разходи за информираност и публичност, които не отговарят на изискванията, посочени в Единния наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2021-2027 г., съгласно приложение № 1 от Националната комуникационна стратегия за програмен период 2021-2027 г.;15. разходи за пътни, дневни и квартирни, извършени в полза на партньор/и по дейностите за сътрудничество;16. разходи за командировки, надвишаващи стойностите, определени в Наредбата за командировките в страната, приета с Постановление № 72 на Министерския съвет от 1986 г. (Обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.) и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина, приета с Постановление № 115 на Министерския съвет от 2004 г. (Обн., ДВ, бр. 50 от 2004 г.);17. дневни пари за командировки в чужбина, надвишаващи определените в Приложение № 2 на Наредбата за служебните командировки и специализациите в чужбина, приета с ПМС № 115 от 2004 г.;18. за нощувки в страната, надвишаващи 120 лв. за един човек и разходи,
--	--

	<p>надвишаващи определените в Наредбата за командировките в страната, приета с Постановление № 72 на Министерския съвет от 1986 г. (Обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.).</p> <p>Интензитет на финансовата помощ в %: Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.</p> <p>Размер на финансовата помощ: Финансовата помощ по тази мярка е в размер на 293370.00 лева- левовата равностойност на 150 000.00 евро.</p>
<p>Мярка BGT.19.4 „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“</p>	<p>Мярка BGT.19.4 „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“</p> <p>Цел и обхват: Мярката се явява хоризонтална политика и кореспондира с Главната Стратегическа цел на СВОМР “Увеличаване на териториалната конкурентоспособност”</p> <p>Цел на мярката: Управление, мониторинг, оценка и популяризиране на СВОМР на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“</p> <p>Допустими дейности: Дейности за управление, мониторинг и оценка на стратегията съгласно чл. 34, параграф 1, буква „в“ от Регламент (ЕС) 2021/1060, както и дейности, свързани с популяризирането на стратегията за ВОМР.</p> <p>Подпомагането за дейностите по управление, мониторинг и оценка на стратегията за ВОМР и тяхното популяризиране не може да надвишава 25 на сто от общия размер на публичния принос на ЕЗФРСР по стратегията.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Допустими за извършване са дейности по управление, мониторинг и оценка на стратегията за ВОМР, включително улесняването на обмена между заинтересованите страни, съгласно одобрената стратегия • Допустими за извършване са дейности по популяризиране на стратегията за ВОМР, съгласно одобрената стратегия <p>Допустими разходи:</p> <p>1. Разходи за управление, мониторинг и оценка на стратегията:</p> <p>1.1. разходи за заплати, както и задължителни по силата на нормативен акт разходи за социални и здравни осигуровки за персонала, обезщетения за временна неработоспособност и други, дължими от работодателя по силата на нормативен акт;</p> <p>1.2. разходи за външни услуги, възнаграждения и осигуровки, дължими от МИГ на експерти (физически или юридически лица), свързани с прилагането на стратегията (оценители, консултанти, външни експерти, счетоводно об-</p>

	<p>лужване);</p> <p>1.3. непреки разходи: а) за услуги, непряко свързани с прилагането на стратегията (правни, одиторски); б) разходи за наем на офис; в) разходи за комуникация и външни услуги (телефон, интернет, пощенски услуги, куриерски услуги, топло- и електроенергия, вода, охрана на офиса, електронен подпис, застраховане на дълготрайни материални активи по смисъла на чл. 50, т. 2 от Закона за корпоративното подоходно облагане, закупени със средства от настоящия или предходния програмен период по подхода WOMP); г) разходи за закупуване на офис консумативи и канцеларски материали; д) разходи за наем на лек автомобил с под 150 к.с. и с над 5+1 места за МИГ, които нямат закупен лек автомобил; е) разходи за закупуване на гориво за лек автомобил; ж) други непредвидени оперативни разходи.</p> <p>1.4. разходи за командировки на екипа и членовете на колективния върховен орган на МИГ съгласно Наредбата за командировките в страната, приета с Постановление № 72 на Министерския съвет от 1986 г. (Обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.) и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина, приета с Постановление № 115 на Министерския съвет от 2004 г. (Обн., ДВ, бр. 50 от 2004 г.);</p> <p>1.5. разходи за закупуване на офис оборудване, обзавеждане и софтуер;</p> <p>1.6. разходи за закупуване на един лек автомобил с под 150 к.с. и с над 5+1 места, ако МИГ няма такъв или има закупен преди 2016 г.(неприложимо за МИГ Балчик-Генерал Тошево).</p> <p>1.7. разходи за обучения на екипа и членовете на колективния върховен орган във връзка с прилагането на стратегията за местно развитие;</p> <p>1.8. разходи, свързани с публични отношения (разходи за организиране на срещи на МИГ, разходи за работа в мрежа, участие на екипа и членовете на колективния върховен орган в срещи с други МИГ);</p> <p>1.9. разходи за участие на МИГ в дейности на Националната и на Европейската селска мрежа за развитие на селските райони, както и на Европейската ЛИДЕР асоциация и други асоциации на МИГ;</p> <p>1.10. финансови разходи, в т. ч. банкови такси за управление на една сметка и такси за издаване на изискуеми документи;</p> <p>1.11. разходи за мониторинг и оценка на стратегията за WOMP.</p> <p>2. Разходи за популяризиране на стратегията за WOMP:</p> <p>2.1. разходи за проучвания и анализи на съответната територия (териториални, икономически, социални и други анализи и проучвания);</p> <p>2.2. разходи за популяризиране, информиране и публичност: а) за създаване и поддръжка на интернет страница; б) за създаване и реализиране на публикации в печатни и електронни медии и излъчвания в радио- и телевизионни медии на покани за организирани събития и други, свързани с популяризиране дейността на МИГ; в) отпечатване на брошури, материали за обучение и други печатни материали, изработване на рекламни материали и други, свър-</p>
--	--

	<p>зани с популяризиране дейността на МИГ; г) преводи; д) изработка и монтаж на табели и билбордове за популяризиране на МИГ; е) свързани с изготвяне на материали, подпомагащи потенциалните получатели на финансова помощ при разработването на дейности и подготовката на заявления; ж) други разходи за популяризиране, информиране и публичност;</p> <p>2.3. разходи за организиране на обучения, семинари и информационни срещи за местни лидери и за уязвими групи и застрашени от бедност целеви групи, включително роми, свързани с подготовка, изпълнение и отчитане на проекти и други, свързани с популяризиране на стратегията за ВОМР и прилагане на подхода.</p> <p>Изисквания по отношение на разходите за управление, мониторинг и оценка на СВОМР и нейното популяризиране:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Разходите, предвидени за дейностите по управление, мониторинг и оценка на стратегиите за ВОМР и тяхното популяризиране не може да надвишават 25 на сто от общия размер на публичния принос на ЕЗФРСР по стратегията;2. Разходите за популяризиране на стратегията са най-малко 20 на сто от общия размер на разходите по мярката;3. Непреките разходи не надвишават 15 на сто от средствата по т. 1.1;4. Средствата се планират до 30 септември 2029 г., като за последната година се планират най-малко 10 на сто от общия размер по мярката. <p>Недопустими разходи:</p> <ol style="list-style-type: none">1. за закупуване на техника или оборудване втора употреба;2. за застраховка на дълготрайни материални активи, които не са придобити със средства, отпуснати по настоящите Насоки или по мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г.;3. свързани с възнаграждения на персонала, които не са задължителни по силата на нормативен акт;4. за закупуване на земя и сгради;5. за данъци и данък добавена стойност (ДДС) с изключение на невъзстановим ДДС;6. за лихви, глоби и неустойки, такси по обслужване на заеми и разходи за съдебни разноси;7. за членски внос;8. свързани с договор за лизинг, като печалба за лизинговата компания, разходи по лихви за рефинансиране, оперативни и застрахователни разходи, разходи за неустойки и такси и други разходи, свързани с договора за лизинг;9. за трудови възнаграждения на повече от четирима служители в МИГ и надвишаващи 4 минимални работни заплати за страната на месец за позицията „изпълнителен директор“ и 3 за позицията „експерт“;10. за нощувки в страната, надвишаващи 120 лв. за един човек и разходи, надвишаващи определените в Наредбата за командировките в страната, при-
--	--

	<p>ета с Постановление № 72 на Министерския съвет от 1986 г. (Обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.);</p> <p>11. платени в брой, с изключение на разходите за командировки, за гориво за лек автомобил, за разходи, свързани с публични отношения, за разходи за участие на МИГ в дейности на Националната и на Европейската селска мрежа за развитие на селските райони, както и на Европейската ЛИДЕР асоциация и други асоциации на МИГ, разходи за комуникация и външни услуги – телефон, интернет, пощенски услуги, куриерски услуги, топло- и електроенергия, вода, както и разходи за техническо обслужване на автомобил и годишни винетни такси, такси за издаване на изискуеми документи и разходи за застрахователни премии, както и за опростени разходи съгласно чл. 83, ал. 1, букви "б", "в" и "г" от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година;</p> <p>12. дневни пари за командировки в чужбина, надвишаващи определените в Приложение № 2 на Наредбата за служебните командировки и специализациите в чужбина, приета с ПМС № 115 от 2004 г.;</p> <p>13. за създаване на повече от една интернет страница за МИГ за периода на изпълнение на стратегията;</p> <p>14. за закупуване на лек автомобил, извършени след 2026 г.;</p> <p>15. за външни услуги и оценка на проекти, извършени от лица, участвали в комисия за избор на стратегии по СПРЗСР, в т. ч. когато такива лица са представители на или са експерти от юридически лица;</p> <p>16. за възнаграждения и осигуровки за извършване на външни експертни услуги и оценка на проекти на служители в същата или в друга МИГ;</p> <p>17. за възнаграждения и осигуровки за председател и секретар на Комисия за подбор на проектни предложения, когато същите са служители на МИГ;</p> <p>18. за повече от 3 бр. проучвания и/или анализи за годишно;</p> <p>19. разходи за информираност и публичност, които не отговарят на изискванията, посочени в Единния наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2021-2027 г., съгласно приложение № 1 от Националната комуникационна стратегия за програмен период 2021-2027 г.;</p> <p>20. заявени за финансиране разходи в частта им, която надвишава определените референтни стойности когато има такива.</p> <p>Интензитет на финансовата помощ в %</p> <p>Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.</p> <p>Размер на финансовата помощ:</p> <p>Финансовата помощ по тази мярка е в размер на 1 466 850.00 лева- левовата равностойност на 750 000.00 евро, 25 на сто от общия размер на публичния принос на ЕЗФРСР по стратегията, чийто размер е 5 867 400.00 лева- левовата равностойност на 3 000 000.00 евро.</p>
--	---

6. Финансов план, включващ планираните средства от ЕЗФРСР:			
Код на мярката	Име на мярката	Общо за периода на стратегията	
		лева	%
BGT. П.Г.6	Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево	1 364 640.00	23,26
BGT. П.Г.1	Инвестиции в земеделските стопанства на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево	788 950.00	13,45
BGT. П.Г.2	Инвестиции за преработка на селскостопански продукти на МИГ Балчик-Генерал Тошево	488 950.00	8,33
BGT. П.Г.3	Инвестиции за неселскостопански дейности на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево	684 530.00	11,67
BGT.(2021/2115)	Изграждане на местна идентичност на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево	391 160.00	6,66
BGT. П.Г.7	Съхраняване на духовния и културния живот на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево	388 950.00	6,63
BGT.19.3	<i>Мярка „Сътрудничество и подготвителни дейности за него“</i>	293 370.00	5,00
BGT.19.4	<i>Мярка „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“ (До 25% от средствата на ред „Общо средства за стратегията от ЕЗФРСР)</i>	1 466 850.00	25,00
	ОБЩО СРЕДСТВА ЗА СТРАТЕГИЯТА ОТ ЕЗФРСР	5 867400.00	100%
Обосновка за предвидения финансов ресурс по мерките от Стратегията за ВОМР на МИГ			

„Балчик - Генерал Тошево“:

Разпределението на финансовия ресурс по мерките от Стратегията за водено от общностите местно развитие (СВОМР) на МИГ „Балчик - Генерал Тошево“ е резултат от задълбочен териториален, социално-икономически и стратегически анализ, съобразно постъпилите предложения от представителите на ключовите групи заинтересовани страни в хода на подготовката и разработването на Стратегията за ВОМР. Финансовият план е изготвен така, че да съответства изцяло на формулираните приоритети, специфични цели и индикатори на стратегията. Всяка интервенция в стратегията е съпроводена от подробна обосновка, която взема предвид очакваните резултати, инвестиционния интерес и проектна готовност на потенциалните бенефициенти, в контекста на местната специфика и идентичност на територията. Разпределението на средствата във финансовия план е така структурирано, че да гарантира изпълнението на индикаторите за резултат и изпълнение, заложи в механизма за мониторинг и оценка на стратегията, и да осигури постигането на конкретни измерими ефекти върху развитието на територията.

В съответствие с потребностите на местните общности и заинтересовани страни заявяваме максимално допустимия финансов ресурс разпределен процентно както следва:

За мерки от частния сектор: Мярка BGT.П.Г.1 – „Инвестиции в земеделските стопанства на територията на МИГ Балчик - Генерал Тошево“; Мярка BGT.П.Г.2 – „Инвестиции за преработка на селскостопански продукти на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево” и Мярка BGT.П.Г.3 – „Инвестиции за развитие на неселскостопански дейности на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево “– общо **33,45 %**;

Мерки в обществена полза: Мярка BGT.П.Г.6 – „Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаб инфраструктура“; BGT.(2021/2115) – „Изграждане на местна идентичност на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево” ;BGT.П.Г.7 – „Съхраняване на духовния и културния живот на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево” и Мярка BGT(2021/2115) – „Изграждане на местна идентичност на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево” - общо **36,55%**.

Останалите две мерки са с бенефициент/получател на финансовата помощ МИГ Балчик-Генерал Тошево: Мярка BGT.19.3 – Мярка „Сътрудничество и подготвителни дейности“ – включително трансгранични проекти, партньорства, форуми и местни инициативи и Мярка BGT.19.4 „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“ – общо **30%**.

Съотношението на публични към частни мерки е балансирано. Равномерното и балансирано разпределение на средствата ще допринесе за постигането на специфичните цели и приоритети на СВОМР, както и на стратегическата и общи цели за което ще допринесат и мерките, чийто получател на финансовата помощ е МИГ.

7. Описание на уредбата за управление, мониторинг и оценка, която показва капацитета на местната инициативна група да изпълни стратегията: *(не повече от 6 страници)*;

7.1. Организационна структура на МИГ:

<p>3. Председател на Управителния съвет;</p> <p>4. Заместник Председател на Управителния съвет;</p> <p>5. Изпълнителен директор;</p> <p>6. Допълнителни помощни органи, създадени по решение на Управителния съвет.</p> <p>ОБЩОТО СЪБРАНИЕ е върховен колективен орган на Сдружението и има право да взема решения по всички въпроси от дейността му. Общото събрание се състои от всички редовни членове на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево. В Общото събрание делът на представителите от публичния сектор, на представителите на стопанския сектор и на представителите на нестопанския сектор не може да превишава повече от 49 % (четиридесет и девет процента) от правата на глас.</p> <p>Общото събрание има изключителни права и компетентност да:</p> <ul style="list-style-type: none">-Изменя и допълва Устава на Сдружението;-Приема други вътрешни актове;-Взема решение за прекратяване на СНЦ „МИГ Балчик -Генерал Тошево“;-Избира и освобождава членовете на Управителния съвет;-Приема ежегодния отчет за дейността на Управителния съвет;-Назначава и освобождава регистрирани одитори за независим финансов одит на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ при условията на Закона за счетоводството;-Приема бюджета на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“;-Приема годишен финансов отчет заверен от независим финансов одит, в предвидените от закона срокове;-Приема годишен доклад за дейността на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ съгласно изискванията на чл. 40 ал. 2 от ЗЮЛНЦ за предходната година, в предвидените от закона срокове, който се представя пред Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност, воден от Министерството на правосъдието;-Взема решения относно дължимостта и размера на членския внос или на имуществени вноски, както и реда на тяхното събиране;-Отменя решения на другите органи на Сдружението, които противоречат на закона, Устава или други вътрешни актове, регламентиращи дейността на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“;-Освобождава от отговорност членовете на Управителния съвет;-Приема интегрираната Стратегия за ВОМР на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ и измененията в нея;-Взема решение за участие в други организации;-Взема решение за откриване и закриване на клонове;-Разпорежда се с имуществото на Сдружението при спазване изискванията на Устава.
--

	<p>-Взема и други решения, предвидени в Устава или закона.</p> <p>УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ се състои от 7 (седем) лица и се избира от Общото събрание измежду членовете на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ за срок от 5 (пет) години.</p> <p>В Управителния съвет делът на представителите, на който и да е от секторите: на представителите на публичния сектор, на представителите на стопанския сектор и на представителите на нестопанския сектор не представлява повече от 49 % (четиридесет и девет процента) от правата на глас..</p> <p>Управителният съвет:</p> <ul style="list-style-type: none">-Управителният съвет ръководи цялостната дейност на Сдружението в обществена полза, когато не заседава Общото събрание, като осигурява изпълнението на решенията му;-Избира Председател на Управителния съвет измежду членовете си;-Председателят на Управителния съвет представлява Сдружението;Определя обема на представителната власт на отделни негови членове;-Разпорежда се с имуществото на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ при спазване изискванията на Устава;-Подготвя и внася в Общото събрание проект за бюджет;-Подготвя и внася в Общото събрание отчет за дейността на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“;-Подготвя и внася в Общото събрание годишен финансов отчет заверен от независим финансов одит съгласно изискванията на Закона за счетоводството;-Определя реда и организира извършването на дейността на МИГ Балчик – Генерал Тошево, включително и тази в обща полза, и носи отговорност за това;-Взема решение за приемане и изключване на членове;-Взема решение за участие в други организации;-Взема решение за откриване и закриване на клонове;-Внася за обсъждане и одобрение от Общото събрание проект на Стратегия за ВОМР след публично проведени консултации, обществени обсъждания, информационни срещи и други със представителите на групите заинтересованите страни от целевата територия и изпълнява решенията на Общото събрание във връзка с реализирането на Стратегията на ВОМР;-Подава Заявление за предоставяне на финансова помощ;-Отговаря за процеса на управление и прилагане на интегрирана Стратегия за Водено от общностите местно развитие, разработена в съответствие с нормативните актове и специфичните изисквания на-Управляващия орган, общото българско законодателство, приложимото европейско законодателство и този Устав;-По предложение на и съвместно с Изпълнителния директор разработва
--	---

	<p>недискриминационна и прозрачна процедура и обективни критерии за подбор на проекти към Стратегията за ВОМР, съгласно нормативната уредба за прилагане на Подхода ВОМР;</p> <ul style="list-style-type: none">-Приема стратегии, програми, планове и проекти за дейността на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ и определя управленските екипи за тяхната реализация;-Приема организационната структура и щата на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“;-Изпълнява задълженията, предвидени в Устава;-Взема решения по всички въпроси, които по закон или съгласно Устава не спадат в правата на друг орган. <p>ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ представлява СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ при осъществяване на дейността и като ангажира отговорността на Сдружението с подписа си, в съответствие с представителните пълномощия, предоставени от Управителния съвет.</p> <p>Председателят:</p> <ul style="list-style-type: none">-Свиква и ръководи заседанията на Управителния съвет;-Организира изпълнението на решенията на Общото събрание и на Управителния съвет;-Взема решения по всички въпроси, които не са от изключителната компетентност на Общото събрание и Управителния съвет;-Организира дейността по изпълнението на задачите на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ и осигурява правилното стопанисване и опазване на имуществото му;-Подготвя материалите за заседанията на Общото събрание и Управителния съвет като организира провеждането на тези заседания;-Организира и ръководи дейностите по подготовката на договори, проекти, програми, стратегии, осъществява мониторинг и контрол;-Представява СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ пред държавните органи, пред другите обществени организации, както и пред международни органи и организации;-Сключва договори в страната и чужбина от името на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ във връзка с изпълнението на дейността, целите и задачите на Сдружението;-Сключва предварителни споразумения, граждански и/или трудови договори с персонала на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ (Изпълнителен директор, Експерт по прилагане на Стратегията за ВОМР и др.), както и с други органи/звена, необходими за постигане целите и осъществяване дейността на Сдружението; <p>готвя длъжностни характеристики, съгласно организационната структурата на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“;</p> <ul style="list-style-type: none">-Организира дейността по изпълнение на целите и задачите на Сдружени-
--	---

	<p>ето и осигурява правилното стопанисване и опазване на имуществото му; -Изпълнява и други функции.</p> <p>ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ -Заместник-председателят представлява СНЦ „МИГ Балчик-Генерал Тошево” в случаите, в които Председателят е възпрепятстван и / или се намира в конфликт на интереси при осъществяване на дейността и задълженията си. -Заместник-председателят се избира от Управителния съвет измежду членовете му.</p> <p>ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО пред трети физически и юридически лица, пред държавни и местни органи, обществени и международни организации се осъществява от Председателя и Заместник председателя на Управителния съвет на Сдружението.</p> <p>ПОМОЩНИ ОРГАНИ- За постигане на поставените цели и осъществяване на предмета на дейност на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ с решение на Управителния съвет се формират и функционират:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Комисия за избор на проекти към Стратегията за ВОМР съгласно приложимото законодателство.2. Други помощни органи с цел осъществяване на конкретни задачи, проекти и други. <p>Управителния съвет определя кръга на правомощията на Комисията и помощните органи по ал. 1 като осигурява необходимите условия за работата им.</p>
<p>- Описание на позициите и изискванията към изпълнителния директор и персонала.</p>	<p>Местната инициативна група осигурява за срока на изпълнение на Стратегията за ВОМР:</p> <ol style="list-style-type: none">1. самостоятелен офис;2. служители на пълен работен ден за позициите Изпълнителен директор и Експерти по прилагане на Стратегията за ВОМР. <p>ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯТ ДИРЕКТОР (1бр. на пълен работен ден) се назначава с решение на Управителния съвет на Сдружението, при спазване на нормативните актове и специфичните изисквания към Местните инициативни групи, свързани с прилагане на Подхода „Водено от общностите местно развитие“, общото българско законодателство, Устава и вътрешните правила, приети от Общото събрание.</p> <p>Изпълнителният директор отговаря за прилагането на Стратегията за Водено от общностите местно развитие. Конкретните му правомощия се определят с договора за наемане и длъжностна характеристика утвърдена от Управителния съвет. Изпълнителният директор участва в заседанията на Управителния съвет по право със съвещателен глас.</p> <p>Изпълнителният директор трябва да отговаря на следните изисквания:</p> <ol style="list-style-type: none">1. завършено висше образование, най-малко степен „магистър“;2. трудов и/или осигурителен стаж най-малко 5 години;

	<p>3. управленски опит най-малко две години и/или най-малко 3 години опит като експерт в МИГ/МИРГ по прилагане на стратегия за ВОМР; и 4. опит в реализиране на проект, програма или стратегия със стойност над 100 хиляди лева, финансирани от ЕС или от други международни донори.</p> <p>Изпълнителния директор извършва цялостна организация на дейността на сдружението, осигурява изпълнението на решенията на Управителния съвет във връзка с възложените му правомощия, решава въпроси, които в съответствие с Устава на СДРУЖЕНИЕТО му бъдат възложени от управителния съвет.</p> <p>ЕКСПЕРТИ (Експерт1; Експерт2; Експерт3) по прилагане на Стратегията за ВОМР (3 бройки на пълен работен ден) трябва да отговорят на следните изисквания:</p> <ol style="list-style-type: none">1. завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“;2. професионален стаж най-малко две години. <p>Експертите по прилагане на дейностите от Стратегията за ВОМР пряко подпомагат работата на изпълнителния директор (ИД) на Местната инициативна група (МИГ). Експертите по прилагане на дейностите по СВОМР координират целия процес по избор на проекти, следят за качествено изпълнение на проектите по СВОМР, предоставят качествени и обективни консултации на бъдещи бенефициенти. Конкретните им правомощия се определят с договора за наемане и утвърдена длъжностна характеристика.</p> <p>Ужителят на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ не могат да са членове на колективния управителен орган (УО) и да са свързани лица с членовете на колективния управителен орган по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон.</p>
7.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВОМР:	
<i>- Административен капацитет;</i>	<p>СНЦ МИГ Балчик - Генерал Тошево е учредено на 18.03.2016 г. Сдружението има 52 членове, УО състоящ се от 7 члена - двете общини, 3-ма представители на бизнеса и 2 представителя на НПО сектора. Нито един от секторите не превишава 49% в Колективния управителен и Колективния върховен орган.</p> <p>В сдружението са представени над 70% от групите заинтересовани страни от анализа на територията и от населените места на територията.</p> <p>Капацитет на Общото събрание: Голяма част от членовете на Общото събрание са утвърдени професионалисти в своята област и с много реализирани проекти.</p> <p>Капацитет на УО включва двете общини, двама земеделски производители, 2 НПО (читалища) и едно търговско дружество, голяма част от които са с опит по управление на проекти и голяма част от тях са в УО от самото учредяване.</p>

Капацитет на Община Балчик и Община Генерал Тошево

Община Балчик и община Генерал Тошево са водещи партньори в МИГ, които притежават капацитет и доказан опит в управлението на проекти.

ОБЩИНА БАЛЧИК разполага с богат и сериозен опит в управлението на инфраструктурни проекти, финансирани по различни национални и европейски програми. През последните години администрацията успешно е реализирала проекти в ключови области като социална и културна инфраструктура, градска среда, екологични инициативи, туризъм и човешки ресурси.

За програмен период 2021 - 2027 към момента се работи по общо 35 проекта, като финансирането е осигурено по следните програми:

- МРРБ - Държавен бюджет – 7 проекта;
- Програма за развитие на селските райони – 7 проекта;
- Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ – 6 проекта;
- Национален план за възстановяване и устойчивост – 5 проекта
- Министерството на туризма – 2 проекта
- Програма за морско дело и рибарство – 2 проекта
- Interreg VI-A Румъния-България, Приоритет 2 - По-зелен регион, Специфична цел: 2.7 – 1 проект
- Министерство на Културата – Конкурсна сесия за целева финансова подкрепа в областта на консервацията и реставрацията на недвижимите културни ценности – 1 проект
- ПУДООС, сектор „Управление на отпадъците“ – 1 проект
- ПУДООС, Национална кампания „Чиста околна среда – 2024 г.“ – 1 проект
- Програма „Храни и основно материално подпомагане“ 2021–2027 – 1 проект
- Проект „Красива България“ 2024 (МТСП) – 1 проект

Този широк обхват на програми показва административния капацитет на общината да участва успешно както в европейски, така и в национални инициативи за устойчиво развитие и инфраструктурно обновяване. Проектите са разпределени равномерно през последните няколко години и могат да бъдат групирани както следва:

- Подадени проекти – 12 проекта
- Проекти в изпълнение – 9 проекта
- Приключени проекти – 14 проекта

	<p>Тези данни свидетелстват за способността на общината да разработва и управлява проекти от различен характер и мащаб, както и да осигурява устойчиво развитие на своята територия чрез ефективно усвояване на външни средства.</p> <p>Безспорната визитка на ОБЩИНА ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО е работата по проекти с външно финансиране. Те се изпълняват в синхрон с краткосрочни, средносрочни и дългосрочни планови и стратегически документи. Подпомагат процесите на управление и са основа за напредък на социално-икономическия живот в общината.</p> <p>За програмен период 2021-2027 към момента се работи по общо 27 проекта, като финансирането е осигурено по следните програми:</p> <ul style="list-style-type: none">• МРРБ – Държавен бюджет – 10 проекта;• Програма за развитие на селските райони 2014-2020 – 3 проекта;• Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ – 2 проекта;• Програма "Образование" 2021-2027 – 1 проект;• Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. – 3 проекта;• Национален план за възстановяване и устойчивост – 5 проекта;• Interreg VI-A Румъния- България, Приоритет 2 – По-зелен регион – 2 проекта;• ПУДООС, сектор „Управление на отпадъците“ – 1 проект; <p>Предоставената информация за гореописаните проекти, е както следва :</p> <ul style="list-style-type: none">• Подадени проекти - 16 проекти;• Проекти в изпълнение – 11 проекта; <p>Всички членове на УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ са с утвърден над 5 годишен опит като членове на УС с опит в изпълнението на многофондова СВОМР, финансирана от 3 програми.</p> <p>Сдружението успешно изпълнява и управлява Многофондова СВОМР съгласно подписано Споразумение РД50-35 от 20.04.2018г. като до момента има: Брой обявени процедури -25; Брой получени Проектни предложения-85; Брой ПП, одобрени от МИГ-51;Брой ПП, одобрени от УО/ДФЗ-19;Брой сключени договори 59; Изпълнението на СВОМР:93,55%.</p> <p>МИГ Балчик - Генерал Тошево успешно реализира и 4 проекта по мярка 19.3 “ Транснационално и вътрешно териториално сътрудничество” - два за подготвителни дейности по подмярка 19.3 „Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местни инициативни групи“ от мярка 19 „Водено от общностите местно развитие” - по процедура BG06RDNP001-19.085 : " Иновативни заедно за устойчив селски туризъм</p>
--	---

" на стойност 48813,20 лева и проект: „Локално био и биологично производство - нова възможност за развитие на селските райони” (LOBOPRO) на стойност 48824,20 лев., чиято цел бе чрез промотиране на биопродуктите, произведени на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево, да се постигне синергия между секторите биоземеделие/биопроизводство и екологичен устойчив селски туризъм. Целта бе територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево да се превърне в зона с трайно установяване на добри практики за биоземеделие и биопроизводства, които по естествен начин да постигнат синергия с другия важен за региона сектор : енотуризъм, гастрономичен туризъм и „бавен селски туризъм (Slow tourism). И два проекта за същински дейности по процедура BG06RDNP001-19.607: Еко-кошница, моля! " между 3 български и 5 словенски МИГ. Проектът е за съвместни действия за транснационално сътрудничество. Партньори от българска страна бяха МИГ Тунджа (водеща организация), МИГ Елхово-Болярово и МИГ Балчик-Генерал Тошево. Словенски партньори са МИГ Горна Савиня и долината Шалек, МИГ От Похорие до Бохор, МИГ Обстолие в Козянско, МИГ Разноликост подежеля, МИГ Сподние Савинские долине. Проектът бе насочен към приобщаването на производители и преработватели, които отглеждат, преработват и използват здравословни, местни и органични храни, както и други заинтересовани страни, към целите на стратегията на ЕС "от фермата до трапезата", подкрепяща развитието на справедлива, здравословна и екологично чиста хранителна верига и другия проект за същински дейности като партньор на МИГ Раковски, МИГ Сливница-Драгоман и МИГ Троян-Априлци съвместно с румънски МИГ- "Кажи сирене" за промотиране на балканското сирене. МИГ Балчик-Генерал Тошево има и реализиран проект „Селската общност се адаптира към естествените горски пожари“, по програма ЕРАЗЪМ + в партньорство с МИГ Напока Поролисум, Румъния - координатор, Салвамонт Клуж – Румъния, Институт ИКИГАИ – ИСПАНИЯ и АСКАЕ – Италия. Проектът имаше за цел подпомагане на селските общности в процеса на адаптация към климатичните промени и противодействие на горски и др. пожари чрез създаване на малки съвместни мрежи за сътрудничество, способни да реагират по ефективен начин на местни бедствия, причинени от горски пожари.

Капацитет на Председателя на МИГ Балчик-Генерал Тошево : Председател на МИГ Балчик Генерал Тошево е кмета на Община Генерал Тошево - г-н Валентин Димитров с 8 годишен опит в управление на СВОМР

Капацитет на Изпълнителния директор - Предложената кандидатура за Изпълнителен директор е с дългогодишен управленски опит като изпълнителен директор на Регионална занаятчийска камара –Варна (26.11.2002 г - 10.10.2006), заместник кмет на община Ветрино и в Община Девня с

	<p>ресор „Европейски програми и проекти” (мандат 2010 – 2015) ; изпълнителен директор на МИГ „Девня-Аксаково” (01.11.2011г до 30.09.2015 г.); Изпълнителен директор на МИГ „Елена – Златарица” (01.01.2017 до 24.01.18г.), а от 2018 до момента изпълнителен директор на МИГ “Балчик-Генерал Тошево”. Като изпълнителен директор на МИГ „Девня-Аксаково” е реализирала успешно Стратегия за местно развитие та стойност 3 059 993,82лв. по договор за БФП РД 50-148/13.11.11г., а като изпълнителен директор на “Балчик-Генерал Тошево” успешно управлява многофондова стратегия на стойност 7 174 908,00 лв. Съгласно споразумение РД50-35/20.04.2018 г.</p> <p>Има над 15 години опит по подхода „ЛИДЕР” – като Изпълнителен директор на МИГ “Балчик - Генерал Тошево” – 8 г., Изпълнителен директор на МИГ” Девня - Аксаково”- 5г., 1г. В МИГ “Елена - Златарица” и като координатор по подготвителна мярка 431-2 "Придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответните територии за потенциални местни инициативни групи в селските райони" в Община Ветрино-1г. Притежава дългогодишен опит в разписването, управлението и отчитането на ЕП от Периода на Пред присъединителните фондове до настоящия момент. Има два собствени реализирани успешно проекта по РЧР.</p> <p>Капацитет на Експертите по прилагане на СВОМР:</p> <p>С оглед оптимизиране работата по прилагане на Стратегията за ВОМР МИГ предвижда да осигури в екипа си трима експерти по прилагането на СВОМР, които териториално да покриват община Балчик и съответно община Генерал Тошево и да обезпечават експертно техническата и финансова отчетност по проектите съгл. дл. характеристики (приложени). Предложените кандидатури отговарят на изискванията, посочени в насоките. Единият от експертите, чийто опит ще се оценява е с над 5 г. Опит по управление, отчитане на проекти, другият експерт с 8 г. практически опит като Експерт по прилагане на СВОМР на МИГ “Балчик - Генерал Тошево” и с опит по подготвителната мярка в местни инициативни рибарски групи, прилагащи ЛИДЕР/ВОМР.</p> <p>Третият експерт с доказан опит във финансовото и счетоводно управление на СВОМР , почти 2 год. опит по Лидер, опит като външен оценител в МИГ Девня - Аксаково, ще изпълнява административни функции, ще отговаря за финансовата и техническа отчетност по мерки: „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“ и “Сътрудничество и подготвителни дейности за него“ и ще подпомага двамата Експерти в прилагането на СВОМР .</p>
<p>- Материално – технически капацитет;</p>	<p>Технически капацитет</p> <p>Двете общини са осигурили от самото начало два напълно оборудвани офиса в двата общински центъра (гр.Балчик - основен офис и изнесен</p>

	<p>офис в Генерал Тошево) за улеснение на бенефициентите и избягване неудобството от разстоянията на територията с подход за инвалиди и мощни помещения- за заседания и архивно помещение.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Офис оборудване за осъществяване на дейността, в това число принтери, оборудвани работни места и мобилни компютри - лаптопи, съответстващи на броя на осигурените служители - 4 лица – осигурени са и телефонна и Интернет връзки, както и сайт: www.mig-balchik-toshevo.bg . <p>В процеса на изпълнение на Стратегията за ВОМР през периода (2016-2021г) по мярка 19.4 „Управление, мониторинг и оценка на СВОМР“ са дооборудвани офисите с необходимото оборудване (виж приложена инвентарна книга), а с цел модернизиране на офис оборудването през следващия програмен период Сдружението предвижда поетапно по мярка BGT 19.4 „Управление, мониторинг и оценката на стратегията и нейното популяризиране“ да бъдат закупени допълнително оборудване, обзавеждане и софтуер, Сдружението разполага и с лек автомобил Форд С Макс с под 150 к.с. и с над 5+1 места.</p>
<p>- Финансов капацитет;</p>	<p>Финансов капацитет - двете общини с решения на Общинските си съвети предоставят фин. ресурс в размер на 74 хил. лв. за обезпечение на дейностите по мярка „Управление, мониторинг и оценката на стратегията и нейното популяризиране“ (над 5% от сумата на финансовия ресурс за дейностите, свързани с управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране, която е 1 466 850.00 лв.) Текущите разходи на Сдружението, извън горепосочените, се покриват със собствени средства, чийто основен източник е събирания годишен членски внос. Освен това Сдружението ползва овърдрафт линия от Общинска банка за обезпечаване на текущите дейности до възстановяване на средствата от ДФЗ-РА.</p>
<p>7.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:</p>	
<p>За проследяване на напредъка в изпълнението на стратегията за ВОМР, МИГ ще използва Система за мониторинг и оценка, изготвена с цел наблюдение и контрол върху постигането на заложените в стратегията количествени, качествени, времеви и финансови показатели.</p> <p>Основен елемент в Системата за мониторинг и оценка на СВОМР са предварително заложените индикатори – задължителни и специфични за МИГ – на нива мярка и стратегия.</p> <p>Мониторингът е и инструмент за текущо наблюдение и контрол на финансираните проекти, чрез който се набавя и актуализира информация за прилагането на мерките на СВОМР от гледна точка на постигнатия напредък по приоритети, цели и индикатори.</p> <p>Според Рамката за мониторинг и оценка на Общата селскостопанска политика на ЕС, оценката представлява систематичен инструмент, който разглежда резултатите и въздействието</p>	

вията, оценявайки ефективността, ефикасността и полезността на мерките и предоставя сведения за процеса на вземане на решения.

Системата за мониторинг и оценка се основава на разпоредбите за последните програмни периоди, регулиращи по-систематичен начин, адаптиран за определен брой изисквания, с отчитане спецификите на Подхода ЛИДЕР/ВОМР и с акцент върху оценката на постигнатите цели, приоритети и индикатори, насочени към устойчива заетост, повишаване качеството на живот, осигуряване на растеж и добавена стойност на територията на действие на МИГ. Разпоредбите на ниво Европейски съюз осигуряват опростена рамка за мониторинг и оценка на всички намеси за развитието на селските райони. Тя осигурява широка приемственост по отношение на изискванията на мониторинга и представлява значително опростяване на оценката на резултатите и въздействията, докато в същото време предлага по-голяма гъвкавост. Въведени са допълнителни изисквания за събиране на данни при извършена актуализация на Стратегията, както и при промяна на обхвата или целите на дадена мярка, съобразно променени в приложимите стратегически насоки за развитие на селските райони. Общата рамка за мониторинг и оценка установява ограничен набор от общи показатели за всяко равнище на йерархията на целите, следвайки причинно-следствената връзка на логиката на намеса и йерархията на общите показатели, като започва от вложените ресурси – финансови и/или административни, които ще генерират количествените резултати от дейностите при изпълнението на Стратегията за ВОМР, преследвайки свързаните с мерките специфични цели. Показателите се използват като инструменти за оценка доколко очакваните цели са били постигнати чрез мерките или цялата Стратегия. Оценката на въздействието, степента, до която е постигната стратегическата цел се съставя от количественото изражение на резултатите от индивидуалните мерки чрез йерархията на целите. Последващите резултати са незабавните последствия от намеси, които следва да допринасят за постигането на специфичните цели и приоритети. Въздействията следва да допринасят за постигането на стратегическата цел, като отговарят на предварително идентифицираните нужди. Логиката на намеса за всяка мярка и съответстващите общи показатели са представени в раздела за Индикаторите.

При извършването на оценката се разчита главно на данните и информацията, събрани чрез мониторинга. Целта на мониторинга е свързана с успешното прилагане и отчитане на изпълнението на СВОМР, с вземането на правилни решения по отношение дейността на МИГ и потенциалната необходимост от актуализация на стратегията. Двата процеса – на реализация и на наблюдение на СВОМР, протичат паралелно и получената обратна връзка от мониторинга и оценката трябва да се използва текущо като коректив на работата на МИГ, както и за проследяване на баланса - изразходваните средства спрямо постигнатите резултати.

Оценката дава отговор на следните въпроси:

- ✓ Доколко ефективно се прилагат мерките;
- ✓ До каква степен при прилагането на мерките е обхваната територията на МИГ, както и идентифицираните заинтересовани групи;
- ✓ До каква степен изпълнението на финансираните проекти допринася за постигането на

целите и индикаторите на стратегията;

- ✓ Какви проблеми възникват в процеса на прилагане на договорените проекти;
- ✓ Какви проблеми възникват в процеса на администриране на стратегията;
- ✓ Какви коригиращи мерки са възможни и следва да бъдат предприети.

Общите критерии, на базата на които ще се правят изводи за качеството на изпълнение са:

- ✓ Ефективност;
- ✓ Ефикасност;
- ✓ Изпълнение на основната цел, приоритетите и специфичните цели на стратегията;
- ✓ Постигнати резултати;
- ✓ Степен на въздействие върху местните общности (качествена оценка);
- ✓ Устойчивост.

Мониторингът и оценката ще се основават на „Вътрешни правила за мониторинг и оценка”, разработени от екипа на МИГ и приети от УС. МИГ Балчик - Генерал Тошево има разработени такива и приети на УС (виж Приложение 1)

МИГ ще извършва мониторинг с помощта на индикаторите за изпълнение и резултат на ниво проект, мярка, програма и стратегия

За целите на мониторинга върху изпълнението на Стратегията, ще се вземат предвид следните стойности: брой и стойност на подадените проектни предложения, брой и стойност на одобрените проекти, брой и стойност на сключените договори, брой и стойност на подадените искания за плащане, брой и стойност на одобрените заявки за плащане, брой и стойност на успешно приключилите проекти, устойчивост на резултатите от проектите.

Основни източници на информацията ще бъдат единната електронна система за управление и наблюдение на проекти и регистрите за проектни предложения на МИГ, които ще се допълват при всяка постъпила информация с данните от документни източници – протоколи, отчети, доклади, писма и др. В процеса на мониторинг на СВOMP ще се проследяват следните **показатели**:

- заложените количествени и финансови индикатори, които отчитат резултатите и въздействието от изпълнението на Стратегията;
- времевият график, организацията и методите на изпълнение;
- мерките за осигуряване на информация и публичност за изпълнението.

Допълнителни, но не по-малко важни източници за информация, които ще се използват за набиране на необходимата информация са:

- ✓ протоколите от проведените общи събрания и от заседанията на управителните и спомагателните органи на МИГ;
- ✓ протоколите или други документи от проведени работни срещи на екипа на МИГ;
- ✓ подготвените и публикувани Насоки за кандидатстване по мерки;
- ✓ ИСУН 2020;
- ✓ зададените въпроси от бенефициенти по телефон и електронна поща;
- ✓ проявения интерес към поканите за представяне на проектопредложения;
- ✓ подадените по отделните покани проектни предложения;
- ✓ осъщественото наблюдение по реализация на одобрените и финансирани проекти;

- ✓ осъществени посещения на място;
- ✓ подпомагане на одобрените кандидати при подготовката на заявки за плащане към Разплащателна агенция и изготвяне на доклади за отчитане на изпълнението;
- ✓ списък на одобрените и отхвърлените проекти след приключване на работата на Комисията за подбор на проектни предложения;
- ✓ заверени копия на сключените договори и проектните досиета;
- ✓ регистър на договорените проекти;
- ✓ данни за икономическото развитие на отделните сектори в на територията на МИГ, както и социално-икономическите характеристики на територията (източник на данни ще бъдат НСИ, анализите на Дирекция “Агростатистика” към МЗХГ, включително Системата за земеделска счетоводна информация - СЗСИ);
- ✓ информация от базата статистически данни за селските райони на Дирекция “РСР”.
- ✓ Наблюдението на изпълнението на СВОМР ще се извършва от служителите на МИГ.

Пряко ангажирани в актуализирането на базите данни са експертите по прилагане на СВОМР. Бенефициентите по Стратегията ще предоставят данни за наблюдение във Формуляр за мониторинг. Периодично ще бъде възлагана **външна мониторингова оценка**. Изпълнителният директор на МИГ организира и контролира процеса.

Система за оценка на Стратегията: Оценката е дейност, която се извършва систематично въз основа на определени стандарти и предварително определени критерии за приложимост, обосновааност, ефективност, ефикасност, въздействие и устойчивост. Критериите могат да имат еднаква или различна за всеки един от тях тежест. Системата за оценка ще съдържа информация за прогреса в изпълнението на проекти, финансирани в рамките на СВОМР. Тя ще включва параметрите: дата на изпращането на уведомителното писмо до бенефициента за провеждане на проверка на място; заповед на изпълнителния директор за извършване на проверката; констативен протокол за проведената проверка. Проверен на място ще бъде всеки подкрепен от СМР проект най-малко два пъти за периода на реализацията му. Данните от оценката на прилагането на СМР и изпълнението на проектите в рамките на СМР ще се описват в Мониторинговите доклади и ще станат част от годишните доклади за напредъка.

Проверките могат да бъдат три вида:

- тематична проверка;
- многостранна или цялостна проверка;
- проверка по сигнал.

Процес на оценка на Стратегията и проектите към нея: При изпълнение на стратегията задължително се осъществяват дейности по мониторинг и контрол на изпълнението на самата стратегия и на проектите, одобрени за изпълнение по отделните мерки. Това става посредством предварително заложените индикатори на ниво стратегия за ВОМР, на ниво мярка по стратегията и на ниво проект. Системата от индикатори съответства на основните принципи на планирането и кореспондира с целите и с очакваните резултати. Отговорен за наблюдението на проектите е експертът по прилагане на Стратегията, който извършва посещения на място и изготвя мониторингов доклад, който предлага за утвърждаване от изпълнителния директор и за одобрение от Управителния съвет на МИГ. **Мониторингови**

доклади се изготвят един път годишно. В края на прилагане на Стратегията се изготвя обобщен мониторингов доклад. Наблюдението и контролът по проектите се извършва в продължение на пет години от извършване на окончателното плащане на безвъзмездната финансова помощ. Когато е приложимо, се включват индикатори за мониторинг на състоянието на околната среда или нейни компоненти и/или индикатори за наблюдение на въздействието на проектите върху околната среда. Такива мерки и индикатори могат да се предпришат на ниво подготовка на проектно предложение при задължителната процедура за съгласуване на инвестиционното предложение с компетентните органи по околна среда.

Система за самооценка: МИГ трябва да отделя специално внимание на процеса на **самооценка**. Това се налага и поради значимата роля, която следва да има местната общност в реализацията на подхода ВОМР. МИГ извършва самооценка (оценка на работата си) по отношение на напредъка в прилагането на СВОМР чрез базовите индикатори, както и чрез бюджетните индикатори, индикаторите за изпълнение и индикаторите за резултат. Оценката ще се базира на набраната информация чрез системата за наблюдение. Самооценка на работата на органите на МИГ и на изпълнителния екип на МИГ при реализация на СВОМР ще се извършват от Екипа на МИГ, вкл. и членове на УС. За организирането и извършването на оценката ще е отговорен изпълнителният директор. Ще бъде изготвен график за извършването на самооценката, който ще бъде съобразен с графика на изпълнение на СВОМР и с подготовката на ежегодните доклади за напредъка. Процес на самооценка ще бъде иницииран поне един път годишно и резултатите от него ще станат част от годишния доклад за напредък. При процеса на самооценка МИГ ще се ръководи от принципа за широко участие на заинтересованите страни в него. Могат да бъдат привлечени експерти и от други МИГ за въвеждане на партньорски елемент в проверката. За самооценката ще бъде използван набор от инструменти: анализ на данни, интервю, проучване, мозъчна атака, фокус групи, добри практики, опит на други МИГ.

Самооценката на МИГ ще преминава през следните етапи:

- 1/Самият МИГ идентифицира необходимостта да се оцени даден аспект на реализацията на стратегията за ВОМР, взема решение за започване и избира методите.
- 2/МИГ изготвя въпросите/критериите за оценка и план график за наблюдение.
- 3/Набират се данните, необходими за самооценката.
- 4/Данните се анализират, изготвят се заключения и отговори.
- 5/Стратегията и дейността на МИГ се променят/пренасочват съобразно резултатите от оценката и формулираните препоръки, като при необходимост се извършват задължителните за това административни процедури.
- 6/Резултатите от самооценката се включват в годишните доклади.

Оценка на рисковете: В процеса на реализирането на мониторинга и оценката/самооценката е възможно да възникнат пречки пред наблюдението, оценяването и събирането на данни. Затова е необходимо да бъде извършена оценка на рисковете - те следва да бъдат предварително прогнозирани и да бъдат набелязани стъпки за предотвратяването им или за намаляване/преодоляване на негативните последици от възникването им. Възможните рискове при набирането на данни, наблюдението и оценката са: неспазване на доброволно поетите ангажименти за предоставяне на информация от страна на бенефициентите, по-

ради недостатъчна информираност; опорочаване на проверките на място поради неясно разписани или неспазени процедурни изисквания; липса на обективност при извършване на самооценката. С цел да бъде предотвратена появата на тези пречки, е необходимо внимателно да бъдат планирани сроковете за актуализирането и поддържането на информационните бази данни, ясно да бъдат разписани процедури, да бъдат спазвани сроковете, да се предприемат мерки за информираността на бенефициентите; да бъдат привлечени активни членове на МИГ за участие в процесите на мониторинг, оценка и самооценка, при спазване на изискването за недопускане на конфликт на интереси.

Прозрачността и отвореността към бенефициентите, както и работата по оказване на подкрепа при тяхното кандидатстване и впоследствие - при изпълнението на финансираните проекти ще е гаранция за получаване на необходимата информация за попълване на информационната база данни на МИГ. Разписаните правила за управлението и мониторинга на изпълнението на СВOMP, оценяването на прогреса в изпълнението на СВOMP и самооценката ще позволят навременно прогнозиране и намиране на решение при евентуално възникване на бъдещи пречки, така че да бъде осигурено безпрепятствено постигане на целите на стратегията. Екипната работа на служителите на МИГ и взаимодействието с останалите негови органи е от изключителна важност.

При спазване на правилата за периодично и правилно целеполагане и екипност в работата, ще могат да се преодоляват евентуално възникналите форсмажорни обстоятелства, а при възникване на закъснения - те ще могат да се компенсират, без да се нарушават сроковете.

Важна част от системата за мониторинг и оценка ще бъде и **процедурата за администриране и докладване на нередности, разработена като част от цялостната система с цел предотвратяване и/или ранно откриване на „нередност и измама“, съгласно определението на ЕК, начините за докладване и осъществяване на проверки.**

Виж Приложение 1 - Вътрешни правила за мониторинг и оценка за прилагане на СВOMP на СНЦ МИГ Балчик - Генерал Тошево

8. Описание на прилагането на хоризонталните принципи на ЕС съгласно чл. 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060 при изпълнението на стратегията: (не повече от 2 страници)

При осъществяване на дейността си и прилагане на подхода WOMP, вкл. изпълнение на одобрена стратегия, МИГ Балчик-Генерал Тошево спазва хоризонталните принципи на ЕС. За периода на прилагане на настоящата стратегия, хоризонталните принципи ще бъдат прилагани съгласно описанието им в чл. 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060 във всички фази - при подготовката, изпълнението и мониторинга на стратегията за WOMP.

1. При подготовката и изпълнението на стратегията за WOMP, МИГ се задължава да гарантира спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз.

Дял III от Хартата на основните права на ЕС е посветен на равенството. С членове 20—26 от този дял се защитават следните права:

равенство пред закона ; недискриминация; културно, религиозно и езиково многообразие; равенство между жените и мъжете; права на детето; права на възрастните хора; интеграцията на хората с увреждания

2. Равенството между мъжете и жените, интегрирането на принципа на равенство меж-

ду половете и отчитането на социалните аспекти на пола се вземат под внимание и се насърчават през целия процес на изпълнение, мониторинг, докладване и оценка.

В процеса на разработване на Стратегията беше прилаган принципа за недопускане на всякакви форми на дискриминация. В проучванията, анализите и дейностите по консултиране и обсъждания са отчетени потребностите на всички местни хора без разлика от техния произход, етнос, пол, социален статус.

3.МИГ предприема и ще предприема съответните стъпки, за да се предотвратява всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация, по време на подготовката, изпълнението, мониторинга, докладването и оценката на стратегията и проектите към нея. По-специално достъпността за хората с увреждания се взема под внимание през целия процес на подготовка и изпълнение на програмите.

4.Принципът за насърчаване на заетостта и конкурентоспособността се спазва при подготовката, критериите за подбор на проекти и тяхното приоритизиране, при изпълнението и мониторинга на ниво проект и на ниво стратегия. СВOMP е с интегриран подход, осигуряващ връзката „технологии-знание“, чрез инвестиции в материални активи и в развитието на местните човешки ресурси. Инвестициите в материални активи за технологично модернизиране на земеделските и неземеделски дейности на територията, разнообразяването на селската икономика чрез предприемачество и умения в нови сфери, са предпоставки за конкурентоспособност и качествена заетост на територията.

5.Целите на фондовете се имплементират в стратегията и мерките за подпомагане на местни проекти съобразно целта за насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 отДФЕС, като се отчитат целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и принципът за „ненанасяне на значителни вреди“.

Целите на фондовете се залагат в стратегията при пълно зачитане на достиженията на правото на Съюза в областта на околната среда.

Всички дейности по прилагане на одобрената стратегия, в т.ч. подкрепените проекти и инвестиционни дейности допринасят за екологичния преход, като отчитат шестте екологични цели, заложен в чл. 9 от Регламента за таксономията:

- 1) смекчаване изменението на климата;
- 2) адаптиране към изменението на климата;
- 3) устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси;
- 4) преход към кръгова икономика;
- 5) предотвратяване и контрол на замърсяването;
- 6) защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите.

„Устойчивото развитие“ е намирането на баланс между опазването на околната среда, икономическия прогрес и социалното развитие. В СВOMP принципът на устойчивото развитие е заложен, за да гарантира постигането на целите на сегашните поколения без нанасяне на щети и рискове за следващите поколения, свеждане до минимум на неблагоприятните ефекти от човешката дейност върху природните ресурси; обвързване на икономическата с екологичната ефективност и природното равновесие; решаване на въпроси, свързани със стопанските и природните условия на живот. Ще се насърчават екологосъобразни проекти,

допринасящи за устойчиво развитие и защита на околната среда.

В тази връзка, всяка една инвестиция по стратегията ще бъде в съответствие с принципа за **„ненанасяне на значителни вреди“**. Включените в конкретните мерки по стратегията допустими дейности отговарят на принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество.

Съблюдаването на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ ще се проследява и на етап изпълнение и отчитане на проектите като за удостоверяване на съответствието на инвестицията с посочения принцип крайните получатели ще подлежат на контрол. Всички дейности, мерки и операции в Стратегията за ВОМР, за които се осигурява инвестиционна подкрепа по Подхода ВОМР, са съобразени и разписани при стриктно спазване на условията и изискванията на европейското и българското законодателство в сферата на опазването на околната среда и биоразнообразието. По Стратегията за ВОМР са допустими само инвестиционни дейности и проекти, които не оказват отрицателно въздействие върху околната среда.

Приложение 1: Вътрешни ПРАВИЛА ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА за прилагане на СВОМР на СНЦ МИГ Балчик-Генерал Тошево

Правилата за мониторинг и оценка на прилагане на Стратегията за водено от общностите местно развитие на МИГ Балчик – Генерал Тошево (Правилата, ПМО) са важен елемент от цялостния процес на управление на процеса на прилагане на Стратегията за ВОМР. ПМО се утвърждават от Управителния Съвет на МИГ Балчик –Генерал Тошево и стават задължителни за прилагане от персонала от датата на тяхното приемане. Промени в ПМО се извършват по начина, по който Правилата са били приети – с решение на УС на МИГ. Изпълнителният Директор носи отговорност за правилното прилагане на ПМО и докладва на УС на МИГ Балчик – Генерал Тошево резултатите от това. Правилата се изготвят и прилагат във връзка с раздел 8.4. на СТРАТЕГИЯ ЗА ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТИТЕ МЕСТНО РАЗВИТИЕ НА МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА – БАЛЧИК - ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО

Цели на мониторинга

Мониторингът представлява постоянен процес на натрупване на релевантни данни, свързани с изпълнението на СВОМР на МИГ-Балчик-Генерал Тошево. Мониторингът има за цел да следи динамичното развитие на индикаторите и натрупаната информация и да служи за периодична оценка. Мониторинговите данни се събират от източниците на информация за мониторинг. Събраните мониторингови данни се обобщават на месечна /тримесечна/шестмесечна и годишна база.

Цели на оценката

Оценката на прилагане на СВОМР на МИГ Балчик - Генерал Тошево се осъществява периодично и има за цел да отчете напредъка. Като основа за извършването на Оценка служат заложените индикатори в Стратегията и информацията, обобщена от системата за мониторинг за съответния период. Периодичността на извършване на оценка е не по-малко от веднъж годишно , а по-решение на УС на МИГ Балчик - Генерал ТОШЕВО и по - често. Изпълнителният директор подготвя предложение до УС, което да съдържа оценка за напредъка. Годишната оценка е част от Годишния доклад на МИГ Балчик - Генерал Тошево и се приема задължително от УС. Оценката следва да даде отговор на следните въпроси:

- 1.Усвоени средства (% за периода) по заложеният бюджет по мерки;
- 2.Баланс при прилагането на мерките за периода;
- 3.Териториално покритие на реализацията СВОМР на МИГ и степен на участие на различните приоритетни групи бенефициенти;
- 4.Степен на реализация на целите на СВОМР чрез изпълнението на подпомогнатите проекти;
- 5.Установени системни проблеми в процеса на прилагане на договорените проекти;
- 6.Установени системни проблеми в процеса на администриране на Стратегията за водено от общностите местно развитие;

7. Предложение за корективни действия.

Инструменти за осъществяване на мониторинг и оценка

Основните инструменти, чрез които се осъществява мониторинга и оценката на напредъка по Стратегията на МИГ-Балчик-Генерал Тошево е ИСУН 2020 и Базата данни на МИГ-Балчик-Генерал Тошево. Информацията, която се набира в базата данни е на три нива – ниво проект, ниво мярка и най-агрегираната информация е на ниво Стратегия. В базата данни се въвежда информация за всеки отделен проект и показателите, които се следят за него. Базата трябва да предоставя възможност за изготвяне на обобщена информация на ниво мярка, програма и съответно за цялата Стратегия. Чрез анализ на текущото състояние (статичното състояние) и на трендовете (динамиката) на индикаторите се осъществява мониторинг на изпълнението за даден период и/или се планират бъдещи дейности. В базата данни освен подадените, съответно одобрени и неодобрени за финансиране проектни предложения се регистрират и други, директно или индиректно свързани с индикаторите на Стратегията за ВОМР данни – проведени мероприятия по публичност, брой участници в обучения, проведени консултации и т.н. Важна особеност в осъществяването на мониторинга и оценката е динамиката на отделните индикатори в различните фази на осъществяване на отделните проекти и реализацията на мерките. Именно поради това мониторинга е постоянна дейност, докато оценката е периодична.

Основни принципи за мониторинг и оценка

- **Прозрачност:** заинтересованите страни да получават информация за изпълнение на Стратегията за ВОМР;
- **Отговорност и отчетност:** Екипът на МИГ следва да осигурява точна и навременна информация пред органите на управление на МИГ – Управителния съвет и Общото събрание;
- **Участие и съгласие:** Заинтересованите страни да имат възможност да участват при вземането на решения по отношения на прилагането на Стратегията за ВОМР от гледна точка на съгласуване на техните интереси

Източници на информация за мониторинг и оценка

Източниците на информация за мониторинг и оценка на изпълнението на Стратегията за ВОМР биват първични и вторични (косвени). Първичните източници на информация са самите проектни предложения, докладите за напредъка по изпълнение на проектите, когато такива се изискват от съответния УО или междинни отчети, разходо-оправдателните документи, протоколи от извършени проверки, присъствени списъци, материали за проведени мероприятия по публичност и други приложими.

Косвени източници на информация за мониторинг и оценка на изпълнението на СВОМР са всички документи, индиректно даващи информация за динамика и стойност на някой от индикаторите. Такива например могат да бъдат – отчети и доклади на Общинските администрации на общините от територията на МИГ, данни на НСИ за територията, публикувани данни от нарочни проучвания, касаещи някой от аспектите на развитие залегнали в СВОМР, целеви анализи, изследва-

ния и проучвания, извършени от МИГ Балчик - Генерал Тошево във връзка с прилагането на Стратегията за ВОМР, обратна връзка от населението на територията на МИГ, публикации в пресата и други, които могат да служат за надежден и структуриран източник на информация, свързана с изпълнението на Стратегията за ВОМР.

Индикатори

Системата от индикатори има йерархична структура – проект-мярка - програма – стратегия, т.е. на ниво проект се поставят желани стойности, които да бъдат постигнати, като чрез тях се търси целенасочено постигане на индикаторите по отделните мерки, а в агрегиран вид и съответно на индикаторите на ниво Стратегия. Характерното в случая е, че още на ниво кандидатстване се селектират онези проекти, които биха допринесли най-много за достигане на заложените в СВОМР индикатори, но това не гарантира автоматично постигането на планираните стойности в крайната фаза на реализация на проектите. С други думи, индикаторите могат да търпят динамика в една или друга посока. Основните индикатори за успешната реализация на стратегията са финансови, функционални и структурни. Финансовите описват обема на заявените, договорени и успешно усвоени средства. Функционалните индикатори описват количествените нефинансови аспекти на осъществяване на СВОМР. Структурните индикатори конкретизират структурата на постигнатите резултати във връзка вече успешно реализираните проекти. В тази връзка в Стратегията за ВОМР финансовите и функционалните индикатори са възприети, като Изходни, а Структурните са означени, като Резултат. Системата от индикатори, заложена в Стратегията за ВОМР е основата, върху която са изградени критериите за подбор на проектни предложения. В тази връзка във формуляра за кандидатстване, който МИГ структурира в ИСУН за конкретна процедура, следва задължително да се изисква информация, в която ясно да се описва какви стойности за всеки индикатор по съответната мярка на ниво проект се планира да бъдат постигнати.

Анализ

В рамките на анализа на динамиката на индикаторите не само се оценява степента на съвпадение/разминаване на заложената към постигната стойност, но и причините за това. В тази връзка, дейността по анализа, следва да се осъществява на шест месечна и годишна база, като се взема предвид годишната работна програма на МИГ и степента на нейната реализация. Направените изводи от анализа служат за правене на препоръки за корективни действия, където такива са необходими.

Контролен лист за мониторинг на проект

1.Основни данни:

Име на проекта:	
Бенефициент:	
Номер и дата на Админист-	

ративния Договор за БФП	
Програма от СВОМР	
Мярка от СВОМР	
Дата на извършване на проверката	
Място на извършване на проверката	
Екип, осъществил мониторинга – съгласно Заповед на изпълнителния директор на МИГ №/.....г.	1. 2.

2. Констатации:

Обект на мониторинг съгласно заповедта на изпълнителния директор на МИГ	Д А	Н Е	Н/ П	Коментар
Проверка на документацията и правилното ѝ съхранение съгласно изискванията на съответната ОП				
Прилагане на мерките за информация и публичност съгласно Условието за изпълнение и Административния договор				
Проверка на място за изпълнение на проектите дейности				
Информация в модул Отчитане на ИСУН 2020, вкл. изпълнение на индикатори				

3. Подписи на лицата, осъществили мониторинга:

Приложение 2: Методика за финансов анализ на проекта, която се прилага при равен брой точки приета от КВО на СНЦ МИГ Балчик-Генерал Тошево:

МЕТОДИКА ЗА ФИНАНСОВ АНАЛИЗ НА ПРОЕКТА

Настоящата методика е част от методологията за оценка и класиране на проектните предложения и се прилага в случаите, когато МИГ е избрал подход, при който да бъдат финансирани проектите, за които достига бюджетът на приема, а проектите с равен брой точки, за които не достигат средства, да бъдат финансирани с по-нисък интензитет на финансовата помощ. Това обаче изисква съгласие на кандидатите, както и допълнителен финансов анализ на проекта.

I. АНАЛИЗ НА ПРОЕКТИ С БИЗНЕС ПЛАН

Определянето на по-нисък интензитет на финансова помощ предполага по-ниска абсолютна стойност на безвъзмездната финансова помощ от ЕЗФРСР по ВОМР, която ще бъде предоставена на кандидата.

Финансирането от ЕЗФРСР по ВОМР участва във формирането на нетния паричен поток за съответната година от бизнес плана.

Нетния паричен поток се формира като сбор от печалбата след облагане, разходите за амортизация и финансирането от ЕЗФРСР по ВОМР.

Таблица 12 Прогноза за Нетните парични потоци на проекта (в лева)

№	Индекс	Предходна година/ последен межди-	I	II	III	IV	V -та...п година	VI	VII	VIII	IX	X
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Приходи:												
1	Приходи от продажби											
2	Други приходи											
I	Общо приходи (1+2)											
A. Разходи за дейността:												
3	Разходи за суровини, мат. и											
4	Разходи за амортизация											
5	Разходи за заплати и социални											
6	Други разходи											
B. Финансови разходи:												
7	Разходи за лихви											
II	Общо разходи (3+4+5+6+7)											
III	Печалба преди облагане (I-II)											
IV	Данъци и такси											
V	Печалба след облагане (III - IV)											
VI	Финансиране от ЕЗФРСР по		БФП р									
VII	Нетен паричен поток (V+4+VI)											

БФП р - редуциран размер на безвъзмездната финансова помощ

Следва да бъдат изчислени на база редуцирания размер на безвъзмездната финансова помощ показателите за оценка на ефективността на инвестицията и финансовите показатели както за проекта, така и за цялата дейност на съответния кандидат.

1 Нетна настояща стойност (NPV): NPV отразява ефекта на времето върху очаквания паричен поток през периода на инвестицията. Необходимо и достатъчно условие е NPV да бъде положително число, т.е. $NPV > 0$.

Изчисляване NPV на проекта:

$$NPV = -I_0 + \sum_{t=1}^n \frac{NCF_t}{(1+r)^t}$$

където:

NCF е основният нетен паричен поток от таблица „Прогноза за нетните парични потоци на проекта”;

I₀ - сумата на инвестицията (само разходите по чл. 20, ал. 1 на Наредба № 22);

NPV - нетната настояща стойност; r

- дисконтов процент (6 %);

n - броят години, за които е изготвен бизнес планът; t

- периодът, равен на една година.

Забележки:

$NPV > 0$. Положителната нетна настояща стойност показва, че настоящата стойност на паричния поток е по-голяма от разходите за проекта (инвестицията) и инвестицията се счита за ефективна.

$NPV < 0$. Отрицателната нетна настояща стойност показва, че настоящата стойност на паричния поток през периода на инвестицията не е достатъчна, за да покрие разходите за инвестицията.

$NPV = 0$. Нетната настояща стойност е равна на нула и показва, че сумата от паричните потоци на проекта е точно толкова, че да се възвърне инвестираният капитал.

Проектът се счита за допустим, ако $NPV > 0$.

2 Вътрешна норма на възвръщаемост (IRR) по проекта: Показателят NPV е минимален критерий за ефективност на инвестицията, но не е достатъчен, затова е необходимо да се изчисли и показателят IRR.

$$IRR = r_1 + (r_2 - r_1) \frac{NPV_1}{NPV_1 - NPV_2}$$

r_1 - дисконтов процент, при който $NPV_1 > 0$;

r_2 - дисконтов процент, при който $NPV_2 < 0$;

IRR е вътрешна норма на възвръщаемост на проекта, а IRR_i е вътрешна норма на възвръщаемост на другите дейности на кандидата;

Проектът се счита за икономически жизнеспособен, ако $IRR > r$ (6 %) и $IRR_i > r$ (6 %).

3 Индекс на рентабилност (PI) по проекта: Индексът на рентабилност (**PI**) представлява дохода, който всеки един инвестиран лев ще осигури. Проектът се допуска за одобрение, ако $PI > 1$, тъй като такава стойност на **PI** осигурява ефективността на инвестицията.

$$PI = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{NCF_t}{(1+r)^t}}{I_0}$$

където:

NCF - нетният паричен поток;

I_0 - сумата на инвестицията (*само разходите по чл. 20, ал. 1 на Наредба № 22*); r - дисконтов процент (6 %);

n - броят години, за които е изготвен бизнес планът; t - периодът, равен на една година.

Проектът се счита за икономически жизнеспособен, ако $PI > 1$ и $PI_i > 1$.

$$PI_i = \frac{\left(\sum_{t=1}^n \frac{NCF_t}{(1+r)^t} \right)^* + \left(\sum_{t=1}^n \frac{NCF_t}{(1+r)^t} \right)^{**}}{I_0}$$

* Изчислява се сумата на дисконтираните парични потоци на проекта на кандидата.

** Изчислява се сумата на дисконтираните парични потоци на другите дейности на кандидата

4 Срок на откупуване (РВР): Срокът на откупуване е очакваният брой години, за които се възвръща направената инвестиция.

Срокът на откупуване на инвестицията трябва да бъде в рамките на периода на бизнес плана.

Сума на дисконтиране

10-сума на инвестицията;

n - броят години, за които е изготвен бизнес планът;

t - период, равен на една година

След като бъдат изчислени всички показатели за оценка на ефективността на инвестицията и финансовите показатели както за проекта, така и за цялата дейност на съответния кандидат, проектът може да бъде предложен за финансиране при определения на-мален размер на интензитета на финансова помощ в случай, че е налице постигането на изискванията, описани по-горе за всеки един от показателите.

II. АНАЛИЗ НА ПРОЕКТИ С АНАЛИЗ РАЗХОДИ И ПОЛЗИ

Определянето на по-нисък интензитет на финансова помощ предполага по-ниска абсолютна стойност на безвъзмездната финансова помощ от ЕЗФРСР по ВОМР, която ще бъде предоставена на кандидата.

Финансирането от ЕЗФРСР по ВОМР участва във формирането на нетния паричен поток за съответната година от бизнес плана.

Нетния паричен поток се формира като сбор от печалбата след облагане, разходите за амортизация и финансирането от ЕЗФРСР по ВОМР.

Таблица 3 Приходи и оперативни разходи свързани с дейността по проекта (в лева)

Xs	Индекс	Предходна година/ последен межди-	I	II	III	IV	V-та...n година	n	VB	УШ	IX	X
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Приходи:												
1	Приходи от продажби											
2	Приходи от такси											
3	Приходи от услуги											
4	Други приходи											
5	Общо приходи (1+2+3+4)											
A. Оперативни разходи по проекта:												
5	Разходи за земя, селскостопански машини, мат. и нематериални активи											
6	Разходи за алорпивация											
7	Разходи за административни изграждане (заплати и соци-											
8	Други разходи (вкл застраховка на активите по проекта)											
B. Финансови разходи:												
9	Разходи за лихви											
10	Общо разходи (5+6+7+8+D)											
11	Печалба преди облагане (I-II)											
12	Данъци и такси											
13	Печалба след облагане <III - IV>											
14	Възвръщане от ЕЗРРСР по БФПР											
15	Възвръщане паричен поток (V+6+VI)											

БФПР - редуциран размер на безвъзмездната финансова помощ

Следва да бъдат изчислени на база редуцирания размер на безвъзмездната финансова помощ финансовите показатели на съответния проект.

- 1. Финансова Нетна настояща стойност на инвестицията (FNPV)** е сумата, която се получава, когато очакваните инвестиционни и оперативни разходи, както и разходи за подмяна по проекта (дисконтирани) се приспадат от дисконтираната стойност на очакваните приходи.

$$FNPV(C) = \sum_{t=0}^n a_t S_t = \frac{S_0}{(1+i)^0} + \frac{S_1}{(1+i)^1} + \dots + \frac{S_n}{(1+i)^n}$$

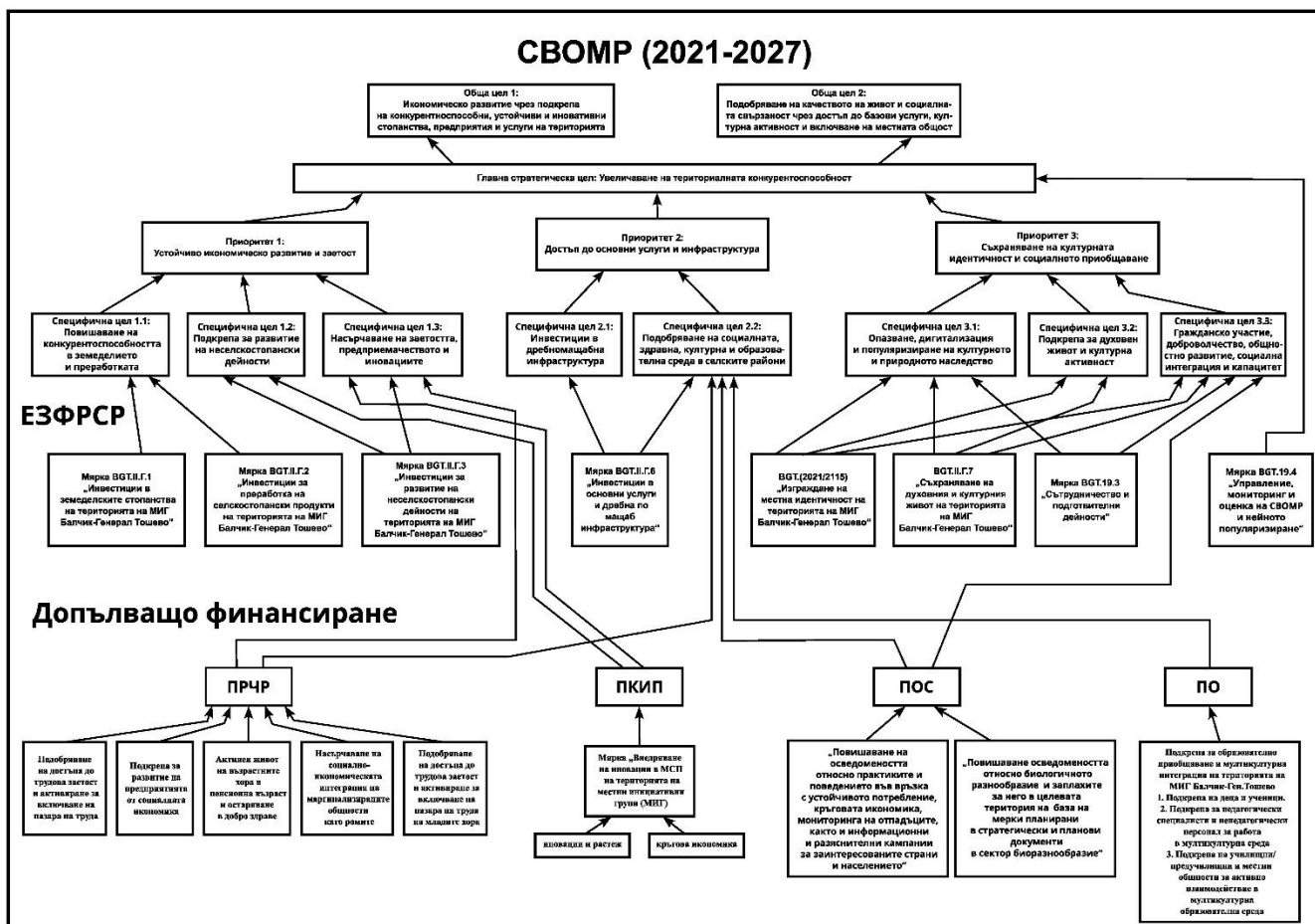
- 2. Финансовата норма на възвръщаемост (FRR)** е дисконтовият процент, който води до нулева стойност на Финансовата Нетна Настояща Стойност на инвестицията (FNPV).

където S_t е балансът на паричен поток за време t , а a_t е дисконтовата норма, избрана за дисконтиране за време t ; i е дисконтовият процент.

Проектът може да бъде предложен за финансиране при определения намален размер на интензитета на финансова помощ в случай, че е налице постигането на изискванията, описани по-горе за всеки един от показател

ПРИЛОЖЕНИЯ ДОПЪЛВАЩО ФИНАНСИРАНЕ по ПРЧР,ПИКП,ПОС,ПО

Формуляр за кандидатстване за допълващо финансиране по ПРЧР 2021-2024 към стратегия за ВОМР на МИГ

(Приложение към СВОМР, съгласно чл. 17, ал. 2 на ПМС 494/2024 г.)

Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021-2027 (ПРЧР)

МИГ може да включи в СВОМР една или повече от следните 5 допустими мерки по ПРЧР:

- 1. Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда** (*Дейности по Специфична цел 1 на Приоритет 1 на ПРЧР*):
- 2. Подкрепа за развитие на предприятията от социалната икономика** (*Дейности по Специфична цел 1 на Приоритет 1 на ПРЧР*)
- 3. Активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве** (*Дейности по Специфична цел 4 на Приоритет 1 на ПРЧР*)
- 4. Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите** (*Дейности по Специфична цел 2 на Приоритет 2 на ПРЧР*)
- 5. Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда на младите хора** (*Дейности по Специфична цел 1 на Приоритет 3 на ПРЧР*)

Към една Стратегия за ВОМР могат да бъдат планирани **максимум 5 мерки** със съответните дейности към тях с допълващо финансиране от ПРЧР. Включването на всички допустими 5 мерки, изброени по-горе, не е задължително и следва да се съобразено с местните нужди и проблеми. **МИГ, които обхващат територии от Югозападен регион (регион в преход) и от друг регион от ниво 2 (слабо развит регион)** планират отделни мерки за отделните региони. Във връзка с това, **само тези МИГ могат да включат повече от 5 броя мерки в стратегиите.**

Подробна информация за мерките, бюджета, допустимите дейности към всяка от тях, целевите групи, индикаторите и бенефициентите е представена в Указанията на УО на ПРЧР по чл. 10, ал (1) от ПМС 494/30.12.2024 г.

ВАЖНО: Кандидатите следва да спазват всички условия и инструкции на УО на ПРЧР, посочени в Указанията и в настоящия формуляр, при попълване на информацията.

Всички мерки Заявени за Допълващо финансиране към СВОМР на МИГ Балчик - Генерал Тошево по ПРЧР са резултат от задълбочен СИА на територията и местния потенциал и биха допринесли за:

Приоритет 1: Устойчиво икономическо развитие и заетост

Приоритетна цел 1.2: Подкрепа за развитие на неселскостопански дейности

Специфична цел 1.2.2 Достъп до трудова заетост и активно включване на пазара на труда; (Допълващо финансиране по ПРЧР)

Специфична цел 1.2.3 Подкрепа за развитие на соц.предприятия; (Допълващо финансиране по ПРЧР)

Специфична цел 1.2.4 Активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве (Допълващо финансиране по ПРЧР)

Специфична цел 1.2.5 Социално икономическа интеграция на маргиналните общности (Допълващо финансиране по ПРЧР)

Специфична цел 1.2.6 Достъп до трудова заетост и включване в пазара на труда на младите хора (Допълващо финансиране по ПРЧР)

Приоритетна цел 1.3: Насърчаване на заетостта, предприемачеството и иновациите

Специфична цел 1.3.1 Достъп до трудова заетост и активно включване на пазара на труда (Допълващо финансиране по ПРЧР)

Специфична цел 1.3.2 Подкрепа за развитие на соц.предприятия; (Допълващо финансиране по ПРЧР)

Специфична цел 1.3.3 Активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве (Допълващо финансиране по ПРЧР)

Специфична цел 1.3.4 Социално икономическа интеграция на маргиналните общности (Допълващо финансиране по ПРЧР)

Специфична цел 1.3.5 Достъп до трудова заетост и включване в пазара на труда на младите хора (Допълващо финансиране по ПРЧР)

Приоритет 2: Достъп до основни услуги и инфраструктура

Специфична цел 2.2.2 Достъп до трудова заетост и активно включване на пазара на труда; (Допълващо финансиране по ПРЧР)

Специфична цел 2.2.3 Подкрепа за развитие на соц.предприятия; (Допълващо финансиране по ПРЧР)

Специфична цел 2.2.4. Активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве (Допълващо финансиране по ПРЧР)

Специфична цел 2.2.5. Социално икономическа интеграция на маргиналните общности (Допълващо финансиране по ПРЧР)

Специфична цел 2.2.6 Достъп до трудова заетост и включване в пазара на труда на младите хора (Допълващо финансиране по ПРЧР)

За повече информация виж Приложение 27,3-1-ANS.doc-„Социално-икономически профил на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“-„Документ 3.1, Фаза Анализ, Етап 3, стр.77-103, както и Документ 4-Objectives.doc, “Анализ на целите“

1. Наименование на мярката (Кандидатът изписва името на избраната от посочените 5 допустими мерки по ПРЧР)

Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда

2. Цел на мярката (до половин страница)

- 1. Формулира се целта специфично за всяка мярка, не се повтаря само мярката или допустимите дейности, формулирани от УО на ПРЧР.*
- 2. Посочва се обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ, с описани конкретни местни специфики и обстоятелства*

2.1. Цел на мярката:

Повишаване на икономическата активност и заетостта сред местното население чрез активиране на неактивните и безработните лица и подобряване на уменията им за започване на работа. Мярката цели да намали високата безработица и обезкураженост на територията на МИГ „Балчик - Генерал Тошево“, като създаде условия за включване на уязвими групи (дълготрайно безработни, хора с ниска квалификация, лица с увреждания и др.) на пазара на труда. Така ще се допринесе за устойчиво повишаване на заетостта и социалното включване, в съответствие с местните нужди и потенциала на пазара на труда.

2.2 Обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката:

Пазарът на труда в общините Балчик и Генерал Тошево е негативно повлиян от демографските процеси, при ясна перспектива за изостряне на отрицателните им въздействия още в средносрочен период. Трайните тенденции на демографски неравновесия между раждаемост и смъртност се допълват от засилени емиграционни вълни, най-вече на млади хора в трудоспособна възраст, което се оказва критично за местния пазар на труда.

Безработицата в община Генерал Тошево в периода 2021-2023 г. има променливи стойности първо намалява с 2,08%, през 2022 г. спрямо 2021 г., но през 2023 г. се увеличава и достига 12,47%. Върху процесите на пазара на труда силно влияние оказват пандемията от коронавирус и намаляващия брой на икономически активното население, което служи за база при изчисляване равнището на безработица.

Причините за ниските коефициенти на икономическа активност и заетост в общината освен демографската криза са слабата инвестиционна активност, липсата на работни места и най-вече несъответствието между професионалната квалификация на свободната работна сила и пазара на труда. Бързо нарастват нуждите от квалифицирана работна ръка, свързани с въвеждането и използването на нови производствени, информационни и комуникационни технологии. В същото време младите квалифицирани кадри предпочитат да напуснат родните места и да работят в големи градове у нас или в чужбина. Пазарът на труда изпитва остър недостиг на квалифицирани кадри, а безработицата сред лицата без образование и квалификация остава висока.

Неблагоприятните демографски тенденции и някои структурни проблеми остават основни пречки пред нормалното функциониране на пазара на труда. Населението продължава да намалява и застарява. Делът на дълготрайно безработните остава сравнително висок. В същото време нараства недостигът на квалифициран труд, което

отправя допълнително предизвикателство пред активните мерки на пазара на труда. В Община Балчик има ясно изразена сезонност на безработицата. Нейното минимално равнище през м. август (6,35%), а максималното през м. януари (13,19%). Размахът на отклонението е 6,84 процентни пункта или 72% от средното равнище на безработица за година. Това вероятно се дължи на големия дял на заети в хотелиерството и ресторантьорството и сезонността на туристическия продукт. Колебанията в безработицата в община Генерал Тошево не сочат за сезонни причини (минимално равнище 25,30% през м. септември, максимално 30,02% през м. март, размах – 4,72 процентни пункта или 17% от средното равнище за година).

За повече информация виж Приложение 27,3-1-ANS.doc - „Социално-икономически профил на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“ - „Документ 3.1, Фаза Анализ, Етап3, стр.77-103, както и Документ 4-Objectives.doc, „Анализ на целите“

Основни изводи и ключови проблеми

- Високо равнище на безработица.
- Необходимост от подкрепа за увеличаване на работните места на територията, насърчаване на предприемачеството, както и мерки за квалификация и преквалификация на безработните; повишаване на професионалната мобилност на безработните.
- Наличие на вътрешно-териториални диспропорции между северната и южната част на територията и между градовете и селата на територията – по отношение както на икономическата активност, така и на заетостта и безработицата.
- Повишаване на достъпа до равни възможности за обучение на населението, независимо от неговото местоживееене, подпомагане на географската мобилност на работната сила (без да се налага смяна на местоживееенето), подпомагане на професионалната мобилност (с оглед бързо намиране на нова работа при загуба на старата).

Ниската степен на образование е основна причина за безработицата и проблем за работодателите да си намерят квалифицирана работна ръка. По-голяма част от безработните са с ниско образование или без квалификация, както и в неравностойно положение (напр. хора с увреждания). Липсата на умения и мотивация, наред с неграмотността, са идентифицирани като сериозна пречка пред развитието - според анализа слабата грамотност и квалификация ограничават икономическите възможности и водят до висока безработица. Местните заинтересовани страни посочват нуждата от активни мерки за *мотивиране на трайно безработните да се регистрират в Бюрото по труда* и за включването им в обучения и заетост. Особено внимание е необходимо към уязвимите общности (в т.ч. ромите), където безработицата и липсата на трудови навици са остър проблем. Следователно мярката е необходима, за да се достигне и активира тази неоползотворена работна сила и да се преодолеят установените местни проблеми - ниска квалификация, липса на мотивация и продължителна безработица, които водят до бедност и социално изключване.

3. Целева група/и и идентифицираните техни проблеми, които мярката ще решава (посочват се целевите групи по конкретната мярка като се съобразяват с допустимите целеви групи от таблица 1 в Указанията, посочва се техният индикативен брой, характеристики, както и идентифицираните техни местни проблеми и потребности, които мярката адресира):

3.1. Целеви групи:

3.1.Целеви групи: Безработни лица (включително продължително безработни); неактивни лица; лица в неравностойно положение, хора с увреждания); лица с основно или по-ниско образование и/или без професионална квалификация; Мигранти.

3.2 Брой: 60

3.3. Характеристики на целевата група: Целевите групи се характеризират с *ниско образование, липса на квалификация и трудови умения*, както и с ниска мотивация за търсене на работа. Сред тях има уязвими подгрупи - хора с увреждания и здравни ограничения, самотни и обезкуражени лица в напреднала трудоспособна възраст, малцинствени групи (напр. ромска общност) с високи нива на безработица. Значителен дял от регистрираните безработни са без квалификация или само с основно образование. Част от неактивните лица не са регистрирани в службите по заетост и нямат опит в търсенето на работа. Има случаи на продължителна (над 1 година) безработица, която води до загуба на навици и надежда за реализация. В ромските квартали бедността е съпътствана от трайна безработица и липса на трудови навици. Цялостният социален профил сочи към нуждата от интегриране на тези хора чрез обучение и посредничество.

3.4. Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване:

Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване: Основните идентифицирани нужди са от мотивация и посредничество за трудова реализация, повишаване на квалификацията и уменията (вкл. базови умения - грамотност, дигитални умения), както и създаване на възможности за заетост на местно ниво. В анализа се препоръчва *активиране на обезкуражените безработни* чрез информационни кампании и мотивационни действия. Мярката ще отговори на тези потребности чрез комбинация от дейности - идентифициране и трудово консултиране на неактивни лица, включването им в обучения според нуждите им, както и стимулиране на работодатели да наемат хора от уязвимите групи. По този начин ще се преодолеят пречките (липса на квалификация, опит и мотивация) и целевите лица ще получат шанс за интеграция на пазара на труда. Очаква се в резултат от изпълнението на мярката повече хора да повишат квалификацията си и да започнат активно да търсят работа или да заемат работни места, вместо да остават в сивата икономика или извън работната сила. Това ще намали безработицата и бедността на територията и ще повиши социалното включване.

За повече информация виж Приложение 27,3-1-ANS.doc-, Социално-икономически профил на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“-„Документ 3.1,Фаза Анализ,Етап3, стр.77-103, както и Документ 4-Objectives.doc, “Анализ на целите“.

4. Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката (посочват се допустимите типове кандидати и партньори (ако партньорството е приложимо по конкретната мярка), като се съобразяват с допустимите бенефициенти от Таблица 1 в Указанията. Не се посочват поименно, освен ако не са община.)

4.1. Допустими кандидати:

Допустими кандидати: община Балчик, община Генерал Тошево (местна власт); работодатели - предприятия от частния или публичния сектор (юридически лица, които разкриват работни места); неправителствени организации (НПО, сдружения или фондации с общественополезна дейност). Всички кандидати следва да са от територията на МИГ.

4.2. Допустими партньори (ако е приложимо): Неприложимо

Допустимите бенефициенти (кандидати) следва да са със седалище и да извършват дейността си на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“, при спазване на териториалното приложение на подхода WOMP съгласно чл. 3, ал. 1 на ПМС 494 от 30.12.2024 г.

5. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката (Тук се описват всички дейности, които се планира да бъдат изпълнени с мярката, спрямо потребностите на целевите групи. Допустимите дейности са посочени в т. 5. „Допустими дейности по специфичните цели от ПРЧР“ в Указанията)

Дейностите по мярката ще бъдат насочени към активиране, обучение и заетост на безработните и неактивни лица, съобразно техните потребности и местния пазар на труда. Предвидени са следните типове дейности (в съответствие с Указанията на УО на ПРЧР):

- Идентифициране и активиране на неактивни и безработни лица: вкл. информационни кампании в общността, *трудова консултиране, професионално ориентиране и мотивация* за регистрация в Бюрото по труда. Специален фокус ще има върху продължително безработните, за които ще се организират индивидуални и групови мотивационни сесии, посредничество и психологическа подкрепа за връщане на пазара на труда.
- Обучения за повишаване на уменията и квалификацията: организиране на курсове за професионална квалификация, обучения за придобиване на ключови компетентности (напр. дигитална грамотност, умения, свързани със зеления преход) и базови умения, съобразени с нуждите на участниците и търсенето на работодателите. Обучения могат да се провеждат както присъствено, така и чрез работа (напр. стажуване, чиракуване), включително *обучения на работното място* при конкретен работодател.
- Подобряване на конкурентоспособността на уязвимите групи на пазара на труда: чрез комбиниране на обучение с реален трудов опит. Това включва стажове, чиракуване и практика за младежи и възрастни без опит, както и развитие на меки умения (работа в екип, управление на време и др.) за по-успешна адаптация.
- Осигуряване на заетост и субсидирана заетост: стимулиране на работодателите да наемат лица от целевите групи чрез схема за субсидирана заетост. Проектите могат да покриват част от разходите за възнаграждения на наетите безработни/неактивни лица (напр. за определен период) и разходи за ментори, които да подпомагат новоназначените в процеса

на работа. Ще се постави условие, че субсидираната заетост не може да бъде единствената дейност по проекта (за да се комбинира с обучение и други активни мерки).

- Специфични мерки за уязвими подгрупи: прилагане на подход, съобразен с нуждите на възрастните безработни (напр. допълнително обучение за дигитални умения за по-възрастни) или за жените в неравностойно положение (напр. подкрепа за връщане на работа след прекъсване).

С изпълнението на тези дейности, мярката ще предостави цялостна подкрепа - от активиране и обучение до реално включване в заетост, което пряко отговаря на установените нужди на територията.

Видовете дейности отговарят на принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество. Видовете действия ще бъдат в съответствие с принципите, залегнали в Хартата на основните права на ЕС (ХОП) и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ).

6. Бюджет на мярката – (Посочва се общият бюджет на мярката; интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите (минимална, ако е приложимо, и максимална стойност). Важно! Максималният размер на един проект не може да надвишава 400 000 лева. МИГ може да определи по-ниска максимална стойност за един проект.)

6.1. Общ бюджет на мярката: 250 000 лв.

6.2. Интензитет: 100% безвъзмездна финансова помощ

6.3. Минимална стойност на проекта: 10 000 лв.

Максимална стойност на проекта: 250 000 лв.

„Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2018/1046, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.

*На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ . При прилагане на **опростено отчитане на разходите** се спазват разпоредбите на чл. 55. от ЗУСЕФСУ и чл. 53, 54 в), чл. 56 и чл. 94(2) от Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Европейския парламент. “*

Мерките по ПРЧР ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото de minimis) по смисъла Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13

декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis и последващи изменения на нормативната уредба в областта на държавните и минималните помощи.

7. Очаквани резултати и индикатори от изпълнение на мярката (посочват се резултатите и индикаторите, които мярката се очаква да постигне в резултат от изпълнение на избраните дейности. Съгласно Таблица 1 от Указанията приложимите индикатори се цитират с имената им, без да се посочват стойности за тях.)

7.1.Индикатори за краен продукт:

Безработни, вкл. продължително безработни; Участници в неравностойно положение; Неактивни; Малцинства (вкл. маргинализирани общности като ромите)

7.2.Индикатори за резултат:

Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа; Участници, които при напускане на операцията получават квалификация; Участници, които при напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица; Участници, които при напускане на операцията са придобили дигитални умения; Участници от малцинства, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа; Участници от малцинства, които при напускане на операцията получават квалификация или имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица.

1. Наименование на мярката (Кандидатът изписва името на избраната от посочените 5 допустими мерки по ПРЧР)

Подкрепа за развитие на предприятията от социалната икономика

2. Цел на мярката (до половин страница)

1. *Формулира се целта специфично за всяка мярка, не се повтаря само мярката или допустимите дейности, формулирани от УО на ПРЧР.*
2. *Посочва се обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ, с описани конкретни местни специфики и обстоятелства*

2.1. Цел на мярката:

Насърчаване на социалното предприемачество и разширяване на възможностите за заетост на уязвими групи чрез подпомагане развитието на социални предприятия на

територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“. Целта е създаване и укрепване на заетост в предприятия от социалната и солидарна икономика, които предоставят трудова интеграция на лица в неравностойно положение. Мярката ще подпомогне както подобряване на уменията и капацитета на заетите в социалните предприятия, така и разкриването на нови работни места за безработни младежи, хора с увреждания и други уязвими групи, с цел постигане на устойчиво социално включване.

2.2. Обосновка и анализ за необходимостта от мярката:

На територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево няма достатъчно устойчиво функциониращи социални предприятия. Анализът на нуждите показва наличие на социално изключени групи – хора с увреждания, продължително безработни, жени с ниско образование, възрастни и младежи в риск, за които липсват адаптирани работни места и подкрепяща трудова среда. Социалната икономика може да играе ключова роля в изграждането на приобщаващи трудови пространства и социално предприемачество. Мярката ще създаде условия за изграждане на капацитет, нови социални предприятия, предоставяне на услуги и реална трудова интеграция на уязвими групи, съобразено с местния контекст.

Наличие на потенциални целеви групи и местни НПО, които биха могли да развият дейности в тази посока. Анализът показва нужда от социални услуги и алтернативна заетост за хора с увреждания, безработни и други уязвими лица. Съществува също недостиг на услуги в малките населени места, както и на механизми за социална интеграция. Мярката ще даде възможност за развитие на социална икономика, базирана на местни нужди.

Тези примери показват потенциала на социалното предприемачество да създава работни места за групи в неравностойно положение и да предоставя ценни услуги с обществена възвръщаемост. В същото време анализът сочи, че социалните услуги на територията, макар добре развити, трябва да се преориентират от пасивна подкрепа към *активна интеграция на уязвимите групи*. Социалните предприятия са инструмент точно за такава активна интеграция - те комбинират икономическа дейност със социална мисия, като трудово включват маргинализирани хора. Необходимостта от мярката се обуславя от нуждата да се надгради и мултиплицира успешният модел: да се подкрепи разширяването на съществуващите социални предприятия и създаването на нови инициативи в социалната икономика. Така ще се отговори на потребността от нови работни места за лица с намалена конкурентоспособност на пазара на труда (хора с увреждания, дълготрайно безработни, нискоквалифицирани), както и от подобряване на уменията на заетите в социалната сфера. Мярката кореспондира и с приоритета на местната общност за насърчаване на предприемачество с висока социална стойност.

За повече информация виж Приложение 27,3-1-ANS.doc-, „Социално-икономически профил на територията на МИГ Балчик - Генерал Тошево“ - „Документ 3.1, Фаза Анализ, Етап3, стр. 77 - 103, както и Документ 4-Objectives.doc, „Анализ на целите“

3. **Целева група/и и идентифицираните техни проблеми, които мярката ще решава** (посочват се целевите групи по конкретната мярка като се съобразяват с допустимите целеви групи от таблица 1 в Указанията, посочва се техният индикативен брой, характеристики, както и идентифицираните техни местни проблеми и потребности, които мярката адресира):

3.1. Целеви групи: Лица, заети в социални предприятия

3.2. Брой: 20

3.3. Характеристики на целевата група:

Хората, за които се планира създаване на заетост, често са с ограничен достъп до пазара на труда, нямат достатъчна квалификация, срещат дискриминация или живеят в отдалечени населени места без достъп до транспорт и подходяща работна среда. Заетите в социалните предприятия често са лица от уязвими групи, които без подобна подкрепена заетост трудно биха намерили работа на отворения пазар. Характерно за тях е по-ниското образование или липсата на специфична квалификация, понякога наличие на увреждания или други затруднения (здравословни, социални).

3.4. Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване:

Нуждите тук са двупластови: (1) нужди на заетите/бъдещите работници - от подобряване на квалификацията, работните умения и дългосрочна сигурност на заетостта; (2) нужди на социалните предприятия - от инвестиции и подкрепа за разширяване, модернизирание и устойчивост. Проблемът, който мярката адресира, е ограничената трудова интеграция на някои уязвими групи при стандартните работодатели. Чрез подпомагане на социалните предприятия ще се разкрият устойчиви работни места, специално предназначени за хора в неравностойно положение, което директно решава проблема с достъпа им до трудова реализация. Освен това, липсата на умения у тези лица ще се преодолее чрез обучения и квалификация в рамките на социалното предприятие - в контролирана, подкрепяща среда, където те могат да учат докато работят. Не на последно място, социалните предприятия срещат трудности с финансирането на оборудване и навлизането на пазара - мярката ще предостави ресурс за закупуване на техника и маркетинг, с което ще се осигури тяхната жизнеспособност. Очакваният резултат е укрепване на съществуващите социални предприятия (повишена производителност, повече клиенти) и евентуално създаване на ново, което общо да увеличи заетостта сред целевите групи и да подобри достъпа им до постоянни доходи. Така мярката допринася за трайно решаване на проблема с безработицата на уязвими лица чрез социално включваща заетост.

4. Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката

4.1. Допустими кандидати:

Социални предприятия; Други субекти на социалната и солидарна икономика (по Закона за предприятията на социалната и солидарната икономика); Общински предприятия (по чл. 52 от Закона за общинската собственост), които нямат самостоятелна правосубектност - чрез община Балчик и община Генерал Тошево; Работодатели; Неправителствени организации,

4.2. Допустими партньори (ако е приложимо): Неприложимо

Допустимите бенефициенти (кандидати) следва да са със седалище и да извършват дейността си на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“, при спазване на териториалното приложение на подхода ВОРП съгласно чл. 3, ал. 1 на ПМС 494 от 30.12.2024 г

5. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката (*Тук се описват всички дейности, които се планира да бъдат изпълнени с мярката, спрямо потребностите на целевите групи. Допустимите дейности са посочени в т. 5. „Допустими дейности по специфичните цели от ПРЧР“ в Указанията*)

Мярката подкрепя широк набор от дейности за развитие на социалните предприятия, в съответствие с нуждите на територията и допустимите операции по ПРЧР:

- Обучение и развитие на уменията на заетите в социалните предприятия: организиране на курсове за повишаване на квалификацията на персонала, включително развиване на дигитални умения и умения, свързани със зелена икономика. Това ще подобри продуктивността и компетенциите на служителите, много от които са от уязвимите групи и имат потребност от допълнително обучение.

- Субсидиране на заетост и разкриване на нови работни места: предоставяне на финансови стимули за наемане на нови служители от целевите групи в социалните предприятия. Това може да включва покриване на заплати (или част от тях) за определен начален период за новоназначени лица от уязвимите групи - например жени, хора с намалена работоспособност, продължително безработни. По този начин предприятията ще могат да разширят дейността си, без да поемат целия риск от трудоустрояване на хора с по-ниска продуктивност първоначално.

- Закупуване на оборудване и обзавеждане (до прага на същественост): финансиране за материали, инструменти, машини и подобрения в работната база, необходими за разширяване на капацитета. Тези разходи са допустими, доколкото не се финансират по друга линия и са пряко свързани с трудовата интеграция, специализирано оборудване за нови продукти.

- Консултации и бизнес подкрепа: предоставяне на експертна помощ за социалните предприятия в области като бизнес планиране, финансова отчетност, привличане на инвестиции и управление на екип. Това ще заздравя управленския капацитет на социалните предприемачи и ще гарантира, че след приключване на проекта предприятието ще продължи успешно.

Изпълнението на тези дейности е в пряка връзка с нуждите: чрез обучения - повишаване на уменията; чрез субсидии - създаване на работни места за уязвими; чрез оборудване-подобряване на производството; чрез консултации - укрепване на бизнес модела. По този начин социалните предприятия ще могат да растат и да наемат повече хора от целевите групи, което е основната цел.

Видовете дейности отговарят на принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното

естество. Видовете действия ще бъдат в съответствие с принципите, залегнали в Хартата на основните права на ЕС (ХОП) и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ).“

6. Бюджет на мярката

- 6.1. Общ бюджет на мярката: 200 000 лв.
 - 6.2. Интензитет: 100% безвъзмездна финансова помощ
 - 6.3. Минимална стойност на проекта: 10000
- Максимална стойност на проекта: 200000 лв.

„Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2018/1046, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 - 2027.

*На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ . При прилагане на **опростено отчитане на разходите** се спазват разпоредбите на чл. 55. от ЗУСЕФСУ и чл. 53, 54 в), чл. 56 и чл. 94(2) от Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Европейския парламент.“*

Мерките по ПРЧР ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото de minimis) по смисъла Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis и последващи изменения на нормативната уредба в областта на държавните и минималните помощи.

7. Очаквани резултати и индикатори от изпълнение на мярката (посочват се резултатите и индикаторите, които мярката се очаква да постигне в резултат от изпълнение на избраните дейности. Съгласно Таблица 1 от Указанията **приложимите индикатори се цитират с имената им, без да се посочват стойности за тях.)**

7.1. Индикатори за краен продукт: Участници в неравностойно положение

7.2. Индикатори за резултат: Участници, които при напускане на операцията получават квалификация; Участници, които при напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица.

- 1. Наименование на мярката** (Кандидатът изписва името на избраната от посочените 5 допустими мерки по ПРЧР)

Активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве

2. Цел на мярката (до половин страница)

1. *Формулира се целта специфично за всяка мярка, не се повтаря само мярката или допустимите дейности, формулирани от УО на ПРЧР.*
2. *Посочва се обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ, с описани конкретни местни специфики и обстоятелства*

2.1. Цел на мярката:

Подобряване качеството на живот и социалното включване на възрастните хора (55+) на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“ чрез насърчаване на активен живот, по-дълго участие на пазара на труда и поддържане на добро здраве. Мярката има за цел да подпомогне хората от третата възраст да останат активни членове на общността - било то като заети лица, доброволци или участници в обществени дейности - и да им осигури подкрепа за здравословно и достойно остаряване. Това ще спомогне за преодоляване на социалната изолация при възрастните, удължаване на трудовия им живот там, където е възможно, и повишаване на техния принос към местното развитие.

2.2. Обосновка и анализ за необходимостта от мярката:

Според анализа на територията на МИГ, населението застарява, като делът на хората над 65 години непрекъснато се увеличава. Част от тях живеят сами, в малки населени места, с ограничен достъп до здравни и социални услуги, изолирани от обществения живот. Липсват систематизирани дейности за активизиране, профилактика и културно участие. Мярката ще създаде възможности за ангажиране на възрастните хора чрез клубове, събития, доброволчество, обучение в здравословен начин на живот и участие в локални инициативи. Демографският профил на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“ се характеризира със застаряване на населението - делът на възрастните лица (над 55 г.) е относително висок и надвишава средния за страната. Обхватът и спецификата на предоставяния набор от социални услуги посрещат в голяма степен нуждите от подкрепа на жителите на територията, които са в ситуация на риск и социално изключване, включително възрастните хора. В дейността на институциите, осъществяващи дейност в сферата на услугите по социално подпомагане на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево, тежестта е поставена върху превенция на социалното изключване на хората в неравностойно социално положение и на лицата в риск. Социалните услуги, които са общинска отговорност включват: Домашен социален патронаж - представлява комплекс от социални услуги, предоставяни по домовете, свързани с доставката на храна, поддържане на личната хигиена и хигиената на жилищните помещения, обитавани от ползвателя, съдействие за снабдяване с необходимите помощно -технически средства при ползватели с увреждания, битови услуги и др. Клубове на пенсионера с основна цел грижа за старите хора за по-добър живот чрез съдействие за поддържане на социални контакти и активно дълголетие. В тези клубове възрастните хора се срещат, общуват, обсъждат свои проблеми, включват се в различни занимания, организират разнообразни творчески и културни прояви и дейности и т.н. По действащите Оперативни програми на територията на МИГ Балчик-Генерал-Тошево се предлагат социални услуги с определен срок на действие, а именно: личен асистент, социален асистент, домашен помощник, и др. БЧК периодично подпомага семейства в затруднено материално положение като осигурява обяд от пълноценна и качествена храна на техните деца и доставя продукти на нуждаещи се лица от социално слаби семейства, вкл. като разпредя продукти от интервенционните запаси на ЕС. В същото време на територията на община Балчик -

Генерал Тошево липсват достатъчно на брой специализирани социални институции - домове за възрастни хора, хосписи. Това показва ангажираност към тази група, но и нужда от надграждане - не само да се предоставят грижи, а да се стимулира активността и самостоятелността на възрастните.

Анализът подчертава необходимостта от преориентация от пасивно социално подпомагане към активни социални услуги, насочени към специфични възрастови групи като възрастните хора. Проблемите, идентифицирани при тази група, включват социална изолация (особено при самотно живеещи възрастни в селата), понижаване на уменията с възрастта (включително дигитална неграмотност), здравословни рискове и ранно отпадане от пазара на труда. Много хора над 55 г. напускат работа поради липса на мотивация или възможности за преквалификация. Затова мярката е необходима, за да отговори на тези специфични нужди: да мотивира и подпомогне възрастните да бъдат активни, да им предостави нови умения или роли (например доброволчество), и да промотира здравословен начин на живот, като така се удължи периодът им на пълноценна реализация. Отделно, мярката ще подкрепи *предаването на опит между поколенията* и активното гражданско участие на възрастните, което е идентифицирано като важно за сплотеността на общността.

За повече информация виж Приложение 27,3-1-ANS.doc-„Социално-икономически профил на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“-„Документ 3.1,Фаза Анализ,Етап3, стр.77-103, както и Документ 4-Objectives.doc,“Анализ на целите“

- 3. Целева група/и и идентифицираните техни проблеми, които мярката ще решава** (*посочват се целевите групи по конкретната мярка като се съобразяват с допустимите целеви групи от таблица 1 в Указанията, посочва се техният индикативен брой, характеристики, както и идентифицираните техни местни проблеми и потребности, които мярката адресира*):

3.1. Целеви групи: Възрастни лица; Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети.

3.2. Брой: 50

3.3. Характеристики на целевата група:

Самотно живеещи, нисък доход, ограничена мобилност, с хронични заболявания, изолирани от социалния живот, с липса на достъп до културни и здравни ресурси. Част от тях са и в риск от социална изолация. Възрастните хора (55+) в общината са хетерогенна група. Някои от тях са активни пенсионери, ангажирани в дейността на читалищата или в отглеждането на внуци, докато други са самотноживеещи и изолирани, особено в по-малките населени места. Общ проблем е, че с пенсионирането много хора се оттеглят от обществения живот и губят социални контакти. Здравната култура сред по - възрастните, особено в ромската общност, е ниска - половината от ромите нямат здравни осигуровки и рядко посещават лекар, което води до лош здравен статус и по-кратка продължителност на живота. Освен здравословните предизвикателства, възрастните често не са запознати с

новите технологии и могат да се затрудняват в комуникацията в дигиталния свят. Сред заетите лица в предпенсионна възраст има несигурност - някои работодатели предпочитат по-млади кадри, което демотивира по-възрастните работници. От друга страна, мнозина възрастни имат ценен занаятчийски или селскостопански опит, както и време, което биха могли да вложат в доброволчески инициативи, стига да има организация за това. В обобщение, целевата група се характеризира с потребност от принадлежност и полезност - много от тези хора биха искали да продължат да допринасят към обществото и да се чувстват ценени, вместо да бъдат разглеждани като пасивни получатели на грижи.

3.4. Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване:

- Социална изолация
- Липса на организирани дейности и възможности за общуване
- Ограничен достъп до информация и профилактика
- Ниска дигитална и здравна култура
- Мярката ще предостави подкрепа чрез клубни дейности, здравни и образователни инициативи, информационни кампании, включване в доброволчески инициативи и подкрепени услуги.

Възрастните хора имат нужда от: (1) Социална активност и общуване - преодоляване на самотата чрез клубове, събития, включване в доброволчество; (2) Повишаване на информираността за здравето - знания за профилактика, управление на заболявания, психологическа подкрепа; (3) Подкрепа за трудова активност - съвети и посредничество за желаещите да продължат да работят или да започнат надомна дейност; (4) Придобиване на нови умения (напр. базови цифрови умения или граждански компетенции), които да им дадат увереност в съвременния живот. Проблемите, които тези нужди отразяват, са социалната изолация, влошеното здраве без превенция, както и преждевременното изключване от пазара на труда поради липса на подкрепа. Чрез мярката ще се реализират дейности, които *директно адресират тези проблеми*: създаване на структури за участие (клубове, доброволчески инициативи) - срещу изолацията; обучения и информационни кампании - срещу неграмотността относно здравето и правата; мотивационни сесии за работа - срещу ранното пенсиониране. В резултат, повече възрастни хора ще бъдат ангажирани в обществения живот, ще подобрят здравната си култура и част от тях дори ще останат в заетост (вкл. чрез гъвкави форми като надомна работа). Това ще намали натиска върху социалните услуги (когато хората са активни и здрави, по-малко зависят от грижи) и ще повиши чувството им за полезност. Индиректно, мярката ще подобри и междугенерационната солидарност, тъй като ангажираните възрастни ще общуват повече с по-младите - например като доброволци наставници или участници в общи инициативи.

- 4. Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката** (*посочват се допустимите типове кандидати и партньори (ако партньорството е приложимо по конкретната мярка), като се съобразяват с допустимите бенефициенти от Таблица 1 в Указанията. Не се посочват поименно, освен ако не са община.*)

4.1. Допустими кандидати: Неправителствени организации; читалища; доставчици на

здравни услуги; община Балчик, община Генерал Тошево; работодатели;

4.2. Допустими партньори (ако е приложимо): Неприложимо

Допустимите бенефициенти (кандидати) следва да са със седалище и да извършват дейността си на територията на МИГ „Балчик - Генерал Тошево“, при спазване на териториалното приложение на подхода ВОМР съгласно чл. 3, ал. 1 на ПМС 494 от 30.12.2024 г.

5. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката (Тук се описват всички дейности, които се планира да бъдат изпълнени с мярката, спрямо потребностите на целевите групи. Допустимите дейности са посочени в т. 5. „Допустими дейности по специфичните цели от ПРЧР“ в Указанията)

Предвидените дейности целят активиране, обучение и социално включване на възрастните хора, съгласно Указанията на УО на ПРЧР за специфична цел 4:

- Мотивация и подкрепа за по-дълго участие на пазара на труда: организиране на консултации за възрастни, желаещи да продължат да работят - информирание за възможности за гъвкава заетост, надомна работа или почасова дейност. Включва съдействие при кандидатстване за работа, свързване с работодатели, разясняване на права (напр. комбиниране на пенсия и труд). Тази дейност ще помогне на хора около и над пенсионна възраст, които имат желание и възможност да останат икономически активни.

- Насърчаване на активното социално поведение и доброволчество: създаване на клубове или групи за взаимопомощ на възрастни, в които те да организират доброволчески инициативи и местни събития. Например, възрастни доброволци могат да се ангажират с подпомагане на по - трудноподвижни свои връстници (посещения по домовете), или да участват в обществено полезни дейности (облагородяване на пространства, подпомагане на читалищни мероприятия, наставничество на младежи чрез предаване на занаяти и др.). Проектите могат да включват обучение на възрастни доброволци как да организират инициативи, както и покриване на разходи за материали и транспорт за доброволческата им дейност.

- Информационни и обучителни събития за здравна превенция и безопасност: провеждане на серии от семинари и лекции за здравословен начин на живот, превенция на заболяванията и умения за самопомощ. Темите могат да обхващат: първа помощ при спешни състояния; действия при бедствия (напр. зимни условия, пожари) - важно за самотни възрастни; обучение по здравословно хранене и физическа активност за третата възраст; консултации относно рехабилитация и достъпни услуги. Тези дейности ще подобрят здравната грамотност на възрастните и ще им дадат практически умения да се грижат по-добре за себе си. Активното участие на самите възрастни в организацията и провеждането на събитията ще се стимулира, за да се чувстват пълноценни.

- Инициативи за социално общуване и преодоляване на изолацията: организиране на регулярни срещи, напр. “Дни на отворените врати” в Дневния център или читалището, където възрастните могат да се събират за занимания по интереси - пеене, танци, творчество, четене. Междугенерационни събития като “празник на поколенията” - където млади и стари взаимодействат, ще се подкрепят с цел изграждане на доверие и взаимно разбиране в общността.

- Дигитална свързаност за възрастни (при необходимост): макар и не изрично упоменато в указанията, при локална преценка могат да се включат кратки курсове по

основи на компютърна грамотност за пенсионери - например как да използват смартфон за да се обадят на институции, да си запишат час при лекар онлайн и др. Това би било допълваща дейност с оглед подобряване на самостоятелността им.

Чрез комбинацията от горните дейности мярката ще ангажира възрастните хора както икономически, така и социално. Тя обхваща целия спектър от “активен живот” - от работа и продуктивност до здраве и социални контакти - което е в съответствие с интегрирания подход, заложен в ПРЧР.

„Видовете дейности отговарят на принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество. Видовете действия ще бъдат в съответствие с принципите, залегнали в Хартата на основните права на ЕС (ХОП) и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ).“

6. Бюджет на мярката – *(Посочва се общият бюджет на мярката; интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите (минимална, ако е приложимо, и максимална стойност). **Важно! Максималният размер на един проект не може да надвишава 400 000 лева. МИГ може да определи по-ниска максимална стойност за един проект.**)*

- **Общ бюджет на мярката:** 200 000 лв.
- **Интензитет:** 100% безвъзмездна финансова помощ
- **Минимална стойност на проекта:** 10 000 лв.
- **Максимална стойност на проекта:** 200 000 лв.

„Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2018/1046, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 - 2027.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ . При прилагане на **опростено отчитане на разходите** се спазват разпоредбите на чл. 55. от ЗУСЕФСУ и чл. 53, 54 в), чл. 56 и чл. 94(2) от Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Европейския парламент.“

Мерките по ПРЧР ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото de minimis) по смисъла Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis и последващи изменения на нормативната уредба в областта на държавните и минималните помощи.

7. Очаквани резултати и индикатори от изпълнение на мярката (*посочват се резултатите и индикаторите, които мярката се очаква да постигне в резултат от изпълнение на избраните дейности. Съгласно Таблица 1 от Указанията приложимите индикатори се цитират с имената им, без да се посочват стойности за тях.*)

7.1. Индикатори за краен продукт: Участници на 55 и повече години; Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети;

7.3. Индикатори за резултат: Участници на 55 и повече години, получили подкрепа чрез мерки за активен начин на живот; Участници, които при напускане на операцията получават квалификация

1. Наименование на мярката (*Кандидатът изписва името на избраната от посочените 5 допустими мерки по ПРЧР*)

Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите

2. Цел на мярката (*до половин страница*)

1. *Формулира се целта специфично за всяка мярка, не се повтаря само мярката или допустимите дейности, формулирани от УО на ПРЧР.*

2. *Посочва се обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ, с описани конкретни местни специфики и обстоятелства*

2.1. Цел на мярката:

Подобряване на социално-икономическата интеграция на ромската общност и други маргинализирани групи на територията на община Балчик и община Генерал Тошево чрез интегрирани мерки за заетост, образование, здравеопазване и социално включване. Специфичната цел е да се преодолеят многопластовите фактори на изключване – ниско образование, безработица, бедност, лошо здраве – и да се постигне реално включване на ромите в обществен и икономически живот. Мярката си поставя за цел да намали бедността и да прекъсне предаването ѝ между поколенията в ромските общности, да увеличи заетостта сред ромите, да улесни достъпа им до услуги и да насърчи позитивното взаимодействие между различните етнически групи в общността.

2.2. Обосновка и анализ за необходимостта от мярката:

На територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево съществуват концентрирани групи от ромско население и други социално изключени общности, които живеят в условия на бедност, ниска образователна степен и ограничен достъп до заетост и услуги. Според

данните от местните проучвания и фокус групи, проблемите са комплексни: липса на доверие в институциите, образователна сегрегация, висока безработица и дискриминация. Мярката има за цел да приложи интегриран подход – чрез въздействие в различни сфери: образование, социална работа, професионално ориентиране и общностно развитие, и да повиши доверието и активността на ромската общност.

Анализът разкрива сериозни проблеми в ромските общности: екстремна бедност, ниско образование, трайна безработица, липса на трудови навици и изолираност. Много ромски деца отпадат рано от училище и имат слабо владеене на български език, което води до неграмотност и затруднява интеграцията им. В някои от детските градини и училищата на територията на МИГ има концентрирано мнозинство ромски деца и рискът от образователна сегрегация там е определен като много висок. Социално-икономическото изключване на ромите се проявява и в следното: те са най-честите участници в програми за временна заетост, което показва зависимост от краткосрочни мерки и липса на устойчиви решения. Безработицата сред ромите е висока, но не винаги отразена официално, тъй като част от тях не са регистрирани в Бюрото по труда (липса на активност). Също така дискриминационни практики на пазара на труда възпрепятстват наемането на роми. Много често работодателите отказват да ги наемат или им предлагат по-ниско заплащане. Всички тези факти очертават нуждата от комплексна, целенасочена намеса. Общините на територията работят по социални програми и проекти, но проблемите остават дълбоки и изискват допълнителни ресурси.

Ето защо мярката е необходима: тя ще позволи концентриране на усилия и средства специално към ромската общност – най-маргинализираната група на територията – за да се постигне видима промяна. Без такава мярка съществува риск голяма част от ромското население да остане социално и икономически изолирано, зависимо от социални помощи и лишено от перспективи.

Мярката ще адресира критично важната потребност от интеграция на ромите, което е приоритет както на национално ниво, така и изрично посочено като нужда в извършените анализи.

3. Целева група/и и идентифицираните техни проблеми, които мярката ще решава (посочват се целевите групи по конкретната мярка като се съобразяват с допустимите целеви групи от таблица 1 в Указанията, посочва се техният индикативен брой, характеристики, както и идентифицираните техни местни проблеми и потребности, които мярката адресира):

3.1. Целеви групи: Лица, представители на маргинализирани общности като ромите; Деца в нужда и техните семейства

3.2. Брой: 120

3.3. Характеристики на целевата група:

Ромската общност на територията е млада (в ромските квартали има висок дял деца и младежи) и живее компактно в обособени квартали. Много от тези семейства изпитват

крайна бедност и лоши битови условия, нерядко в пренаселени жилища. Характерни са ниските образователни нива – значителна част от ромите нямат завършено основно образование или са неграмотни. Ранните бракове и раждания са често явление (в ромските махали има най-голям относителен дял на непълнолетни майки). Това води до много млади майки с ниска родителска компетентност и деца, растящи в неблагоприятна среда. Културните бариери (език – мнозина говорят ромски у дома, патриархални нагласи за ролята на жената) допълнително затрудняват достъпа до образование и труд. По отношение на заетостта, както бе посочено, ромите масово разчитат на временна заетост или неформална работа; липсват устойчиви заетости, а трудовите навици и умения не са развити. От здравна гледна точка, ромите често нямат достъп до навременни медицински грижи – липсват здравни осигуровки за около половината, рядко ходят на профилактични прегледи, а това води до натрупване на здравни проблеми. Също така, в ромската общност съществуват предрасъдъци – например недоверие към институциите, ниска информираност за обществените услуги и понякога затвореност към “външни” влияния. Всички тези характеристики показват, че подходът към тази целева група трябва да е интегриран и съобразен с културните специфики: необходимо е присъствие на образователни и здравни медиатори, работа на терен (в махалите), привличане на неформални лидери от самата общност. Положителна черта е, че общината вече е натрупала опит в работа с ромите чрез местни проекти и има известен брой ромски деца, обхванати в образователната система (благодарение на политиката за задължителна предучилищна подготовка, много ромски деца посещават градина). Това предоставя база, върху която мярката да надгради.

3.4. Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване:

Ромската общност се нуждае от комплексна подкрепа: образование (грамотност, квалификация), работа, достъп до услуги и промяна в обществените нагласи. Основните проблеми – безработица, ниско образование, лошо здраве и дискриминация – са взаимно свързани и поддържат порочния кръг на бедността. Мярката ще приложи интегриран подход, за да ги преодолее:

- По отношение на заетостта: Проблемът е, че много роми не са в трудовия пазар и нямат умения. Мярката ще допринесе с активиране и обучение на безработни роми, включително младежи – чрез мотивационни кампании в общността, за да се регистрират и търсят работа, чрез предоставяне на обучения (в т.ч. чиракуване, професионална квалификация) и чрез субсидирана заетост при работодатели за преодоляване на първоначалните бариери. Очакваният резултат е повече роми да придобият професия или умение и да започнат работа – така доходите им ще нараснат, а бедността ще намалее.
- По отношение на образованието и децата: Проблемите са ранното отпадане и ниската ангажираност на родителите. Мярката ще реализира мерки за деца и родители: допълнителна работа с ромски деца за ограмотяване, гражданско и интеркултурно образование; работа с родителите за изграждане на родителски умения, превенция на изоставянето на деца, насърчаване на редовното посещение на училище. Например, ще има регулярни родителски срещи и беседи в махалите, водени от педагози и медиатори. Очакваният резултат е повишаване на училищното присъствие и намаляване на децата, отпадащи от образование – което в дългосрочен план ще повиши образователното равнище

на общността.

- По отношение на социалните и здравни услуги: Проблемът е трудният достъп и липсата на превенция. Мярката ще допринесе чрез интегрирани здравно-социални услуги: работа на здравни медиатори в ромската общност за информирани относно имунизации, семейно планиране, профилактика; предоставяне на услуги като семейно консултиране, групи за ранно детско развитие, мобилни медицински прегледи. Ще се работи и по повишаване на здравната култура – кампании за хигиена, ваксини, репродуктивно здраве. Резултатът ще е повече роми, които ползват здравни услуги (прегледи, имунизации) и подобрена превенция – напр. намаляване на нелечимите усложнения чрез ранно откриване. Също, социални услуги като посредничество за настаняване на деца в детска градина (осигуряване на транспорт, ако нужно) ще подобрят достъпа до грижи.
- По отношение на дискриминацията и нагласите: Има двустранен проблем – и външна дискриминация (стереотипи към ромите), и вътрешни бариери в ромската общност (патриархални разбирания, недоверие). Мярката ще допринесе с информационни кампании и общностни събития за толерантност и срещу стереотипите. Предвидени са кампании за преодоляване на езика на омразата и представяне на позитивни примери (успешни роми в образование/бизнес), както и дейности специално насочени към овластяване на ромските жени – обучения за финансова грамотност и самостоятелност, дискусии за вредите от ранните бракове. Чрез подобни инициативи се очаква промяна в нагласите: от една страна, етническото мнозинство ще опознае по-добре ромската култура и ще намали предразсъдъците; от друга страна, самите роми ще придобият увереност да участват в обществения живот и да се възползват от възможностите (образование, труд) равноправно. Индикатор за успех тук ще е, например, регистрирани промени в нагласите на участниците и по-активно включване на ромски представители в местните инициативи (напр. членство в училищни настоятелства – което ще се стимулира).

В заключение, мярката ще съчетае различни действия, за да отговори цялостно на идентифицираните нужди на маргинализираните общности. Очакваният ефект е трайно подобряване на жизнения статус на ромите: повече заети, образовани, здрави и активни граждани от тази общност, което ще доведе и до по-хармонично развитие на територията като цяло.

4. Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката (посочват се допустимите типове кандидати и партньори (ако партньорството е приложимо по конкретната мярка), като се съобразяват с допустимите бенефициенти от Таблица 1 в Указанията. Не се посочват поименно, освен ако не са община.)

4.1. Допустими кандидати: Доставчици на социални и здравни услуги; работодатели; общини; читалища; неправителствени организации; социални предприятия

4.2. Допустими партньори (ако е приложимо): Неприложимо

Допустимите бенефициенти (кандидати и партньори) следва да са със седалище и да

извършват дейността си на територията на МИГ, при спазване на териториалното приложение на подхода WOMP съгласно чл. 3, ал. 1 на ПМС 494 от 30.12.2024 г.

5. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката (*Тук се описват всички дейности, които се планира да бъдат изпълнени с мярката, спрямо потребностите на целевите групи. Допустимите дейности са посочени в т. 5. „Допустими дейности по специфичните цели от ПРЧР“ в Указанията*)

5. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката: С оглед комплексния характер на мярката, се планират няколко групи дейности, съчетаващи мерки за заетост, образование, социални и здравни услуги, както и антидискриминационни кампании:

- **Дейности за подобряване достъпа до заетост, умения и квалификация:** мобилна работа в общността за *идентифициране, мотивиране и активиране на безработни лица* от маргинализираните групи (на терен в ромските квартали). Това включва посещения от трудови медиатори, регистрации в Бюрото по труда и профилиране на нуждите на всяко лице. **Подкрепа за заетост:** организиране на програми за заетост (напр. общински за временна заетост), субсидирана заетост при местни работодатели специално за роми и други уязвими, с осигурени ментори. **Обучения:** курсове за оgramотвяване (за функционално неграмотни възрастни), обучения чрез работа (чиракуване в занаят при майстор, стажове), професионални квалификационни курсове и обучение по ключови компетентности (например български език за възрастни, финансова грамотност). **Специални младежки мерки:** насочени към ромските младежи – схема “първа работа” (стаж или чиракуване), програми “Наставничество” с включване на успели млади роми като примери, обучения по дигитални умения и зелени умения за младежи. **Трудово посредничество:** предоставяне на услуга по трудово консултиране и медиация – трудови медиатори ще свързват обучените/мотивирани участници с подходящи свободни работни места, ще съдействат при кандидатстване и интервюта. **Подкрепа за самотни и многодетни родители:** в тази подгрупа (най-вече ромски жени) ще се предвидят специфични действия – напр. осигуряване на детска грижа (временен детски кът) докато майките са на обучение или работа; гъвкави условия като почасова заетост; обучения за съвместяване на работа и семейни задължения. Всички тези дейности имат за цел да увеличат заетостта сред маргинализираните общности и да повишат техните умения.
- **Дейности в областта на социалното включване и достъпа до здравеопазване:** развитие на *интегрирани услуги за семейства с деца* – напр. **семеино консултиране, семеино планиране и отговорно родителство** за млади ромски семейства. В рамките на тези услуги ще работят психолози, социални работници и медиатори, които ще учат родителите на умения за отглеждане и възпитание, ще промотират значението на образованието и ще помагат за решаване на конфликти. **Услуги за ранно детско развитие:** създаване на *игрови групи за майки и деца* в ромската общност, където майките да се учат чрез игра да стимулират развитието на децата си. Това ще предотврати изоставането още в ранна възраст. **Здравни медиатори:** наемане/обучение на здравни медиатори от ромската общност, които да *осигуряват връзка със здравната система* – да придружават нуждаещи се до личен лекар, да напомнят за имунизационния календар, да обясняват значението на

профилактичните прегледи. **Провеждане на здравни кампании в махалите:** напр. периодични *безплатни прегледи* (мобилни медицински екипи) за основни показатели; информационни сесии за хигиена, семейно здраве, превенция на социално-значими болести (диабет, хипертония). **Социални услуги в общността и в домашна среда:** разширяване на обхвата на лични и социални асистенти за възрастни и хора с увреждания от ромската общност, които често остават извън системата; *медиаторска подкрепа* при комуникация с институции (социално-здравна медиация). Тези дейности ще подобрят значително достъпа на маргинализираните семейства до основни услуги и ще повишат качеството им на живот, намалявайки социалните и здравните неравенства.

- **Дейности срещу дискриминацията и негативните стереотипи:** организиране на **информационни кампании за толерантност** сред широката общественост – например изложби или публични събития, представящи ромската култура, или срещи “на кафе” между ромски и български семейства за споделяне на опит. Мерки за повишаване на информираността относно причините и последствията от бедността – за да се изгради обществено разбиране, че бедността не е “етническа черта”, а социално явление, което може да бъде преодоляно. **Кампании в училища** срещу езика на омразата и тормоза, които да включват както деца от мнозинството, така и ромски деца – с цел от ранна възраст да се формира отношение на уважение и приобщаване. **Работа с ромската общност за преодоляване на вредни стереотипи:** обучения и дискусии сред самите роми по теми като *ранни бракове, равнопоставяне на половете, значимост на образованието за момичетата*. Особен акцент – *овластяване на ромските жени:* чрез формиране на женски групи, в които да се обсъждат теми за здраве, права, предприемачество. **Назначаване на общностни медиатори / лидери:** включване на уважавани фигури от ромската общност като партньори по проекта – те могат да служат като *положителни ролеви модели*, да вдъхновяват младежите да учат и работят, и да спомагат за приобщаване на общността към инициативите. Тези дейности целят да променят нагласите както вътре в общността, така и извън нея, с оглед постигане на взаимно доверие. **Очакваният ефект** е измерим чрез индикатора “участници с променени нагласи в резултат от кампании” – с други думи, хора (както роми, така и не-роми), заявили след участието си в дадено събитие, че са променили вижданията си към другата група към по-позитивно.

Изпълнението на горните групи дейности ще се съобразява с принципа за недопускане на значителна вреда на околната среда и с Хартата на основните права на ЕС – т.е. всички действия ще се реализират при пълно зачитане на правата на целевите групи и при съобразяване с екологичните стандарти. Комплексният характер на интервенциите гарантира, че мярката ще атакува едновременно няколко аспекта на изключването, което е ключово за постигане на трайна интеграция на маргинализираните общности.

„Видовете дейности отговарят на принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество. Видовете действия ще бъдат в съответствие с принципите, залегнали в Хартата на основните права на ЕС (ХОП) и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ).“

6. **Бюджет на мярката – (Посочва се общият бюджет на мярката; интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите (минимална, ако е приложимо, и максимална стойност). Важно! Максималният размер на един**

проект не може да надвишава 400 000 лева. МИГ може да определи по-ниска максимална стойност за един проект.)

6.1. Общ бюджет на мярката: 200 000 лв.

6.2. Интензитет: 100% безвъзмездна финансова помощ

6.3. Минимална стойност на проекта: 10 000 лв.

Максимална стойност на проекта: 200 000 лв.

Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2018/1046, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.

*На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ. При прилагане на **опростено отчитане на разходите** се спазват разпоредбите на чл. 55. от ЗУСЕФСУ и чл. 53, 54 в), чл. 56 и чл. 94(2) от Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Европейския парламент.“*

Мерките по ПРЧР ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото de minimis) по смисъла Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis и последващи изменения на нормативната уредба в областта на държавните и минималните помощи.

7. Очаквани резултати и индикатори от изпълнение на мярката (посочват се резултатите и индикаторите, които мярката се очаква да постигне в резултат от изпълнение на избраните дейности. Съгласно Таблица 1 от Указанията приложимите индикатори се цитират с имената им, без да се посочват стойности за тях.)

7.1. Индикатори за краен продукт: Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите); Деца на възраст под 18 г.

7.2. Индикатори за резултат: Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа; Участници, които при напускане на операцията получават квалификация; Участници, които при напускане на операцията имат работа; Участници, подкрепени чрез социални или здравни услуги; Участници с променени нагласи в резултат от информационни и/или общностни кампании

1.Наименование на мярката (Кандидатът изписва името на избраната от посочените 5 допустими мерки по ПРЧР)

Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда на младите хора

2. Цел на мярката (до половин страница)

1. *Формулира се целта специфично за всяка мярка, не се повтаря само мярката или допустимите дейности, формулирани от УО на ПРЧР.*
2. *Посочва се обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ, с описани конкретни местни специфики и обстоятелства*

2.1. Цел на мярката:

Улесняване на прехода от образование към заетост и намаляване на младежката безработица на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево чрез активиране, обучение и заетост на младежите до 29 години (включително младежи, които нито учат, нито работят – т.нар. NEETs). Мярката цели да ангажира неактивните млади хора, да повиши уменията и квалификацията им и да им осигури възможности за първа работа в родния край. Така ще се противодейства на негативните тенденции на младежка безработица и изтичане на млади хора от територията, и ще се създадат условия младите да допринесат за местното развитие вместо да остават извън него.

2.2. Обосновка и анализ за необходимостта от мярката:

На територията на МИГ е налице съществен дял младежи, които не са ангажирани с образование, заетост или обучение (т.нар. NEETs). Според проучванията в рамките на стратегията, основните предизвикателства са ниска мотивация, липса на професионален опит, недостатъчни умения и недостъпна информация за възможности за трудова реализация. Мярката има за цел да осигури персонализирана подкрепа, включително насърчаване на предприемачество и самостоятелна заетост, като така се преодолее бариерата към пазара на труда за млади хора.

Виж още Приложение 27,3-1-ANS.doc-,,Социално-икономически профил на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“-,,Документ 3.1,Фаза Анализ,Етап3, стр.77-103, както и Документ 4-Objectives.doc,“Анализ на целите“

3.Целева група/и и идентифицираните техни проблеми, които мярката ще решава (посочват се целевите групи по конкретната мярка като се съобразяват с допустимите целеви групи от таблица 1 в Указанията, посочва се техният индикативен брой, характеристики, както и идентифицираните техни местни проблеми и потребности, които мярката адресира):

3.1. Целеви групи: Безработни младежи , вкл. продължително безработни;

Младежи с основно и по-ниско образование и без квалификация;

Неактивни младежи и младежи NEETs (не участващи в заетост, обучение и образование); Търсеци работа младежи

3.2. Брой: 50

3.3. Характеристики на целевата група:

Целевата група са млади хора, които по една или друга причина не успяват да се реализират след завършване на образование. Част от тях са сравнително добре образовани, но без опит и живеещи в малки населени места, където няма достатъчно работни места по специалността им – тези младежи често са склонни да се преместят в по-големи градове. Друг сегмент са младежи с ниско образование – някои дори без средно, които остават да живеят на територията, но нямат нито квалификация, нито мотивация да търсят работа. Сред тях има и ромски младежи от бедни семейства, които са отпаднали рано от училище. Общ проблем е липсата на трудов опит – много работодатели изискват стаж, който младите нямат, и това ги обезкуражава. Някои младежи работят сезонно или в сивия сектор (например в земеделието през лятото), без постоянен трудов договор. Това ги поставя в несигурна позиция и те не се водят официално заети или безработни – фактически са неактивни. В рамките на общността, нагласите към младежката реализация са двуполусни: от една страна, родителите искат децата им да си намерят стабилна работа, от друга страна някои младежи са обезсърчени и нямат инициативност.

Целевата група се нуждае предимно от шанс за старт – било то под формата на стаж или субсидирана заетост, където да натрупат опит, или чрез обучение, което бързо да ги направи годни за определена работа. Важно е и личностното им развитие – много млади хора имат нужда от менторство, кариерно ориентиране, подкрепа за самочувствието им, че могат да успеят дори в родното си населено място.

3.4. Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване:

Основната нужда е от активиране и свързване на младежите с пазара на труда – много млади хора просто не знаят къде да започнат или са загубили мотивация след неуспех. Анализът препоръчва целенасочени мерки за мотивиране на трайно безработните младежи да се регистрират и квалифицират, особено ромските младежи. Мярката отговаря точно на това:

- Ще се проведат кампании и младежки трудови борси в общината, за да се достигне до “скритите” NEET и да се информират за възможностите.
- Кариерно консултиране и менторство: ще бъдат наети кариерни консултанти или

използвани услугите на Младежки медиатор (ако има) за работа с всеки идентифициран младеж – ще се направи план за развитие (напр. обучение или директно търсене на работа). Това адресира проблема с липсата на ориентация и цели.

- Обучения за квалификация и компетентности: мярката ще предложи на младежите възможност да придобият търсена професионална квалификация или ключови умения. Например, ако местният пазар търси шофьори, готвачи, заварчици или ИТ специалисти – ще се организират съответните курсове за младежи. Също и обучения по меки умения – работа в екип, комуникация – тъй като много млади хора нямат опит в работна среда. Това ще реши проблема с “неконкурентоспособността” на младите вследствие на липса на умения.
- Подобряване на конкурентоспособността на младите на пазара на труда: чрез придобиване на дигитални умения, зелени умения и други компетенции на бъдещето, съобразени с техните интереси и нуждите на икономиката. Например, курс по основи на програмиране или дигитален маркетинг за млади хора с интерес в тези сфери, които иначе не биха имали достъп. Това ги прави по-адаптивни и отговаря на регионалните възможности (дигитализацията, макар и бавно, навлиза и в селските райони).
- Осигуряване на заетост – първи трудов опит: мярката ще създаде механизми за субсидирана заетост на младежи. Проблемът, който се решава тук, е че работодателите не искат да наемат “незнаещи” младежи – с държавна субсидия за заплатата им и/или покриване на разходите за наставник, фирмите ще бъдат стимулирани да дадат шанс. Проектите могат да предвидят 3–6-месечни субсидирани трудови договори за младежи при местни работодатели. Резултатът ще е, че десетки млади хора ще имат трудова книжка с вписан стаж, което впоследствие значително подобрява перспективите им.
- Специални инициативи за предприемчивост: (ако има интересувачи се) – мярката може да включи кратки обучения по предприемачество и програми за “старт-ъп” идеи на младежи. Въпреки че директно финансиране за бизнес по ПРЧР не е предвидено тук, подготовката на млади предприемачи ще запълни една нужда: част от амбициозните млади хора да видят перспектива да създадат нещо свое на местна почва, вместо да търсят късмет другаде.

С реализирането на тези действия, очакваният ефект е значимо намаляване на дела на младите хора, които не учат и не работят. Повече младежи ще придобият квалификация (например шофьорска книжка кат. С, или удостоверение за професионален курс), а много ще имат и първи запис в CV-то си за реална работа. Това ще повиши самочувствието им и вероятността да останат да живеят и работят на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево. Като вторичен ефект, местните фирми ще спечелят мотивирани млади кадри, които могат да внесат свежи идеи. Мярката пряко се бори и с демографския отлив – ако младите виждат, че могат да се реализират на място, по-малко от тях ще емигрират. В по-широк план, инвестицията в тези младежи сега предотвратява превръщането им в дългосрочно безработни или бедни в бъдеще, т.е. спестява социални разходи в дългосрочен период.

4. Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката (посочват се допустимите типове кандидати и партньори (ако партньорството е приложимо по конкретната мярка), като се съобразяват с допустимите бенефициенти от Таблица 1 в Указанията. Не се посочват поименно, освен ако не са община.)

4.1. Допустими кандидати: работодатели; Община Балчик и община Генерал Тошево; неправителствени организации,

4.2. Допустими партньори (ако е приложимо): Неприложимо

Допустимите бенефициенти (кандидати и партньори) следва да са със седалище и да извършват дейността си на територията на МИГ, при спазване на териториалното приложение на подхода WOMP съгласно чл. 3, ал. 1 на ПМС 494 от 30.12.2024 г.

5. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката (Тук се описват всички дейности, които се планира да бъдат изпълнени с мярката, спрямо потребностите на целевите групи. Допустимите дейности са посочени в т. 5. „Допустими дейности по специфичните цели от ПРЧР“ в Указанията)

5. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката: Предвидени са дейности, аналогични на тези при мярката за общата заетост, но специфично насочени и адаптирани към нуждите на младите хора (в съответствие с Указанията за Приоритет 3 на ПРЧР:

- **Идентифициране и активиране на неактивни и безработни младежи:** проактивен контакт с *NEET* младежите – чрез младежки трудови медиатори, посещения в общността, съдействие от кметове на кметства и учебни заведения, за да се открият млади хора, които нито учат, нито работят. Провеждане на **мотивационни семинари** специално за младежи – с неформални методи, включващи успешни млади личности като лектори, за да се вдъхновят участниците да се включат. **Кариерно ориентиране:** индивидуални сесии за оценка на уменията и интересите на всеки млад човек, изготвяне на “индивидуален кариерен план” за участниците в проекта.
- **Обучения за младежи:** организиране на *курсове за професионална квалификация* в сфери с търсене на труд (примерно шофьорски курсове, заварчик, оператор на машини, готвач и др.), **обучения за придобиване на ключови компетентности** (цифрова грамотност, чужд език, умения за презентация), и *обучения по предприемачество* (основи на стартиране на бизнес). Обученията ще са интерактивни и съобразени със стила на учене на младите (вкл. онлайн модули, практика). **Обучение на работното място:** там, където е възможно, ще се прилагат подходи като стажуване и чиракуване във фирми от района, комбинирани с наставничество. Това позволява на младежите да учат в реална среда.
- **Преодоляване на липсата на трудов опит:** внедряване на компонента “*менторство*” – назначаване на опитни служители или експерти, които да наставяват младежите по време на стаж/работа. Това е допустим разход (заплащане на ментори) като част от субсидираната заетост и е ключово за задържането на младите в работа (аналогично на предходната мярка за заетост, но тук фокус върху млади хора).

- **Субсидирана заетост за младежи:** предоставяне на финансова подкрепа на работодатели за наемане на младежи – покриване на възнаграждения и осигуровки за определен период (напр. 6 или 12 месеца), след което се очаква работодателят да задържи поне част от тях. Включване на схеми като “стаж за завършили” – напр. 6-месечен стаж за току-що дипломирани младежи, с перспектива за постоянна работа. Предимство ще се дава на работодатели, които предложат качествено работно място и менторство.
 - **Мерки за уязвими младежи:** ако сред целевите има например младежи с увреждания, ще се предвидят специални условия – адаптирано работно място, индивидуален план. Ако има млади самотни майки – осигуряване на детска грижа, гъвкав график. Тези елементи ще се включват според проекта, за да се гарантира, че *никой млад човек, който иска да се включи, няма да бъде възпрепятстван* заради външни обстоятелства.
 - **Следпроектно проследяване и подкрепа:** създаване на *алумни клуб* на младежите, преминали през проекта, където периодично (напр. на 3 или 6 месеца) те да се събират за обмяна на опит, да получават допълнителни кариерни съвети. Това не е изрично задължително по указанията, но е добра практика, която проектите могат да зложат. Целта е устойчивост – младежите да останат ангажирани и да имат мрежа за подкрепа и след приключване на прякото финансиране.
- Всички гореописани дейности са **в съответствие с допустимите по ПРЧР** (Приоритет 3) и са специално адаптирани към младите, осигурявайки както умения, така и реален опит и заетост. Това е директно насочено към идентифицираните проблеми – липсата на умения се решава с обучение, липсата на опит с стаж/работа, липсата на мотивация с менторство и успехи, а липсата на възможности – с ангажиране на работодателите чрез стимули.

„Видовете дейности отговарят на принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество. Видовете действия ще бъдат в съответствие с принципите, залегнали в Хартата на основните права на ЕС (ХОП) и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ).“

6. Бюджет на мярката – (Посочва се общият бюджет на мярката; интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите (минимална, ако е приложимо, и максимална стойност). Важно! Максималният размер на един проект не може да надвишава 400 000 лева. МИГ може да определи по-ниска максимална стойност за един проект.)

6.1. Общ бюджет на мярката: 186 400 лв.

6.2. Интензитет: 100% безвъзмездна финансова помощ;

6.3. Минимална стойност на проекта: 10 000 лв.

Максимална стойност на проекта: 186 400 лв.

„Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2018/1046, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.“

*На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ. При прилагане на **опростено отчитане на разходите** се спазват разпоредбите на чл. 55. от ЗУСЕФСУ и чл. 53, 54 в), чл. 56 и чл. 94(2) от Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Европейския парламент.“*

Мерките по ПРЧР ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото de minimis) по смисъла Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis и последващи изменения на нормативната уредба в областта на държавните и минималните помощи.

7. Очаквани резултати и индикатори от изпълнение на мярката (посочват се резултатите и индикаторите, които мярката се очаква да постигне в резултат от изпълнение на избраните дейности. Съгласно Таблица 1 от Указанията приложимите индикатори се цитират с имената им, без да се посочват стойности за тях.)

7.1. Индикатори за краен продукт: Неактивни; Безработни; Малцинства, вкл. маргинализирани общности като ромите

7.2. Индикатори за резултат: Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа; Участници, които при напускане на операцията получават квалификация; Участници, които при напускане на операцията имат работа; Участници, които при напускане на операцията са придобили дигитални умения; Участници от малцинства, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа; Участници от малцинства, които при напускане на операцията получават квалификация или имат работа

(Приложение 13)

Приложение ПО

ДОПЪЛВАЩО ФИНАНСИРАНЕ
ОТ ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“ КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР
на МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА БАЛЧИК - ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО,
(наименование на Местната инициативна група)

Приложение ПО се попълва към стратегията на МИГ в съответствие с представената стратегия за ВОМР за финансиране от ЕЗФРСР и изведените приоритети и цели за развитие на територията.

1. Обосновка за допълващо финансиране от Програма „Образование“

Допълващото финансиране от ПО:

☒	<p>е съгласно идентифицирани <i>предизвикателства/нужди в сферата на образованието</i>, изведени в Анализ/и на територията на МИГа <i>Моля, посочете глава, раздел, точка, страница от Анализа/ите. Допълнете, ако е приложимо.</i></p> <p>Приложение 27,3-1-ANS.doc-„Социално-икономически профил на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево“-„Документ 3.1,Фаза Анализ,Етап3 1.6. Образователна структура на населението на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“, Стр. 84 Посочени са редица проблеми, които предстои да бъдат адресирани с дейности по ПО:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Затруднен достъп до образователни услуги за населението от малките и отдалечените от общинските центрове населени места на територията на МИГ „Балчик - Генерал Тошево.. • Увеличава се броят на отпадналите от образователната система ученици. • Малък е дялът на населението с висше и средно образование, висок е дялът на населението с основно и по-ниско образование и непосещаващите училище. • Ниска осигуреност на бизнеса с работна ръка в качествено отношение, но и сигнализира за ограничено предлагане на
-------------------------------------	--

работни места, изискващи средно и по-високо образование.

- Необходимост от предприемане на мерки за квалификация на населението, особено на това с основно и по-ниско образование, но и мерки, предотвратяващи ранното напускане на училище и стимулиращи завършването на средно образование и за осигуряване на по-добри работни места, за да се предпази образованото население от емигриране към други територии.
- Наличие на вътрешно-териториални диспропорции между северната и южната част на територията и между градовете и селата на територията – по отношение както на възрастовата структура, така и на образователната структура.

1.10 Образователни услуги, стр.101-102

са формулирани следните Основни изводи и ключови проблеми:

1. Затруднен достъп до образователни услуги за населението от малките и отдалечените от общинските центрове населени места.

Увеличава отпадналите от образователната система ученици.

2. Достъпът до средно образование е затруднен дори в по-голяма степен.

Мнозина не продължават образованието си след завършване на основно образование.

Това поражда в бъдеще риск от бедност и социално изключване за отпадналите и за незавършилите средна образователна степен ученици.

1.1. Идентифицирани предизвикателства и нужди

ЧАСТ III: Проучване и анализ на социално-икономическата сфера, човешките ресурси и основните услуги за населението на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево (АНС.pdf)

Раздел II: Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

- т. 1.6. „Малцинства. Уязвими групи“, стр. 102–103: Регистриран е системен недостиг на квалифицирани педагогически кадри, особено в малките населени места. Констатиран е висок дял ученици от уязвими групи (роми, деца с друг майчин език, деца с образователни затруднения), ниска мотивация за учене и повишен риск от отпадане.

Раздел III: Основни услуги за населението

- т. 2.2. „Образование (училищно образование)“, стр. 102–104: Идентифициран е ограничен достъп до допълнителни образователни и извънкласни дейности, слабо участие на родителите, както и необходимост от подобряване на подкрепата за мултикултурна интеграция и приобщаващо образование.

Допълващото финансиране от ПО ще адресира конкретно описаните проблеми и нужди, потвърдени и от резултатите на национално външно оценяване и анализите на местните демографски особености.

☒	<p>в Анализа/ите на територията са идентифицирани <i>целеви групи</i>, допустими по ПО, с конкретни характеристики <i>Моля, посочете глава, раздел, точка, страница от Анализа/ите. Допълнете/опишете, ако е приложимо.</i></p> <p>Част III: Проучване и анализ на социално-икономическата сфера, човешките ресурси и основните услуги за населението на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево</p> <p>Раздел II: Развитие на социалната сфера и човешките ресурси на територията</p> <p>Точка 1.6. „Малцинства. Уязвими групи“ (стр. 102–103, АНС.pdf): Тук са описани ромската общност и други групи в сходна на ромите ситуация. Посочени са техните демографски и социално-икономически характеристики, нива на бедност, риск от социално изключване и ограничения достъп до образование. Целеви групи:</p> <p>Деца и ученици от уязвими/маргинализирани групи, включително роми, деца и ученици в риск от отпадане от образователната система, деца и ученици, чийто майчин език не е български, деца и ученици в бедност и/или в риск от социално изключване.</p> <p>Родители/настойници на деца и ученици от уязвими/маргинализирани групи.</p> <p>Раздел III: Основни услуги за населението</p> <p>Точка 2.2. „Образование (Училищно образование)“ (стр. 102–104, 118–120, АНС.pdf): Тук са посочени конкретните проблеми и потребности на целевите групи:</p> <p>Деца и ученици с пропуски в учебното съдържание, ниска мотивация, отсъствия, нисък обхват на децата в предучилищна възраст, деца и ученици, за които българският език не е майчин.</p> <p>Родителите са идентифицирани като ключова целева група, поради необходимостта от по-активно включване в процеса на обучение и интеграция.</p> <p>Учители и други педагогически специалисти, както и непедagogически</p>
-------------------------------------	---

	<p>персонал са също ясно идентифицирани като целеви групи, с потребност от повишаване на капацитета и квалификацията им, особено за работа в мултикултурна среда и с деца в риск.</p> <p>В анализа са идентифицирани всички основни допустими целеви групи по Програма „Образование“ – деца и ученици от уязвими и маргинализирани групи, родители/настойници, учители, педагогически специалисти и непедagogически персонал. Посочени са конкретни характеристики и потребности, което съответства на изискванията по програмата за интеграция и социално включване.</p> <p>Допустими целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none">• Деца и ученици от уязвими/маргинализирани групи като роми, деца и ученици търсещи или получили временна или международна закрила и мигранти (записани в българската образователна система), деца и ученици в риск от отпадане от образователната система, деца и ученици, чийто майчин език не е българският, деца и ученици с пропуски в усвояването на учебното съдържание, деца и ученици в бедност, в повишен риск от бедност и в риск от социално изключване;• Родители/настойници на деца и ученици от уязвими/маргинализирани групи;• Учители, други педагогически специалисти и непедagogически персонал.
☒	<p>в Анализа/ите на територията са идентифицирани <i>типове бенефициенти</i>, допустими по ПО</p> <p><i>Моля, посочете глава, раздел, точка, страница от Анализа/ите. Допълнете. опишете, ако е приложимо. Не се изброяват поименно.</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Част I: Проучване и анализ на заинтересованите страни, нагласите на населението и потребностите на местната общност<ul style="list-style-type: none">○ Таблица: Разпределение на анкетираните от публичния сектор, стр. 6–7○ В анализа са включени представители на местните власти – Общините Балчик и Генерал Тошево, които са активен фактор при реализация на образователни и социални дейности на територията. В хода на анализа се потвърждава, че двете общини разполагат с опит в управлението на проекти с целеви групи деца, ученици, родители и педагогически персонал, вкл. работа с уязвими групи.○ Таблица: Разпределение на анкетираните от нестопанския сектор, стр. 8 <p>На територията на МИГ действат множество юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) – читалища, сдружения, фондации с опит в образователни и социални дейности. Част от тях вече</p>

работят по проекти за интеграция и подкрепа на деца, ученици и родители, вкл. от уязвими групи. Тези организации са идентифицирани като потенциални кандидати и партньори по ПО.

- **Част III: Проучване и анализ на социално-икономическата сфера, човешките ресурси и основните услуги за населението на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево**
 - **Раздел III: Основни услуги за населението**
 - **Точка 2.2. „Образование (Училищно образование)“ (стр. 102–104, 118–120, АНС.pdf):** Подробно е описано състоянието на образователните услуги, като са посочени наличните на територията училища и детски градини (държавни, общински и частни, с изключение на специализираните по чл. 41 и чл. 43 от ЗПУО), които са потенциални бенефициенти по ПО. Посочено е, че тези институции участват активно в дейности за приобщаващо образование и интеграция на уязвими групи, както и че реализират партньорства с местните власти и неправителствения сектор.

В предстоящата процедура за подбор на проектни предложения от УО на ПО, а именно:

- **Процедура BG05SFPR001-1.009 „Създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери (допълващо финансиране на подхода BOMP)“**

Допустимите кандидати и партньори са :

Общини,

Държавни, общински, частни детски градини и училища (с изключение на училищата по чл. 41 и чл. 43 от ЗПУО), вписани в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование .

Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) за осъществяване на дейност в обществена полза с доказан опит и експертиза в сферата на образованието и работа с уязвими групи

- **Допустими са кандидати и партньори само от територията на МИГ с одобрени стратегии за BOMP с мерки за допълващо финансиране от ПО за дейности за образование;**

- **МИГ е недопустим бенефициент за допълващо финансиране от ПО.**

- **Общини и ЮЛНЦ – кандидати в проектно предложение по процедурата на УО на ПО следва да участват в задължително**

партньорство с допустимо училище/детска градина.

- **Община може да участва като кандидат в едно проектно предложение и като партньор в повече проектни предложения само за съответната територия на МИГ. Общините – кандидати/партньори следва да имат одобрен общински стратегически документ – план и/или програма с мерки за социално-икономическа интеграция и/или приобщаващо образование на уязвими групи, включително маргинализирани като роми, лица търсеци или получила временна или международна закрила и мигранти, др.**

- **Държавни, общински и частни детски градини и училища могат да участват като кандидат или партньор само в едно проектно предложение;**

- **ЮЛНЦ може да участва като кандидат в едно проектно предложение и като партньор в повече проектни предложения само за съответната територия на МИГ. ЮЛНЦ следва:**

- **да са регистрирани по реда на ЗЮЛНЦ като ЮЛНЦ за осъществяване на дейност в обществена полза с цели и предмет на дейност в сферата на образованието и/или работата с уязвими групи и да са действащи и работещи организации за постигане на целите си по предмета им на дейност най-малко 2 години преди датата на подаване на проектно предложение по процедурата;**

- **да имат опит в изпълнение на дейности, сходни или идентични с тези по операцията и/или участие в изпълнението на поне един приключен проект в сферата на образованието и/или работата с уязвими групи преди датата на обявяване на процедурата.**

- **мястото на регистрация (седалището и адресът на управление) на всички детски градини, училища, общини и ЮЛНЦ в едно проектно предложение следва да бъде само на територията на МИГ с одобрена стратегия за ВОМР с мерки за допълващо финансиране от ПО и това се счита за място на изпълнение на проектно предложение. Изискването за седалище и адрес на управление не се прилага по отношение на община: от селските райони, която има седалище в съответния областен град; когато в обхвата на МИГ са включени населените места на общината, без града, център на общината, в строителните му граници; когато в обхвата на стратегията за ВОМР е включена част от територията ѝ.**

- **Потенциалните бенефициенти в рамките на непреките дейности следва задължително да осъществяват ежегоден мониторинг на образователните резултати на децата и учениците и удовлетвореност на участниците в резултат на подкрепата по процедурата.**

☒	<p>в Анализа/ите, когато е приложимо, е обоснована възможността за <i>партньорство</i> съгласно Указанията на УО на ПО.</p> <p>SWOT-анализ, документ 3.5, стр. 90 Посочва се необходимостта от партньорство между общини, училища, детски градини и НПО за постигане на устойчиви резултати и ефективна подкрепа на уязвимите групи. Мултисекторното партньорство се разглежда като възможен организационен модел за осигуряване на интегриран подход и успешна реализация на образователните инициативи.</p>
☒	<p>принос на допълващото финансиране от ПО към <i>приоритет/цел</i> от СВOMP и идентифицираните <i>предизвикателства в сферата на образованието, както и към одобрен общински стратегически документ</i>, когато е приложимо съгласно Указанията на УО на ПО.</p> <p>Приложение 2 „Стратегия за ВOMP МИГ Балчик – Генерал Тошево“, Раздел 4.1, стр. 22 Допълващото финансиране пряко ще допринесе за постигане на Специфична цел 2.2 „Подобряване на социалната, здравната, културната и образователната среда в селските райони“ чрез насърчаване на приобщаващото образование, повишаване на качеството на образованието и интеграция на децата от уязвими групи в местната общност.</p> <p>В Приложение 27, Аналитичен доклад , Приложение 3.0 Анализ на проблемите, стр. 7 е идентифициран</p> <p><u>Специфичен проблем 2.2.9</u> не добра подкрепа за образователна, приобщаваща и мултикултурна интеграция на територията на МИГ; <i>Спец.проблем 2.2.9 може да се реши с финансиране по ПО.</i></p> <p>В Приложение 27, Аналитичен доклад, Документ 4, “Анализ на целите“, стр.6 е формулиран <u>Приоритет 2: Достъп до основни услуги и инфраструктура</u></p> <p>Приоритетна цел 2.2: Подобряване на социалната, здравната и образователната среда в селските райони</p> <p>Специфична цел 2.2.9 Подкрепа за образователна, приобщаваща и мултикултурна интеграция на територията на МИГ предвижда допълващо финансиране по ПО.</p>
☒	<p><i>демаркация и допълняемост</i> на допълващото финансиране от ПО към СВOMP <i>Моля, посочете глава, раздел, точка, страница от СВOMP и/или от Анализа/ите. Допълнете, опишете, ако е приложимо.</i></p> <p>Основните инвестиции от ЕЗФРСР (СПРЗСР) са насочени към 8 мерки от СВOMP, които не покриват образователни „меки“ мерки.</p> <p>Допълващото финансиране от ПО запълва тази празнина, като</p>

	<p>осигурява ресурси за образователни дейности (обучения, работа с родители, квалификация), които не са допустими по линия на земеделския фонд.</p> <p>Също така, по Програма „Развитие на човешките ресурси“ МИГ планира мерки за заетост и социални услуги (например мярка за социална интеграция на ромите по ПРЧР), но образователният компонент е оставен за Програма „Образование“ – така се избягва прекриване.</p> <p>Демаркацията е следната: ПРЧР мерките ще се фокусират върху трудова активация, обучения на възрастни и заетост, докато ПО мерките обхващат децата, учениците и образователната среда (учители, училищна общност). Допълняемостта е гарантирана – например, семейното консултиране за ромските семейства ще има два аспекта: по ПРЧР семейни консултации за заетост и социални услуги, а по ПО – за родителски умения и участие в образованието, които се допълват взаимно.</p> <p>Няма риск от двойно финансиране, тъй като всяка конкретна дейност (напр. обучение на учители) е предвидена единствено в рамките на Програма „Образование“ и не фигурира в други мерки.</p> <p>Всички проекти по ПО ще бъдат координирани с местните образователни институции, за да се избегне застъпване с национални програми. Проектите по ПО ще надграждат, а няма да повтарят същите дейности.</p> <p>Финансирането по Програма „Образование“ допълва цялостната стратегия, като насочва ресурси към специфичната сфера на образованието, която другите фондове не покриват.</p>
☒	<p>приносът на допълващото финансиране от ПО към СВOMP предвижда да се отчитат задължителните <i>индикатори</i> съгласно Указанията на УО на ПО</p> <p><i>Моля, посочете глава, раздел, точка, страница от СВOMP и/или Анализа/ите. Допълнете, опишете, ако е приложимо.</i></p> <p>Исканото допълващо финансиране от Програма „Образование“ е структурирано така, че да осигури пълно съответствие и отчетност по всички задължителни индикатори, посочени в Указанията на УО на ПО. При формулирането на мерките и очакваните резултати е отчетено детайлното социално-икономическо профилиране на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево, както и специфичните потребности на уязвимите групи.</p> <p>Индикатори за изпълнение:</p> <p>ЕЕСО15 – Участници от малцинствени групи (вкл. маргинализирани общности, ромите):</p> <ul style="list-style-type: none">• Описани са в Приложение 2 „Стратегия за Водено от общностите местно развитие за територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево“, раздел 3.3. „Наличие на уязвими и малцинствени групи

на територията и описание на техните потребности“, стр.19.

- В Част III: Социално-икономически анализ, Раздел II: Социална сфера и човешки ресурси, т. 1.5. „Етническа структура“ и т. 1.6. „Роми и групи в сходна ситуация“ са изведени данни за етническата структура, дела на ромското население, идентифицирани са бариери и проблеми, свързани с тяхната интеграция в образованието.

SOI 1.4 – Брой деца и ученици от уязвими групи, получили подкрепа:

- Детайлно аргументирано в Приложение 2, раздел 3.4. „Анализ на силните и слабите страни, възможности и заплахи“, стр. 20, където са посочени възможности за приобщаващо образование, партньорства и подкрепа на целеви групи чрез ПО.
- Данни и анализи за обхвата на уязвимите и маргинализирани групи (вкл. деца с ниски образователни резултати, риск от отпадане, семейства в неравностойно положение) – в Част III, Раздел II, стр. 102.

SOI 1.5 – Брой педагогически и непедагогически специалисти, обучени за работа с уязвими групи:

- В Част III, Раздел II: Социална сфера и човешки ресурси, т. 2 „Състояние на образователните услуги“, са посочени потребности от квалификация на персонала, липса на кадри, нужда от допълнителни обучения по работа в мултикултурна среда.
- Мярката за образователна интеграция и развитие на педагогическия капацитет е заложена индиректно и в приоритетите и целите на СВОМР.

Индикатори за резултат:

ЕЕСR03 – Участници, получили квалификация:

- Описано в Част III, Раздел II, т. 1.7. „Образователна структура“, стр. 102 – анализиран е дялът на населението с ниско образование и професионална квалификация, което мотивира необходимостта от целенасочени програми за квалификация и ограмотяване.
- В т. 4 „Уязвими групи“, стр. 102, се посочва, че ниското образование и липсата на квалификация са сред основните причини за социална изолация и ограничени възможности за реализация.

RI 1.2 – Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени резултати една година след участието:

- Аргументирано в Приложение 2, раздел 3.3. „Наличие на уязвими и малцинствени групи“, стр.19, както и в Част III, Раздел II, където се отбелязва необходимостта от дългосрочни интеграционни програми, превенция на отпадане и последващо проследяване на резултатите.

исканото допълващо финансиране от ПО към СВОМР е представено на потенциални кандидати/партньори/заинтересовани страни/целеви групи от територията на МИГ-а, допустими съгласно Указанията на УО на ПО. Моля, посочете глава, раздел, точка, страница от СВОМР и/или Анализа/ите. Допълнете, опишете, ако е приложимо.

Исканото допълващо финансиране от Програма „Образование“ към Стратегията за ВОМР на МИГ Балчик – Генерал Тошево е представено на всички потенциални кандидати, партньори и заинтересовани страни от територията на МИГ-а съгласно Указанията на УО на ПО.

С цел осигуряване на информираност и активно участие при разработването и популяризирането на СВОМР, през 2023–2024 г. бяха реализирани поредица от публични събития, тематични работни срещи и обществени обсъждания. В рамките на тези инициативи бяха представени ключови аспекти на подхода ВОМР, допустимите програми и мерки за финансиране, както и възможностите за кандидатстване от страна на местните организации, училища, детски градини, юридически лица с нестопанска цел и други заинтересовани групи.

В хода на процеса, подробно отразен в **Приложение 2 „Стратегия за водено от общностите местно развитие за територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево“, раздел 2.1. Описание на процеса, стр. 3**, бяха разгледани възможностите за финансиране по всички релевантни програми – Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027, Програма „Развитие на човешките ресурси“, Програма „Образование“, Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ и Програма „Околна среда“.

Прозрачността и приобщаването бяха осигурени чрез провеждането на обучителни сесии, целенасочени информационни кампании и активно включване на представители на всички целеви групи – директори и учители, педагогически специалисти, родители, ученици от уязвими и маргинализирани общности, експерти от общинските администрации и представители на местни НПО. В допълнение, в дискусиите участваха и представители на местния бизнес и частни партньори с потенциал за корпоративна социална отговорност, които допринасят за осъществяването на съвместни образователни инициативи.

Участието и ангажираността на целевите групи и бенефициенти са документирани в **Протоколите от обществени обсъждания**, както и в **Доклада от анкетното проучване на заинтересованите страни**, които удостоверяват валидността на процеса на публично представяне и обсъждане на исканото допълващо финансиране.

В този интегриран процес бе акцентирано върху това, че допълващото финансиране по Програма „Образование“ следва стратегическите приоритети на СВОМР, осигурява логическа връзка с нуждите и предизвикателствата, идентифицирани в **Социално-икономическия анализ (2023 г., раздел „Образование“ и SWOT анализа**, и е насочено към устойчивото развитие на човешкия капитал и образователната среда в целия териториален обхват на МИГ Балчик – Генерал Тошево.

Този системен, прозрачен и приобщаващ подход гарантира не само

	<p>успешното кандидатстване по стратегията, но и устойчивото изпълнение и въздействие на бъдещите проекти, подкрепени чрез допълващото финансиране по Програма „Образование“.</p> <p>В Матрица на заинтересованите страни от Приложение 27, Аналитичен доклад Документ 2, „Анализ на заинтересованите страни”, Стр.17, са посочени заинтересованите страни и техните потребности:</p> <p>Малцинства, в т.ч. роми с риск от бедност и социално изключване; посочени дейности за адресиране интересите на заинтересованата страна: Квалификационни курсове, стажове, субсидиране на заетостта, откриване на несубсидирани работни места. Увеличаване достъпа до здравни услуги, развитие на социални услуги в общността.</p>
☒	<p>друго, по преценка на кандидата</p> <p><i>Моля, попълнете, ако е приложимо, например очакван брой проекти, минимален и максимален размер на БФП за проект, продължителност на проектите и краен срок на дейностите за допълващо финансиране</i></p> <p>Очакван брой проекти – минимум 2; Бюджет - 400 000 лв. Минимален размер на допустимите разходи за едно проектно предложение – 50 000 лв. Максимален размер на допустимите разходи за едно проектно предложение – 350 000 лв. Минимален размер на БФП за едно проектно предложение – 50 000 лв. Максимален размер на БФП за едно проектно предложение – 350 000 лв. Продължителност на проектите – 24 месеца, но не по-късно от 31.12.2029 г</p>

2. Дейности и размер на исканото допълващо финансиране от ПО

☒	<p>Допустими дейности:</p> <p>Дейност 1. Подкрепа на деца и ученици.</p> <p>Изпълнението на дейността може да включва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • допълнителни обучения за преодоляване на образователни дефицити и затруднения: по БЕЛ за деца и ученици, чийто майчин език не е български (вкл. обучения по български език като чужд език) за повишаване на уменията им за обучение и общуване в мултикултурна среда; по други учебни предмети за предотвратяване отпадането от образование, чрез допълнителна работа на педагогическите специалисти извън учебния план с ученици от маргинализирани групи, вкл. през лятото; • допълнителни занимания по гражданското, здравното, екологичното и интеркултурно възпитание, занимания по интереси,
-------------------------------------	---

междучилищни дейности, с цел споделяне на културна идентичност и ценности;

- осигуряване на психологическа и социално-комуникативна подкрепа на деца и ученици с цел повишаване на уменията им за обучение и общуване в мултикултурна среда;
- осигуряване на познавателни книжки за децата в задължителна предучилищна възраст, учебни пособия и материали за ученици, оборудване и обзавеждане до прага на същественост, когато не се финансира от държавния/общинския бюджет;
- осигуряване на транспорт, хранене, ученическо общежитие, когато е приложимо и не се финансира от държавния/общинския бюджет.

Дейност 2. Подкрепа за педагогически специалисти и непдагогически персонал за работа в мултикултурна среда

- обучения на педагогически специалисти и непдагогически персонал, вкл. образователни медиатори и социални работници, с цел повишаване на капацитета и квалификацията им за работа в мултикултурна образователна среда с деца и ученици..
- мобилност на учители/преподаватели и адаптиране към различна образователна среда в различни населени места с различни групи деца/ученици, вкл. по адаптационни програми и социални пакети за млади и/или новоназначени учители при недостиг на педагогически специалисти в неатрактивни училища по места, с оглед осигуряване на достъп до качествено образование и повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда.

Дейност 3. Подкрепа на училищни/предучилищни и местни общности за активно взаимодействие в мултикултурна образователна среда

- интензивна работа с родители на училищно/предучилищно ниво чрез образователно-мотивационни сбирки, тематични беседи, срещи с педагогически специалисти, дни на отворените врати, съвместни инициативи на училищно/предучилищно ниво при работата с родители като родителски форуми, дискусии, беседи, и други родителски инициативи с участието на родители от маргинализирани групи и такива от немаргинализирани групи за опознаване и изграждане на доверие в училищната/предучилищната общност; участие на родители както от маргинализирани, така и от немаргинализирани групи в организирането и провеждането на събития и празници в училището/детската градина; участие на родители от маргинализирани общности в обществения съвет на училището;
- активизиране на местните общности, заинтересовани страни в

	подкрепа процеса на приобщаващо образование и мултикултурния образователен диалог чрез информационни кампании/събития за преодоляване на предразсъдъци и негативни обществени нагласи на училищно и местно ниво; изграждане на доверие чрез съвместни дейности на ученици, родители, учители и непедagogически персонал, в т.ч. образователни медиатори, социални работници и/или лидерски екипи за сближаване на местната общност в подкрепа преодоляване на проблемите на образователната система по места.
400 000 лв.	Планиран бюджет на исканото допълващо финансиране от ПО (изпълнение не по-късно от 31.12.2029 г.) към стратегията за ВОРМ

(Приложение 15)

ПРИЛОЖЕНИЕ
по чл. 17, ал. 2 от ПМС № 494/2024 г.
към Указания за предоставяне на
допълващо финансиране за изпълнение
на СВOMP от ПОС 2021-2027 г.

ДОПЪЛВАЩО ФИНАНСИРАНЕ
ОТ ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027 г. КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР
на Сдружение „Местна инициативна група Балчик – Генерал Тошево“
(наименование на Местната инициативна група)

Приложението се попълва към стратегията на МИГ в съответствие с представената стратегия за ВОМР за финансиране от ЕЗФРСР, изведените приоритети и цели за развитие на територията и утвърдените от Ръководителя на Управляващия орган на ПОС 2021-2027 г. Указания за предоставяне на допълващо финансиране за изпълнение на стратегиите по подхода ВОМР с ресурс от ПОС 2021-2027 г.

В стратегията може да се включи или само една или и двете допустими мерки по ПОС 2021-2027 г., една за приоритет „Отпадъци“ и една за приоритет „Биологично разнообразие“ от програмата, съобразно спецификата и нуждите на съответната местна общност, както следва:

- 1. Приоритет „Отпадъци“, специфична цел: „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“ – мярка „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“;*
- 2. Приоритет „Биологично разнообразие“, специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“ – мярка „Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия на база на мерки планирани в стратегически и планови документи в сектор биоразнообразие“..*

Информацията се попълва поотделно за всяка отделна мярка.

- 1. Наименование на мярката:** (избира се между посочените по-горе мерки)

„Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“

- 2. Приоритет по ПОС 2021-2027 г.:** (посочва се приоритетът, релевантен към съответната мярка - или приоритет „Отпадъци“, или приоритет „Биологично разнообразие“)

Приоритет „Отпадъци“

3. **Специфична цел от ПОС 2021-2027 г.:** *(попълва се специфичната цел, съответстваща на мярката по съответния приоритет)*

„Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“

4. **Цел на мярката:** *(представя се обосновка защо мярката е необходима за местната общност, към какви местни специфики/проблеми е насочена, какви са очакваните резултати и ползи за територията, както и ефектът от подкрепата за територията на МИГ, какъв е приносът ѝ за постигане на приоритетите/целите на стратегията и съответствието ѝ към одобрен общински/ регионален стратегически / програмен /планов документ. Ако обосновката се съдържа в анализа към стратегията или в самата стратегия, се указва документа, страницата, разделът, точката и т.н.);*

Целта на мярката е повишаване на информираността и активното участие на местното население и бизнеса в процесите на кръгова икономика и устойчиво управление на отпадъците в община Балчик и община Генерал Тошево.

Мярката цели още повишаване на информираността на населението на МИГ Балчик – Генерал Тошево за устойчивото потребление, предотвратяване и разделно събиране на отпадъци. Анализите показват, че е необходимо провеждането на системни информационни кампании поради ограничената осведоменост и ниското участие на населението в практиките за разделно събиране и рециклиране на отпадъци (Анализ на околна среда и климат, стр. 7–8, 2023 г.).

Документ 3.1.Социално-икономически профил на територията на МИГ, обхващаща административните граници на общините Балчик и Генерал тошево Фаза: Анализ, Етап 3, стр. 7-8

Основни изводи и ключови проблеми – стр.13, стр.74

- Районът с най-голямо натоварване (Крайбрежния район) е с изградена канализация и ПСОВ. Необходимо е доизграждане на канализацията в гр. Генерал Тошево.
- Дейностите по управление на отпадъците са в съответствие с нормативните изисквания и добрите практики. Обратната дистрибуция на някои отпадъци изостава заради изоставането при изграждане на каналите на национално ниво.

1.4.3. Дейности по управление на отпадъците – стр. 71

Очакваните резултати включват подобро участие на местното население в процесите на устойчиво управление на отпадъците, намаляване на отпадъците и увеличаване на дела на рециклираните материали.

Мярката е в съответствие с приоритетите на Стратегията за ВОМР на МИГ Балчик – Генерал Тошево за подобряване качеството на живот и екологична устойчивост на региона.

Местни специфики и проблеми:

В социално-икономическия и екологичен анализ (виж Анализ на околна среда и климат, 2023, т. 4 „Местни специфики и проблеми“ в Документ 3.1.Социално-икономически профил на територията на МИГ, обхващаща административните граници на общините Балчик и Генерал Тошево Фаза: Анализ, Етап 3, 1.4.3. Дейности по управление на отпадъците – стр. 71

- е посочено, че обхватът на разделното събиране е ограничен, а информираността на населението относно ползите от кръговата икономика и рециклирането е ниска;

- Бизнесите рядко прилагат устойчиви решения и имат нужда от подкрепа за въвеждане на екологични практики;
- Училищата и детските градини не разполагат с достатъчно инструменти и образователни материали за насърчаване на екологична култура;
- Служителите в местната администрация и операторите в сектора на отпадъците се нуждаят от обучения за прилагане на иновативни и ефективни решения.

Очаквани резултати и ползи за територията:

- Повишена екологична култура на населението и заинтересованите страни чрез подобрената информираност относно значението на устойчивото потребление и принципите на кръговата икономика. Това ще доведе до промяна в поведението на местните жители и повишаване на участието им в инициативи за намаляване на отпадъците и рециклирането.
- Намаляване на количеството депонирани отпадъци, по-добра информираност за принципа „плащаш колкото изхвърляш“ и повишаване на дела на рециклираните отпадъци чрез информираност за правилното разделяне и събиране на отпадъци.
- Участие на местни бизнеси и институции в кръговата икономика, като се очаква разширяване на практиките на кръговото управление на ресурсите и намаляване на отпадъците в индустриалния сектор и малките предприятия в региона.
- Подобряване на качеството на околната среда чрез намаляване на замърсяването, оптимизиране на използването на ресурси и насърчаване на устойчивото поведение от страна на жителите.

Очакван ефект от подкрепата за територията на МИГ:

Подкрепата ще допринесе за реализирането на основните цели и приоритети на Стратегията за ВОМР на МИГ „Балчик – Генерал Тошево“, като по този начин ще се засилят местните усилия за подобряване на околната среда и намаляване на екологичния отпечатък на региона. Ще се постигне по-добро сътрудничество между местните органи, бизнеса и обществото, което ще доведе до устойчиво използване на ресурсите и по-добро управление на отпадъците.

Принос към постигане на приоритетите/целите на Стратегията:

Стратегията на МИГ се ориентира към развитие на потенциала на територията чрез реализиране на проекти, финансирани от ЕЗФРСР, с **планирано допълващо финансиране от ЕСФ+ и ЕФРР** в подкрепа на: местното икономическо развитие; подобряване на инфраструктурата и основните услуги за населението; насърчаване на местната културно-историческа и природна идентичност; **опазване на околната среда и биоразнообразието чрез повишаване на екологичната култура на бизнеса и населението**; приобщаваща образователна и социална подкрепа за развитие на човешките ресурси като най-ценен местен капитал; сътрудничество и партньорства на всички нива.

Мярката е в съответствие с основните приоритети и цели на Стратегията за местно развитие на МИГ „Балчик - Генерал Тошево “ и по-конкретно на:

Приоритет 2: Достъп до основни услуги и инфраструктура

Специфична цел 2.2: Подобряване на социалната, здравна, културна и образователна среда в селските райони.

Приоритет 3: Съхраняване на културната идентичност и социалното приобщаване

Специфична цел 3.3: Гражданско участие, доброволчество, социална интеграция и общностно развитие

Съответствие с одобрените стратегически и програмни документи:

Мярката е в съответствие с Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., както и с приоритетите на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г., както и с Плана за интегрирано развитие на община Балчик (ПИРО) за 2021-2027 г. и Плана за интегрирано развитие на община Генерал Тошево (ПИРО) за 2021-2027 г.

Община Балчик и Община Генерал Тошево имат утвърдени местни нормативни документи и програми, свързани с опазването на околната среда и управлението на отпадъците:

- Община Генерал Тошево разполага с приета „Програма за опазване на околната среда 2022–2032 г.“, която е основният стратегически документ за екологична политика и управление на отпадъците на територията на общината. Програмата е одобрена от Общинския съвет и е съобразена с националното законодателство и европейските стандарти.

- Община Балчик също прилага „Програма за опазване на околната среда 2021–2028 г.“, която съдържа мерки за управление на отпадъците и опазване на околната среда, съобразени с националните и европейски нормативни изисквания. Програмата е динамичен документ, подлежащ на периодична актуализация.

В допълнение, на територията на Община Балчик действат и наредби за опазване на околната среда и управление на отпадъците, които регламентират конкретни правила и изисквания за всички местни субекти.

Мярката е част от усилията за постигане на стратегическите цели за устойчиво развитие на местно ниво, като се съобразява с приоритетите, описани в Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони и други съответни регионални и национални документи, които се фокусират върху екологични иновации и устойчиво управление на ресурсите.

По този начин, мярката ще има ключова роля за постигане на интегриран подход към устойчивото развитие в територията на МИГ „Балчик - Генерал Тошево“, което ще донесе дългосрочни ползи за околната среда, икономиката и обществото.

5. Целева група или групи: (представя се пояснение как са определени целевите групи, как са идентифицирани местните проблеми и потребности на тези групи, които мярката адресира)

Населението на община Балчик и община Генерал Тошево, включени в едно и също регионално сдружение за управление на отпадъците съгласно, Приложение № 4 на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г., а именно Регионално сдружение за управление на отпадъците Добрич, учредено на 08.12.2014 г.

Определяне на целевата група:

Целевата група за тази мярка е идентифицирана на базата на местните проблеми, свързани с неефективното управление на ресурсите и високите нива на отпадъци в територията на МИГ „Балчик - Генерал Тошево“. Мярката е насочена към повишаване на осведомеността и информираността сред населението, към участие на местни бизнеси и институции в кръговата икономика, като се цели постигането на поведение за устойчиво потребление, разширяване на практиките на кръговото управление на ресурсите и правилно управление на отпадъците.

Идентифициране на местните проблеми и потребности на целевата група:

Анализът на местната среда показва, че много домакинства не практикуват устойчиво потребление и не са запознати с принципите на кръговата икономика и правилното управление на отпадъците. Идентифицираните проблеми са посочени в т. 4. Цел на мярката, „Местни специфики и проблеми“, като потребностите на целевите групи, които мярката ще адресира за решаване на тези проблеми, са от повишаване на осведомеността относно ефективността на разделянето на отпадъците и потенциала за рециклиране.

Как мярката ще допринесе за решаването на идентифицираните проблеми:

Мярката ще адресира тези проблеми чрез образователни и информационни инициативи, които ще обяснят ползите от устойчивото потребление и правилното разделяне на отпадъците. Кампаниите ще насърчават иновациите и промяната в поведението на домакинствата, учащите и бизнеса, и чрез тях ще се постигнат дългосрочни положителни резултати за региона. Осведомеността ще се увеличи, а поведението на местните жители и предприятия ще се адаптира към принципите на кръговата икономика, което ще доведе до по-чисти и устойчиви общности.

6. Анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ (описват се конкретни местни специфики и обстоятелства, които обосновават необходимостта от изпълнение на мярката)

Според Социално - икономически профил на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево се наблюдава ограничено разделно събиране на отпадъците, както и ниска ангажираност на населението към темите за устойчиво управление на отпадъците. В документ 3-1-ANS.pdf 1.4.3. Дейности по управление на отпадъците – стр. 71 е отбелязано, че:

На територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево и на територията на областта няма депо за опасни отпадъци, поради което те би трябвало да продължават да се съхраняват при източника на генерирането им. На практика голяма част от тях вероятно се изхвърлят на депото край Балчик и на нерегламентираните селски сметища. Към масово разпространените опасни отпадъци се отнасят отпадъците, замърсени с нефтопродукти (основно от кало или масло уловителите и от промишлеността), старите акумулатори и батерии, живачните лампи, специфични производствени отпадъци и др.

Липсват устойчиви образователни и поведенчески кампании както в градската, така и в селската среда.

Общините Балчик и Генерал Тошево се нуждаят от подкрепа за провеждане на системни инициативи за популяризиране на разделното събиране, предотвратяване на отпадъци и насърчаване на отговорно потребление, като това е и една от препоръките в анализа за околната среда и социално-икономическия анализ (АНС.pdf, стр. 72–73).

Анализът на текущото състояние на управлението на отпадъците на територията на МИГ „Балчик - Генерал Тошево“ показва, че:

- В общинската инфраструктура е налице дефицит за разделно събиране и оползотворяване на био отпадъците;
- Общините от територията на МИГ нямат достатъчен собствен ресурс за финансирането на технологични решения, които да допринасят за намаляване количеството на депонираните отпадъци;
- Липсват разработени мерки и стимули, насочени към предотвратяване образуването на отпадъци;

- Ангажираността на жителите за разделно събиране на отпадъци и спазване на изискванията за изхвърляне на отпадъци е ниска;

Използването на средствата от фондовете на ЕС и по-конкретно включването на мерки от Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г. в стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ „Балчик - Генерал Тошево“ е един от възможните начини за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление и намаляване на отпадъците чрез:

- Организиране и провеждане на ефективни кампании в рамките на национални и местни инициативи за населението за промотиране ползите от предотвратяване и разделно събиране на отпадъците.
- Подобряване на общата информираност насочена към промяна на обществените нагласи в полза на ефективното управление на отпадъците.
- Разширяване обхвата и увеличаване на информираността на жителите на общината по отношение на системата за събиране на опасни отпадъци от домакинствата – лекарства, химикали, ИУЕЕО и ИУМПС, батерии, акумулатори и др.

7. Допустими типове бенефициенти (*посочват се допустими бенефициенти за изпълнение на мярката и обосновка за избора им; при предвидено партньорство се представя пояснение защо същото е необходимо*)

- Община Балчик
- Община Генерал Тошево
- Юридически лица с нестопанска цел

Важно: Партньорството е задължително, когато бенефициент не е община Балчик или община Генерал Тошево. В този случай партньорът трябва да е община.. Партньорът/партньорите трябва да отговарят на изискванията за допустими бенефициенти. Партньорствата не е необходимо да бъдат регистрирани в съда, но правата и задълженията между страните по кандидатстване и изпълнение на мярката следва да бъдат уредени в споразумение. В допълнение:

- допустимите бенефициенти ЮЛНЦ следва да бъдат вписани в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел или създадени по реда на специален закон, и които като цел на организацията в устава/учредителния акт са разписали такива текстове, от които да е видно, че поне една от целите на организацията е свързана със защита/опазване на околната среда. Практически опит в областта на отпадъците, кръгова икономика, устойчиво развитие е предимство при оценяването.
- допустимите бенефициенти ЮЛНЦ следва да са регистрирани по съответния ред най-малко 12 месеца, предхождащи месеца, в който е подадено проектното предложение и да бъдат със седалище и адрес на управление в община от състава на съответната МИГ, а когато ЮЛНЦ кандидатства чрез клон, същият следва да е със седалище и адрес на управление в община от състава на съответната МИГ.

8. Допустими дейности (*представя се описание на допустимите дейности, обосновани спрямо спецификата на територията, на целевите групи и на техните потребности и необходими за реализацията на мярката*)

- организиране и провеждане на събития (кръгли маси, работни срещи, представяне в медиите, пресконференции, брифинги, представяне на добри практики на място, информационни дни);
- разработване на информационни материали (плакати, брошури, листовки);

- външна реклама (рекламни пана, билбордове и др.);
- ролбанери;
- излъчвания в регионални радиостанции (рекламно-информационни спотове);
- излъчвания в регионални телевизионни канали;
- публикации на официалната интернет страница на бенефициента;
- онлайн публикации в регионални интернет медии и портали;
- публикации в социални медии;
- публикации в регионални печатни медии;
- разработване на онлайн информационни портали, предоставящи практическа информация за системата за управление на битовите отпадъци на ниво населено място/община/регион за управление на отпадъците; за практическите възможности за разделно събиране на отпадъци и за предотвратяване образуването на битови отпадъци, препоръчително с фокус върху биоразградимите отпадъци (в т.ч. хранителни и зелени), за повишаване на общественото самосъзнание за спазване на високите нива на йерархията за управление на битовите отпадъци, и др.
- рекламно-информационни материали (химикалки, тениски, шапки, еко-торбички и други подходящи според целевата група и посланието);
- алтернативни форми на включване на целевите групи в припознаването на темата и посланието – инсталации, пърформанси, изложби, уъркшопи и други.

Когато бенефициентите възлагат дейности, свързани с доставки и услуги на трети лица, те са длъжни да провеждат състезателни, прозрачни, недискриминационни и безусловни търгове (по смисъла на параграф 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз), което гарантира, че на ниво изпълнител подпомагането не представлява държавна помощ.

9. **Бюджет на мярката** (*посочват се финансовите параметри – обща стойност на мярката в рамките на съответната стратегия и индикативен размер за потенциални проекти (вкл. максимална стойност)*)

Обща стойност на мярката: 100 000 лв.

Максимална стойност на проект: 100 000 лв.

Размер на безвъзмездната финансова помощ: 100% от допустимите разходи.

Допустими разходи по Мярка „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“:

- РАЗХОДИ ЗА УСЛУГИ
- РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ
- РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ
- РАЗХОДИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И УЧАСТИЕ В МЕРОПРИЯТИЯ
- НЕПРЕКИ РАЗХОДИ

„Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общо приложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027“.

10. **Показател за резултат** (*посочва се показател за резултат, чрез който ще се измерва изпълнението на мярката, базова и целева стойност, описва как ще бъде достигната целевата стойност и източниците на информация при отчитането*)

Показател на мярката за резултат:

- Над 5000 души, информирани чрез кампаниите
- 10 проведени събития
- 500 разпространени информационни материали

Като базова стойност се посочва 0, като целева стойност се посочва стойността, която ще бъде постигната като резултат от изпълнения проект. Кандидатът описва как ще бъде достигнат този брой, както и кои ще бъдат източниците на информация при неговото отчитане.

На ниво процедура по реда на чл. 26 от ЗУСЕФСУ, УО на ПОС ще включи и други приложими за проектните предложения индикатори (показатели). Настоящите показатели за резултат са единствено за целите на Стратегията за ВОМР.

Източници на информация при отчитането:

- Регистър на проведените събития и присъствени списъци
- Публикации в местните и регионалните медии
- Доклади от изпълнителите на кампаниите
- Анкетни проучвания сред участниците

1. **Наименование на мярката:** (*избира се между посочените по-горе мерки*)

„Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия на база на мерки планирани в стратегически и планови документи в сектор биоразнообразие“

2. **Приоритет по ПОС 2021-2027 г.:** *(посочва се приоритетът, релевантен към съответната мярка - или приоритет „Отпадъци“, или приоритет „Биологично разнообразие“)*
Приоритет „Биологично разнообразие“
3. **Специфична цел от ПОС 2021-2027 г.:** *(попълва се специфичната цел, съответстваща на мярката по съответния приоритет)*
„Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“
4. **Цел на мярката:** *(представя се обосновка защо мярката е необходима за местната общност, към какви местни специфики/проблеми е насочена, какви са очакваните резултати и ползи за територията, както и ефектът от подкрепата за територията на МИГ, какъв е приносът ѝ за постигане на приоритетите/целите на стратегията и съответствието ѝ към одобрен общински/ регионален стратегически / програмен /планов документ. Ако обосновката се съдържа в анализа към стратегията или в самата стратегия, се указва документа, страницата, разделът, точката и т.н.);*

Мярката цели да повиши обществената осведоменост и ангажираност към опазването на природното богатство на територията на МИГ „Балчик - Генерал Тошево“, която включва зони с висока екологична стойност, включително части от мрежата „Натура 2000“. Чрез реализация на кампании за повишаване на осведомеността се цели да се информират и ангажират както местните жители, така и различни заинтересовани страни относно значението на биологичното разнообразие, основните заплахи за него и начините за неговото съхранение.

Мярката е изключително важна за територията на МИГ „Балчик - Генерал Тошево“, поради факта, че биологичното разнообразие в региона е подложено на сериозни рискове и заплахи като незаконна сеч, замърсяване на водните ресурси и околната среда, нерегламентиран лов, неправилно земеделско стопанисване, и ограниченото внимание към състоянието на природните ресурси. Измененията в земеползването, климатичните промени и антропогенните фактори поставят под сериозен натиск местните екосистеми и биологичното разнообразие.

Липсата на информираност сред местното население относно значението на биоразнообразието води до незнание относно устойчивото управление на природните ресурси и възможностите за опазване на различни видове флора и фауна.

В допълнение, на местно ниво съществува остра нужда от повишаване на ангажираността на общността и местните власти за предотвратяване на заплахите за биоразнообразието и за разработване на стратегии, насочени към неговото опазване.

Местни специфики/проблеми, към които е насочена мярката:

На територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево има защитени зони от мрежата Натура 2000, ценни морски и полупланински екосистеми, влажни зони и редки видове (1.13. Биоразнообразие на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“ АНС.pdf, стр. 108-112).

„Основни изводи и ключови проблеми: стр.112

- Налице е ниска степен на валоризация на природното наследство.

- Необходимо е припознаване на мрежата Natura 2000 като възможност, а не като ограничение с оглед екосистемните услуги, които предоставят околната среда и биоразнообразието на бизнеса и населението.

- Опазването на биоразнообразието води до създаване на работни места – директно свързани с дейностите по съхраняване и подобряване на местообитанията и видовете.

- Необходимо е да се повиши капацитета на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“ за валоризация на природното наследство, в т.ч. и с оглед на бизнес възможностите, които предоставя и създаването на работни места (еко туризъм, интегриран селски туризъм и др.).“

Липсата на системни информационни и образователни дейности води до ограничена обществена чувствителност относно значението и заплахите за биоразнообразието, въпреки че икономиката на територията – основана частично на земеделие и туризъм – зависи пряко от опазването на природните активи.

Община Балчик и Община Генерал Тошево имат утвърдени местни нормативни документи и програми, свързани с опазването на околната среда и управлението на отпадъците:

- Община Генерал Тошево разполага с приета „Програма за опазване на околната среда 2022–2032 г.“, която е основният стратегически документ за екологична политика и управление на отпадъците на територията на общината. Програмата е одобрена от Общинския съвет и е съобразена с националното законодателство и европейските стандарти.

- Община Балчик също прилага „Програма за опазване на околната среда 2021–2028 г.“, която съдържа мерки за управление на отпадъците и опазване на околната среда, съобразени с националните и европейски нормативни изисквания. Програмата е динамичен документ, подлежащ на периодична актуализация.

В допълнение, на територията на Община Балчик действат и наредби за опазване на околната среда и управление на отпадъците, които регламентират конкретни правила и изисквания за всички местни субекти.

Въпреки наличието на тези документи, анализите подчертават, че ефективното изпълнение на мерките в тях и постигането на дългосрочни екологични цели зависят от активното ангажиране и повишаване на информираността на местната общност, бизнеса, учениците и младите хора.

Мярката ще стимулира устойчиво поведение, отговорен достъп и разбиране за дългосрочната полза от опазването на природното богатство, като осигури необходимата връзка между местната политика, нормативната рамка и ангажираността на всички целеви групи.

Местни проблеми:

- Ниска осведоменост относно важността на биологичното разнообразие: Много от местните жители и стопански дейности не разбират цялостния екологичен контекст на биоразнообразието и не осъзнават неговата роля за дългосрочната устойчивост на земеделието и развитието на региона.

- Заплахи за биологичното разнообразие в резултат на икономическата дейност: Местните земеделски и промишлени практики често водят до загуба на хабитати, замърсяване и намаляване на биологичното разнообразие. Няма достатъчно информация за устойчиви земеделски практики, които да запазят екосистемите и да способстват за тяхното възстановяване.

- Липса на координация в усилията за опазване на биоразнообразието: Въпреки наличието на стратегически документи за опазване на природата, съществува разпокъсано и непълно изпълнение на тези мерки в реалността. Местните органи и общности не разполагат с достатъчно ресурси или стратегия за ефективно прилагане на тези мерки.

Очаквани резултати и ползи за територията:

- Повишена осведоменост и образование на местното население относно значението на биоразнообразието и заплахите за него. Чрез информационни кампании и образователни инициативи, гражданите ще бъдат мотивирани да променят своето поведение, за да намалят негативното въздействие върху природата.
- Подобро разбиране на местните власти и заинтересовани страни за нуждата от сътрудничество и прилагане на стратегии за опазване на биоразнообразието. Това ще доведе до по-добро планиране и изпълнение на мерки за защита на околната среда в територията.
- Разширяване на съществуващите местни инициативи и насърчаване на сътрудничеството между местните общности, експерти и институции за устойчивото управление на природните ресурси.
- Повишена ангажираност на земеделските производители и бизнеси към устойчивото използване на земята и природните ресурси, което ще доведе до намаляване на разрушаването на екосистемите.

Очакван ефект от подкрепата за територията на МИГ:

Подкрепата за мярката ще доведе до значително повишаване на информираността относно биологичното разнообразие и заплахите за него, което е основополагащо за дългосрочната екологична устойчивост на региона. Местните жители и институции ще бъдат по-активни в прилагането на политики и практики за опазване на природните ресурси, което ще окаже пряко влияние върху запазването на екосистемите и на богатството от видове в региона.

Принос към постигане на приоритетите/целите на стратегията:

Стратегията на МИГ се ориентира към развитие на потенциала на територията чрез реализиране на проекти, финансирани от ЕЗФРСР, с планирано допълващо финансиране от ЕСФ+ и ЕФРР в подкрепа на: местното икономическо развитие; подобряване на инфраструктурата и основните услуги за населението; насърчаване на местната културно-историческа и природна идентичност; опазване на околната среда и биоразнообразието чрез повишаване на екологичната култура на бизнеса и населението; приобщаваща образователна и социална подкрепа за развитие на човешките ресурси като най-ценен местен капитал; сътрудничество и партньорства на всички нива.

Мярката е в съответствие с основните приоритети и цели на Стратегията за местно развитие на МИГ „Балчик – Генерал Тошево“ и по-конкретно на:

Приоритет 2: Достъп до основни услуги и инфраструктура

Специфична цел 2.2: Подобряване на социалната, здравна, културна и образователна среда в селските райони.

Приоритет 3: Съхраняване на културната идентичност и социалното приобщаване

Специфична цел 3.3: Гражданско участие, доброволчество, социална интеграция и общностно развитие

Съответствие с одобрените стратегически и програмни документи:

Мярката е в съответствие с Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., както и с приоритетите на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г., както и с Плана за интегрирано развитие на община Балчик (ПИРО) за 2021-2027 г. и Плана за интегрирано развитие на община Генерал Тошево (ПИРО) за 2021-2027 г.

Община Балчик и Община Генерал Тошево имат утвърдени местни нормативни документи и програми, свързани с опазването на околната среда и управлението на отпадъците:

- Община Генерал Тошево разполага с приета „Програма за опазване на околната среда 2022–2032 г.“, която е основният стратегически документ за екологична политика и управление на отпадъците на територията на общината. Програмата е одобрена от Общинския съвет и е съобразена с националното законодателство и европейските стандарти.

- Община Балчик също прилага „Програма за опазване на околната среда 2021–2028 г.“, която съдържа мерки за управление на отпадъците и опазване на околната среда, съобразени с националните и европейски нормативни изисквания. Програмата е динамичен документ, подлежащ на периодична актуализация.

В допълнение, на територията на Община Балчик действат и наредби за опазване на околната среда и управление на отпадъците, които регламентират конкретни правила и изисквания за всички местни субекти.

Мярката е част от усилията за постигане на стратегическите цели за устойчиво развитие на местно ниво, като се съобразява с приоритетите, описани в Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони и други съответни регионални и национални документи, които се фокусират върху екологични иновации и устойчиво управление на ресурсите.

По този начин, мярката ще има ключова роля за постигане на интегриран подход към устойчивото развитие в територията на МИГ „Балчик - Генерал Тошево“, което ще донесе дългосрочни ползи за околната среда, икономиката и обществото.

5. Целева група или групи: (представя се пояснение как са определени целевите групи, как са идентифицирани местните проблеми и потребности на тези групи, които мярката адресира)

- **Населението от населените места на община Балчик и община Генерал Тошево, включени на територията на МИГ Балчик - Генерал Тошево.**
- **Бизнес сектор.**
- **Ловци и рибари.**
- **Събирачи на лечебни и други растения.**
- **Туристически организации.**
- **Други целеви групи.**

Определяне на целевите групи:

Целевите групи за мярката са избрани на основата на специфичните местни проблеми, свързани с опазването на биологичното разнообразие, както и на съществуващите рискове и заплахи, които поставят под натиск природните ресурси в региона. Те включват различни социални и икономически групи, които имат пряк или косвен интерес към устойчивото управление на природата.

Определените целеви групи са:

- Населението от населените места от територията на МИГ „Балчик - Генерал Тошево“

Как са идентифицирани: Жителите на региона са основните участници в ежедневните дейности, които влияят на биоразнообразието, като земеделие, горско стопанство и др. Местните проблеми, свързани с опазването на природата, често се коренят в липсата на достатъчно знания относно важността на биоразнообразието и начините за неговото съхранение.

Идентифицирани проблеми:

- ✓ Ниска информираност за екологичните проблеми, свързани с намаляване на биологичното разнообразие.
- ✓ Незнание относно правилните практики за устойчиво земеделие, които да минимизират въздействието върху околната среда.
- ✓ Пренебрегване на значението на локалните екосистеми и видове за дългосрочното здраве на общността и икономиката.

- Бизнес сектор, земеделски производители и земеползватели:

Как са идентифицирани: Земеделските дейности са основни в икономиката на региона и са свързани с пряко въздействие върху биоразнообразието. Много фермери все още не прилагат устойчиви земеделски практики и често използват методи, които водят до деградация на екосистемите.

Идентифицирани проблеми:

- ✓ Липса на знания и техники за устойчиво земеделие, които да опазват биоразнообразието.
- ✓ Прекомерно използване на пестициди и химикали, което влияе негативно на локалните видове.
- ✓ Недостатъчно внимание към практиките за възстановяване на екосистемите и запазване на хабитатите на местни видове.

- Местни природозащитни организации и НПО:

Как са идентифицирани: Местните НПО играят важна роля в популяризирането на въпросите, свързани с опазването на биоразнообразието, но често им липсват ресурси и капацитет за мащабни кампании.

Идентифицирани проблеми:

- ✓ Липса на достатъчно координация и ресурсна подкрепа за провеждане на широкомащабни кампании за повишаване на осведомеността.
- ✓ Трудности при привличането на внимание към важността на биоразнообразието сред местната общност и публични институции.

- Образователни институции (детски градини и училища):

Как са идентифицирани: Учебните заведения в региона имат голямо значение за формиране на екологичната нагласа на бъдещите поколения. Въпреки това, екологичните теми и въпросите за биоразнообразието често са недостатъчно застъпени в образователните програми.

Идентифицирани проблеми:

- ✓ Недостатъчно образование относно биоразнообразието и екологичната устойчивост в училищата.
- ✓ Липса на практическо обучение и възможности за участие на учениците в проекти, свързани с опазването на природата.

Как мярката ще допринесе за решаването на идентифицираните проблеми:

Жители на региона: Информационни кампании и обучения ще им помогнат да осъзнаят значението на биоразнообразието и да прилагат устойчиви практики в ежедневието си. Ще се постави акцент върху важността на местните екосистеми и заплахите, които ги застрашават.

Земеделски производители, представители на бизнеса: Чрез целенасочени обучения ще се подобри тяхната информираност за устойчиви земеделски практики, които намаляват негативното въздействие върху природата, и ще се насърчава използването на методи, които опазват биологичното разнообразие.

НПО: Местните природозащитни организации ще бъдат ангажирани чрез предоставяне на ресурси и платформи за обмен на информация и идеи за по-ефективни кампании за повишаване на осведомеността.

Образователни институции: Ще бъдат разработени нови учебни материали и ще се осигурят възможности за участие на ученици в проекти, свързани с опазването на биоразнообразието.

Целевите групи са определени въз основа на техния пряк или косвен интерес към опазването на биоразнообразието, както и на идентифицираните проблеми и нужди на местно ниво. Мярката ще осигури необходимата информация и ресурси за преодоляване на тези проблеми и ще повиши ефективността на действията за опазване на биологичното разнообразие в региона.

6. Анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ (описват се конкретни местни специфики и обстоятелства, които обосновават необходимостта от изпълнение на мярката)

Раздел 1.13. Биоразнообразие на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“ в АНС.pdf, стр. 108-112):

1.13.1. Защитени обекти и територии

На територията на МИГ „Балчик - Генерал Тошево са обособени осем защитени обекти и територии по смисъла на Закона за защитените територии. Те са както следва:

- На територията на Община Балчик са разположени:

Поддържан резерват „Балтата”. Поддържаният резерват с международно значение „Балтата” има площ от 204,7 ха, а буферната му зона е 163,4 ха. Обявен е за защитен обект през 1961 г. с цел опазване на естествена лонгозна гора с принадлежащата ѝ флора и фауна. Намира се в землището на с. Оброчище. Резерватът е уникален в световен мащаб - 16 вида от растенията в него и буферната зона са с природозащитна стойност. В Червената книга са включени 7 вида, като три от тях са защитени, а останалите са редки видове. В резервата растат 116 лечебни растения, живеят 140 вида птици, от които 44 са включени в Червената книга.

Част от природния парк „Златни пясъци”. Малка част от Природния парк „Златни пясъци” – (26,2 ха) попада в територията на общината, в землището на с. Кранево. Цялата му площ е 1320,7 ха. Паркът е обявен за защитена територия през 1943 г. с цел запазване на растителни и животински съобщества и характерни земни образувания и пейзажи, имащи висока научна и културна стойност.

Защитена местност „Долината на дроплите”. Защитената местност „Долината на дроплите” с площ от 3 620,0 ха обхваща части от землищата на селата Дропла, Змеево и Кремена.

Защитена местност „Находище на обикновен божур”. Защитената местност „Находище на обикновен божур” се намира в землището на с. Църква и заема площ от 46,3 ха.

- На територията на Община Генерал Тошево са разположени:

Защитена местност „ЛОЗНИЦА“ – обявена със Заповед № РД-845/18.08.2004 г., с площ 405,4 ха. Намира се в землището на село Лозница, община Генерал Тошево, област Добрич. Защитената местност представлява горска площ, която е разположена на 90-200 м надморска височина. За територията са характерни изкуствено създадени насаждения. От дървесните преобладават дъб, липа и бор. От храстовите най-често се срещат глог, шипка, дрян, смрадлика, черен бъз, птиче грозде, аморфа и др. От тревните – житни треви, ягода, къпина, лепка, коприва, жълт кантарион. Най-често срещаните бозайници са благороден елен, сърна, дива свиня, заек, лисица, дива котка, язовец, белка и др. Най-често срещаните птици са яребица, пъдпъдък, гривяк, зелен кълвач, бухал, обикновена ветрушка, обикновен мишелов, козодой, папуняк и др.

Защитена местност „БЕЖАНОВО“ – обявена със Заповед № РД-846/18.08.2004 г., с площ 121,7 ха. Намира се в землището на село Бежаново, община Генерал Тошево, област Добрич. Защитената местност представлява горска площ, която е разположена на 50-200 м надморска височина. За територията са характерни изкуствено създадени насаждения. От дървесните преобладават дъб и липа. От храстовите най-често се срещат глог, шипка, дрян, смрадлика, черен бъз, птиче грозде, аморфа и др. От тревните – житни треви, ягода, къпина, лепка, жълт кантарион и др. Представители на бозайниците са благородният елен, сърната, дивата свиня, заекът, лисицата, дивата котка, язовецът, белката и др. Най-често срещаните птици тук са яребица, пъдпъдък, гривяк, зелен кълвач, бухал, обикновена ветрушка, козодой, обикновен мишелов, папуняк и др.

Защитена местност „РОСИЦА“ – обявена със Заповед № РД-847/18.08.2004 г., с площ 213,1 ха. Намира се в землището на село Росица и село Лозница, община Генерал Тошево, област Добрич. Защитената местност представлява горска площ, която е разположена на 50-200 м надморска височина. Дървесните насаждения са от смесени гори, като преобладаващи са дъб, липа и бор. От храстовите най-често се срещат глог, шипка, дрян, смрадлика, черен бъз, птиче грозде, аморфа, трънка и др. От тревните са характерни типичните видове за дъбовите гори, като житни треви, ягода, къпина, лепка, коприва, жълт кантарион. Най-често срещаните бозайници са благороден елен, сърна, дива свиня, заек, лисица, дива котка, язовец, белка, черен пор, невестулка и др. Най-често срещаните птици са яребица, пъдпъдък, гривяк, зелен кълвач, голям пъстър кълвач, пчелояд, бухал, чухал, обикновена ветрушка, обикновен мишелов, козодой, папуняк и др.

Природна забележителност „АРБОРЕТУМ“ – обявена със Заповед № 581/ 26.09.1981 г., с площ 3,8 ха. Намира се на територията на Добруджански земеделски институт в

землището на град Генерал Тошево, област Добрич. Представлява смесена гора от декоративни дървета – дендрариум. Уникална сбирка от дървесна и храстова растителност с образци от 427 редки местни и екзотични вида. Инициативата е стартирала през 1958 година с научна и образователна цел. За България дендрариумът е уникален.

Защитени зони по НАТУРА 2000

На територията на МИГ „Балчик - Генерал Тошево се намират единадесет защитени зони – една, разположена на територията на двете общини – част от защитена зона „Крайморска Добруджа” (BG 0000130), по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, една защитена зона по Директива 75/409/ЕЕС за опазване на дивите птици – Защитена зона BG0002085 „Чаиря” (разположена на територията на община Генерал Тошево). Другите девет защитени зони са по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и са както следва:

- В община Балчик са обособени следните защитени обекти и територии по смисъла на Закона за защитените територии:
 - защитена зона „Балчик” (BG 0002061);
 - част от защитена зона „Златни пясъци” (BG 0000118);
 - част от защитена зона „Белите скали” (BG 0002097);
 - част от защитена зона „Долината на река Батова” (BG 0000102);
 - част от защитена зона „Комплекс Калиакра” (BG 0000573);
 - част от защитена зона „Батова” (BG 0002082);
 - част от защитена зона „Крайморска Добруджа”
 - поддържан резерват „Балтата”
 - защитена местност „Долината на дроплите”
 - защитена местност „Находище на обикновен божур”

Защитена местност „Ароматна матиола“, обявена със Заповед № РД-442/21.05.2013 г. на министъра на околната среда и водите;

Защитена местност „Ботаническа градина – Балчик“, обявена със Заповед № РД130/27.01.2005 г. на министъра на околната среда и водите;

Защитена местност „Блатно кокиче“, обявена със Заповед № РД-750/10.11.2009 г., изменена със Заповед № РД-553/24.07.2015 г. на министъра на околната среда и водите;

- В Община Генерал Тошево са обособени следните защитени обекти и територии по смисъла на Закона за защитените територии:

- Защитена зона BG0000130 „Крайморска Добруджа”;
- Защитена зона BG0000569 „Кардам”;
- Защитена зона BG0000570 „Изворово-Крайще”;
- Защитена зона BG0000572 „Росица-Лозница”.
- Защитена зона BG0002115 „Било”.
- Природна забележителност „АРБОРЕТУМ”

1.13.2. Флора

Най-широко разпространени представители на флората на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“ са цер, липа, явор, ясен, орех и др. Иглолистните видове в района заемат незначителна част – 5 % и са представени от бял, черен бор и ела.

Основен показател, характеризиращ растителността на територията е лесистостта, показваща процента на залесената територия (гори и трайни насаждения) спрямо общата площ. Лесистостта на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“, както и за всяка от двете съставни общини е твърде ниска – под 20%, като оптималната, удовлетворяваща санитарно – хигиенните и социални изисквания се счита лесистостта над 50 % от територията. Подобна недостатъчна лесистост имат само 41 общини в страната.

На територията се срещат различни видове лечебни растения от влиянието на морето, умерено - континенталния климат и основния тип почви. Най-често срещаните билки са – хвощ, коприва, овчарска торбичка, горицвет, брош, липа, лайка, бял равнец, бъз, машерка, риган, цвят и плод от глог, шипка, слез, бръшлян, бял имел, маточина, порязана трева, дяволска уста, глухарче, тетра, плод от драка и други. За общината са характерни лечебната иглика, жълт кантарион и бял имел. Преобладаващи видове горски плодове са – шипка, глог, драка, дъбови жълъди, джанка, трънка, тревен бъз, орех, кестен и други.

На територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“ има открити и защитени видове растения. В горите до селата Александър Стамболийски и Пчеларово на ограничени територии се среща защитения теснолист божур.

1.13.3. Фауна

Територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“ се намира в близост до един от най-големите миграционни пътища на птици в Европа. В Североизточна България освен подходящите езера за нощуване и укриване през зимата – Шабла и Дуранкулак, житницата на страната осигурява и прехрана на птиците през зимата.

Животински свят в близост до урбанизирани зони и инфраструктурни трасета.

Животинският свят в тези участъци е представен по-слабо поради наличието на натоварени транспортни потоци, населени мяста и производствени дейности.

Гръбначната фауна е представена от:

I. Клас земноводни /Amphibia/

- Разред – Опашати /Caudata/, представени от дъждовници /Salamandridae/: обикновен тритон /Triturus Vulgaris/; гребенист тритон /T. Cristatus/;

- Разред – Безопашати /Ecaudata/, представени от кръглезични /Dicoglossidae/: родове - чесновници /Pelobatidae/ - обикновена чесновница /Pelobates fuscus/; крастави жаби /Bufonidae/, представени от почти всички видове – Bufo ssp.

II. Клас влечуги /Reptilia/

- Разред – люспести влечуги /Squamanta/: гущери /Suaria/ - слепооци /Ancuidae/; гущери /Lacertidae/- ливаден гущер /Lacerta agilis/, триивчест гущер /L. trilineata/, зелен гущер /L. viridis/; Сцинкови /Scincidae/ - представени от змии /Untergattung Serpentes/; Смокове /Colubridae/ представени богато от почти всички видове без водните змии – Coluber ssp.; отровници /Viperidae/, представени от – пепелянка /Vipera ammodytes/.

III. Клас птици /Aves/

Птиците са с доминиране на - видове гугутки /Streptopelia ssp./, кос, бяла стърчиопашка, черногърбо каменарче /Oenanthe oenanthe/, врабчета /Passer domesticus/ /Passer montanus/, гарга /чавка/ (Coloeus monedula) градинска лястовица /Delichon urbica/, лястовица /Delichon urbica/, сврака /Pica pica/, сива врана /Corvus cornix/, полска врана (Corvus flagilegus) сойка (Garilus grandarius), голям синигер /Parus major/, чавка /Corvus monedula/, поен дрозд, черноглаво коприварче /Sylvia articapilla/, сребриста чайка /Larus argentatus/ и др.

IV. Клас бозайници /Mammalia/

От бозайниците се срещат - мишки /*Apodemus ssp.*/, плъхове /*Rattus ssp.*/, таралеж /*Erinaceus concolor*/, къртица /*Talpa europea*/, катерица /*Sciurus vulgaris*/, лалугер /*Citellus citellus*/, съсел /*Glis glis*/, заек (*Lepus europaeus*), сърни, елени и други.
Животински свят в горски фонд и лесопаркове

В тях животинският свят е значително по-богато представен: освен изредените по-горе видове в териториите, отдалечени от урбанистичните дейности, срещаме още:

I. Клас земноводни /*Amphibia*/

- Разред – Безопашати /*Ecaudata*/, представени от семейство Дървестници /*Hylidae*/ - дървестна жаба /*Hyla arborea*/ и семейство водни жаби /*Ranidae*/, представени от дългокрака горска жаба и голяма водна жаба.

II. Клас влечуги /*Reptilia*/

- Разред – костенурки представени от: гръцка сухоземна костенурка.

Люспести влечуги /*Squamata*/: гущери /*Lacertidae*/-кримски гущер /*Lacerta taurica*/, горски гущер, степен гущер /*Podarcis muralis*/;

Смокове /*Colubridae*/ представени допълнително от водните змии – обикновена и сива;

III. Клас птици /*Aves*/

От птиците обект на лов най-многочислени са пасажите от пътпъдък, гривяк, фазан, яребица, лиска, скорец, зеленоглава патица и др.

В региона се наблюдават представители и на следните видове птици: зеленоглава патица, сива чапла, щъркел и др.

IV. Клас бозайници /*Mammalia*/

От бозайниците се срещат още - горски сънливек, съсел, лисица, невестука, черен пор, бялка, чакал, лисица, дива котка, заек, сърни, елени, диви свине, а през зимата често и вълци.

V. Риби

Преобладаващите видове риби в сладководния басейн са каракуда, шаран и други.

- Регионален потенциал, идентифициран през програмен период 2014-2020 и актуален за програмен период 2021-2027

Основни изводи и ключови проблеми

- Налице е ниска степен на валоризация на природното наследство.
- Необходимо е припознаване на мрежата Natura 2000 като възможност, а не като ограничение с оглед екосистемните услуги, които предоставят околната среда и биоразнообразието на бизнеса и населението.
- Опазването на биоразнообразието води до създаване на работни места – директно свързани с дейностите по съхраняване и подобряване на местообитанията и видовете.
- Необходимо е да се повиши капацитета на територията на МИГ „Балчик-Генерал Тошево“ за валоризация на природното наследство, в т.ч. и с оглед на бизнес възможностите, които предоставя и създаването на работни места (еко туризъм, интегриран селски туризъм и др.).

7. **Допустими типове бенефициенти** (*посочват се допустими бенефициенти за изпълнение на мярката и обосновка за избора им; при предвидено партньорство се представя пояснение защо същото е необходимо*)

- Община Балчик
- Община Генерал Тошево
- Юридически лица с нестопанска цел

Важно: Партньорството по мярката е допустимо. Партньорствата не е необходимо да бъдат регистрирани в съда, но правата и задълженията между страните по

кандидатстване и изпълнение на мярката следва да бъдат уредени в споразумение. В допълнение:

- да бъдат вписани в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел или създадени по реда на специален закон, и които като цел на организацията в устава/учредителния акт са разписали такива текстове, от които да е видно, че поне една от целите на организацията е свързана със защита/опазване на околната среда. Практически опит в областта на опазването на биологичното разнообразие ще е предимство при оценяването. ЮЛНЦ следва да са регистрирани по съответния ред най-малко 12 месеца, предхождащи месеца, в който е подадено проектното предложение.
- да бъдат със седалище и адрес на управление в община от състава на съответната МИГ, а когато ЮЛНЦ кандидатства чрез клон, същият следва да е със седалище и адрес на управление в община от състава на съответната МИГ.

8. **Допустими дейности** (представя се описание на допустимите дейности, обосновани спрямо спецификата на територията, на целевите групи и на техните потребности и необходими за реализацията на мярката)

- организиране и провеждане на събития (кръгли маси, работни срещи, представяне в медиите, пресконференции, брифинги, представяне на добри практики на място, информационни дни);
- разработване на информационни материали (плакати, брошури, листовки);
- външна реклама (рекламни пана, билбордове и др.);
- ролбанери;
- излъчвания в регионални радиостанции (рекламно-информационни спотове);
- излъчвания в регионални телевизионни канали;
- публикации на официалната интернет страница на бенефициента;
- онлайн публикации в регионални интернет медии и портали;
- публикации в социални медии;
- публикации в регионални печатни медии;
- разработване на онлайн информационни портали, предоставящи практическа информация за опазване на биологичното разнообразие на територията на населеното място/ общината/ МИГа; заплахите за него; практическите възможности за адресиране на тези заплахи от страна на съответната целева група; повишаване на общественото самосъзнание за опазване на биологичното разнообразие в Натура 2000 или извън екологичната мрежа и др.
- рекламно-информационни материали (химикалки, тениски, шапки, еко-торбички и други подходящи според целевата група и посланията);
- алтернативни форми на включване на целевите групи в припознаването на темата и посланието – инсталации, пърформанси, изложби, уъркшопи и други.

Когато бенефициентите възлагат дейности, свързани с доставки и услуги на трети лица, те са длъжни да провеждат състезателни, прозрачни, недискриминационни и безусловни търгове (по смисъла на параграф 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора

за функционирането на Европейския съюз), което гарантира, че на ниво изпълнител подпомагането не представлява държавна помощ.

9. **Бюджет на мярката** (*посочват се финансовите параметри – обща стойност на мярката в рамките на съответната стратегия и индикативен размер за потенциални проекти (вкл. максимална стойност)*)

Обща стойност на мярката: 100 000 лв.

Максимална стойност на проект: 100 000 лв.

Размер на безвъзмездната финансова помощ: 100% от допустимите разходи.

Допустими разходи по Мярка „Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия на база на мерки планирани в стратегически и планови документи в сектор биоразнообразие“:

- РАЗХОДИ ЗА УСЛУГИ
- РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ
- РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ
- РАЗХОДИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И УЧАСТИЕ В МЕРОПРИЯТИЯ
- НЕПРЕКИ РАЗХОДИ

„Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027“.

10. **Показател за резултат** (*посочва се показател за резултат, чрез който ще се измерва изпълнението на мярката, базова и целева стойност, описва как ще бъде достигната целевата стойност и източниците на информация при отчитането*)

Показател на мярката за резултат:

- Над 5000 информирани граждани
- 10 организирани събития
- 500 разпространени информационни материали

Като базова стойност се посочва 0, като целева стойност се посочва стойността, която ще бъде постигната като резултат от изпълнения проект. Кандидатът описва как ще бъде достигнат този брой, както и кои ще бъдат източниците на информация при неговото отчитане.

На ниво процедура по реда на чл. 26 от ЗУСЕФСУ, УО на ПОС ще включи и други приложими за проектните предложения индикатори (показатели). Настоящите показатели за резултат са единствено за целите на Стратегията за ВОМР.

Източници на информация при отчитането:

- Регистър на проведените събития и присъствени списъци
- Публикации в местните и регионалните медии
- Доклади от изпълнителите на кампаниите
- Анкетни проучвания сред участниците

Приложение ПКИП

Приложение съгласно чл. 17, ал. 2 на ПМС 494/2024 г. за кандидатстване за допълващо финансиране по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г.

Мярка „Внедряване на иновации в МСП на територията на местни инициативни групи (МИГ)“¹

Наименование на мярката²

Мярка „Внедряване на иновации в МСП на територията на местни инициативни групи (МИГ)

1. Описание на мярката (до половин страница)

2.

1.1. *Формулира се целта на мярката и какви са очакваните резултати и ползи за територията в изпълнение на мярката.*

1.2. *Анализ на нуждите и идентифицирани проблеми на територията, свързани с иновационната активност и внедряването на иновации в предприятията (посочват се спрямо обхвата на допустимите дейности за финансиране от програмата, описва се към какви местни специфики/проблеми е насочена мярката, какъв е ефектът от подкрепата за територията на МИГ – реферира се към страница от стратегията).*

1.3. *Описва се заявеното финансиране по ПКИП в обхвата на кои приоритети и специфични цели попада - принос към специфичните цели на програмата.*

1.1. **Цел на мярката и очаквани резултати:**

Основната цел на мярката е предоставяне на подкрепа на МСП на територията на МИГ “Балчик – Генерал Тошево” за внедряване на иновации в тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 г. (ИСИС 2021-2027 г.).

Чрез подкрепата по ПКИП се цели засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии чрез подкрепа за иновации в предприятията и насърчаване на прехода към кръгова икономика чрез подкрепа за инвестиции в предприятията с цел подобряване на ресурсната ефективност.

1 При идентифицирани потребности за допълващо финансиране по ПКИП МИГ може да включи посочената мярка в Приложението съгласно чл. 17, ал. 2 на ПМС № 494/2024 г.

2 При описване на параметрите на мярката, моля, посочете глава, раздел, точка, страница от анализа/ите, както и относимите текстове в стратегията за местно развитие (където е приложимо).

Мярката съответства на Приоритет 1, Специфична цел 3 на СВОМР.

Приоритет 1: Устойчиво икономическо развитие и заетост

Специфична цел 1.3: Насърчаване на заетостта, предприемачеството и иновациите
Очаквани резултати и ползи за територията:

- Нарастване на дела на МСП на територията на МИГ “Балчик – Генерал Тошево”, които внедряват продуктови иновации или иновации в бизнес процесите в тематичните области на ИСИС 2021-2027, в резултат на което се очаква да се повиши иновационния им капацитет и конкурентоспособност.

- Повишаване на иновационната активност и конкурентоспособност на предприятията на територията на МИГ “ Балчик – Генерал Тошево ”.

- Създаване на условия за въвеждане в МСП на местно ниво на интелигентни и ориентирани към новите технологии решения.

1.2. Анализ на нуждите и идентифицирани проблеми на територията, свързани с иновационната активност и внедряването на иновации в предприятията:

Документ 3.0 Анализ на заинтересованите страни на територията на на общините Балчик и Генерал Тошево, , Фаза: Анализ, Етап 2, Документ 2

В анализа е формулиран „Общ ПРОБЛЕМ 1 : Ниско ниво на Икономическо развитие и подкрепа на конкурентоспособни, устойчиви и иновативни стопанства, предприятия и услуги на територията. „-стр.7

„Ниската икономическа активност на целевата територия, при това съчетана с високи нива на безработица, особено в някои нейни части, показва не само увеличен риск от бедност и социално изключване (тези проблеми също могат да се разглеждат пряко свързани с ниското качество на живота), но показват и, че територията не използва потенциала си на икономическо развитие – значителна част от човешкия капитал е изключен от икономическия живот.“-стр.8

„Трябва да отбележим, също така, неособено добрата структура на местната икономика (най-вече – голям дял на предприятията в търговията), неоползотвореният потенциал за иновации, предвид достъпността на територията и близостта до висши учебни заведения, наличие на научен институт на самата територия като завършек на проблема с неоползотворения в достатъчна степен потенциал за икономическо развитие.

Можем да заключим, че така дефинираните общи проблеми на целевата територия са проявление на нейната слаба териториална конкурентоспособност.“ стр.8

Матрица на заинтересованите страни - стр,12-14

✓ **ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕННОСТ-стр.13**

✓

Основни характеристики: 85 предприятия (4,26 % от всички),19,28 % от произведената продукция, 14,47 % от приходите от дейността, 13,83% от заетите, 15,72% от наетите, 5,55% от ДМА от показателите на нефинансовите предприятия; Най-

голям брой заети на предприятие; Разходи за възнаграждения на зает и нает под средните за територията

Преработващата промишленост бе силно засегната от Световната икономическа криза;

Има интерес от подобряване на своята конкурентоспособност чрез технологично развитие, иновации и подобряване на професионалната квалификация и ключовите компетенции на заетите – по този начин да развие способности за конкуренция извън ценовата;

Интерес от подобряване на достъпа до финансиране, в т.ч. и с оглед стремежа към растеж.

В преработващата промишленост са съсредоточени по-големи предприятия, съответно тази дейност има като цяло капацитет за извършване на промяна;

Микро и някои от малките предприятия, все пак, трябва да бъдат оценени като такива с нисък капацитет за промяна;

Мотивацията на всички трябва да се приеме за сравнително висока.

Възможни действия за адресиране интереса на заинтересованат страна:

Подпомагане на технологичното развитие и иновациите;

Подпомагане на капацитета им за растеж и достъпа до финансиране;

Подпомагане подобряването на професионалната квалификация и/или ключови компетенции на заетите;

Стимулиране да подпомогнат достъпа до заетост и устойчиво интегриране на пазара на труда на икономически неактивни и безработни, особено от уязвими групи на пазара на труда.

✓ **Група ХПП - икономическа поддейност от Преработваща промишленост:**

Сравнително малки и микропредприятия, разчитащи на ресурси от територията;

Много важни с оглед на създаването на добавена стойност на базата на местни ресурси;

Важна с оглед създаване на местна идентичност на базата на селското стопанство и производството на храни.

Изложена е на конкуренцията на общностния пазар, особено в години, когато има проблем за реализация на продукцията на външни пазари (като мекерството на Русия);

Има интерес от подобряване на ресурсната ефективност;

Има интерес от производство на качествена продукция и избягване на ценовата конкуренция.

Сравнително малки, предприятията от ХПП са с ограничен капацитет за извършване на промяна;

Евентуална пречка биха били малките управленски умения – консервативност по отношение на търсенето на пазарни ниши и производство на продукти с високо абсолютно качество.

Възможни действия за адресиране интереса на заинтересованите страни:

Стимулиране на участието им в къси вериги на доставки – извън обхвата на инвестиционните приоритети на СМР;

Подпомагане на модернизацията на предприятията;

Подпомагане подобряването на професионалната квалификация и/или ключови компетенции на заетите;

Стимулиране да подпомогнат достъпа до заетост и устойчиво интегриране на пазара на труда на икономически неактивни и безработни, особено от уязвими групи на пазара на труда.

✓ ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО

Основни характеристики: 254 предприятия (12,74 % от всички), 17,94 % от произведената продукция, 15,36 % от приходите от дейността, 28,64% от заетите, 31,93% от наетите, 44,87% от ДМА от показателите на нефинасовите предприятия;

Стойност на брой заети на предприятие над средното; Разходи за възнаграждения на зает и нает над средните за територията;

Поляризирана структура – малък брой големи предприятия, в които е съсредоточена дейността, в малките предприятия от хинтерланда разходите за възнаграждения на зает и нает са под средните за територията;

Географски са съсредоточени, както и дейността, в крайбрежния район.

Силно е застъпен черноморския туризъм; устойчиви форми на туризъм като селски и еко е слабо застъпен;

Потенциал за развитие в Крайбрежния район на уелнес и спа туризъм, фестивален и културен туризъм;

Развитието на туризма е с потенциал да подпомогне и други сектори на местната икономика (акцент за територията – производство на храни и напитки, селско стопанство)

Като цяло морския туризъм е изчерпал капацитета си за развитие;

Предприятията в крайбрежния район имат интерес от удължаване на сезона;

Предприятията в крайбрежния район имат интерес от заетост извън активния туристически сезон;

В хинтерланда предприятията имат нужда разработване на местен туристически

продукт на базата на природното и културното наследство, в т.ч. и традициите в селскостопанското производство и производството на храни и напитки

Капацитет и мотивация за извършване на промяна:

к.к. „Албена“ има опит в предлагане на туристически продукт извън активния туристически сезон;

Другите предприятия от Крайбрежния район са с ограничен капацитет за удължаване на сезона и предлагане на други форми на туризъм;

Предприятията в хинтерланда са микро; малко са на брой и съответно са със слаби възможности за извършване на промяна

Възможни действия за адресиране интереса на заинтересованата страна:

Подпомагане развитието на туризма в хинтерланда на територията – за инвестиции в туристическа инфраструктура;

Обучения, в т.ч. и мотивационни за валоризация на природното и културното наследство;

Подпомагане подобряването на професионалната квалификация и/или ключови компетенции на заетите;

Стимулиране да подпомогнат достъпа до заетост и устойчиво интегриране на пазара на труда на икономически неактивни и безработни, особено от уязвими групи на пазара на труда.

Развитие на обществена туристическа и спортна инфраструктура в хинтерланда на територията.

Чрез дейности за постигане на обществена активност да се постигне съгласие с предприятията от Крайбрежния район да предлага продукти от хинтерланда (храни и напитки, събития) на своите клиенти.

✓ ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ

Основни характеристики: Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети

592 предприятия (29,69 % от всички), 4,05 % от произведената продукция, 13,72 % от приходите от дейността, 15,42% от заетите, 12,30% от наетите, 1,68% от ДМА от показателите на нефинансовите предприятия; Най-нисък брой заети на предприятие от основните икономически дейности; Разходи за възнаграждения на зает и нает най-ниски за територията от основните икономически дейности; Дейността е представена от микро предприятия предимно в търговията на дребно с хранителни и промишлени стоки, смесени магазини

Документ 3.0 Анализ на проблемите на територията на общините Балчик и Генерал Тошево Фаза: Анализ, Етап 3, Документ 3.0

Както бе определено в Анализа на заинтересованите страни, **Общ ПРОБЛЕМ 1 бе**

формулиран, както следва: „Ниско ниво на Икономическо развитие и подкрепа на конкурентоспособни, устойчиви и иновативни стопанства, предприятия и услуги на територията“

Като един от основните приоритетни проблеми е идентифициран **Приоритетен проблем 1.2: Недостатъчно добре развити неселскостопански дейности**

И съответно Специфичен проблем 1.2.1. Недостатъчни инвестиции в неземеделски дейности

Специфичен проблем 1.2.7 Недостатъчно иновации внедрени на територията на МИГ

Специфичен проблем 1.2.8 Слабо развита кръгова икономика

За тях се предвижда да бъдат решени от допълващото финансиране по ПИКП

Приоритетен проблем

1.3: Ниска заетост, предприемачеството и иновации

Специфичен проблем 1.3.1. Недостатъчно развито предприемачество, осигуряване на заетост и иновации в земеделски и неземеделски дейности.

(ще се постигне чрез финансиране на трите мерки- Г1,Г2,Г3 и допълващо от ПРЧР и ПКИП)

Документ 3.1. Социално-икономически профил на територията на МИГ, обхващаща административните граници на общините Балчик и Генерал Тошево

Фаза: Анализ, Етап 3

Основни изводи и ключови проблеми – стр.38

- Икономическите дейности са съсредоточени в южната част на територията. Предприемаческата активност е по-слаба в северната част на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево, в сравнение с южната.
- Необходимо е да се стимулира предприемаческата активност и растежа на МСП в северната част на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево, както и географската мобилност в рамките на територията.
- МСП е необходимо да бъдат подкрепени за инвестиции в ДМА и откриване на работни места.
- Структурата на икономиката е много различна между северната и южната част на територията. Северната част на територията е с аграрен профил на икономиката. Разходите за възнаграждения на зает и на нает са по-високи в южната част на територията – както за нефинансовите предприятия като цяло, така и по икономически дейности.

- Необходимо е да бъдат подкрепени дейности извън земеделските и търговията на дребно с цел разнообразяване на възможностите за заетост, особено в северната част на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево. Необходимо е да бъдат подкрепени инвестиции за създаване на повече и по-добри работни места, особено в северната част на територията..
- В растениевъдството доминират стопанствата от групата с голяма ИЗП (между 1000 и 10000дка) и много голяма ИЗП (над 10000 дка). За тях е характерно предимно монокултурно производство. По-малките стопанства практикуват по-разнообразни производствени модели.
- В животновъдството производството е съсредоточено в големи и / или интензивни стопанства.
- Подкрепата трябва да бъде насочена към малките и средните земеделски стопанства с оглед на тяхната роля за съхраняване на селския пейзаж, осигуряването на доходи на собствениците и техните семейства, запазване на традициите на територията за развитие на животновъдството и отглеждането на култури с висок СПО на единица площ.
- Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети е важна дейност от гледна точка на самонаемането.
- Хотелиерството и ресторантьорството е силно развито в крайбрежния район. В северната част на територията неговото значение за икономиката към момента е маргинално, въпреки че показва високи темпове на растеж.
- Развитието на морския туризъм е близо до максималния си капацитет. Понататъшното му развитие създава рискове за опазването на околната среда и привлекателността на градската среда населените места по крайбрежието.
- Необходимо е да се подкрепят дейности във вътрешната равнинна зона от територията за предлагане на интегриран селски, еко и ловен туризъм. С цел разработване потенциала на територията и ще бъде валоризирано природното и културното наследство.

НАБЛЮДЕНИЯ И АНАЛИЗИ – стр. 56

1. Селското, горското и рибно стопанство: За община Генерал Тошево и Община Балчик виждаме значително намаление в приходите през 2020 година, вероятно под влиянието на COVID-19 и свързаните ограничения. Тази тенденция обаче се променя през 2021 г., когато приходите се увеличават значително. Това може да се дължи на възстановяване след пандемията или на увеличаване на производството и продажбите в този сектор.

2. Преработващата промишленост: За и двете общини виждаме устойчив растеж в приходите през тези години. Това показва, че секторът е съпротивляем на кризи и

продължава да расте въпреки трудностите.

3. Строителство: Приходите от строителството за и двете общини през 2020 г. са силно намалени спрямо 2019 г., което отново може да се дължи на пандемичната ситуация. През 2021 г. ситуацията продължава да е нестабилна.

4. Търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети: За и двете общини през 2020 г. се отбелязва намаляване на приходите, което съответства на общата икономическа ситуация. Обаче през 2021 г. секторът показва възстановяване.

5. Транспорт, складиране и пощи: За и двете общини има намаление на приходите през 2020 г., но се вижда възстановяване през 2021 г.

6. Хотелиерство и ресторантьорство: Секторът е силно засегнат през 2020 г., особено в община Балчик, но през 2021 г. се забелязва възстановяване.

Общият анализ показва, че икономиката на двете общини е била силно засегната от пандемията през 2020 г., но в повечето сектори се наблюдава възстановяване през 2021 г. Някои сектори като селското стопанство и преработващата промишленост дори показват значителен растеж през последната година.

На основата на представените данни можем да направим следния анализ на икономическите сектори в Община Балчик и Община Генерал Тошево през периода 2019-2021 г.

- Селско, горско и рибно стопанство: В община Балчик през 2019-2020 секторът показва намаляване от -8,3%, но следващата година има значителен растеж от 29,9%. Община Генерал Тошево има стабилна позитивна тенденция в този сектор, с ръст от 7,2% и 10,7% съответно.

- Добивна промишленост: В община Балчик се наблюдава растеж от 11,0% през 2019-2020, но следващата година той спада до 2,1%. В Община Генерал Тошево, въпреки високия ръст от 19,4% през първата година, през втората има спад от -4,1%.

- Преработваща промишленост: В община Балчик този сектор показва лек ръст от 1,6% през 2019-2020, но през следващата година спада с -7,1%. За Община Генерал Тошево няма предоставени данни.

- Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива: В Община Балчик през 2019-2020 този сектор показва значителен спад от -78,4%, но следващата година ситуацията е стабилизирана с 0,3% ръст. В Община Генерал Тошево през първата година има висок ръст от 33,2%, но през втората спада с -17,8%.

- Доставка на вода; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване: В община Балчик в този сектор има стабилен ръст през и двете години, съответно 10,0% и 7,4%. Община Генерал Тошево показва покачване от 1,3% през

първата година и по-значително увеличение от 13,7% през втората.

- **Строителство:** В община Балчик секторът показва увеличение от 2,9% през 2019-2020 и 6,8% през 2020-2021. В Община Генерал Тошево секторът има по-висок ръст от 11,5% през първата година, който спада до 6,1% през втората.
- **Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети:** В Община Балчик този сектор показва постоянен ръст - 7,2% и 9,8% съответно. В Община Генерал Тошево ръстът е по-висок през първата година - 12,0%, но спада до 3,1% през втората.
- **Транспорт, складиране и пощи:** В Община Балчик секторът показва ръст от 7,4% през 2019-2020, но значителен спад от -14,2% през следващата година. За Община Генерал Тошево е отбелязан ръст от 100,0% през 2020-2021, но липсват данни за предходната година.
- **Хотелиерство и ресторантьорство:** В Община Балчик секторът показва устойчив ръст от 7,9% през първата година и 12,6% през втората. В Община Генерал Тошево има лек спад от -1,7% през 2019-2020, но силно увеличение от 25,2% през следващата година.
- **Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения:** В Община Балчик секторът показва увеличение от 2,0% и 7,2%. В Община Генерал Тошево ръстът е по-висок през първата година - 15,1%, но следва спад от -1,7%.
- **Операции с недвижими имоти:** В Община Балчик секторът показва ръст от 10,9% през първата година и 2,0% през втората. За Община Генерал Тошево няма предоставени данни.
- **Професионални дейности и научни изследвания:** В Община Балчик ръстът е 5,6% през първата година и значително по-висок от 16,4% през втората. В Община Генерал Тошево има също така силно увеличение от 13,5% през първата година и 11,9% през втората.
- **Административни и спомагателни дейности:** В Община Балчик ръстът е стабилен - 10,0% и 6,7% съответно. В Община Генерал Тошево също се наблюдава постоянен ръст - 9,6% и 6,6%.
- **Образование:** В двете общини секторът показва устойчив ръст през двете години. В Община Балчик увеличението е 13,5% и 14,0%, в Община Генерал Тошево - 13,6% и 13,1%.
- **Хуманно здравеопазване и социална работа:** В Община Балчик секторът показва значителен ръст - 10,4% и 20,1%. В Община Генерал Тошево ръстът е 12,3% през първата година, но спада до 0,7% през втората.
- **Култура, спорт и развлечения:** В Община Балчик този сектор показва спад от -0,3% през първата година и -8,0% през втората. За Община Генерал Тошево няма

предоставени данни.

- Други дейности: В Община Балчик секторът показва значителен ръст от 16,2% през първата година, но спад от -7,0% през втората. В Община Генерал Тошево ръстът е стабилен - 7,1% и 8,6%.

Общият анализ показва, че икономическата дейност в общините Балчик и Община Генерал Тошево през периода 2019-2021 е динамична с различни тенденции в различните сектори.

Документ 4-OBJECTIVS/ Анализ на целите на територията на общините Балчик и Генерал Тошево, фаза Анализ, Етап 4, Документ 4

В процеса на изработване на Дърво на целите, е формулирана Обща цел 1: Икономическо развитие чрез подкрепа на конкурентоспособни, устойчиви и иновативни стопанства, предприятия и услуги на територията.

Специфична цел: УВЕЛИЧАВАНЕ НА ТЕРИТОРИАЛНА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА ЦЕЛЕВАТА ТЕРИТОРИЯ,

изразяваща се в:

- повишена способност да се справи с пазарната конкуренция;
- увеличена екологичната устойчивост;
- увеличена социалната и културната устойчивост,

чрез:

- прилагане на подхода на работа в мрежи и вътрешнотериториални взаимодействия.

Метод:

- отчитане на ресурсите на района в усилие да се постигне цялостна свързаност;
- въвличане на различни играчи и институции;
- интегриране на бизнес сектора в иновационна динамика;
- сътрудничество с други райони и обвързване с регионалните, националните и европейските политики, както и с глобалния контекст.

За следните специфични цели се предвижда допълващото финансиране по ПИКП:

Специфична цел 1.2.7 Недостаъчно иновации внедрени на територията на МИГ (допълващото финансиране по ПИКП)

Специфична цел 1.2.8 Слабо развита кръгова икономика (допълващото финансиране по ПИКП)

Специфична цел 1.3.6 Недостаъчно иновации внедрени на територията на

МИГ (допълващото финансиране по ПИКП)

Специфична цел 1.3.7 Слабо развита кръгова икономика (допълващото финансиране по ПИКП)

Обобщени изводи:

- **Ниска ефективност на предприятията, вкл. в туризма** – слаба цифровизация, липса на модерни технологии, неефективно използване на ресурси;
- **Недостатъчна иновационна активност и ограничено внедряване на ВЕИ и „зелени“ практики** – установена е нужда от ресурсна ефективност, рециклиране, повторна употреба на продукти и внедряване на интелигентни решения;
- **Сезонен характер на икономиката** – доминиран от летния туризъм, слаба добавена стойност през останалата част от годината, което налага внедряване на нови продукти и услуги за диверсификация;
- **Слабо развитие на икономическите сектори извън туризма** – като производствени дейности, ИКТ, биоикономика, креативни индустрии;
- **Ниска инвестиционна активност и нужда от достъп до финансиране** – данните показват спад на преките чуждестранни инвестиции и разходите за ДМА през последните години.

Спецификата на територията предполага насочване на мерки към:

- Подпомагане на МСП за внедряване на иновации в продуктите и процесите;
- Преход към кръгова икономика и „зелени“ бизнес модели;
- Развитие на нови ниши – дигитален туризъм, креативни индустрии, биоикономика;
- Повишаване на ефективността на микро- и малки предприятия чрез технологично обновяване и софтуерни решения.

Мярката съответства на стратегически приоритети, заложи в СВОМР и е пряко обвързана с потребностите, идентифицирани в SWOT анализа на територията.

1.3. Заявеното финансиране по ПКИП попада в обхвата на следните приоритети и специфични цели на ПКИП - принос към специфичните цели на програмата:

- Приоритет 1 „Иновации и растеж“, Специфична цел „Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии“ и
- Приоритет 2 „Кръгова икономика“, Специфична цел „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“.

Предвидена е подкрепа за внедряване на иновации в предприятията чрез въвеждане на продуктова иновация или иновация в бизнес процесите в тематичните области на стратегията за интелигентна специализация: “Информатика и ИКТ”; “Мехатроника и микроелектроника”; “Индустрии за здравословен живот, биоикономика и биотехнологии”; “Нови технологии в креативни и рекреативни индустрии” и “Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика” на ИСИС 2021-2027.

Тематични области и подобласти на ИСИС 2021-2027 г.

I. Тематични области: „Информатика и ИКТ“; „Мехатроника и микроелектроника“; „Индустрия за здравословен живот, биоикономика и биотехнологии“; „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“; „Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика“.

II. Подобласти на тематичните области:

1. В рамките на тематична област „Информатика и ИКТ“ се включват следните приоритетни подобласти:

- ИКТ-базираны услуги и системи; ИКТ подходи в машиностроене, медицина и творчески индустрии и рекреативни индустрии, кръгова и био базирана икономика, туризъм (във връзка с другите тематични области), вкл. дигитализация на културно-историческо наследство, развлекателни и образователни игри, теле-медицина и теле-грижа и “вградени технологии”;

- 3D дигитализация, визуализация и прототипиране;

- Интернет на нещата (IoT);

- Изкуствен интелект и повишаване на промишления и технологичен капацитет в усвояване на изкуствения интелект;

- големи/свързани данни, геопространствени данни, анализ на данни, обработка на данни (Data processing, Small data science), инструментариум за работа с данни, споделяне, обмен, използване и повторно използване на данни, облачни изчисления (Big Data, Grid and Cloud Technologies), модели за предвиждане, основани на данни; симулация, моделиране и цифрови близнаци;

- комуникационни мрежи, включително безжични сензорни мрежи и безжична комуникация/управление;

- киберфизически системи и цифрови двойници; киберсигурност;

- блокчейн технологии;

- системи и услуги в сферата на финтех;

- технологии за човеко-машинно взаимодействие (Interaction technologies);

- интернет услуги; софтуер като услуга, innovation-as-a-service и everything-as-a-service (SaaS, IaaS и XaaS) и архитектура на услугата; уеб, хибридни и "native" приложения, уеб базирани приложения за създаване и експлоатиране на нови услуги и продукти;

- производства, включително Fabless, особено на създадени в България продукти, устройства и системи.

2. В рамките на тематична област „Мехатроника и микроелектроника“ се включват следните приоритетни подобласти:

- Производство на базови елементи, детайли, възли и оборудване, вградени като част от мехатронен агрегат или самостоятелно съставляващи такъв агрегат;

- Машиностроене и уредостроене, вкл. части, компоненти и системи, с акцент върху универсална, специализирана, специална/кибер/ и сервизна роботика;

- Разработка и производство на електронни и електромеханични компоненти и модули;
- Инженеринг, реинженеринг и продължаване на жизнения цикъл на индустриални машини, уреди и системи на база платформа “Индустрия 4.0” и дигитализация и цифрова трансформация на индустриалното производство;
- Проектиране, развитие и производство на роботизирани системи за автоматизация в т.ч. и такива с изкуствен интелект; Насърчаване стартирането на серийно производство на български автономни роботи и системи; увеличено внедряване на роботи и автономни технологии в българската промишленост; използване на роботи в секторите с дългосрочен дефицит на кадри като: земеделие, хигиенни дейности, ръчни повтаряеми операции и други;
- Разработване, изследване и приложение на системи за технологична роботизация, с акцент на тежки процеси и агресивни среди (заваръчни процеси, леярски системи, обслужване и поддръжка на агресивни и опасни процеси и др.);
- Проектиране и производство на високотехнологични и експортно ориентирани мехатронни продукти с висока добавена стойност вкл. в аеро-космическата индустрия и участие в над-национални производствени вериги; Хибридно валидиране на мехатронни системи чрез виртуални и физически прототипи; Автомобилна и авиомехатроника;
- Интелигентни системи и уреди, вкл. използващи изкуствен интелект; 3-D моделиране, проектиране и валидиране на компоненти и системи; 3-D принтиране за нуждите на индустрията;
- Биомехатроника; Биоелектроника– моделиране и характеризирание на зарядов пренос и обработка на сигнали в биообекти като протеини, DNA и др. за разработване на градивни елементи и създаване на прототипи на интегрални устройства и сензори;
- Системи и технологии за развитие на Синята икономика;
- Системи и технологии, базирани на мобилност и местоположение;
- Фотоника и технологии за изображения;
- Моделиране (device modeling) на полупроводникови елементи и компоненти, както и схеми и системи, съдържащи конвенционални и неконвенционални субмикронни и наноразмерни устройства – компактни модели, физични модели, поведенчески модели, логически модели, системни модели; Схемно (circuit) проектиране (ECAD), топологично (layout) проектиране (ECAD), технологично проектиране (TCAD) и разработване на интегрални схеми и системи – цифрови, аналогови, смесеносигнални, RF; Проектиране, разработване, изследване, прототипиране и окачествяване на специализирани аналогови и цифроаналогови интегрални схеми (ASIC), включително EMC и ESD защита-върху-чип; Верификация и тестване на полупроводникови интегрални схеми в процеса на разработване и в процеса на производство;
- Виртуални технологии за развитие на нови продукти и процеси, виртуално прототипиране и оптимизация;
- Проектиране, разработване, характеризирание и прототипиране на MEMS устройства и структури за сензори, RF, биомедицински, индустриални, земеделски, фармакология и др. приложения;

- Асемблиране и корпусиране на полупроводникови чипове;
- Анализ на отказите (failure analysis) в интегрални схеми, системи, устройства, модули; Разработване на софтуер за вградени системи (embedded systems), както и софтуерни решения за проектиране (EDA), вкл. с отворен код;
- Синтез и характеризиране на нови материали с приложения в микро- и наноелектрониката;
- Проектиране, разработване и производство на устройства, съоръжения и системи с приложение в полупроводниковите производства; Пилотни линии за експериментиране, разработване и тестване на иновативни процеси, съоръжения и технологии;
- Моделиране, характеризиране, проектиране и разработване на процеси и технологии за преобразуване на събраната енергия (energy harvesting), както и проектиране, прототипиране и производство на такива устройства;
- Разработване, усъвършенстване и адаптиране на подходи, технологии за ускоряване на разработването на квантови чипове.

3. В рамките на тематична област „Индустрия за здравословен живот, биоикономика и биотехнологии“ се включват следните приоритетни подобласти:

- Методи за чисто производство, съхранение, преработка и достигане до крайния потребител на специфични български съставки, средства и продукти (вкл. кисело мляко, мед и пчелни продукти, хляб, вино, млечни и месни продукти, етерични масла, бира, билки и билкови продукти, козметични средства и продукти);
- Производство на инструменти, оборудване, консумативи за медицинска и дентална диагностика и терапия и/или участие в над-национална производствена верига;
- Персонална медицина, диагностика и индивидуална терапия, лечебни и лекарствени форми и средства;
- Медицински и лечебен туризъм с акцент върху възможностите за персонализация (немасов, а персонален туризъм);
- Биотехнологии с пряко приложение за здравословен начин на живот;
- Въвеждане на иновативни методи в селското стопанство и рибовъдството, без използване на химически препарати за борба с вредители и торене;
- Приложение на нови методи и технологии в устойчивото ползване на речни и морски ресурси;
- Синя и зелена биобазирана икономика;
- Индустриални биотехнологии;
- ИКТ с приложение в тематичната област;
- Ин витро, тъканно инженерство и регенеративна медицина;
- Фотоника и технологии за изображения, екрани и технологии за дисплей.

4. В рамките на тематична област „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“ се включват следните приоритетни подобласти:

- Културните и творческите индустрии, вкл. дигитализация (според дефиниция

на ЕК: архитектура, архивно дело и библиотекарство, артистично занаятчийство, аудио-визуални форми (филми, ТВ, видео игри и мултимедия), културно наследство, дизайн, вкл. моден дизайн, фестивали, музика, сценични и визуални изкуства, издателска дейност, радио);

- Компютърни и мобилни приложения и игри с образователен, маркетинг и/или развлекателен характер;

- Производство на стоки и съоръжения с пряко приложение в тези сфери (напр. национални (регионални) носии, велосипеди, стени за катерене и др. стоки и услуги за алтернативни и екстремни спортове и туризъм, костюми, декори, материали за исторически възстановки, специализирана екипировка и оборудване, печатни издания).

5. В рамките на тематична област „Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика“ се включват следните приоритетни подобласти:

- Иновации в областта на производството, съхранение, спестяване, ефективно разпределение и потребление на енергия, вкл. от различни възобновяеми енергийни източници;

- Създаване на съвременни информационни комплекси за автономни енергийни системи;

- Водород - базирани технологии: производство на водород с акцент върху зеления водород, съхранение, транспорт и използване на водорода в индустрията, енергетиката, транспорта и бита;

- Разработване на иновативни устойчиви технологии за интегриране на водород в промишлени процеси, особено тези, които са по-трудни за декарбонизация, като стомана, цимент и стъкло;

- Разработване и внедряване на технологии свързани с устойчивата мобилност (батерийна и водородна), базирана на водород и други алтернативни горива, свързана инфраструктура и еко-мобилността;

- Технологии за ефективно използване на ресурсите, за намаляване съдържанието на опасни вещества, за използване на алтернативни суровини и материали, за удължаване живота на продуктите и използването им в други производства и услуги;

- Безотпадни технологии и методи за включване на отпадъчни продукти и материали от производства в други производства и услуги.

3. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката (следва да съответстват на дейностите, описани в Указанията)

Дейност 1. Внедряване на продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите посредством придобиване на машини, съоръжения и оборудване, представляващи дълготрайни материални активи (ДМА).

Дейност 2. Внедряване на продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в

бизнес процесите посредством придобиване на специализиран софтуер (вкл. разработване), патенти, лицензи, „ноу хау” и др., представляващи дълготрайни нематериални активи (ДНА).

В края на изпълнението на проектите следва да е налице внедрена в предприятието продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите, насочена към производство на стоки и предоставяне на услуги.

При изпълнение на дейностите следва да се спазват хоризонталните принципи, заложиени в чл. 9 на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета:

- зачитането на основните права и спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз ;

- равенството между мъжете и жените, интегрирането на принципа на равенство между половете и отчитането на социалните аспекти на пола;

- недопускане на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация;

- достъпност за хората с увреждания (вкл. спазване правата и принципите, залегнали в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания);

- целта за насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 от ДФЕС, като се отчитат целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и принципа за „ненанасяне на значителни вреди“.

В съответствие с допустимите дейности се определят допустимите разходи на база на изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2018/1046, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.

4. Допустими целеви групи, към които ще бъде насочено допълващото финансиране по ПКИП *(посочват се заинтересованите целеви групи на територията на МИГ).*

Основните целеви групи на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево по линия на ПКИП са малки и средни предприятия съгласно Закона за малките и средните предприятия.

Допустимите кандидати следва да имат адресна регистрация, да извършват дейността си и да са заявили подкрепа за дейности, осъществявани на територията на МИГ. Кандидатите могат да развият дейност в различни сектори на икономиката и трябва да отговарят на условията за бенефициент, определени в Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление и в приложимата подзаконова нормативна уредба. В рамките на процедурата за подбор на проекти ще има включени и допълнителни изисквания, с които МСП ще следва да се съобразят.

С цел избягване на припокриването на интервенции между ПКИП и Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027

(СПРЗСР) по линия на допълващото финансиране на ПКИП няма да могат да получават подкрепа кандидати, които са:

- предприятия, кандидатстващи за финансиране на дейности за преработка и/или маркетинг на горски продукти.
- микропредприятия по смисъла на чл. 3-4 от ЗМСП, които имат седалище или клон със седалище на територията на селски район, и са заявили за подпомагане дейности по проекта, които ще се осъществяват в община на територията на селските райони в Република България. Списък на общините в обхвата на селските райони на Република България е посочен в Приложение № 2 към чл. 3, ал. 1, т. 3 на ПМС № 23/2023.
- предприятия, кандидатстващи за финансиране на икономически дейности, които съгласно КИД-2008 на НСИ попадат в сектор С - раздел 10 „Производство на хранителни продукти” и раздел 11 „Производство на напитки” и допустими за подпомагане по СПРЗСР.
- предприятия, кандидатстващи за финансиране на дейности, попадащи в обхвата на сектор риболов и сектора на рибарството и аквакултурите, които са целева група за подкрепа по Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г. (ПМДРА).

5. Размер на заявеното финансиране от МИГ и разпределение на средствата по приоритети/специфични цели *(посочва се: общият бюджет на мярката; разпределението на средствата по приоритети).*

4.1. Общ бюджет на мярката: **1 127 555,00 лева**

5.2. Разпределение на средствата по приоритети:

Приоритет 1. Иновации и растеж: **600 000,00 лева**

Приоритет 2. Кръгова икономика: **527 555,00 лева**

МИГ Балчик – Генерал Тошево заявява целия размер на допълващото финансиране на ниво стратегия, тъй като е предвидена възможност за кандидатстване и по двата приоритета на ПКИП.

Финансови параметри на проектите:

Индикативният максимален процент на съфинансиране по линия на програмата на индивидуален проект е до 75%.

Индикативният минимален размер на БФП за проект е определен на 30 000 лева, а максималният размер на БФП за проект е 200 000 лева.

Мярката се изпълнява в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото de minimis) съгласно РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2023/2831 НА КОМИСИЯТА от 13 декември

2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, с който се заменя Регламент (ЕС) № 1407/2013.

5. Индикативни показатели за резултат и Показатели за крайния продукт в изпълнение на мярката.

В съответствие с Приоритет 1. Иновации и растеж, Специфична цел: RSO1.1. „Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии (ЕФРР)“ и Приоритет 2. Кръгова икономика, Специфична цел: RSO2.6. „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика (ЕФРР)“ от ПКИП мярката следва да има принос към постигането на следните ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РЕЗУЛТАТ:

- 1) Частни инвестиции, допълващи публичното подпомагане (в т.ч.: безвъзмездни средства, финансови инструменти).
- 2) Малки и средни предприятия (МСП), въвеждащи иновация в продукт или в процес (ако е приложимо).
- 3) МСП, въвели продуктова или процесова иновация в област “Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика” на ИСИС (ако е приложимо).

В съответствие с Приоритет 1. Иновации и растеж, Специфична цел: RSO1.1. „Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии (ЕФРР)“ и Приоритет 2. Кръгова икономика, Специфична цел: RSO2.6. „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика (ЕФРР)“ от ПКИП, проектите предложения следва задължително да имат принос към постигането на следните ПОКАЗАТЕЛИ ЗА КРАЙНИЯ ПРОДУКТ:

- 4) Подпомагани предприятия (в т.ч.: микро-, малки, средни, големи предприятия).
- 5) Подпомагани предприятия чрез безвъзмездни средства.